

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพนัง
ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

The Development of Tourism Resources Potential and Tourism Activities
in Regard to Ways of Life of the Pak Phanang River Basin in Pak Phanang District,
Nakhon Si Thammarat Province

โดย

อาจารย์ศันสนีย์ วงศ์สวัสดิ์ และคณะ

มกราคม 2562

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง
ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

The Development of Tourism Resources Potential and Tourism Activities
in Regard to Ways of Life of the Pak Phanang River Basin in Pak Phanang District,
Nakhon Si Thammarat Province

แผนงาน

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำอย่างยั่งยืนในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
Developing Sustainable Ways of Life Tourism of Pak Phanang River Basin,
Pak Phanang District, NaKhon Si Thammarat Province

คณะวิจัย

อาจารย์คันสนีย์ วงศ์สวัสดิ์

ดร.สุดาวรรณ มีบัว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันชัย เอื้อจิตรเมศ

สังกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช. - สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สัญญาเลขที่ RDG60T0038

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ภายใต้แผนงานวิจัย “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2561 ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ผลักดันให้คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสพัฒนางานวิจัยเพื่อการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่

กราบขอบพระคุณ ให้การสนับสนุน และชี้แนะ เพื่อให้ผลงานมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง รวมไปถึงขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาวดี โพธิยะราช ผู้ประสานงานโครงการวิจัย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำหรับคำแนะนำและการประสานงานให้ทีมวิจัยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน ขอบคุณเจ้าหน้าที่ในหน่วยประสานงานโครงการฯ ที่ประสานงานและช่วยเหลือนักวิจัยเป็นอย่างดี การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนและเครือข่ายในพื้นที่วิจัย คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ คุณลัดดาวัลย์ ช่วยชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นครศรีธรรมราช คุณคมสัน นิลยงตระกูล ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช คุณศิริกมล แก้วแสงอ่อน นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช คุณจอมขวัญ ไตนา ชื่นอารมณฺ์ ประธานกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชนเมืองนัง และคุณพรเทพ แซ่รักษา ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอปากพนัง ที่กรุณาทุ่มเทสนับสนุนในทุก ๆ ทางทั้งการประสานงานกับเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อผลักดันให้เกิดพัฒนาศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพนังของงานวิจัยครั้งนี้ได้เกิดขึ้นจริง ซึ่งเป็นครั้งแรกของการทำงานวิจัยที่มีคณะทำงานในพื้นที่ศึกษานำผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนไปใช้ในทางปฏิบัติคู่ขนานไปกับการดำเนินการวิจัย การพัฒนาที่เริ่มต้นจากความร่วมมือของภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่นนำไปสู่การพัฒนาการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

งานวิจัยนี้เป็นการดำเนินการภายใต้การอำนวยการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และร่วมมือกับนักวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชอีกด้วย ท้ายสุดนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ คุณจุฑาธิศ สุขาโต ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เชษฐมาส ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ ขอบคุณครอบครัวที่เข้าใจและให้กำลังใจตลอดมา คณะผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพนังให้มีความสำคัญกับในทุกมิติของแหล่งท่องเที่ยวและนำมาซึ่งเมื่อนานาอยู่มาเที่ยวให้ทั้งเจ้าบ้านและผู้มาเยือน ขอยกความดีอันพึงมีทั้งหมดให้กับบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ที่ได้สั่งสอน อบรมให้ความรู้กับคณะผู้วิจัย รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่ให้โอกาสผู้วิจัยในการพัฒนางานทางวิชาการครั้งนี้

ศันสนีย์ วงศ์สวัสดิ์ และคณะ

มกราคม 2562

บทสรุปผู้บริหาร

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชนสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าและการกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีเจตนามุ่งหวังให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่เปี่ยมด้วยคุณภาพและคุณค่า(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช, 2559) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 ที่ได้กำหนดไว้ถึงความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นให้มีความสำคัญกับการเพิ่มคุณค่า มูลค่าสินค้าและบริการท่องเที่ยวกระจายรายได้สู่ภาคเกษตรกรรมและท้องถิ่น รวมถึงการดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน อำเภอปากพนังเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังตั้งอยู่ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกของจังหวัดนครศรีธรรมราช จากข้อมูลทางด้านภูมิศาสตร์พบว่าสภาพโดยทั่วไปของอำเภอปากพนังเป็นพื้นที่ราบลุ่มซึ่งบริเวณโดยทั่วไปประกอบด้วยส่วนที่เป็นพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่านดินมีความอุดมสมบูรณ์ และส่วนที่เป็นชายฝั่งทะเลเหมาะสมสำหรับเลี้ยงสัตว์น้ำและทำการประมง แหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอปากพนังคือแม่น้ำปากพนังเป็นแม่น้ำสายสำคัญเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของชาวปากพนังเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้า ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ในขณะที่ปากพนังมีภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองแห่งอู่น้ำของนครศรีธรรมราช วิธีที่เกี่ยวข้องกับชาวนาในพื้นที่ดังกล่าวควรได้รับการส่งเสริมและต่อยอดให้เกิดการเรียนรู้ในด้านวิถี ผ่านการท่องเที่ยว รวมทั้งวิถีอื่นๆที่มีความน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น วิถีประมง วิถีจาก วิถีเกษตรอื่นๆ ล้วนมีความน่าสนใจเหมาะแก่การเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว สามารถนำมาต่อยอดทางด้านการท่องเที่ยวท่ามกลางกระแสความต้องการเรียนรู้เชิงวิถีในปัจจุบัน สำหรับการจัดการการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมา ความพร้อมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวม การศึกษาถึงศักยภาพความพร้อมของพื้นที่จึงเป็นสิ่งจำเป็น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อเสนอเส้นทางท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชผู้วิจัยใช้การสำรวจพื้นที่ร่วมกับการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์รายคน รายกลุ่มกับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ตัวแทนชุมชน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เจ้าของหรือผู้ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ในประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 6 กลุ่ม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มีจำนวน 20 คนประกอบด้วย ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐทางด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง ตัวแทนสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนจากภาคชุมชนท้องถิ่น มัคคุเทศก์ท้องถิ่นปากพนัง ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนเจ้าของและผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำในพื้นที่อำเภอปากพนัง ตัวแทนนักท่องเที่ยว ตัวแทนนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

ในการเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับตัวแทนมัคคุเทศก์ในพื้นที่ มัคคุเทศก์ต่างพื้นที่ บริษัทนำเที่ยว และนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยว โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ในการเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นคือ เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลเมืองปากพนัง สภาวัฒนธรรมอำเภอปากพนัง ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐทางด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตัวแทนภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง ตัวแทนสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ภาคชุมชนท้องถิ่น มัคคุเทศก์ท้องถิ่นปากพนัง ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนเจ้าของและผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำในพื้นที่อำเภอปากพนัง นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว ในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับที่ตั้งและขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยว และตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว โดยสำรวจประเภทของแหล่งท่องเที่ยว (ทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังจำนวน 7 วิถี) ลักษณะเด่นของพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ในการประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำใช้แบบประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากร 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม โดยใช้การประเมินค่า 5 ระดับ โดย ระดับคะแนนศักยภาพ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก และ 5 = มากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการใช้เครื่องบันทึกเสียง ใช้สำหรับเป็นเครื่องมือบันทึกเสียงการสัมภาษณ์จากการประชุมกลุ่มย่อย กับผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและแบบไม่เป็นทางการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ค้นคว้าจากเอกสารเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับตัวแทนชุมชนในพื้นที่เพื่อกำหนดหมวดหมู่ประเภททรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำอำเภอปากพนัง ได้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีจำนวน 7 วิถี ประกอบด้วย วิถีตามรอยพ่อ ร.9 ร.5 วิถีสองฝั่งแม่น้ำ วิถีศาสนาและความเชื่อ วิถีประมง วิถีเกษตร วิถีอาหาร และวิถีประเพณี

ข้อมูลภาคสนาม หลังจากได้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัยได้จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยกับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ตัวแทนชุมชน ภาครัฐท้องถิ่น นักวิชาการ บริษัทนำเที่ยว เพื่อกำหนดทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง โดยให้ครอบคลุมทั้ง 7 วิถี ได้ทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวจำนวน 22 แห่ง/กิจกรรม คณะนักวิจัยลงพื้นที่เพื่อสำรวจทรัพยากรด้วยตนเองโดยใช้แบบสำรวจทรัพยากร ประกอบกับการสังเกต สอบถามผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ นำผลการสำรวจมาสรุปเนื้อหาอธิบายในเชิงพรรณนา ในการประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำใช้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวจำนวน 20 คน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินระดับศักยภาพ นำข้อมูลมาสังเคราะห์และสรุปในรูปแบบตารางและอธิบายในเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังใช้การทบทวนข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความเป็นมา วิถีชีวิต อาชีพ วันสำคัญ ประเพณี วัฒนธรรม ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ประกอบกับการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องจากการประชุมกลุ่มย่อย สัมภาษณ์ตัวแทน สมาชิกชุมชน สังเกตการณ์การ สัมภาษณ์รายเดี่ยวรายกลุ่ม สรุปรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจตรวจสอบทรัพยากร สังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจะเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็น ข้อมูลที่ได้จะนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ ข้อมูลเชิงปริมาณ ประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากประชากร และ/หรือกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและนำมาวิเคราะห์แล้วแปลผลโดยใช้สถิติ การแปลผลในรูปร้อยละ หรือ เปอร์เซ็นต์ แปลความหมายระดับศักยภาพโดยให้น้ำหนักคะแนนระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ นำค่าเฉลี่ยมาเทียบเพื่อแปลความหมายโดย ช่วงห่างหรือพิสัยของคะแนนทุกระดับเท่ากัน ระดับคะแนน 4.21 - 5.00 แสดงว่ามีระดับศักยภาพมากที่สุด คะแนน 3.41 - 4.20 แสดงว่ามีระดับมากคะแนน 2.61 - 3.40 แสดงว่ามีระดับ ปานกลาง คะแนน 1.81 - 2.60 แสดงว่ามีระดับ น้อย คะแนน 1.00 - 1.80 แสดงว่ามีระดับศักยภาพ น้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (จำนวน) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลจากการสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชในเบื้องต้นสามารถสรุปทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีได้ดังต่อไปนี้

1. ตามรอยพ่อ ร. 5 ร.9 เช่น พระตำหนักประทับแรมปากพนัง ประตุน้ำอุทกวิภาคประสิทธิ์แห่งโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น และตามรอยการเสด็จของ ร.5 เปิดโรงสีจักรไอน้ำแห่งแรกของภาคใต้ แหลมตะลุมพุก ย้อนรอยเหตุการณ์ว่าตภัย พ.ศ. 2505กิจกรรมล่องเรือฟังเรื่องเล่าบ้านของพ่อ ร.9

2. วิถีสองฝั่งแม่น้ำปากพนังล่องเรือชมสองฝั่งแม่น้ำปากพนังเยี่ยมชมสถานที่สำคัญ ย่านชุมชน ตลาดเก่า ทำน้ำ วัดสองฝั่งแม่น้ำ ชมเมืองเก่า เช่น ตึกเก่าชิโนโปรตุกีส คอนโดร้างนางแอ่น ตลาดริมน้ำร้อยปี ตลาดย้อนยุค เป็นต้น

3. วิถีศาสนาและความเชื่อเช่น พระพุทธรูปและศิวิลคัมภีร์พันปี ศาลาหลวงพ่อโอภาสี ศาลแม่นางโดยพ่อท่านเขียว พ่อท่านเมือง ศาลเจ้าฮกเกี้ยน โบสถ์ครึ่งปูนครึ่งไม้อายุร้อยกว่าปีแห่งวัดรามประดิษฐ์ เป็นต้น

4. วิถีประมง เช่น นั่งเรือหางยาวชมชุมชนในบาง (คลอง) ชุมชนรอบอ่าวปากพนัง เพื่อชมทัศนียภาพการดำรงชีวิตของชาวประมงในพื้นที่ การยกยอ การดักปลา/ ปู การถักเลนเก็บหอย และการเลี้ยงปลากระพง เป็นต้น

5. วิถีเกษตร วิถีข้าว วิถีจาก วิถีเกษตรกร สวนส้มโอทับทิมสยามวิถีพอเพียง

6. วิถีอาหาร ขนมลบ้านหอยรอก หมีเมืองนัง อาหารทะเล ปลากระบอก ของฝาก น้ำตาลจาก เลือกลูกผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ขนมล ส้มโอทับทิมสยาม น้ำส้มจาก มันกุ้ง กะปิ ปลากระบอก ตากแห้ง ปลากระบอกผ่า ปลากระบอกร้า เป็นต้น

7. วิถีประเพณีเมืองนัง ร่วมประเพณีลากพระเมืองปากพนังและงานแข่งเรือเพรียวปากพนัง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง วิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ผลจากการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำโดยภาพรวมมีค่าคะแนนศักยภาพ เฉลี่ย เท่ากับ 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มที่มีระดับศักยภาพสูงสุดประกอบด้วย โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปาก พนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานลากพระแข่งเรือเพรียว บ้านขนมล วัดรามประดิษฐ์ และวิถีจากปากพนัง ตามลำดับ กลุ่มที่มีศักยภาพต่ำที่สุดได้แก่ ชายทะเลสะพานตั่วที ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ข้าวพันธุ์พื้นเมือง แหลมตะลุมพุก โรงสีโบราณแม่ครู ขนมันหมีเมืองนัง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำมี ศักยภาพในด้านพื้นที่มากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 แต่ในด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 3.17 และ 3.07 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอ ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษา จากการสำรวจพื้นที่และการประเมินศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่ม น้ำ สามารถนำผลการศึกษามาประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับตัวแทนภาคธุรกิจในพื้นที่ บริษัทนำเที่ยว และนักวิชาการ ทางด้านการท่องเที่ยว ได้ข้อสรุปเพื่อเสนอแนะเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ได้จำนวน 6 เส้นทาง โดยจำแนกออกเป็น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป จำนวน 2 เส้นทาง เส้นทางที่ 1 ล่องเรือชมบาง- เล่าขานวาทภัยแหลมตะลุมพุก-ตามรอย ร.9-คอนโดรงนก- เรือข้ามฟากบาทเดียว-ขนมลตำนานงานบุญ-สวนส้ม โอทับทิมสยาม เส้นทางที่ 2 สวนส้มโอทับทิมสยาม-เกาะนางโดย-วัดนาควาริ-วัดพระผุด-ศาลาหลวงพ่อโอภาสี- โครงการพระราชดำริฯ-โรงสีแม่ครู เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน จำนวน 3 เส้นทาง ประกอบด้วย เส้นทางที่ 1 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง หมู่บ้านขนมล-เรือข้ามฟากบาทเดียว-ย้อน รอยวาทภัยแหลมตะลุมพุก- วิถีประมงคนลุ่มน้ำปากพนัง-เกษตรพอเพียงด้วยวิถีข้าวและวิถีจาก-คอนโดรงนกแอ่น- โครงการพระราชดำริฯ เส้นทางที่ 2 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง ล่องเรือในบาง-เรือข้ามฟากบาทเดียว-วิถีประมง คนลุ่มน้ำปากพนัง เกษตรสมัยใหม่ที่สวนส้มโอทับทิมสยาม-ตลาดร้อยปีปากพนัง-คอนโดรงนกแอ่น เส้นทางที่ 3 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง ล่องเรือในบาง-เรือข้ามฟากบาทเดียว-วิถีประมงคนลุ่มน้ำปากพนัง ย้อนรอยวาทภัย แหลมตะลุมพุก-ตลาดร้อยปีปากพนัง-คอนโดรงนกแอ่น และ เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับ

กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสังสรรค์-เลี้ยงรุ่น จำนวน 1 เส้นทาง คือ เส้นทาง วัดพระมหาธาตุฯ – สวนส้มโอ
ทับทิมสยาม – เรือข้ามฟากบาทเดียว – ตลาดร้อยปี - คอนโดริงนก – หลวงพ่อโอภาสี – มหัศจรรย์พระผุดและผิว
ลึงค์พันปี – กังหินยักษ์ริมทะเล – ล่องเรือดินเนอร์ยามเย็น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษา พบว่า **ด้านพื้นที่** ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ตลาดย้อนยุคปากพนัง ที่มีอุปสรรคในด้านจัดการ
ความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวเพราะมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมากและให้
ความรู้สึกแออัด ควรมีการจัดการด้านการรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่าขาดปัจจัยในด้านป้ายและ
สัญลักษณ์บอกเส้นทางเดินทางที่เข้าใจง่าย พัฒนาศักยภาพในการเข้าถึง ศาลเจ้าฮกเกี้ยน มีอุปสรรคใน
ด้านการเข้าถึงตัวแหล่งเนื่องจาก สังเกตเห็นได้ยาก และเส้นทางในการเข้าถึงค่อนข้างแคบจำเป็นต้องเดินผ่านพื้นที่
ส่วนบุคคล ควรพัฒนาเป็นจุดแวะด้วยกิจกรรมทางเรือเล็กหรือเรือใหญ่ ใช้การเดินทางโดยเรือแล้วใช้จุดนี้เป็นจุด
แวะมาเยี่ยมชม เพิ่มเจ้าหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ปรับภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่
สวยงามอีกจุดหนึ่งของอำเภอปากพนัง ได้เห็นวิถีชีวิตที่น่าสนใจของชาวประมงชายฝั่ง นอกจากนี้ควรพัฒนาป้าย
สัญลักษณ์เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางมากขึ้น พัฒนาป้าย แผนที่และสัญลักษณ์สัญลักษณ์บอกเส้นทางเดินทางที่
เข้าใจง่าย พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวให้คึกกับการเดินทางไปไกลจาก
แหล่งท่องเที่ยวหลัก เช่น ข้าวพันธุ์พื้นเมือง จัดทำกระบวนการเรียนรู้วิถีข้าวควรมีการนำเอาอุปกรณ์ของใช้ของ
ชาวนาในการปลูกข้าวในอดีตมารวบรวม จัดแสดงและมีสาธิตการปลูกข้าวหรือมีกระบวนการที่ก่อให้เกิดการ
เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีข้าวปากพนัง จะทำให้พื้นที่นี้มีความน่าสนใจและคุ้มค่าต่อการเดินทางมาเยี่ยมชม

ด้านการจัดการ การจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว มีป้ายเตือนระวังในเรื่องการเข้าใกล้
พื้นที่อันตรายจากการเข้าเรียนรู้ดูงาน เช่น ความร้อนจากเตา ความรกของป่าจากเป็นต้น ฝักระวังด้านผลกระทบ
ด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ควรจัดให้มีกฎระเบียบในการล่องเรือ ควบคุมการทิ้งขยะลง
แม่น้ำ ส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เห็นคุณค่าของแม่น้ำควบคู่กันไปด้วยเช่นกัน การจัดการความ
ปลอดภัยของเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด เส้นทางแคบและเสี่ยงอันตรายจากการลื่นล้ม ทางเดินไม้ไม่
มีราวจับ การจัดการภูมิทัศน์จัดวางร้านค้าริมน้ำให้เป็นระบบเป็นระเบียบ การจัดการความปลอดภัยจากการขึ้นลง
เรือ การอำนวยความสะดวกการขึ้นลงเรือข้ามฟาก ปรับปรุงทางเข้า ทางใดเหมาะที่จะเข้าทางถนน ทางใดเหมาะที่
จะเข้าทางแม่น้ำ จัดให้มีทางเดินที่มีราวจับ พื้นไม้ที่ไม่ลื่น เพิ่มแสงสว่างตรงทางเข้า สามารถปรับด้านหน้าให้เป็น
ท่าเรือเล็กหรือท่าเรือใหญ่ให้เป็นอีกจุดแวะพักอีกจุดหนึ่งในการล่องเรือแม่น้ำปากพนัง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก
ในการรองรับนักท่องเที่ยว ให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวเช่น ม้านั่งสำหรับรับประทานอาหาร เป็นต้น ควรหา
แนวทางในการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังจุดอื่นๆ บริเวณใกล้เคียง หรือการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆเพื่อ

ชะลอการท่องเที่ยวในจุดหลัก เป็นต้น บุรณะซ่อมแซมจัดภูมิทัศน์ ปรับปรุงพื้นที่นำสิ่งที่สำคัญของพื้นที่มานำเสนอให้โดดเด่น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ การจัดการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว พัฒนากิจกรรมหรือการแข่งขันประจำปีเกี่ยวกับวิถีประมง เช่น แข่งขันตกปลา โดยใช้ความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ทั้งรัฐและเอกชน ทำให้บริเวณดังกล่าวมีคุณค่าทางด้านการท่องเที่ยวขึ้นมาได้ การจัดการชุมชน มีมาตรการในการป้องกันสิ่งแวดล้อม ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมการจัดการขยะในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อพัฒนาเป็นจุดขายอีกจุดโดยเฉพาะการเดินทางทัศนียภาพริมน้ำ ชมอุโมงค์ปลาจาก เป็นต้น เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เลือกรับประทาน และเชื่อมโยงสินค้าผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน นำเรื่องราวของเหตุการณ์ในพื้นที่บูรณาการกับการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องราวดังกล่าวก่อนที่จะสูญหายไป โรงเรียนควรบูรณาการเรื่องราวของชุมชนท้องถิ่นกับการเรียนการสอน หรือมีห้องนิทรรศการนำเสนอเรื่องราวของพื้นที่ ฝึกนักเรียนให้เป็นมัคคุเทศก์อาสาบอกเล่าเรื่องราวในชุมชนของตนเอง เรื่องราวจะไม่สูญหายไปจากชุมชน เปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดสื่อความหมายเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านความศรัทธาและความเชื่อ ให้มีกิจกรรมในการไหว้พระบูชาพระภายในอุโบสถมีพระนอนที่ควรมีการปรับปรุงดูแลให้สามารถเป็นอีกจุดในการรองรับนักท่องเที่ยวของปากพนัง

ด้านกิจกรรม นำเสนอเทคนิคกระบวนการใหม่ๆกับการทำการเกษตรในยุคปัจจุบัน การนำเอาแนวคิดและเทคโนโลยีมาใช้ และพัฒนานิทรรศการการเรียนรู้เพื่อรองรับกลุ่มศึกษาดูงาน อนุรักษ์ตัวโบสถ์เก่าแก่โบสถ์โบราณ สถาปัตยกรรมเก่าแก่ จัดระบบจัดเก็บวัตถุโบราณในวัดให้เป็น การรวบรวมศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ไว้เป็นระเบียบมีการดูแลจัดทำระบบการสื่อความหมายให้ชัดเจนสามารถ สามารถกลายเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีความเชื่อและศรัทธาได้ พัฒนาจัดกิจกรรมพิเศษประจำปีขึ้นมา เช่น การสวดมนต์ข้ามปี เป็นต้น ใช้บรรยากาศความเป็นโบสถ์เก่าแก่ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรม เพิ่มจุดแวะพักในเส้นทางล่องเรือปากพนังเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ลงสัมผัสเรียนรู้วิถีอื่นๆ สองฝั่งน้ำ เพื่อเพิ่มโอกาสในการสัมผัสวิถีชีวิตของกลุ่มน้ำปากพนัง เช่น สัมผัสวิถีประมง หรือการจัดทำท่าแวะพักเพื่อขึ้นไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญๆต่างๆ เช่น ไหว้พระ 3 วัด เป็นต้น พัฒนาเส้นทางอาหารร่วมกันกับ ตลาด 100 ปี ตลาดย้อนยุคปากพนัง ข้าวพันธุ์พื้นเมือง ตลาดเช้าเมืองนัง ชายทะเลสะพานตัวที ขนมหิน หมีเมืองนัง ล้วนเป็นสถานที่ที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีในด้านอาหาร สามารถพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหาร เพื่อสัมผัสอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้ดี ความอุดมสมบูรณ์ทางอาหารในพื้นที่ปากพนัง ตลาดย้อนยุคปากพนัง ควรให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์และสินค้าของท้องถิ่นเป็นหลัก ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ใช้ความโดดเด่นทางภูมิศาสตร์สร้างความน่าสนใจให้กับ แหลมตะลุมพุก ควรเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพธรรมชาติและภูมิศาสตร์ของพื้นที่นั่นคือการพิชิตปลายแหลมที่ยาวที่สุด เอาความเป็นที่สุดมาเล่นกับพื้นที่นี้ ตลอดจนเลือกมุมถ่ายภาพที่สามารถสร้างจินตนาการเรื่องราวต่างๆ จะทำให้การเดินทางไม่น่าเบื่อ

ด้านการมีส่วนร่วม ความร่วมมือในการ สนับสนุนการจัดจำหน่ายสินค้าของชุมชนท้องถิ่นก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อรักษาเอกลักษณ์ของพื้นที่ การรวมกลุ่มกิจกรรม ดังนั้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ดูงานควรมีพื้นที่ที่สามารถรองรับการเรียนรู้การทำขนมลา สร้างกิจกรรมเชิงประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว ทรัพยากรและกิจกรรมที่มีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วย สร้างความร่วมมือในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวควรเปิดโอกาสให้บุคคลในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวหรือจัดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือมัคคุเทศก์อาสาคอยอธิบายบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ที่มาเยี่ยมเยือน พัฒนาความร่วมมือกันในการพัฒนาบูรณะแหล่งท่องเที่ยว จัดเก็บวัตถุสำคัญ จัดทำเป็นอีกศูนย์เรียนรู้ประวัติศาสตร์พื้นที่ ให้มีศักยภาพความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมบทบาทของเยาวชนต่อการท่องเที่ยว ให้โรงเรียนในบริเวณใกล้เคียง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น มาเป็นมัคคุเทศก์อาสาสมัคร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษารวบรวมเรื่องราวของปากพนัง พื้นฟูเรื่องราวในอดีตที่เชื่อมโยงมาปัจจุบัน นำเสนอความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำ มีร้อยเรียงร้อยเรียง เชื่อมโยงกับสถานที่ พื้นที่ให้มีความน่าสนใจ ความวิวัฒนาการเมืองแห่งอ่าวอ่าวน้ำ พัฒนาระบบการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงวิถีต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ สามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาโครงการพัฒนาพื้นที่ จัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพในการรองรับทางการท่องเที่ยว

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้วิจัย	คันสนีย์ วงศ์สวัสดิ์ สุดาวรรณ มีบัว วันชัย เอื้อจิตรเมศ

บทคัดย่อ

การวิจัยการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง 2) เพื่อประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง 3) เพื่อเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง และ 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังประกอบกับการประชุมกลุ่มย่อย สัมภาษณ์รายเดี่ยวรายกลุ่ม และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลเชิงคุณภาพสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แปลผลโดยใช้สถิติ การแปลผลในรูปร้อยละ หรือ เปอร์เซ็นต์ แปลความหมายระดับศักยภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ผลจากการสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชสรุปทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีประกอบด้วย วิถีตามรอยพ่อ ร.5 ร.9 วิถีสองฝั่งแม่น้ำปากพนังวิถีศาสนาและความเชื่อวิถีประมงวิถีเกษตรวิถีอาหารวิถีประเพณี ผลจากการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำโดยภาพรวมมีค่าคะแนนศักยภาพ เฉลี่ยเท่ากับ 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำมีศักยภาพใน ด้านพื้นที่มากที่สุดในระดับมาก แต่ในด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษา เพื่อเสนอแนะเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ได้จำนวน 6 เส้นทาง โดยจำแนกออกเป็น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป จำนวน 2 เส้นทาง เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงานจำนวน 3 เส้นทาง และ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสังสรรค์-เลี้ยงรุ่น จำนวน 1 เส้นทาง ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากร

ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังพบว่า ควรสืบค้นเรื่องราว พื้นฟูความเก่าแก่ ความเป็น
อดีตพัฒนาระบบการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวส่งเสริมการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเก่าๆพัฒนาแผนที่
ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมายทรัพยากรการท่องเที่ยวควรส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ชุมชนและ
สถานประกอบการ สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม พัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวจัดกิจกรรมจัดงานเพื่อ
ส่งเสริมการท่องเที่ยว พื้นฟูประเพณีแข่งเรือ ลากพระ ส่งเสริมกิจกรรมพายเรือให้กับโรงเรียนส่งเสริมการปรับปรุง
ภูมิทัศน์ ให้มีความสะอาด การจัดการขยะในพื้นที่ เสียงรบกวน พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
รองรับการท่องเที่ยว กำหนดพื้นที่ (Zoning) และวางผังเมืองให้อัปเดตต่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล

Research Title	The Development of Tourism Resources Potential and Tourism Activities in Regard to Ways of Life of the Pak Phanang River Basin in Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province
Researchers	Sunsanee Wongsawat Sudawan Meebua Wanchai Uejitmet

ABSTRACT

This Research study of The Development of Tourism Resources Potential and tourism activities in regard to Ways of Life of the Pak Phanang River Basin in Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province is aimed to 1) explore the tourism resources and tourism activities in Pak Phanang district. 2) Evaluate tourism resources potential and tourism activities in Pak Phanang district. 3) Provide new tourism routes for ways of Life tourism in Pak Phanang district. The Pak Phanang River Basin in Pak Phanang District and to 4) recommends guidelines for tourism resources and tourism activities potential development for Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province. Tourism resources and activities surveys and tourism resource potential and tourism activities evaluation forms were used to collect the data including with individual interview, group interviews and group discussion. Qualitative data were summarized by Content Analysis and the result of evaluation of the potential of tourism resources and activities in Pak Phanang used rating scale to interpret the results of quantitative data.

The results of the Phanang River Basin tourism resources and tourism activities surveys cover 7 types of tourism resources and activities include: following the King Rama 5th and 9th's footprints, riverside life, religion and belief, Fisheries, agricultures, foods and tradition. The overall value of potential evaluation average was 3.30 at the moderate level. The Pak Phanang river basin tourism resources have a very level potential in terms of area, follow by management, activities and participation at moderate level. 6 Pak Phanang river basin tourism routes were recommended in to the result. 2 routes for general tourist, 3 for study visit group and

1 route for retired group. Guidelines recommended to Pak Phanang river basin tourism resources potential development are to investigate the old story of Pak Phanang, develop the tourism interpretation system, conserve the old architecture, improve infrastructures, Co-operate between locals, businesses and government, create events to support tourism in Pak Phanang, support youth boat competition, environmental improving, trashes and waste management including area zoning.

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อ	ฅ
Abstract	ฎ
สารบัญ	ฐ
สารบัญตาราง	ฒ
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของแผนงาน	3
กรอบแนวคิดของแผนงานวิจัย	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
บทที่ 2 การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม	5
แนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	35
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	36
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ และการตรวจสอบข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	41
ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังใน อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	41
ผลการประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถี ลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	68
เส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	129

สารบัญ

	หน้า
แนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่ม น้ำปากพ่องในอำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช	142
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	153
สรุปผลการวิจัย	154
อภิปรายผล	158
ข้อเสนอแนะ	162
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	164
บรรณานุกรม	165
ภาคผนวก	167

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สรุปทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	42
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ	67
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	68
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	69
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพหลัก	69
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	70
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง	70
ตารางที่ 4.8 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	73
ตารางที่ 4.9 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของงานลากพระแข่งเรือเพรียว	76
ตารางที่ 4.10 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของบ้านขนมลา	78
ตารางที่ 4.11 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดรามประดิษฐ์	81
ตารางที่ 4.12 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวิถีจากปากพนัง	83
ตารางที่ 4.13 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของคอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก	86
ตารางที่ 4.14 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาด 100 ปี	88
ตารางที่ 4.15 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของล่องเรือปากพนัง	91
ตารางที่ 4.16 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนันทาราม	93
ตารางที่ 4.17 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกิจกรรมล่องเรือหางยาว เกาะไชย	96

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.18 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลาหลวงพ่อโอภาสี	99
ตารางที่ 4.19 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของสวนส้มโอทับทิมสยาม	101
ตารางที่ 4.20 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดเช้าเมืองนัง	104
ตารางที่ 4.21 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดย้อนยุคปากพนัง	106
ตารางที่ 4.22 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดเกาะนางโผ	109
ตารางที่ 4.23 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนาควารี่	112
ตารางที่ 4.24 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชายทะเลสะพานตัวที่	114
ตารางที่ 4.25 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลเจ้าฮกเกี้ยน	117
ตารางที่ 4.26 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของข้าวพันธุ์พื้นเมือง	119
ตารางที่ 4.27 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหลมตะลุมพุก	122
ตารางที่ 4.28 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโรงสีไฟโบราณ โรงสีแม่ครู	124
ตารางที่ 4.29 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ขนมหิน หมีเมืองนัง	127

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบขั้นตอนการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	35
ภาพที่ 4.1 การกระจายตัวของทรัพยากรการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง	45
ภาพที่ 4.1.2 การกระจายตัวของทรัพยากรการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง	46
ภาพที่ 4.2 - 4.3 ประตุน้ำอุทกวิทยาประสิทธิโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง	47
ภาพที่ 4.4 - 4.5 งานลากพระแข่งเรือเพรียวงานประเพณีประจำปีของผู้คนลุ่มน้ำปากพนัง	48
ภาพที่ 4.6 - 4.7 บ้านขนมลา บ้านศรีสมบุญ (หอยรอก)	49
ภาพที่ 4.8 - 4.9 โบสถ์โบราณ วัดรามประดิษฐ์	50
ภาพที่ 4.10 - 4.11 วิธีจาก การทำน้ำตาลจากที่หาได้ในพื้นที่ปากพนัง	51
ภาพที่ 4.12 - 4.13 กระบวนการทำรังนกของธุรกิจรังนกในอำเภอปากพนัง	52
ภาพที่ 4.14 - 4.15 ตลาดร้อยปีตลาดเก่าริมแม่น้ำปากพนัง	53
ภาพที่ 4.16 - 4.17 กิจกรรมล่องเรือชมแม่น้ำปากพนัง	54
ภาพที่ 4.18 - 4.19 ศาลาหลวงพ่อผดุงวัดนันทาราม	55
ภาพที่ 4.20 - 4.21 สะพานไม้และสะพานคอนกรีตในชุมชนประมงบ้านเกาะไชย	56
ภาพที่ 4.22 - 4.23 ศาลาหลวงพ่อโอภาสี	57
ภาพที่ 4.24 - 4.25 สวนส้มโอทับทิมสยามของปากพนัง	58
ภาพที่ 4.26 - 4.27 ตลาดเช้าเมืองนัง (บางวัง)	59
ภาพที่ 4.28 - 4.29 ตลาดย้อนยุคปากพนังที่มีขึ้นทุกวันอาทิตย์	60
ภาพที่ 4.30 - 4.31 วัดเก่านางโดย	61
ภาพที่ 4.32 - 4.33 พระพุทธรูปนอนภายในโบสถ์ และหน้าต่างโบสถ์เก่าที่เป็นเอกลักษณ์	62
ภาพที่ 4.34 - 4.35 บรรยากาศผ่อณคล้ายบริเวณสะพานตัวที่ริมทะเล	63
ภาพที่ 4.36 - 4.37 ศาลเจ้าฮกเกี้ยนริมแม่น้ำปากพนัง	64

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.38 - 4.39 ศูนย์เรียนรู้ข้าวพันธุ์พื้นเมืองในปากพนัง	65
ภาพที่ 4.40 - 4.41 บรรยากาศระหว่างทางไปแหลมตะลุมพุกและชายทะเลแถบแหลมตะลุมพุก	66
ภาพที่ 4.42 - 4.43 บรรยากาศภายในโรงสีไฟฟ้าโบราณ	67
ภาพที่ 4.44 - 4.45 ขนมจีนและหมีเมืองนงหาทานได้ทั่วไปในพื้นที่ปากพนัง	68
ภาพที่ 4.46 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป เส้นทางที่ 1	131
ภาพที่ 4.47 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป เส้นทางที่ 2	133
ภาพที่ 4.48 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน เส้นทางที่ 1	135
ภาพที่ 4.49 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน เส้นทางที่ 2	137
ภาพที่ 4.50 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน เส้นทางที่ 3	139
ภาพที่ 4.51 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสังสรรค์-เลี้ยงรุ่น	141

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญญา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชนสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าและการกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีเจตนามุ่งหวังให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่เปี่ยมด้วยคุณภาพและคุณค่า(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช, 2559) ให้การท่องเที่ยวสามารถกระจายรายได้ไปสู่ชุมชน เกิดการสร้างงาน ความภาคภูมิใจในวิถีอัตลักษณ์แห่งท้องถิ่นของตนเอง ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่นเดียวกับที่ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 ที่ได้กำหนดไว้ถึงความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นให้มีความสำคัญกับการเพิ่มคุณค่า มูลค่าสินค้าและบริการท่องเที่ยวกระจายรายได้สู่ภาคเกษตรกรรมและท้องถิ่น รวมถึงการดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน นอกจากนี้ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ให้มีการพัฒนาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น กระจายรายได้สู่ท้องถิ่นชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

จากนโยบายสำคัญจากภาครัฐที่ให้ความสำคัญในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่ชุมชนมากขึ้น ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่นำมาพัฒนาต่อยอดให้เกิดมูลค่าทางการท่องเที่ยว ในแง่ของทรัพยากรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาเป็นอันดับแรก สำหรับประเทศไทยการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ “วิถีไทย” อัตลักษณ์ของชุมชนต้นแบบ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้นับเป็นการนำเอกลักษณ์ของชาติที่ช่วยเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวไทยมากขึ้น นักท่องเที่ยวในปัจจุบันมีความต้องการสัมผัสความเป็นไทยแท้ ดั้งเดิม สินค้าการท่องเที่ยวที่ผูกโยงกับวิถีไทยจึงควรได้รับการนำมาต่อยอดทางการท่องเที่ยวเพื่อนำรายได้และความเข้มแข็งสู่เศรษฐกิจฐานราก ทำให้คนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว นำไปสู่ความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยวในอนาคต ทั้งนี้ จากการดำเนินงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ผ่านมาได้พยายามที่จะผลักดันการท่องเที่ยวเชิงวิถีมากขึ้น มีแนวทางในการนำเสนอ “วิถีไทย” ผ่านการสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจจากท้องถิ่นไทย (Local Experience) ซึ่งมีหลายระดับขึ้นอยู่กับความชื่นชอบที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยว โดยกำหนดกรอบประสบการณ์ที่ไม่จำกัดเพียงการท่องเที่ยวชุมชน (CBT : Community Based Tourism) เท่านั้น แต่หมายรวมถึงทุกพื้นที่ ทุกจังหวัด ทุกองค์ประกอบที่สร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว(หนังสือพิมพ์บ้านเมือง, 2559, ออนไลน์)

อำเภอปากพนังเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังตั้งอยู่ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกของจังหวัดนครศรีธรรมราช จากข้อมูลทางด้านภูมิศาสตร์พบว่าสภาพโดยทั่วไปของอำเภอปากพนังเป็นพื้นที่ราบลุ่ม

ซึ่งบริเวณโดยทั่วไปประกอบด้วยส่วนที่เป็นพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่านดินมีความอุดมสมบูรณ์ และส่วนที่เป็นชายฝั่งทะเลเหมาะสมสำหรับเลี้ยงสัตว์น้ำและทำการประมง แหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอปากพนังคือแม่น้ำปากพนังเป็นแม่น้ำสายสำคัญเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของชาวปากพนังเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้า ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ลุ่มน้ำปากพนังมีสภาพสิ่งแวดล้อม (ระบบนิเวศใหม่) และทรัพยากรธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมาก เนื่องจากการกำหนดสภาพพื้นที่เป็นเขตพื้นที่น้ำเค็มและน้ำจืดอย่างชัดเจน(มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2559) สภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพหลักของเกษตรกรในพื้นที่ การท่องเที่ยวจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน

ด้วยภูมิศาสตร์และทำเลที่ตั้งทำให้ปากพนังเป็นอีกอำเภอที่มีศักยภาพทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนที่พึงพิงธรรมชาติในการดำรงอาชีพ มีโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่รวบรวมเรื่องราววิถีชาวอันเป็นเอกลักษณ์ วิวัฒนาการของพื้นที่บอกเล่าเรื่องราวและหนทางแห่งพระราชดำริที่ช่วยพลิกฟื้นความอุดมสมบูรณ์ ให้กลับคืนสู่พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง โครงการดังกล่าวควรได้รับการเชื่อมโยงและต่อยอดสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่ในอนาคต ในขณะที่ปากพนังมีภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองแห่งอยู่ชาวอยู่น้ำของนครศรีธรรมราช วิถีที่เกี่ยวข้องกับชาวนาในพื้นที่ดังกล่าวควรได้รับการส่งเสริมและต่อยอดให้เกิดการเรียนรู้ในด้านวิถี ผ่านการท่องเที่ยว รวมทั้งวิถีอื่น ๆ ที่มีความน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น วิถีประมง วิถีจาก วิถีเกษตรอื่นๆ ล้วนมีความน่าสนใจเหมาะแก่การเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวสามารถนำมาต่อยอดทางด้านการท่องเที่ยวท่ามกลางกระแสด้านการเรียนรู้เชิงวิถีในปัจจุบัน สำหรับการจัดการการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมา ความพร้อมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวม การศึกษาถึงศักยภาพความพร้อมของพื้นที่จึงเป็นสิ่งจำเป็น

จากกระแสด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้เชิงวิถี กับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของอำเภอปากพนัง ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนลุ่มน้ำในอำเภอปากพนัง เพื่อให้สามารถจัดการตนเองอย่างยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาที่มี ไม่ว่าจะเป็นวิถีวัฒนธรรม วิถีเกษตร โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงวิถีท้องถิ่นเพิ่มมูลค่าทุนทางวัฒนธรรม บูรณาการกับการท่องเที่ยวให้สามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ สามารถก่อให้เกิดการกระจายรายได้อันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้ในวิถีท้องถิ่น ร่วมกับกระบวนการจัดการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน จึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อเสนอแนะทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้สามารถเพิ่มศักยภาพในการ
รองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

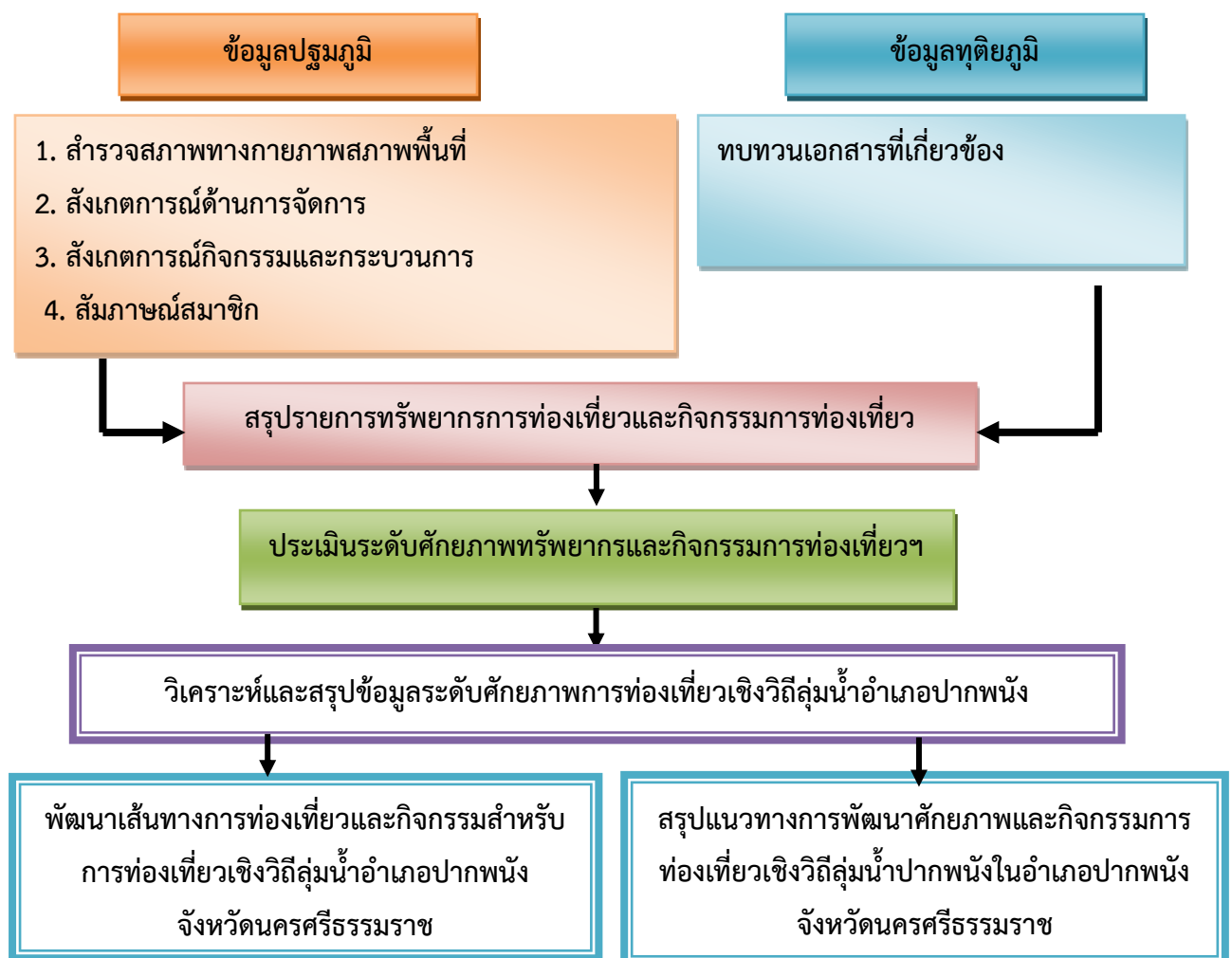
1.2.1 เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอ
ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2.2 เพื่อประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำ
ปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2.3 เพื่อเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2.4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถี
ลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3 กรอบขั้นตอนการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบขั้นตอนการวิจัย

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง 7 วิธีประกอบด้วย ตามรอยพ่อ ร.5 ร.9 วิถีสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง วิถีศาสนาและความเชื่อ วิถีประมง วิถีเกษตร วิถีอาหาร และวิถีประเพณีเมืองนัง

1.4.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของทรัพยากรในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่นสามารถใช้คู่มือเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนังไปในการนำเที่ยวในพื้นที่อำเภอปากพนัง

1.5.2 สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถนำคู่มือเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนังไปใช้ในการพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่อำเภอปากพนัง

1.5.3 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช นำคู่มือเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนังไปใช้ในการพัฒนาการตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้กับพื้นที่อำเภอปากพนัง

1.5.4 การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช นำแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังไปใช้ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับพื้นที่อำเภอปากพนัง

1.5.5 หน่วยงานเทศบาลเมืองปากพนังอำเภอปากพนัง และจังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถนำแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่อำเภอปากพนังเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนน้ำปากพวงในอำเภอปากพวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย การท่องเที่ยววัฒนธรรมการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวในบริบทชุมชนการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวบริบทพื้นที่ลุ่มน้ำปากพวง และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยววัฒนธรรม

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยว เพื่อศึกษา และเรียนรู้ถึงวิถีทางการดำเนินชีวิต ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ทั้งที่มีมานานแล้ว และที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะหรือเป็นการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นวัตถุดิบ หรือใช้วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว

ชาลวูวิทซ์ เกษตรศิริ (2540) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไว้ว่าเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยว ที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญาสร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และวิถีชีวิตผู้คน หรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆ ในโลกที่มี ความเกี่ยวโยงพึ่งพา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ซึ่งให้เห็นว่าส่วนประกอบทางวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในเชิงของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์งานหัตถกรรม กิจกรรมทางประเพณี ภาษา อาหาร ศิลปะ ดนตรี ศาสนา สถาปัตยกรรม การศึกษา ลักษณะการแต่งกาย เทคโนโลยีของชุมชนท้องถิ่น และกิจกรรมยามว่าง

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัสการชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงาม ทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านของ ศิลปะสถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราว และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิตภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ กระตุ้นให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้น

การสัมผัสโดยตรงระหว่างนักท่องเที่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมพื้นที่น้อยอย่างน้อย 2 ประเภท (จริญญา เจริญสุขใส, 2544) คือ

1) ท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมพื้นถิ่นอย่างเต็มรูปแบบโดยนักท่องเที่ยวไปพำนักอาศัยอยู่กับกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ เป็นระยะเวลาหนึ่ง และใช้ชีวิตเหมือนชนพื้นเมือง อาทิ การท่องเที่ยวพักค้างแรมแบบโฮมสเตย์

2) การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมพื้นถิ่นแบบมีการจัดการโดย นักทัศนศึกษาเยี่ยมชมกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ ในช่วงเวลาสั้นๆ ไม่พักค้างโดยพยายามเรียนรู้เข้าใจวัฒนธรรมของชนเผ่าชนนั้น และแต่ไม่ได้ลองใช้ชีวิตในรูปแบบเดียวกับชนพื้นเมือง

วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ทุกคนในชาติควรได้ร่วมมือกันทำนุบำรุงรักษา ส่งเสริม และเผยแพร่ให้ดำเนินไปอย่างได้ผล และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2513 อ้างถึงใน อภาวดี ทับสิริกซ์, 2555) เพื่อให้วัฒนธรรมของชาติได้คงอยู่สืบไปอีกนานเท่านาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทไว้ว่า “งานด้านการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม นั้น เป็นงานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญา และทางจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุ และองค์ประกอบ ที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นทั้งหมด และเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษา และดำรงความเป็นไทยไว้ได้สืบไป” (กรมศิลปากร, 2513 อ้างถึงใน อภาวดี ทับสิริกซ์, 2555) ในแนวทางในการศึกษาส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรม พ.ศ. 2539 ตามนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติได้กล่าวถึง ความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ 3 ลักษณะ คือ

1) วัฒนธรรมเป็นทั้งพื้นฐาน และเครื่องมือสำหรับสร้างเสริมความสามัคคี กลมเกลียว และความเป็นปึกแผ่นในหมู่ประชาชน วัฒนธรรมจะช่วยชักนำให้คนประพฤติดี ปฏิบัติธรรม และพร้อมที่จะเผชิญชีวิตร่วมกับบนผืนแผ่นดินเดียวกันทั้งในยามสุข และยามทุกข์

2) วัฒนธรรมเป็นกรอบ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จึงถือได้ว่าวัฒนธรรมเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกของสังคม ซึ่งอาจจะช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาลดลงทั้งตอบสนองความต้องการของสมาชิก และของสังคมได้

3) วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ เป็นลักษณะเด่นประจำชาติ หรือประจำหมู่คณะซึ่งมีส่วนช่วยให้ชนในชาติมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน อันจะทำให้บังเกิดความรักสามัคคีกัน และจะส่งผลต่อการรวมพลังของหมู่คณะ และดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยววัฒนธรรม

การท่องเที่ยววัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ประกอบไปด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีต และประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยววัฒนธรรมขึ้น

หลักการของการท่องเที่ยววัฒนธรรม

จากแนวคิดของการท่องเที่ยววัฒนธรรมนำไปสู่หลักการการท่องเที่ยววัฒนธรรมทั้งหมด 4 ประการ คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ข้อมูลที่ได้เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้ประกอบการเที่ยวชม เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้และเข้าใจในทรัพยากรวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งชุมชนยังภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน

2. เป็นการท่องเที่ยวที่ปลูกฝังคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษาทรัพยากรวัฒนธรรมในท้องถิ่น นอกจากนี้ คนในชุมชนท้องถิ่นยังมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว อาทิ การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในด้านวัฒนธรรมและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยววัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม คัดค้านและผู้คนของตนเอง

องค์ประกอบของการท่องเที่ยววัฒนธรรม

การท่องเที่ยววัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมอื่น มีองค์ประกอบ ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 288)

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยมีสิ่งดึงดูดใจทั้งหมด 10 ประการ คือ

- 1.1 ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น
- 1.2 โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่างๆ
- 1.3 งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง รวมทั้งซากปรักหักพัง
- 1.4 ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก
- 1.5 ศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา
- 1.6 ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์และมหรสพต่างๆ
- 1.7 ภาษา วรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา
- 1.8 วิถีชีวิต เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียม การรับประทานอาหาร
- 1.9 ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียมและเทศกาลต่างๆ
- 1.10 ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะในท้องถิ่น

2. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการจัดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้ผลประโยชน์ตอบแทนอย่างยุติธรรม เพื่อการกระจายรายได้ ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรม

คณะกรรมการโบราณสถานแห่งชาติว่าด้วยสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ หรือ International Council on Monuments and Sites ได้ให้ความหมายของเส้นทางวัฒนธรรม (Cultural routes) ไว้ดังนี้

“เส้นทางวัฒนธรรม คือ เส้นทางบก เส้นทางน้ำ หรือทั้งสองอย่างรวมกัน หรือเส้นทางประเภทอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพอันโดดเด่นของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และประเพณี แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่มีการพัฒนาการมาอย่างสืบเนื่องและแสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความรู้ทั่วไป ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ภายในท้องถิ่น ภายในประเทศหรือระหว่างภูมิภาคในแต่ละช่วงเวลาที่สำคัญ รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้”

Richards et al. (2007 อ้างถึงใน ปรัชญาพร พัฒนาผล, 2554) กล่าวถึง เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมว่ามีขอบเขตกว้างมากเพราะประกอบด้วยองค์ประกอบหลายๆ ด้านที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ รูปแบบการเดินทางที่หลากหลาย รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นใหม่ ในเงื่อนไขทางภูมิศาสตร์สามารถแบ่งเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมได้เป็น

1. ระดับท้องถิ่น เช่น เส้นทางวรรณคดีที่ดับลิน ประเทศเยอรมัน (Literary Dublin) ถนน Raglan นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสประติมากรรมร่วมสำริดในยุคควี Patrick Kavanagh ริมคลอง Grand Canal หรือเส้นทางเทศกาลคูมาราที่กาฐมาณฑุ ประเทศเนปาล (The Kumara Festival Route in Katmandu) ที่จัดขึ้นทุก ๆ เดือนกุมภาพันธ์ ที่มีการแข่งขันกีฬาจะเริ่มขึ้นที่ชายฝั่งตะวันตกชายหาด Kumara และลัดเลาะไปตามความกว้างของชายฝั่ง

2. ระดับภูมิภาค ระดับแคว้น เช่น เส้นทางไวน์ในประเทศฝรั่งเศส (Rue de vins) รถพาไปเที่ยวเมือง St.Emilion เมืองมรดกโลกไวน์ สลับกับชาโต อยู่บนพื้นราบบ้างเนินบ้าง สวย สดชื่น ตื่นตาตื่นใจจริง ๆ ระหว่างทางแวะเยี่ยมชาโต เจ้าของจะพาเดินชมไวน์และห้องบ่มไวน์ อธิบายกระบวนการทำไวน์ การชิม ทดสอบชิมไวน์ที่หลากหลาย หรือ ถนนสายโรแมนติกในประเทศเยอรมัน (The Romantische Strasse) เยอรมนี ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในมุมมองในยุคหลังสงคราม นำมาพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวนี้ออกแบบมาสำหรับผู้ที่ต้องการสำรวจถนนโรแมนติกทั้งหมดหรือบางส่วนด้วยตัวเองมากกว่าการร่วมงานเลี้ยงแถบชายหาด

3. ระดับชาติ เช่น เส้นทางจากเทือกเขาแอลป์สู่ทะเลบอลติกในประเทศเยอรมัน (The Rout “From the Alps to the Baltic Sea”) เส้นทางนี้นักปั่นจักรยานมองเห็นพื้นที่ขนาดใหญ่ทางทิศตะวันออก ที่ราบลุ่มของเมคเลนบูร์กและบรันเดินบูร์กเทือกเขาต่ำของปาทุรินเจียและฟรานโกเนียตอนบนเนินเขา ของ Lower and Upper Bavaria บริเวณเชิงเขาของเทือกเขา Bavarian Alps มีจุดเด่นของเมืองตามเส้นทางคือเบอร์ลิน นูเรมเบิร์กและมิวนิครวมทั้งเมืองขนาดกลางที่น่ารักหลายแห่งเช่น Rostock, Potsdam, Halle, Jena หรือ Bamberg

4. ระดับนานาชาติ เช่น เส้นทางสายไหม หรือเส้นทางของเมืองฮันเซียติก (The Rout of Hanseatic Towns) แสดงให้เห็นพัฒนาการการขยายการค้าและการกระจายความรู้ เมืองดัตช์เช่น Zwolle, Kampen,

Hattem และ Deventer ร่องรอยประวัติศาสตร์ยังคงปรากฏอยู่อย่างชัดเจนในอนุสาวรีย์ ในศตวรรษที่ 14 และ 15 พบได้ตามริมน้ำที่เคยเป็นเส้นทางขนส่งสำคัญและมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการเดินทางอีกหลายประเภทในการท่องเที่ยววัฒนธรรม ซึ่งในหนึ่งองค์ประกอบของการเดินทางท่องเที่ยวอาจมีวิธีการเดินทางที่หลากหลาย เช่น

1. การเดินทางท่องเที่ยวโดยการเดินเท้า โดยมากแล้วจะอยู่ในเส้นทางศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น A close-up of Porto
2. การเดินทางท่องเที่ยวโดยการใช้บริการขนส่งสาธารณะในการเดินทางโดยมากจะใช้ในเมืองใหญ่ๆ เช่น รถประจำทางสาย 100 ในเบอร์ลิน หรือ Tramp no.3T ที่กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ เป็นต้น
3. การเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ เป็นที่นิยมมากในภูมิภาคอเมริกาเหนือ เช่น the Tennessee Scenic Highway หรือ The Lewis and Clark Trail เป็นต้น
4. การเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถจักรยาน โดยต้องเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อจากรถยนต์หรือเส้นทางเดินเท้า แต่การใช้รถจักรยานต้องพัฒนาถนนให้มีเส้นทางสำหรับรถจักรยาน โดยเฉพาะเพื่อความปลอดภัยของผู้ปั่นจักรยาน เช่น ถนนคิงส์ในประเทศฟินแลนด์ (The King's Road)
5. การเดินทางท่องเที่ยวโดยการขี่ม้าซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ไม่มากและมีโอกาสที่จะพัฒนาได้อีก เช่น การขี่ม้าชมภูเขาไฟที่ไอซ์แลนด์
6. การชมทิวทัศน์ใต้ท้องทะเลโดยใช้เรือที่พื้นเป็นกระจกเป็นพาหนะในการเดินทาง นักท่องเที่ยวสามารถเห็นทิวทัศน์ใต้ท้องทะเลได้จากในเรือ

กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตทั้งที่มีมานานและที่จัดขึ้นมาในปัจจุบันมีวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว เน้นการศึกษาภูมิปัญญาสร้างสรรค์วิถีชีวิตผู้คน เอกลักษณ์และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ความเชื่อ จารีตประเพณี จากคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมก่อให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ อำเภอปากพนังเป็นพื้นที่ที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน เป็นเมืองท่าสำคัญในอดีต ความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากร วิถีชีวิตในพื้นที่ดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจสามารถนำมาพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม

2.2 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2542) ได้ให้แบบการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งต้องมีขั้นตอนและกระบวนการ ดังต่อไปนี้

ทำความเข้าใจทรัพยากรท่องเที่ยว

1) ประเภทของทรัพยากร มีทรัพยากรหลักซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และทรัพยากรรองหรือทรัพยากรสนับสนุน เพื่อสนับสนุนทรัพยากรหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

2) ชนิดของทรัพยากร แบ่งได้ 5 ชนิด ได้แก่

2.1) ทรัพยากรธรรมชาติ : พืช สัตว์ ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ น้ำ

- 2.2) ทรัพยากรวัฒนธรรม : ศาสนา มรดกวัฒนธรรม ชชาติพันธุ์
- 2.3) ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ : งานมหกรรม การแข่งขัน ธุรกิจ โชว์ต่าง ๆ
- 2.4) ทรัพยากรกิจกรรม : นันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก
- 2.5) ทรัพยากรบริการ : การขนส่ง ที่พัก การต้อนรับ อาหาร บริการ

การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

เขียนรายงานทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว รายการทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวสิ่งดึงดูดใจในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว สิ่งบริการสำหรับนักท่องเที่ยว กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวบนพื้นที่ และประเภทของที่พักรับบริการกับนักท่องเที่ยว

รายการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นอะไรภายในพื้นที่ มีความสำคัญอะไรที่แตกต่างจากแหล่งอื่น และสิ่งนั้นมีความสำคัญเพียงพอเพื่อดึงดูดในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติได้ ดังนี้ ชื่อ ที่ตั้ง ห่างจากศูนย์กลาง หรือศูนย์ข้อมูลเท่าไร ฤดูกาล และเวลาที่ใช้ การเข้าถึง การจัดการดูแล ใครเป็นเจ้าของ ใครจัดการ การติดต่ออำนวยความสะดวก สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว มีระดับการใช้มากหรือน้อย ใครมาเที่ยว มาจากไหน มาทำอะไร มีลักษณะประชากรอย่างไร ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

รายการทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความโดดเด่นอะไรในด้านทรัพยากรวัฒนธรรม มีสิ่งดึงดูดอะไรที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคม มีอำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ข้อมูล การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว ทางเข้า ใครเป็นเจ้าของ ใครจัดการ ติดต่อใคร สถิตินักท่องเที่ยวมีระดับการใช้มากหรือน้อย การติดต่อประชาสัมพันธ์ ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่ใช้ เป็นใคร มาจากไหน มีลักษณะประชากรอย่างไร ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

รายการทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความโดดเด่นอย่างไร มีสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างไร เหตุการณ์นั้นเสริมหรือเป็นคู่แข่งกับเหตุการณ์ในท้องถิ่นหรือไม่ และความถี่ในการเกิดขึ้น ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งของเหตุการณ์สำคัญจากศูนย์ข้อมูล ช่วงเวลา ฤดูกาล และระยะเวลายาวนานของเทศกาล การจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก จำนวนผู้เข้าชมทั้งนักท่องเที่ยว และประชากรท้องถิ่น กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวภายในเหตุการณ์นั้น ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม

รายการทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมนั้นมีความโดดเด่นอย่างไร สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือไม่ ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ข้อมูล ช่วงเวลา ฤดูกาล การเข้าถึง เจ้าของ ผู้ดูแลกิจการ การประชาสัมพันธ์ ระดับกิจกรรม สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทาง ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม

รายการทรัพยากรบริการ ได้แก่ ชื่อและที่อยู่ผู้ให้บริการ การติดต่อกับผู้ให้บริการ เวลาที่เปิดทำการ บริการที่เสนอให้ ข้อมูลที่มีให้ ติดต่อใคร ระดับการใช้ปัจจุบัน ซึ่งสามารถเก็บข้อมูล ดังนี้

1) บริการด้านที่พักแรม ชื่อและที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทและอันดับของการบริการ ลักษณะของการบริการ ระยะเวลาที่เปิด การเข้าถึงแหล่งบริการ ด้านการจัดการและมาตรฐานของการบริการ รวมทั้งอัตราค่าบริการ

2) บริการด้านอาหาร ได้แก่ ชื่อและที่ตั้ง ประเภทและอันดับของบริการด้านอาหาร การจัดการด้านการบริการอาหาร สถานที่ขนาดการเปิดปิดบริการ ประเภทของผู้ใช้บริการ และราคามาตรฐานของอาหารที่ให้บริการ

3) บริการการต้อนรับ ได้แก่ ชื่อและที่ตั้งของผู้ให้บริการ เวลาที่เปิดทำการบริการที่เสนอให้ ข้อมูลที่มีให้ สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมถึงค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

ประเมินทรัพยากร

คุณภาพทรัพยากร พิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีความแตกต่างจากทรัพยากรที่อื่นอย่างไร รวมทั้งมีจุดอ่อนใดต้องปรับปรุง การบริการมีคุณภาพสม่ำเสมอเพียงใด ตลอดจนอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรในเรื่องใด

ความโดดเด่นของทรัพยากร พิจารณาดังนี้ สิ่งใดที่ทำให้ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นกว่าทรัพยากรอื่น และมีความแตกต่างเรื่องใด และทรัพยากรดังกล่าวสะท้อนถึงความภาคภูมิใจในสถานที่นั้นๆ อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว พิจารณาดังนี้ สิ่งนี้มีบทบาทอะไรในกิจกรรมปัจจุบันของนักท่องเที่ยว มีการวัดระดับการใช้และประเมินการใช้อย่างไร ทำอย่างไรให้แหล่งท่องเที่ยวมีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว

ฐานข้อมูลของทรัพยากรท่องเที่ยว พิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร ปัจจุบันการท่องเที่ยวประเภทใดเหมาะสมและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในอนาคตได้ และทรัพยากรนั้นมีอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตอย่างไร

สรุปได้ว่า ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังนั้น จำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนการทำความเข้าใจทรัพยากรเกี่ยวกับประเภทและชนิดของทรัพยากร เขียนรายงานสิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว สิ่งบริการ และกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่พบ จากนั้น นำไปประเมินคุณภาพของทรัพยากร ความแตกต่างจากที่อื่น ความโดดเด่น คุณภาพการบริการ อุปสรรคต่อการพัฒนา เพื่อนำข้อมูลมากำหนดแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น ๆ

2.3 กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) นับเป็นองค์ประกอบสำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะการท่องเที่ยวมิได้หมายเพียงแค่การเดินทางไปชมแหล่งท่องเที่ยว แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถกระทำได้หลายรูปแบบในพื้นที่ธรรมชาติที่มีระบบนิเวศต่าง ๆ กัน เช่นกลุ่มระบบนิเวศป่าเขาจะเน้นกิจกรรมที่อาศัยทรัพยากรนั้นทนาการประเภท ป่าไม้ สัตว์ป่า แหล่งน้ำ เช่น อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ น้ำตกต่าง ๆ สภาพภูมิทัศน์ของลักษณะสัณฐานที่ดิน (Land Forms) และสัณฐานทางธรณีที่เป็นลักษณะเด่นแปลกตา หรือลักษณะเด่นที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิมในพื้นที่เป็นหลักสำคัญ ส่วนกลุ่มระบบนิเวศแบบเกาะแก่งชายฝั่งมักจะได้รับ ความสนใจในด้านทรัพยากรทางทะเล (Marine Resources) ที่ยังคงสภาพธรรมชาติสมบูรณ์สวยงาม เช่น ปะการัง ปลาสวยงาม ชายหาดที่สวยงาม ส่วนสภาพป่าเขาหรือแหล่งน้ำต่าง ๆ จะได้รับความสนใจเป็นอันดับรองลงมา ดังนั้นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเน้นไปในส่วนที่เป็นชายฝั่งหรือพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับความนิยมมาก คือ การดูนกต่าง ๆ โดยเฉพาะ นกต่างถิ่นที่หาดูได้ยาก เป็นต้น

กิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริบทของกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการท่องเที่ยว การพิจารณาการใช้ประโยชน์ประเด็นนี้เป็นการเน้นให้มีการสร้างระบบการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้โดยมีกิจกรรม การให้การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการเรียนรู้ในวิถีชีวิต วัฒนธรรมนิยม ประเพณีและวัฒนธรรมอันหลากหลาย ตลอดจนความเป็นชาติพันธุ์ อันเป็นการช่วยเพิ่มพูน ความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ และสร้างความตระหนัก สร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับนักท่องเที่ยว ให้กับประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการ ทั้งนี้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอาจนำไปสู่การสร้าง กระบวนการทางสังคมที่ชุมชนท้องถิ่นมีความพยายามในการปรับตัว ภายใต้บริบทของสภาพการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการสร้างดุลยภาพระหว่างการผลิตในภาคเกษตรกรรมกับการประกอบ อาชีพของชาวบ้านที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรของชุมชน ตลอดจนการรวมตัวกันเพื่อต่อสู้การเอารัดเอาเปรียบของบริษัทนำเที่ยวจากภายนอก (สินธุ์ สโรบล, 2559)

2.4 การประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุงหรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของพื้นที่นั้นๆ ว่ามีความเพียงพอที่จะ ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว (วิวัฒน์ชัย บุญภักดิ์, 2550) ได้เสนอหลักเกณฑ์ การพิจารณาและการกำหนดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวดังนี้

1. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยว
2. คุณค่าด้านการท่องเที่ยวและความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย โดยคุณค่าพิจารณาจากความสวยงาม ของแหล่งท่องเที่ยว ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติและองค์ประกอบเสริมที่เพิ่มความโดดเด่นของ

แหล่งท่องเที่ยว สำหรับความเสี่ยงต่อการถูกทำลายประกอบด้วยสภาพการถูกทำลายที่ปรากฏ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนสภาพของแหล่งท่องเที่ยวและภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดการทำลายสภาพแหล่งท่องเที่ยว

3. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว

4. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่างๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย

5. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศและสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว

6. ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดทั้งด้านพื้นที่ และด้านบริการสาธารณูปโภค รวมถึงปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

เกณฑ์การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1) พื้นที่ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ ลักษณะภูมิทัศน์และความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทาง เป็นต้น

2) ด้านการจัดการ โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง รวมถึงความปลอดภัยจากการเดินทางไป-กลับ รวมถึงการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว ไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับและการจัดการควบคุมกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ โดยพิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

4) ด้านการมีส่วนร่วม โดยองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวและคนในพื้นที่มีความพอใจและต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยว UNWTO

การพัฒนาอย่างยั่งยืนในความหมายขององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้นานที่สุด นอกจากนี้ UNWTO เสนอว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องมีองค์ประกอบหลักสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) การจัดการพื้นที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ
- 2) ตระหนักถึงกิจกรรมย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 3) ด้านองค์กรชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 4) ประสานแผนงานนโยบายในการจัดการทุกระดับเพื่อเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน โดยต้องยึดหลักการในการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้สำเร็จตามเป้าหมายไว้ 10 ข้อ คือ

4.1) ใช้ทรัพยากรอย่างพอดี

- 4.2) ลดการใช้เกินความจำเป็น ลดการก่อของเสีย
- 4.3) รักษาส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม
- 4.4) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
- 4.5) นำการท่องเที่ยวขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่นมีส่วนร่วมสร้างเครือข่ายการพัฒนา
- 4.6) หมั่นประชุมปรึกษากับผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน
- 4.7) พัฒนาบุคลากร
- 4.8) เตรียมข้อมูล คู่มือข่าวสารเพื่อสนับสนุนการตลาด
- 4.9) ประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย

หลักการของ UNWTO ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยนำขั้นตอนมาบูรณาการ ดังนี้

- 1) บูรณาการแผนงานที่จัดทำวางแผน
- 2) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว
- 3) จัดการและการใช้กฎหมายบังคับใช้
- 4) พัฒนาบุคลากร กำหนดแผนงานและหลักสูตรการฝึกอบรม

ดัชนีวัดผลสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ตรงตามเป้าหมายทางตรง คือ

- 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวดำรงอยู่ได้
- 2) มีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอตลอดไป
- 3) ทรัพยากรคงความน่าสนใจ
- 4) มีผลกำไรปรับปรุงอยู่เสมอ
- 5) ผลกระทบธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม น้อยที่สุด

นอกจากนี้ ผลสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ตรงตามเป้าหมายทางอ้อมคือ

- 1) ท้องถิ่นได้รับการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่
- 2) มีพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อพักผ่อน
- 3) มีบริการสาธารณสุขและสถานพยาบาลที่ได้มาตรฐานนานาชาติ
- 4) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี
- 5) ชุมชนเข้มแข็งสังคมยั่งยืน

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction Standard)

หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ทั้งนี้ในแต่ละองค์ประกอบจะมีหลักเกณฑ์ และดัชนีชี้วัด ในการพิจารณาความมีศักยภาพ ความมีประสิทธิภาพ และความมีคุณภาพ เพื่อใช้ในการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
พิจารณา 2 ด้าน

1) คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 7 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ (1) ความเป็น เอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ (2) ความต่อเนื่องของการสืบสาน วัฒนธรรมประเพณี (3) ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม (4) ความสามารถในการสืบทอด ภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง (5) ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ (6) ความผูกพันต่อท้องถิ่น และ (7) ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

2) ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (2) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว (3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งวัฒนธรรมนั้น ๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่นแหล่งวัฒนธรรมอาจมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวสูง แต่มีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ทำให้นักท่องเที่ยว ไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว ทำให้ศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยวลดลงไปด้วย สำหรับศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน ได้แก่

1) ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

2) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ดูแล การดำเนินงาน การจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) ด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ประกอบด้วย การจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านการท่องเที่ยว

2) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก โดยพิจารณาจากการ ดำเนินงานขององค์กรที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ในการสร้างเสริมจิตสำนึกและการเรียนรู้ ในเรื่องคุณค่าของแหล่งวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยว

3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชน ได้มีส่วนร่วม ในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในการเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งการกระจายรายได้หรือ ผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น

ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมี 2 ด้าน ได้แก่

1) การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ข้อนี้ชี้ชัด ได้แก่ (1) การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว (2) การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ (3) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

2) การจัดการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 ข้อนี้ชี้ชัด ได้แก่ (1) การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว (2) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก (4) ชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (5) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

ในการพิจารณาจัดทำเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพ ผู้วิจัยได้พิจารณานำตัวชี้วัดจาก เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยว UNWTO เกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน และเนื่องจากลักษณะที่โดดเด่นของปากพนังด้านวิถีเกษตรและวิถีประมง รวมทั้งวัฒนธรรมอื่นๆ ได้นำเอา มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของกรมการท่องเที่ยว มาพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

2.5 การท่องเที่ยวในบริบทชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism: CBT)

เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผลักดันให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการสร้างระบบและกลไกให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม คงรักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตนเองไว้ โดยมีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้มีนักวิชาการและนักปฏิบัติจากหลากหลายแหล่งได้นิยามไว้ดังเช่น การท่องเที่ยวคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (พจนานุกรม, 2540 : 14) สันธู สโรบล และคณะ (2547) ได้ให้ความหมายเชิงปฏิบัติการของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าหมายถึง "ทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามำกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถและบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ" โดยองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดให้

เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ชุมชนจำเป็นต้องบริหารจัดการทั้ง 4 องค์ประกอบให้เกิดความสมดุล เนื่องจากในแต่ละชุมชนจะมีเอกลักษณ์ ความโดดเด่น และอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้มีการนำกระบวนการทัศนของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เข้ามาเป็นทางเลือกใหม่ทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้ทั้งนั้นนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ถูกกำหนดโดยนักวิชาการหลากหลาย Crispin Raymond และ Greg Richards เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดดังกล่าวและนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้เดินทางมาเยือนได้พัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2554 : 37) กิจกรรมมีหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการทดลองทำอาหาร การทดลองทำศิลปหัตถกรรม การทดลองใช้ชีวิตตามแบบอย่างผู้คนในชุมชน เพื่อให้เข้าใจถึง วัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้น ๆ ผ่านประสบการณ์ตรง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงาน และนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศอีกหลายท่านได้นิยามคำว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำหรับทัศนะผู้เขียนเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวซึ่งนำทรัพยากรทางวัฒนธรรม ที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ มาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพื่อสร้างสรรค์ประสบการณ์การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวของโลกปัจจุบันที่มีจุดหมายเพื่อการสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมและเชื่อว่าจะช่วยให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลายในวัฒนธรรม ซึ่งนอกจากจะเป็นการเสริมแรงให้กับ การตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชนของตนเองแล้ว ขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของการ สร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อนำประสบการณ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวไปใช้ในวิถีชีวิตของตนเอง

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Community Based Tourism: C-CBT) เป็นการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว เพิ่มคุณค่า หาความแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ และแบ่งปันชุมชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจและมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสร้างระบบและกลไกให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตนเองไว้ โดยมีการแบ่งสรรปันส่วนผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ซึ่งกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วม (Active Participation) ต้องมีความสร้างสรรค์มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนโดยเป็นการสร้างประสบการณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม อันเสริมสร้างผลลัพธ์เชิงบวกให้แก่ทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นจิตสานึกอนุรักษ์ ความประทับใจในประสบการณ์ การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังช่วยสร้างสมดุลให้แก่ชุมชนทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ด้วยลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ที่มีความโดดเด่นของชุมชนท้องถิ่นปากพนัง ประกอบกับวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนที่มีความน่าสนใจและเอื้อ

ต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวนั้น สามารถนำมาพัฒนาออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวในบริบทของชุมชนได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่เน้นให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ จะนำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวมาวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสในการสร้างการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของวิถีลุ่มน้ำปากพนัง

2.6 การจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

เส้นทางท่องเที่ยวในเมือง (Harvey M. Rubinstein, 1992)

เส้นทางท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าเป็นวิธีการท่องเที่ยวที่ใช้ได้สำหรับเมืองเกือบทุกเมือง และเป็นวิธีที่ค่อนข้างอิสระ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ เนื่องจากการเดินเท้าไม่มีการกำหนดระยะเวลา นักท่องเที่ยวสามารถหยุดแวะตามจุดสนใจได้ตามต้องการ และหยุดพักนานเท่าใดก็ได้ ทำให้สามารถเห็นรายละเอียดของสภาพบ้านเมือง วิถีชีวิตของผู้คนเมืองต่าง ๆ เป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่เมือง และเป็นการออกกำลังกายด้วย ในขณะเดียวกันการจัดทำทางเดินเท้าในเมืองสามารถทำได้ง่าย ใช้พื้นที่ไม่มาก ลงทุนน้อย และประชากรของเมืองได้รับประโยชน์จากการมีทางเดินเท้า (เดชา บุญค้ำ, 2539: 1) เหตุผลสำคัญในการพัฒนาทางเดินเท้าในเมืองคือ การขยาย และพัฒนาพื้นที่ในบริเวณศูนย์กลางการจับจ่ายใช้สอย หรือสร้างภาพพจน์ใหม่ให้กับเมือง ก่อให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น นิทรรศการ การแสดง เทศกาล และกิจกรรมอื่น ๆ โดยต้องเตรียมพื้นที่อำนวยความสะดวก ได้แก่ ทางเดินเท้า ที่นั่งพักผ่อน ประติมากรรม น้ำพุ ร้านอาหาร ร้านค้า และกิจกรรมยามค่ำคืน ทางเดินเท้าหากได้รับการออกแบบ และวางแผนที่ดี จะช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อม สังคม และพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้ได้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน

ประโยชน์ของเส้นทางเดินเท้า (Richard K. Untermann, 1984 : 135) มีดังนี้

- 1) สงวนรักษา พื้นฟูเศรษฐกิจ และป้องกันไม่ให้น่านใจกลางเมืองขยายตัวออกไปยังชานเมือง ใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงย่านใจกลางเมือง และรักษาสภาพแวดล้อมเมือง
- 2) ช่วยให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เดินเท้า รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการจับจ่าย
- 3) ลดปัญหาจราจร และปัญหาการกีดขวางทางสัญจรของยานพาหนะ
- 4) ช่วยปรับปรุงลักษณะทางจินตภาพของชุมชนเมืองให้สวยงามและชัดเจนยิ่งขึ้น
- 5) ลดมลภาวะทางเสียง และมลภาวะทางอากาศ ที่เกิดจากการจราจรบนถนน
- 6) รองรับปริมาณนักท่องเที่ยว และนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่สถานที่ได้อย่างสะดวก และใกล้ชิดยิ่งขึ้น
- 7) ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมภายในเมืองให้บริการสาธารณะและกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน เช่น การพบปะสังสรรค์ การแสดงต่าง ๆ เป็นต้น
- 8) ส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน อาคารทางประวัติศาสตร์ ป้องกันไม่ให้โบราณสถานทรุดโทรมอันเนื่องจากแรงสั่นสะเทือนของรถยนต์ เป็นต้น

เส้นทางประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวในเมืองประวัติศาสตร์ คือรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงในปัจจุบัน เนื่องจากเมืองประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเหล่านี้ได้รับการวางแผนในด้านการอนุรักษ์ ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ เทศกาล การจัดแสดงแสงสี เสียง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีดังนี้

1) นำเสนอวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงธรรมเนียม ประเพณี การแต่งกาย ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิต ศาสนา การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีของท้องถิ่น

2) นำเสนอศิลปะท้องถิ่น เช่น ดนตรี การละเล่น การฟ้อนรำ และศิลปหัตถกรรมที่ผลิตขึ้น เช่น ภาพวาด งานประติมากรรม เครื่องมือเครื่องใช้ นอกจากนี้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมก็เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ

3) นำเสนอกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จากการสำรวจความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ นั้น มีผลจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ เช่น การแสดงช้างในป่าเขตร้อนชื้น เทศกาลล่าสัตว์ งานแสดงสินค้า เกษตรกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคในการจัดการของแหล่งท่องเที่ยว การเที่ยวชมอุตสาหกรรมท้องถิ่น ตลาด ชุมชน ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาก และเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ถูกจัดอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวทั่วไป

4) นำเสนอความแตกต่างของเมือง และชุมชน ความแตกต่างของเมือง และชนบทอาคารบ้านเรือน ความเป็นอยู่ของผู้อยู่ในเมือง ย่านศูนย์กลางเมือง ร้านค้า ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ และอาคารสาธารณะ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการศึกษาเรียนรู้ และซึมซับความรู้สึกที่มีต่อเมืองท่องเที่ยวนั้น การนั่งรถไปตามถนนสายสำคัญภายในเมือง ผ่านสถานที่สำคัญ เมืองท่องเที่ยวบางแห่งยังได้จัดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งการแสดงเหล่านี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเสมอ

5) นำเสนอรูปแบบทางวัฒนธรรมผ่านทางพิพิธภัณฑ์ เป็นการบอกกล่าวเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม ชาติพันธุ์ งานศิลปะท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยวัตถุประสงค์หลักของพิพิธภัณฑ์นั้นเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเมือง และดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

6) นำเสนอประเพณี เทศกาลท้องถิ่น ความเชื่อ ค่านิยมในท้องถิ่น หรืออิทธิพลทางศาสนา ประเพณี และเทศกาล สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดฤดูกาลท่องเที่ยวจากความนิยมของนักท่องเที่ยว (Edward Inskeep. 1999: 80-85)

เส้นทางธรรมชาติ

เส้นทางธรรมชาติเป็นเส้นทางสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนอกจากการทำหน้าที่เชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวแล้ว ยังช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวจากผลกระทบของการเหยียบย่ำ

และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้อีกด้วย สามารถเป็นสื่อกลางที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจ และซาบซึ้งต่อธรรมชาติอย่างใกล้ชิดมากขึ้น

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีดังนี้

1) เส้นทางเดินชมธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าไปชื่นชมธรรมชาติ ระหว่างการใช้เส้นทางอาจมีการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติบ้าง

2) เส้นทางเดินป่าระยะไกล เป็นเส้นทางเดินชมธรรมชาติ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย หรือเพื่อการเรียนรู้ และเข้าใจความเป็นไปของธรรมชาติ

3) เส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อการสื่อความหมาย ให้ความรู้ และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว มีระยะทางยาวไม่มาก ควรเป็นเส้นทางแบบวงรอบ ซึ่งจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเส้นทางควรมาบรรจบอยู่บริเวณเดียวกัน เส้นทางสื่อความหมายนี้สามารถแบ่งเป็น เส้นทางสื่อความหมายที่มีบุคคลนำ หรือเส้นทางสื่อความหมายโดยให้ศึกษาธรรมชาติด้วยตนเอง (USDA Forest Service 1964: อ้างใน กัลยารัตน์ ศิริรัตน์, 2550)

4) เส้นทางเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักในการนำนักท่องเที่ยวจากจุดหมายหนึ่งไปยังอีกจุดหมายหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยว มักออกแบบให้เป็นระยะทางที่สั้นที่สุดเพื่อไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการอย่างรวดเร็วที่สุด

เส้นทางแบบผสมผสาน

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน มีดังนี้ (เดชา บุญค้ำ, 2539)

1) การกำหนดเส้นทาง ควรสำรวจ และสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทาง เริ่มต้นจากการพิจารณาตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ จัดลำดับความสำคัญ และความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

2) การจัดเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินตลอดเส้นทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเส้นทางเดิม

3) การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่าง การกำหนดเส้นทางอาจทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาต่างกัน ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะ และวัฒนธรรมอาจพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูวิถีชีวิต และสภาพบ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลาย และมีความน่าสนใจหลายด้านอยู่ร่วมกัน

4) การจัดประเภทพาหนะตามสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ แต่ละเส้นทางอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจแตกต่างกัน ตามสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะของเมืองนั้นๆ

5) ความต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมืองในแหล่งธรรมชาติด้วย

สรุปได้ว่า เส้นทางท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองที่เหมาะสมสำหรับการเดินเท้าใช้ได้สำหรับเมืองเกือบทุกเมืองสามารถหยุดแวะตามจุดสนใจได้ตามต้องการ และหยุดพักนานเท่าใดก็ได้ เส้นทางประวัติศาสตร์ที่มุ่งนำเสนอวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงธรรมเนียม ประเพณีเส้นทางธรรมชาติที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปชื่นชม เรียนรู้ ธรรมชาติ หรือเส้นทางแบบผสมผสานที่มีการจัดเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่การกำหนดเส้นทางอาจทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาต่างกัน ตามสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะของเมืองนั้น หลังจากการศึกษาในครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้มาออกเป็นเป็นเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ให้การท่องเที่ยวเชิงวิถีสลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.7 บริบทพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ประวัติปากพนัง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดปกครองท้องที่ให้มีมณฑลเทศาภิบาลใน ร.ศ. 114 (พ.ศ. 2438) อำเภอปากพนังมีชื่อว่า อำเภอเปี้ยซัด หมายถึงสถานที่ที่คลื่นซัดเอาหอยเปี้ยจากทะเลเข้าสู่หาด ซึ่งสมัยโบราณใช้หอยเปี้ยเป็นเงินตราแลกเปลี่ยนสินค้า และในวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2445 ได้มีพระบรมราชโองการให้เปลี่ยนชื่ออำเภอเปี้ยซัด เป็น อำเภอปากพนัง

เมืองปากพนัง เป็นเมืองท่ามาตั้งแต่ครั้งอดีต เป็นศูนย์กลางทางการค้าและเศรษฐกิจที่สำคัญ เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศเป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล และมีอ่าวภายในบริเวณปากแม่น้ำปากพนังเหมาะแก่การเดินเรือและการกระจายสินค้าต่อไปยังหัวเมืองสำคัญอื่น ๆ ทำให้สภาพเศรษฐกิจในสมัยก่อนเฟื่องฟูมาก เนื่องจากมีสำเภาจากเมืองจีนและเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่มาเทียบท่าและกระจายสินค้า และนอกจากนี้ ยังปรากฏในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จเยือนอำเภอปากพนัง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2448 ความตอนหนึ่งว่า "อำเภอปากพนังนี้ ได้ทราบอยู่แล้วว่า เป็นที่สำคัญอย่างไร แต่เมื่อไปถึงฟังรู้สึกตามที่คาดคะเนนั้น ผิดไปเป็นอันมาก ไม่นึกว่าจะใหญ่โตมั่งมีถึงเพียงนี้" และอีกตอนหนึ่งว่า "เมื่อจะคิดว่าตำบลนี้มีราคาอย่างไรเทียบกับเมืองสงขลา เงินผลประโยชน์แต่อำเภอเดียวนี้ น้อยกว่าเมืองสงขลาอยู่ 20,000 บาท เท่านั้น บรรดาเมืองท่าในแหลมมาลายูฝั่งตะวันออก เห็นจะไม่มีแห่งใดดีเท่าปากพนัง"

ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขัง มีแม่น้ำปากพนังซึ่งมีความยาว 25 กม. ไหลผ่านใจกลางเทศบาล ซึ่งประชาชนใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมาระหว่างตัวเมืองและตะวันตก และยังใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปสู่ตำบลต่างๆ ในอำเภอปากพนังและไปยังอำเภออื่นๆ เช่น อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร อำเภอชะอวด เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ เมืองปากพนังตั้งอยู่ในเขตร้อน ริมฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาคใต้ มีลมทะเลพัดผ่านประจำ ทำให้อากาศไม่ร้อนจัดและหนาวจัด อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28 องศาเซลเซียส มีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านประกอบกับเมืองปากพนังอยู่ในเขตภูมิอากาศร้อนแบ่งฤดูกาลได้ 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนอยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อากาศค่อนข้างร้อนตลอดฤดูกาล และฤดูฝนแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออันเป็นช่วงที่มีฝนตกหนักหนาแน่น

การแบ่งเขตการปกครอง อำเภอปากพนังแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 ตำบล 133 หมู่บ้าน ได้แก่ ปากพนัง (Pak Phanang) คลองน้อย (Khlong Noi) 19 หมู่บ้านป่าระกำ (Pa Rakam) 11 หมู่บ้านชะเมา (Chamao) 7 หมู่บ้านคลองกระบือ (KhlongKrabue) 13 หมู่บ้านเกาะทวด (KoThuat) 8 หมู่บ้านบ้านใหม่ (Ban Mai) 8 หมู่บ้านหูล่อง (Hu Long) 7 หมู่บ้านแหลมตะลุมพุก (LaemTalumphuk) 4 หมู่บ้านปากพนังฝั่งตะวันตก(Pak Phanang Fang Tawantok) 4 หมู่บ้านบางศาลา (Bang Sala) 9 หมู่บ้านบางพระ (Bang Phra) 4 หมู่บ้านบางตะพง (Bang Taphong) 4 หมู่บ้านปากพนังฝั่งตะวันออก (Pak Phanang Fang Tawan-ok) 8 หมู่บ้านบ้านเพิง (Ban Phoeng) 8 หมู่บ้านท่าพญา (ThaPhaya) 10 หมู่บ้านปากแพรก (Pak Phraek) 9 หมู่บ้าน และชนาบนาก (KhanapNak) 10 หมู่บ้าน

สิ่งอำนวยความสะดวก และโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ โรงพยาบาลปากพนัง ขนาด 120 เตียง มีธนาคาร 7 แห่งประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ สาขาปากพนังธนาคารกรุงไทย สาขาปากพนังธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาปากพนังธนาคารธนชาติ สาขาปากพนังธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาขาปากพนังธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาขาย่อยปากพนังฝั่งตะวันตก และธนาคารออมสิน สาขาปากพนัง

สถานศึกษา 8 แห่ง ประกอบด้วยโรงเรียนปากพนังโรงเรียนสตรีปากพนังโรงเรียนโศภนคณาภรณ์โรงเรียนอินทร์ธานีวิทยาคมโรงเรียนเทศบาลวัดศรีสมบูรณ์ (สังกัดเทศบาลเมืองปากพนัง) อาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาปากพนัง (โรงเรียนปากพนังพาณิชยการ เดิม)วิทยาลัยเทคโนโลยีทักษิณอาชีวศึกษา (โรงเรียนเทคโนโลยีทักษิณ เดิม) วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมการต่อเรือ

สะพานปลา 1 แห่ง คือ สะพานปลานครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ที่ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2547 องค์การสะพานปลา (Fish Marketing Organization) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2496 ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. 2496 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2496 มีผลบังคับใช้ในวันถัดมา เพื่อดำเนินการ

เกี่ยวกับสะพานปลา ตลาดสินค้าสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมประมง โดยในระยะแรกได้รับโอนกิจการแพปลาของกรมการประมง มาจัดตั้งเป็นนิติบุคคล

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองปากพอง แบ่งออกเป็น 22 ชุมชนประกอบด้วย ชุมชนรัตนาราม ชุมชนบางฉนาก ชุมชนต้นหาด ชุมชนสนามกีฬา ชุมชนประชาพัฒนา ชุมชนขายน้ำ ชุมชนตลาด ชุมชนเสาธงทอง ชุมชนพรหมมานนท์ ชุมชนเขมวงศาราม ชุมชนแพรกจุด ชุมชนสะพานใหม่ ชุมชนรามประดิษฐ์ ชุมชนไผ่หัว ชุมชนบ้านล่าง ชุมชนสินสืสุข ชุมชนสระแก้ว ชุมชนนาควารี ชุมชนวารีสวัสดิ์ ชุมชนหูล่อง ชุมชนคงคาสวัสดิ์ และชุมชนศรีสมบูรณ์

การเข้าถึงจากตัวอำเภอเมือง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชเพื่อเข้าพื้นที่อำเภอปากพองสามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เช่ารถ หรือรถเมล์ สีส้ม แบบด่วน และธรรมดา บริเวณข้างวัดวัง นอกจากนี้ ยังมีรถตู้ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครศรีธรรมราช และรถแท็กซี่โทรเรียกจากที่ศูนย์ประสานงานแท็กซี่

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ อำเภอปากพองเจอภัยพิบัติน้ำท่วมในช่วงที่ภาคใต้เข้าสู่ช่วงมรสุมลมตะวันตกเฉียงใต้ที่ไปปะทะกับลมหนาวจากจีน ทำให้บริเวณภาคใต้และอ่าวไทยรวมทั้งอำเภอปากพองในจังหวัดนครศรีธรรมราชประสบกับปัญหาน้ำท่วม ช่วงมรสุมดังกล่าวเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม มกราคม และท่วมไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ในบางปี เนื่องจากทำเลที่ตั้งของอำเภอปากพองเป็นพื้นที่ชุมชนริมปากแม่น้ำขนาดใหญ่ และมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้น้ำในแม่น้ำปากพองล้นขึ้นมาท่วมบริเวณสองฝั่งแม่น้ำ นอกจากนี้ยังมีคลื่นลมแรงบริเวณชายฝั่ง ในพื้นที่ใกล้เคียงจะประสบปัญหาน้ำทะเลหนุนมีน้ำท่วมขังระบายออกได้ช้า

มัสยิด อำเภอปากพอง มีมัสยิด 2 แห่ง คือ มัสยิดดารุลน آمิน (บ้านต้นหาด) มัสยิดบัตดาร์ลูมอมินีน (บ้านท้องโก่งกาง)

สำนักงานเทศบาลเมืองปากพอง (2560) ได้สรุปแหล่งท่องเที่ยวของปากพองไว้ดังต่อไปนี้

ตึกนกนางแอ่น ลักษณะภูมิประเทศของปากพอง เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่วมขัง เป็นป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วย แมลง มด จำนวนมาก เป็นแหล่งกำเนิดสภาวะแวดล้อมที่ดีและเอื้อต่อองค์ประกอบการตั้งถิ่นฐานของนกในเขตเมือง นกแอ่นกินรังที่เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่อำเภอปากพอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 ที่อาคารตึก 3 ชั้นเป็นหลังแรก โดยเริ่มแรกมีนกบินเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณชั้น 3 ของตึก เจ้าของบ้านได้แบ่งพื้นที่ให้นกอาศัย และย้ายลงไปพักบริเวณชั้น 2 และทำการค้าบริเวณชั้น 1 ประมาณ 50 ปี ต่อมาประชากรนกได้ขยายพื้นที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีการลงทุนสร้างเรือนนกเพื่อรองรับการขยายตัวของนกกันอย่างแพร่หลายการออกแบบอาคารที่จะดึงดูดให้นกเข้ามาทำรังในอาคาร นอกจากการเลือกปัจจัยทำเลที่ตั้งแล้ว ยังมีการควบคุมอุณหภูมิความชื้น แสง และเสียงที่เหมาะสมกับนก ผันชั้น 2 ขึ้น ชั้นในหล่อเป็นตัวน้ำ หลังคาเป็นสองชั้นเพื่อลดอุณหภูมิ ขณะนี้อาคารเรือนนกจำนวนมากกว่า 70-80 หลัง เรือนนกในรูปแบบอาคารตึกสูงไม่เกิน 6-7 ชั้น ค่าลงทุนสร้างอาคารเรือนนก ความสูง 7 ชั้น ไม่เกิน 23 เมตร ใช้เงินลงทุนประมาณ 5-10 ล้านบาทต่ออาคาร

หลวงพ่อมุด วัดนันทาราม เป็นพระพุทธรูปหินทรายแดง เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองอีกองค์ ที่เคารพสักการะของชาวปากพองและแขกผู้มาเยือน ตำนานหลวงพ่อมุดมาจาก คำบอกเล่าบุรพชนผู้เฒ่าผู้แก่อีกต่อ

หนึ่ง วัดเกิดเหตุตรงกับวันจันทร์เดือน 8 แรม 13 ค่ำ ปีมะเมีย ตรงกับ พ.ศ. 2404 ในคืนนั้น เวลาราวเที่ยงคืน ฝนตกหนักฟ้าคะนองทันใดนั้นอัสนีบาต ฝ่าเปรี้ยงลงที่ต้นทองหลาง ใกล้วิหาร เกิดไฟลุกโชติช่วงต้นทางหลาย กิ่งก้านหักโค่น ลงมาอยู่ที่โคนต้น สักพักไฟที่ต้นทองหลางก็มอดลงพระพุทธรูปที่รวมกันอยู่บนกฏิไม่มีใครกล้าลง ไปดู รุ่งเช้าทุกคนต่างก็มุ่งไปดูที่เกิดเหตุ คงเห็นรอยไหม้ดำๆ ต่างๆ บนกิ่งทองหลางที่หักโค่นลงมา จึงให้ศิษย์ นำเครื่องมือมาช่วยกันฟัน กิ่งทองหลางทิ้งคลอง บังเอิญนายทองใส (ชาวบ้าน) เดินไปสะดุด สิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นผุด ขึ้นมา ประมาธองคุลิกว่าๆ ก็เห็นเศศพระพุทธรูป ท่านสมภารสั่งว่าให้รอกการชุไว้ก่อนแล้วสั่งให้ไปตาม คฤหัสถ์อันเป็นผู้ใหญ่ที่นับถือ เพื่อขอปรึกษาเรื่องนี้ด้วย คือ สัจจัน(ต้นตระกูลจันทพันธุ์) นายไชยทอง หมื่นราช สมโพธิ ก็เข้ามาตรวจพระพุทธรูปและกราบไหว้ด้วยท่าเบญจางคประดิษฐ์ ต่างชมว่าพระพุทธรูปมีลักษณะงาม อย่างยิ่งทุกๆ ส่วนที่โผล่ขึ้นมาเหนือดินไม่มีชำรุดเสียหาย จึงได้รายงานต่อเจ้าหน้ากรมศาสนาปัจจุบัน "องค์หลวงพ่อผุด" ประดิษฐาน ณ วัดนันทาราม (วัดใต้ฝั่งตะวันออก) ถนนชายน้ำ อำเภอปากพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราช

หลวงพ่โสภาสีหลวงพ่โสภาสี มีนามเดิมว่า ชวน เกิดที่บ้านเลขที่ 394 ซอยพิศาล ถนนชายน้ำ อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช เมื่อ พ.ศ. 2441 เป็นบุตรคนโตของพ่อมิตร และแม่ล้วน มลพันธ์ ในจำนวนพี่น้อง 8 คน เมื่ออายุได้ 5 ขวบ บิดาได้ไปฝากไว้กับพระครูนนท์จรรยาวัตร (พระอธิการช่วย) เจ้าอาวาสวัดนันทาราม (วัดใต้ฝั่งตะวันออก) อ.ปากพนัง และต่อมาได้บรรพชาเป็นสามเณร เดินทางมาศึกษาต่อที่วัดท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช กับพระรัตนธัชมุนี (ท่านเจ้าคุณวัดท่าโพธิ์) และจากนั้นก็ได้มาพำนักที่วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร ศึกษาจนสอบได้นักธรรมเอกและเปรียญ 8 ประโยค จนรอบรู้แตกฉานในพระปริยัติธรรม ภาษาบาลี สันสกฤต และมคธ ภาษาอังกฤษ ภาษาฮินดู อย่างไม่น่าเชื่อท่านมหาชวนเป็นคนเรียนหนังสือ เก่ง เทคนั่นเก่ง มีความจำเป็นเยี่ยม เป็นครูสอนภาษาบาลีอย่างดียิ่ง และมีความขยันหมั่นเพียรเป็นเลิศ เมื่อสอบได้ 8 ประโยค แล้วท่านได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ปิดประตูอยู่ในกุฏิด้วยความสงบเงียบ เมื่อยามค่ำคืนดึกดื่น ท่านมหาชวนจะออกจากกุฏิมุ่งไปยังโคนต้นไม้ นั่งสมาธิฐาน จนไก่ขันใกล้รุ่งจึงกลับขึ้นกุฏิปิดประตูเงียบตามเดิม และปฏิบัติอย่างนี้ เป็นเวลาช้านาน จนวันหนึ่งท่านประกาศแก่ผู้คนทั้งหลายว่า "ท่านมหาชวนได้ตายไปแล้ว บัดนี้เหลือแต่โสภาสี ผู้ไม่ปรารถนาจะศึกษาพระอภิธรรมเท่านั้น แต่ยังคงมีความปรารถนาในความหมดสิ้นจากอาสวะทั้งปวงอีกด้วย"

แม่น้ำปากพนัง แม่น้ำปากพนังต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัด ในเขตอำเภอวังอ่าง อำเภอชะอวด ไหลผ่านอำเภอเชียรใหญ่ อ.ปากพนัง ลงสู่อ่าวไทย บริเวณอ่าวปากพนัง แหลมตะลุมพุก มีความยาวประมาณ 25 กิโลเมตร อดีตลุ่มน้ำปากพนัง มีความอุดมสมบูรณ์ทางเกษตรกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ ซึ่งเปรียบเสมือนอู่ข้าว อู่น้ำ ของเมืองนครศรีธรรมราช และยังมีความสำคัญทางด้านพาณิชยกรรม ซึ่งเป็นเส้นทางในการลำเลียงสินค้าออกสู่ทะเลเพื่อติดต่อกับเมืองอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ดังบันทึก เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2448 พระพุทธเจ้าหลวง (ร.5) เสด็จจากปากพนัง ได้ทรงบันทึกว่า"บรรดาเมืองท่าในแหลมมาลายู ฝั่งตะวันออก เห็นจะไม่มีเมืองใดดีกว่าปากพนัง"ย้อนอดีตขึ้นไปสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ปรางค์ ชื่อ "เมืองพนัง" ในทำเนียบข้าราชการเมืองนครศรีธรรมราชอีกทั้งยังมีการค้นพบเครื่องปั้นดินเผาสมัยสุโขทัย และอื่นๆ จมอยู่ใต้ทะเลฝั่งปากพนังเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีเงินตราที่ผลิตขึ้นใช้เอง เรียกว่า "อีแปะ

ปากพนัง" และยังมีห้างอีสต์เอเชียติกของเดนมาร์กเข้าไปตั้งเอเยนต์ค้าขายอีกด้วย สินค้าสำคัญคือ ข้าว ส่งขายต่างประเทศปัจจุบันคงเหลือร่องรอยของปล่องโรงสีไฟเก่าเรียงรายไปตามลำน้ำ ซึ่งถือว่า แม่น้ำปากพนัง ยังคงมีสภาพที่สวยงามตามธรรมชาติ และมีหลายสิ่งหลายอย่างที่น่าท่องเที่ยวชม

ล่องเรือแม่น้ำปากพนังธุรกิจการ "ล่องเรือชมแม่น้ำปากพนัง" เป็นที่ถูกอกถูกใจของนักท่องเที่ยวที่มีโอกาสได้สัมผัสแม่น้ำสายประวัติศาสตร์แห่งนี้ เพราะความสวยงามยังคงเป็นธรรมชาติ และสถานที่ประวัติศาสตร์ในอดีตยังคงมีความงดงามสองฝั่งริมน้ำ ชมวิถีชีวิตคนลุ่มน้ำปากพนัง ชมคอนโดนกนางแอ่น ชมประตูปะบายน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ ชมปลายแหลมตะลุมพุก ปากน้ำปากพญา ปากน้ำปากนคร สะดือทะเล และป่าชายเลนอันอุดมสมบูรณ์

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการก่อสร้างประตูปะบายน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ ตั้งอยู่ บ้านบางปี่ ต.หูล่อง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก มีช่องระบายน้ำ 10 ช่อง ขนาดกว้างช่องละ 20 เมตร สามารถระบายน้ำได้ 1,430 ลูกบาศก์เมตร/ วินาที ด้วยสำนักในพระมหากษัตริย์คุณ และความกตัญญูรู้คุณแห่งแผ่นดินถิ่นกำเนิด ชาวนครศรีธรรมราชและชาวลุ่มน้ำปากพนัง ได้ดำริร่วมกันที่จะถวายเป็นความจงรักภักดี และแสดงซึ่งความกตัญญูทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเชิญชวนพี่น้องชาวลุ่มน้ำปากพนังรวมทั้งผู้มีจิตศรัทธาทั่วไปร่วมกัน "สร้างพระตำหนักประทับแรมเฉลิมพระเกียรติ หรือ สร้างบ้านให้พ่อ" ขึ้นที่บริเวณห้วงน้ำประตูปะบายน้ำฝั่งตะวันตก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นพระตำหนักแห่งแรก ที่จัดสร้างโดยพระสภานุราชไทยทั่วประเทศ

แจกันที่สูงที่สุดในโลก ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมทย์ ได้กล่าวว่า ปล่องท่อโรงสีของกลุ่มน้ำปากพนังที่เรียงรายเปรียบเสมือน "แจกันที่สูงที่สุดในโลก"แจกันก็คงจะขนาดสูงไม่เกิน 2 -3 เมตร ที่เห็นกันในงานต่าง ๆ แต่ในลุ่มน้ำปากพนังไม่ใช่แจกันทั่วไป แต่เป็นท่อหรือปล่องโรงสีข้าวที่ทิ้งร้างจนมีนกนางแอ่นค้ำพืชมั่นทนโพธิ์ต้นไทร ฯลฯ มาทิ้งบน ท่อโรงสีข้าวที่ผุ ไม่ได้ใช้นาน จนกลายเป็นดินปุ๋ย ทำให้เมล็ดพืชเจริญงอกงามกลายเป็นต้นไม้ มีดอกไม้ขึ้นบนปล่องโรงสีข้าว ดูเหมือนแจกัน ท่อโรงสีข้าวเป็นแจกันที่บอกว่าสูงที่สุดในโลก หรือเหมือนแจกันที่สูงมีไม้ประดับบนยอดอยู่นิดหนึ่งทีกล่าวมาเป็นท่อโรงสีข้าว ที่ยังคงอนุรักษ์เหลืออยู่ในปัจจุบันไม่กี่ท่อ เป็นเรื่องราวในอดีต ของความเจริญรุ่งเรืองของชาวลุ่มน้ำปากพนัง ที่เป็นอยู่ชั่วอยู่น้ำ ที่สำคัญที่สุดของภาคใต้ นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โรงสีข้าวเริ่มหยุดกิจการตั้งแต่ พ.ศ. 2505 - 2508 สาเหตุจากข้าวเปลือกที่รับซื้อลดน้อยลง และมีโรงสีอยู่หลายโรงเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ (เกิดวาตภัย) เหลือไว้แต่ความทรงจำของความเจริญรุ่งเรืองเป็นประวัติศาสตร์ของลุ่มน้ำปากพนัง แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่ดีกินดี เช่นอดีตที่ผ่านมา แจกันที่สูงที่สุดในโลกซึ่งต้องอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลาน เล่าตำนานและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองปากพนังของเราตลอดไป

อนุสาวรีย์ปล่องโรงสีข้าวโบราณ ถือเป็นสัญลักษณ์อีกแห่งหนึ่งของปากพนัง ที่แสดงให้เห็นว่าในอดีตปากพนังมีความอุดมสมบูรณ์ในฐานะอยู่ข้าวอยู่น้ำแห่งหนึ่งของเมืองไทย กล่าวได้ว่าความเจริญของโรงสีไฟ มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477-2510 โดยโรงสีไฟในลุ่มแม่น้ำปากพนัง (4 อำเภอ คือ ปากพนัง หัวไทร เขียวใหญ่ และชะอวด) มีจำนวน 19 โรง แต่ที่อยู่ในลำดับบัญชีของบริษัทข้าวไทยปักษ์ใต้ จำกัด ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่ปากพนังเมื่อ พ.ศ.2482 มีเพียง 14 โรง และมีโรงสีที่อยู่ในเขตอำเภอปากพนัง และรอยต่อของเขตอำเภอ มีเพียง 11 โรงสี

ปัจจุบันยังคงเหลือปล่องควันโรงสี อยู่เพียง 4 ปล่อง จากจำนวน 11 โรงสีในพื้นที่ปากพนัง ซึ่งอยู่บริเวณใกล้ ๆ กันทั้ง 4 ปล่อง อย่างไรก็ตาม การสืบสวนงานโรงสีไฟจากทายาทรุ่นใหม่ของปากพนัง กิจกรรมงานโรงสีไฟในอำเภอปากพนัง มีการถ่ายทอดธุรกิจกันตามวงศ์ตระกูล และเปลี่ยนแปลงไปตามหลักธุรกิจเสรี มีการซื้อขายหุ้น ร่วมลงทุน และถอนหุ้น ขยายกิจการกันตลอดเวลาที่เป็นไปตามระบบเศรษฐกิจของไทย ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ตึกชิโนโปรตุเกส (Shino-Portuguese) ตึกเก่าในแบบชิโน-โปรตุเกส ในเมืองปากพนังมีให้เห็นอยู่ในพื้นที่เทศบาลปากพนัง ห่างเพียงไม่กี่กิโลเมตรจากตลาด 100 ปี สะท้อนให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของเมืองตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำมาค้าขายในระหว่างผู้คนแถบนี้กับผู้คนต่างวัฒนธรรมที่อยู่ไกลโพ้น แสดงถึงการรับและเชื่อมต่อในมิติของประเพณีและวัฒนธรรมที่ส่งผ่านมาในด้านต่างๆไม่เว้นแม้กระทั่งที่อยู่อาศัยเป็นหลักฐานไปถึงการเชื่อมต่อไปยังแถบปีนัง มะละกา(มาเลเซีย) ซึ่งยุคนั้นมีคนจีนมาอาศัยอยู่มาก และความ เป็นชาวจีนโพ้นทะเลที่ปรากฏอยู่ในเมืองปากพนังที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ที่นี่ตั้งแต่ครั้งอดีต ลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบชิโน-โปรตุเกส คือ การผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมยุโรป และศิลปะจีน หรือสถาปัตยกรรมแบบอาณานิคม หมายถึง อาคารแบบโคโลเนียล (Colonial Style) ถ้าเป็นอาคารสองชั้นถึงร้านค้ากึ่งที่อยู่อาศัย (Shop-house or semi-residential) จะมีด้านหน้าอาคารที่ชั้นล่างมีช่องโค้ง (Arch) ต่อเนื่องกันเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดการเดินเท้า ที่ภาษาไทยเรียกทับศัพท์ว่า “อาเขต” (Arcade) หรือที่ภาษาจีนฮกเกี้ยนเรียกว่า “ห่อคาชี” ซึ่งมีความหมายถึงทางเดินกว้างห้าฟุต ในภาษามลายูแปลว่าทางเดินเท้า กากีแปลว่าเท้านอกจากอาเขตแล้ว อาคารแบบโคโลเนียลจะมีการนำลวดลายศิลปะตะวันตกแบบกรีกโรมัน หรือเรียกว่า “สมัยคลาสสิก” เช่น หน้าต่างวงโค้งเกือกม้า หรือหัวเสาแบบไอโอนิก หรือไอโอเนียน (แบบม้วนกันหอย)และคอร์นทิเียน(มีใบไม้ขนาดใหญ่ประดับ) เป็นต้น ซึ่งนักวิชาการบางท่านอาจเรียกสถาปัตยกรรมแบบนี้ว่า “นีโอคลาสสิก” สิ่งที่ผสมผสานศิลปะจีนคือ ลวดลายการตกแต่ง ไม่ว่าจะเป็นภาพประติมากรรมนูนต่ำหรือนูนสูงทำด้วยปูนปั้นระบายสีของช่างฝีมือจีนประดับอยู่บนโครงสร้างอาคารแบบโปรตุเกส บานประตูหน้าต่าง ตลอดจนการตกแต่งภายในที่มีลักษณะเป็นศิลปะแบบจีนชิโน-โปรตุเกส เกิดในยุคที่ชาวโปรตุเกสได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำการค้าบริเวณเมืองท่ามะละกา ได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมตลอดจนวิทยาการตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ และได้สร้างบ้านและสถาปัตยกรรมตามรูปแบบของตน ซึ่งซึ่งชาวจีนได้นำผังการก่อสร้างไปดำเนินการ แต่ทำไปทำมาลักษณะของสถาปัตยกรรมได้เพี้ยนไปจากเดิม โดยซึ่งชาวจีนได้ตกแต่งลวดลายสัญลักษณ์ รวมถึงลักษณะรูปแบบบางส่วนของตัวเองอาคารตามคติความเชื่อของจีนเกิดการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมโปรตุเกสและจีน จนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้น ท่ามกลางสังคมของกลุ่มชน 3 เชื้อชาติคือ โปรตุเกส จีน มาเลย์ ในดินแดนแหลมมาลายูครั้งเมื่อชาวดัตช์และอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลในดินแดนแถบนี้ก็ได้ปรับปรุงรูปแบบของอาคารโดยดัดแปลงและเพิ่มเติมลวดลายต่างๆ และมีชื่อเรียกลักษณะการก่อสร้างอาคารเหล่านี้ว่า สถาปัตยกรรม “จีน-โปรตุเกส” “Shino” หมายถึง “จีน” ส่วน “Portuguese” หมายถึง “โปรตุเกส” แม้ว่าอังกฤษและดัตช์จะเข้ามามีอิทธิพลในการผสมผสานศิลปะของตนเข้าไปในยุคหลังด้วยก็ตามแต่ก็ยังเรียกกันว่า “ชิโนโปรตุเกส”

คอนโดนางแอ่น คนอยู่ชั้นล่าง อยู่บนพื้นดินนกออยู่ชั้นบน และบินอยู่บนฟ้าภาพ คอนโดนกนางแอ่นที่ตั้งเรียงรายริมฝั่งถนนราวกับบ้านจัดสรร ริมสองฝั่งคลอง อาคารที่แทรกตัวอยู่ในเมือง หรือการอยู่ร่วมกันในระหว่างคนกับนกในอาคารเดียวกัน 80 ปีที่แล้ว เล่ากันว่ารังนกนางแอ่นไม่มีราคาค่างวดแต่อย่างใด หลังจากนั้นราคาของมันก็กลับเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามความต้องการของตลาด มีเรื่องเล่าว่ามันเริ่มต้นเข้ามาอาศัยทำรังในบ้านของชาวจีนคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนมีคุณธรรม จนต้องย้ายครอบครัวออกไป และกลายมาเป็นคนมีฐานะในเวลาต่อมาจึงเป็นที่มาของความเชื่อ “หากคุณเป็นคนดี มีคุณธรรม นกก็จะมาช่วยขับเคลือนชีวิตคุณไปด้วย” อย่างไรก็ตามแม้ว่าคำกล่าวนี้อาจจะขัดแย้งกับวิชาการก็ตาม แต่ก็พิสูจน์ให้เห็นแล้วในทุกวันนี้ว่า “คนที่เป็นที่ทำคอนโดนก ใช่ว่าจะร่ำรวยเสมอไป” แม้จะไม่มีข้อมูลระบุชัดว่าชาวปากพนังมีรายได้จากการขายรังนกเป็นจำนวนเท่าไร แต่ตลาดที่เห็นชัดเจนก็คือเมืองใหญ่ๆ ที่พี่น้องชาวจีนอาศัยอยู่ รวมถึงตลาดในประเทศจีนด้วย จนเกิดธุรกิจต่อเนื่องมากมาย ทั้งธุรกิจซื้อ-ขายรังนก และอื่นๆ บางเจ้าขายทั้งในแบบรัง และปรุงตามรสชาติในแบบของตัวเอง บรรจุขวดภายใต้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตัวเอง จนสามารถซื้อหาภายในเมืองปากพนัง

ตลาด 100 ปี เมืองปากพนัง ปัจจุบันแม้เรือนไม้โบราณแถบนี้จะถูกรื้อสร้างเพราะปัญหาน้ำเซาะตลิ่ง แต่นับเป็นตลาดเก่าแก่ดั้งเดิมที่มีมากกว่า 100 ปี ตั้งอยู่ใน ถนนชายทะเล บริเวณท่าเรือข้ามฝากฝั่งตะวันตก ในบริเวณนี้จะมีสินค้าของฝากวางขายทั่วไป แม้จะเป็นตลาดสด (เย็น) แต่พ่อค้าแม่ค้าก็นำของมาวางขายตั้งแต่ช่วงประมาณ 8 โมงเช้าของทุกวัน แน่นนอนว่าตลาดแห่งนี้มีผลผลิตจากทะเล ทั้งสดทั้งแห้งวางขายทั่ว โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากปลากระบอก กุ้ง ฯลฯ ซึ่งเป็นของดีเมืองปากพนังวางล่อตาล่อใจบันดานักชิมไปด้วย รวมไปถึงผักผลไม้พื้นบ้าน อย่างลูกเนียง ลูกเหริยง อื่นๆ ยังมีขนมพื้นบ้านอย่างขนมลาในแบบต่างๆ มาวางขายให้ชิมเช่นกัน ทางเข้าแม้จะเป็นตรอกแคบๆ เดินเบียดกันบ้าง แต่ก็เป็บบรรยากาศย้อนยุคอย่างชัดเจน เรือนร้านค้าที่เป็นบ้านไม้เก่าๆ ที่ยังหลงเหลือตกแต่งด้วยรูปถ่ายเก่ารุ่นคุณปู่คุณย่าแสดงให้เห็นถึงการก่อเกิดของร้านค้ามานานเจ้าของส่วนใหญ่จะเป็นพี่น้องชาวไทยเชื้อสายจีน เดินลัดเลาะไปจนสุดฝั่งจะเป็นทางเดินที่เป็นบรรยากาศในอีกแบบ แม้จะไม่ต่างจากตลาดนัดทั่วไป แต่ก็เป็นสีสันตลาดนัดที่น่าเดินทอดน่อง พ่อค้าแม่ค้าขายของสดบางส่วนจะเป็นประมงพื้นบ้านที่จับปลามาขายกันเอง คละเคล้าทั้งพี่น้องไทยพุทธและไทยมุสลิม

ตลาดย้อนยุคปากพนัง จัดขึ้นทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่ช่วงบ่าย2โมงเป็นต้นไป ที่ริมคลองบางฉาง (ใกล้เรือนจำ) ภายใต้แนวคิด “สืบสานตำนานคนลุ่มน้ำ” อันเป็นการย้อนอดีตถึงวิถีชีวิตของผู้คนปากพนัง ตั้งแต่การแต่งกาย อาหารการกินทั้งของคาวของหวาน ซึ่งปัจจุบันหากินได้ยากยิ่ง สังเกตให้ดีถึงจะเห็นพ่อค้าแม่ค้าแต่งชุดย้อนยุคกันหลายคนจะเห็นได้ว่าตลาดแห่งนี้ผู้คนมาเยือนกันอย่างคับคั่ง ทั้งในและนอกพื้นที่ นับเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวมาเป็นพลังขับเคลื่อน ส่วนใหญ่จะเป็นการจุล่งลูกหลานเข้ามาสัมผัสกับบรรยากาศ พร้อมๆไปทานอาหารร่วมกันในครอบครัว บรรยากาศเต็มไปด้วยสีสัน มีวงดนตรีฟลัดเปลี่ยนมาบรรเลงขับกล่อมบริเวณเชิงสะพานตั้งแต่เพลงพื้นบ้านไปจนถึงเพลงสากล สองฝั่งทางเดินเต็มไปด้วยอาหารนานาชนิดที่อดไม่ได้ต้องแวะซื้อชิม บางอย่างหาทานไม่ได้แล้วในปัจจุบัน สนนราคาถูกมากเพียง 20-30 บาทเท่านั้น

ปากพนังริเวอร์ฟรอนท์ ตั้งอยู่ริมเขื่อนแม่น้ำปากพนัง (หน้าศาลฯ) ด้วยบรรยากาศน่านั่งทานอาหาร รับประทานตั้งแต่ช่วงแดดร่มลมตกไปจนถึง 3-4 พลังนั่งรอชมพระอาทิตย์ตกดินซึ่งเป็นจุดชมวิวที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองปากพนัง จะเห็นภาพดวงอาทิตย์กลมโตอาบด้วยแสงสีทองตกดิน ที่ส่องสาดผ่านตึกวังนภเมธีมา วัด เรือประมงพื้นบ้านที่ลอยลำไปมา หรือเรือข้ามฟากที่กำลังบรรทุกผู้คนในช่วงเร่งรีบของวัน และเหม่อมองกับวิถีชีวิตที่เลื่อนไหลของเมือง ตลอดริมฝั่งจะมีพ่อค้าแม่ขายมาจำหน่ายอาหารหลากหลายชนิด ตั้งแต่อาหารพื้นบ้าน สากล ทั้งทานเล่นหรือเป็นอาหารทานหนักของมือ มีให้เลือกนั่งในแบบปูพื้นหรือบนโต๊ะส่วนใหญ่ผู้คนที่มาจะคละคล้ากันไป เป็นครอบครัวพรรคพวกเพื่อนฝูง หรือคู่รัก บางคนมานั่งทานอาหารพลางเหยียดตากปลาไปด้วย เพราะริมเขื่อนแห่งนี้ชุกชุมไปด้วยปลาพื้นบ้านตามฤดูกาล ตามความเป็นไปของน้ำในบางช่วง จืด กร่อย หรือเค็ม ตั้งแต่ปลากระบอก นิล กะพง หรืออื่นๆ

ชุมชนสระแก้ว-บ้านล่าง ชุมชน จำนวน 22 ชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองปากพนัง ชุมชนสระแก้ว และชุมชนบ้านล่าง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตปากพนังตะวันตก นับเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีความสมัครสมานสามัคคี ช่วยเหลือดูแลกัน จนนับเป็นชุมชนต้นแบบของเมืองปากพนังก็ว่าได้ แม้ที่ตั้งหรือภูมิประเทศจะไม่ต่างจากที่อื่นมากนัก คือ เป็นเครือญาติที่รวมกลุ่มอาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแต่สิ่งที่น่าสนใจนอกเหนือจากเครือญาติสำหรับชาวบ้านแถบนี้ คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลในการดำเนินกิจกรรมต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กๆหรือกิจกรรมในทุกๆวัยของผู้คนในชุมชน แม้กระทั่งความสะอาดของชุมชน จุดเด่นของชุมชนแห่งนี้คือการต่อยอดจากอาชีพดั้งเดิมของชาวชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการทำมันกุ้ง กุ้งแห้ง กุ้งแก้ว ปลากระบอกร้า ซึ่งเป็นการยกระดับภูมิปัญญาไปสู่สินค้าโอท็อปของพื้นที่ในระดับพรีเมียม ทั้งในและนอกพื้นที่ไปแล้ว ด้วยความสนใจจากผู้คนจากต่างพื้นที่ ทำให้ชาวชุมชนมีแนวคิดในการทำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวแบบเชิงนิเวศ เริ่มต้นจากบ้านสองหลัง นั้นหมายความว่า หากเที่ยวที่นี่ ชิมอาหารทะเลตามฤดูกาล ชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ของปากพนัง หรืออื่นๆ ซึ่งเร็วๆนี้ นี้จะเปิดเป็นทางการ ด้วยความโดดเด่นของที่นี่ เทศบาลเมืองปากพนัง จึงเริ่มต้นกระตุ้นการท่องเที่ยวใน2ชุมชนแห่งนี้ ด้วยการจัดโครงการ “วัฒนธรรมการดูแลสุขภาพ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่ภูมิปัญญา ให้คุณค่าแก่ครอบครัว สร้างสุขภาพถ้วนทั่วชุมชน” เมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา มีหลายสิ่งที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นอาหารพื้นถิ่นที่หาทานยากในทุกวัน การละเล่นต่าง ๆ ที่สำคัญ มีการสาธิตการลอยกระทงจาก “หมาจาก” ด้วย

วิวยอ ประมงพื้นบ้าน หนึ่งในเครื่องมือจับปลาของประมงพื้นบ้านชาวปากพนังที่เป็นสีสันตลอดริม 2 ฝั่งน้ำ นั่นคือ “ยอ” ที่เห็นเด่นชัดจะมี 2 ประเภท คือ ยอขันช่อหรือยอธรรมดา เป็นยอชนิดหนึ่งมีขนาดใหญ่โตกว่ายอธรรมดามาก การยกจะเป็นแบบกว้นขึ้น-ลง โดยจะอาศัยคนหรือกรอกติด ประกอบด้วยจุดหมุน ทำให้สามารถยกขึ้นโดยแรงของคนๆเดียวได้ ประกอบด้วยเนื้อวนที่มีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีคันยอและไม้กว้น คันยกจะอยู่บนบก ส่วนตัวยอจะอยู่ในน้ำ เมื่อปลาเข้ายอก็ยกกว้นขึ้นพ้นน้ำ ก่อนผูกเชือกไว้ให้แน่น ไม่ให้ยอตกลงน้ำจากนั้นใช้สวิงตักสัตว์น้ำที่ตกอยู่กันยอ แล้วจึงแกะปล่อยให้ยอวางลงดังเดิม จะใช้จับปลากระบอก และสัตว์น้ำอื่นๆ ตามฤดูกาล ส่วนยอยามจะตั้งวางอยู่ในน้ำทั้งหมด เมื่อจับปลาได้ก็จะแกะเชือกที่ผูกไว้กลางยอเพื่อนำปลาออกมา นับเป็นวิถีชีวิตที่สวยงาม และสีสัน ของชาวประมงพื้นบ้านปากพนัง

ล่องเรือชมบาง ผืนแผ่นดินทางฝั่งขวาของแม่น้ำปากพนังที่หมายถึงแผ่นดินที่อยู่ถัดมาจากหาดทรายทะเลเมื่อเข้ามาจนถึงลำน้ำจะมีสายน้ำสาขาย่อยที่แยกออกไปเรียกว่า “บาง” ประกอบด้วยหลากหลายบางตามชื่อเรียกเฉพาะถิ่น เช่น บางท่าพญา บางนาว บางกรูด บางปราง บางว่า บางหนาก บางบ่อ บางศรีจันทร์ บางตาเสือ เป็นต้น ทว่าหากล่องเรือออกไปทางปากแม่น้ำไปถึงอ่าวจะมี “บาง” อีกมากมายรอเราเข้าไปสัมผัส เช่น บางรากไม้ บางท้องกุ่ม บางแทงเล บางโค้งโค้ง บางร้อยรู บางปากกว้าง บางน้ำหัก บางช่องบ่อ และบางบ่อ เป็นต้น ด้วยวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำมาตั้งแต่กำเนิดผูกโยงถึงวิถีแห่งการทำมาหากินภายใต้เมืองแห่ง 4 น้ำ 3 รส แห่งนี้ จึงเป็นวิถีที่คนไกลออกไปอยากเข้ามาเยือนเข้ามาสัมผัสด้วยมนต์เสน่ห์แห่งสายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นวิถีการทำมาหากินของชาวบ้านพื้นถิ่นโดยเฉพาะป้าชายเลนอันเป็นบ่อเกิดสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่เป็นต้นธารของห่วงโซ่อาหารจากทะเลสำหรับผู้คน

ประเพณีลากพระ เป็นประเพณีเนื่องในพระพุทธศาสนากระทำหลังจากวันมหาปวารณา หรือวันออกพรรษา 1 วัน ตรงกับวันแรม 1 ค่ำเดือน 11 โดยพุทธศาสนิกชนพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือเรือรถ หรือล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตามลำน้ำหรือตามถนนหนทางถ้าท้องถิ่นใดอยู่ริมน้ำหรือมีลำคลอง ก็ลากพระทางน้ำ ถ้าห่างไกลลำคลองก็ลากพระทางบกแล้วแต่สภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การลากพระไหนสำหรับเทศกาลเมืองปากพนัง มีการจัดกิจกรรมประเพณีลากพระในทุกปี นับเป็นกิจกรรมที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงในระดับเลยทีเดียวโดยเฉพาะประเพณีลากพระทางน้ำที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวเมืองปากพนัง และเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่กิจกรรมสำคัญนอกจากลากพระทางน้ำแล้วยังมีการประกวดเรือพระ การแข่งขันเรือเพรียวชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การแข่งขันซัดหลุดซึ่งหาได้ยากจากที่อื่นนอกจากที่นี่ ขบวนแห่เรือพระมวยทะเล และกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย

การแข่งขันเรือเพรียวปากพนัง เรือเพรียวเป็นเรือแข่งที่มีเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราช สมัยก่อนน่าจะใช้ในการสัญจรทางน้ำ ลักษณะเด่นของเรือเพรียวที่ต่างไปจากเรือยาว ก็คือเป็นเรือชุดเพรียวยาวโขนหัวและท้ายเพรียวไม่ยาวมากเป็นเนื้อไม้ที่ชุดพร้อมกับตัวเรือไม่สามารถถอดได้เรือเพรียวที่พบเห็นหรือเรือแข่งขันกันเป็นเรือขนาด 7 ฝีพาย 12 ฝีพาย และ 16 ฝีพาย และบางสนามมีขนาด 20 ฝีพาย การนั่งพายของฝีพาย นั่งตั้งแต่ช่วงท้ายสุดจนเกือบถึงหัวเรือ ขณะพายค่อนข้างปริ่มน้ำที่โดดเด่นอีกอย่าง คือ ฝีพายแต่ละลำจะแต่งกายมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เรือส่วนใหญ่เป็นของวัด แต่ละลำจะมีเกจิอาจารย์หลวงพ่อเจ้าอาวาส เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ การเข้าเส้นชัยส่วนใหญ่ใช้วิธีให้คนนั่งหัวเรือจับธงโดยการยื่นหรือนั่งจับแต่ไม่ขึ้นโขนเหมือนบางสนามสำหรับการแข่งขันเรือเพรียวของกลุ่มน้ำปากพนัง มีขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2526 แข่งขัน 3 ประเภท ได้แก่ รุ่นเล็ก 11-12 ฝีพาย รุ่นกลาง 14-15 ฝีพาย รุ่นใหญ่ 18-20 ฝีพาย โดยจัดการแข่งขันทุกขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปีปี 2559 นี้จัดเป็นครั้งที่ 33 โดยการดำเนินงานเทศกาลเมืองปากพนัง เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยวของพื้นที่ ซึ่งงานประเพณีลากพระและแข่งเรือเพรียวของปากพนัง เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำถิ่นที่ยิ่งใหญ่ที่สำคัญอย่างหาที่สุดไม่ได้ คือ การได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานถ้วยรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันเรือเพรียว ทั้ง 3 รุ่น ริ้วขบวนแห่

ถ้วยพระราชทานทางน้ำและทางบก การแข่งขันเรือเพรียวชิงถ้วยพระราชทานฯการแข่งขันเรือยาวชน 8 ฝีพาย การแข่งขันเรือแม่บ้าน การประกวด/ชุมนุมเรือพระทางบกและทางน้ำ และเรือชุดสวยงาม การประกวดขวัญใจชาวเรือ การซัดหลุด การสาธิตทำขนมต้ม/ลูกเห็ด การแข่งขันขนมยทะเล สำหรับภาคกลางคืน มีการจักขตประกวดร้องเพลงไทยลูกทุ่ง การประกวดวงดนตรีไทยสากล การแสดงหนังตะลุง/มโนราห์/รำวงเวียนครก/การแสดงคอนเสิร์ตลูกทุ่ง/การแข่งขันขนมยไทย

ขนมจีนปากพนัง เมืองปากพนังมีร้านขนมจีนขึ้นชื่อไม่ต่ำกว่า 10 ร้าน ตั้งแต่ร้านขนาดใหญ่ไปถึงร้านขนาดเล็ก ตั้งวางขายบริเวณริมฟุตบาทหรือตามตรอกซอกซอย มีตั้งแต่ขนมจีนหน้าเรือนจำไปจนถึงร้านในตลาดร้อยปี กระจ่างข้างวัด ราคาตั้งแต่ 15-20 บาท น้ำแกงจะเป็นสูตรประจำร้าน บางเจ้าเพิ่มลูกชิ้นเข้าไป เสน่ห์ของร้านขนมจีนที่นี่ นอกจากสารพัดผักที่นำมาเป็นเครื่องเคียง ทั้งผักตลาดและผักริมรั้วที่ประดังใส่มาให้ เป็นถาดๆแล้ว ยังมีงาน “ปูเปรี้ยว” หรือปูดองที่ซูดมะม่วงเบาผสมไว้เป็นของแถมแก้เผ็ดด้วย รสชาติที่เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของขนมจีนเมืองปากพนัง

ส้มโอทับทิมสยาม ส้มโอทับทิมสยามนั้น เป็นส้มโอพันธุ์ดั้งเดิมของ ต.ประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี ในชื่อพันธุ์ “ เขียวมรกต ” ด้วยเนื้อสีแดงด้วย น้ำกิน ลูกเล็กกำลังดี เปลือกสีเขียวสดตามชื่อ แต่ชมเกษตรกรจากบ้านแสงวิมาน ได้นำต้นพันธุ์พื้นเมืองจากปัตตานีมาทดลองปลูก ปรากฏว่ารสชมของพันธุ์ดั้งเดิมหายไป กลายเป็นรสหวานแทน สีเนื้อก็ยังเป็นสีแดงสดใสเหมือนเดิมตอนนี้ส้มโอทับทิมสยาม ได้กลายเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เป็นสินค้าขึ้นชื่อที่สร้างชื่อเสียงให้ปากพนังมาก เพราะหากจะปลูกให้ได้รสชาติหวานอร่อยแบบนี้ ต้องปลูกที่ลุ่มน้ำปากพนังแห่งเดียวเท่านั้น ถ้าเอาไปปลูกที่อื่นก็จะเรียกว่า ส้มโอทับทิมสยามไม่ได้ปัจจุบันส้มโอทับทิมสยามปลูกมากที่ ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง บนเนื้อที่กว่า 4,000 ไร่ เป็นความภาคภูมิใจของเกษตรกร เนื่องจากสามารถพัฒนาผลผลิตให้มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่และมีคุณภาพมาตรฐาน GAP ตามโครงการความปลอดภัยอาหารด้านพืชได้รับการคัดสรรให้เป็นผลผลิต OTOP ระดับ 5 ดาวของจังหวัดนครศรีธรรมราชและสามารถจดลิขสิทธิ์เป็นบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) นาม “ส้มโอทับทิมสยามอำเภอปากพนัง” ซึ่งพบได้เฉพาะที่อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพียงแห่งเดียวเท่านั้น

ผลิตภัณฑ์จากปลากระบอกด้วยรสชาติที่อร่อย หวาน มัน และเนื้อที่นุ่ม เหมาะสำหรับนำมาประกอบอาหารในประเภทแกงต่าง ๆ โดยเฉพาะอาหารถิ่นแบบปักษ์ใต้อย่างแกงส้ม ต้มส้ม หรือทอด จะทอดขมิ้นหรือทอดเกลือก็อร่อยทั้งนั้นช่วงระหว่างเดือน เม.ย.-มิ.ย. ของทุกปี ถือเป็นช่วงที่ชาวประมงจับปลากระบอกได้มากที่สุด ชาวบ้านเรียกว่า “ปลาขึ้น” จะแพงหรือถูกอยู่ที่ขนาด ความต้องการของตลาด และปริมาณเมื่อจับได้มากก็นำมาถนอมอาหารโดยการทำเป็นปลากระบอกร้า ซึ่งถ้าเข้าเขตปากพนังแล้วจะหาทานได้ไม่ยากตามร้านอาหารต่าง ๆ จะบรรจุเมนูปลากระบอกอยู่เสมอ ขณะที่ไข่ปลากระบอกก็หาทานได้ง่ายเช่นกัน ส่วนใหญ่แล้วจะนำไปทำอาหารในประเภทยำต่าง ๆ หรือจะซื้อหาไปทำเองที่บ้านก็ไม่ผิดหวังในรสชาติเช่นกันปลากระบอกนับเป็นสินค้าขึ้นชื่ออีกชนิดของปากพนัง โดยเฉพาะแถบทะเลสาบสงขลา ไล่ตั้งแต่จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และ สงขลา

ผลิตภัณฑ์จากกุ้งแม่พันธุ์ที่ปากพรั่งจะเต็มไปด้วยการเลี้ยงกุ้ง โดยเฉพาะอาณาเขตรอบนอก แต่ก็เชื่อว่า กุ้งธรรมชาติจะไม่มีบริเวณดินในตลาคันดที่โหนสักระหว่างในพื้นที่ปากพรั่งจะพบกุ้งสด ๆ เป็น ๆ จากพ่อค้าแม่ขายแล้วแน่นอนเราจะเห็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากกุ้งมากมายหลายชนิด เช่น กุ้งส้ม ที่นำมาผัดรวมกับไข่รสชาติออกเปรี้ยว ๆ หวาน ๆ อร่อยนักเมื่อทานกับข้าวสวยร้อน ๆ กุ้งแห้งที่สามารถนำไปปรุงแต่งได้หลายเมนู เช่นเดียวกับกุ้งแก้ว ส่วนกุ้งหวานก็สามารถนำไปทานเป็นกับข้าวได้ส่วนกะปิหรือ “เคย” ในภาษาถิ่นใต้ที่ทำมาจากกุ้งที่ขนาดเล็กกว่าไม่ซีดไฟซึ่งชาวบ้านเรียก “ลูกเคย” ก็มีให้จับจ่ายตามตลาดนัดต่าง ๆ เพราะกะปิถือเป็นของคู่ครัวที่ขาดไม่ได้สำหรับพี่น้องชาวใต้ความหลากหลายในรูปแบบการถนอมอาหารจากกุ้ง เป็นเหตุผลหนึ่งถึงความร่ำรวยของทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่ปากพรั่งที่มีมากมาย เหลือเกิน เหลือขาย จนทำให้ต้องนำไปถนอมอาหารในรูปแบบต่าง ๆ ต่อยอดมาจนกลายเป็นสินค้าโอท็อประดับต้นๆ

ต้มส้มปลากระบอกปลาชนิดนี้สามารถนำมาประกอบอาหารได้ในหลายเมนู ทั้งทอด แกง ทำแห้ง หรือนำไปเป็นปลาร้าแต่เมนูสุดฮิตจนกลายมาเป็นเมนูประจำชาวปากพรั่งไปแล้ว คือ “ต้มส้มปลากระบอก” เพราะทำง่ายเครื่องปรุงหลักๆ แค่น้ำส้ม แดง ตะไคร้ ขมิ้น และพริกน็ดหน่อยเพื่อความเผ็ดร้อนตามลิ้นของคนใต้ ในส่วนของความเปรี้ยวจะแตกต่างออกไปจากที่อื่นบ้างก็ตรงที่มี “น้ำส้มจาก” เข้ามาเกี่ยวข้อง อันเป็นรสชาติที่ต้มจากปลาชนิดนี้แตกต่างต้มส้มอื่นๆซึ่งเป็นที่รับรู้ ว่า “น้ำส้มจาก” ที่ได้จาก “ต้นจาก” ซึ่งมีมากในพื้นที่รสชาติไม่ได้เปรี้ยวแฉดแหลมเหมือนน้ำส้มสายชู ทำให้เมนูนี้กลมกล่อม ชดได้คล่องคอยิ่งนัก ไม่ว่าจะทานในมือใดของวันเมนูนี้จึงเป็นเมนูติดบ้านสำหรับชาวปากพรั่ง ด้วยกลิ่นหอมเฉพาะของตัวปลา ความนุ่มของตัวปลากระบอก

จากปากพรั่ง ไม้ยืนต้นที่ชอบขึ้นตามบริเวณริมฝั่งน้ำชนิดนี้ สร้างคุณประโยชน์อย่างมหาศาลต่อชาวบ้านเลยทีเดียวขึ้นเองโดยไม่ต้องลงทุนปลูก สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างเช่นเดียวกับมะพร้าว ถั่ว หรืออื่น ๆ ตั้งแต่ใบ ลำต้นไปจนถึงลูก (ข้อ) ในปากพรั่งสามารถพบเห็นทั่วไปตามสองฝั่งลำน้ำ อย่างไรก็ตาม ในเขต ต.ขนานบาก ถือเป็นพืชเศรษฐกิจของพื้นที่เพราะชาวบ้านแถบนี้ดำรงชีวิตกับจาก โดยเฉพาะน้ำตาลจากที่ราคาแพงกว่าน้ำตาลโตนดเกือบครึ่งเท่าตัว ด้วยเหตุผลของความหอมหวาน และนับวันยิ่งหายาก ซึ่งนำมาจากก้านช่อดอกที่เรียกว่า “โซม” หรือนำไปหมักเหล้าหรือน้ำส้มจากก็ได้ใบของมัน (ต้นจาก) นอกจากนำไปปรุงหลังคากันแดดกันฝนแล้วชาวบ้านยังนำไปเป็นมวนม้วนยาสูบ ใช้ทำหมวกที่เรียกว่า “เปี้ยว” พอนจาก (ทาง) ใช้ทำเชื้อเพลิงทำที่ต้มน้ำเรียก “หมากจาก” ก้านใบใช้ทำตอกบิด หรือใช้มัดของ ใช้ห่อขนมจาก ซึ่งเป็นขนมที่ทำจากแป้ง น้ำตาล และมะพร้าวส่วนผลจากที่สุกแล้ว จะมีเนื้อในเมล็ดเป็นเยื่อสีขาวใส นุ่ม มีรสหวาน นิยมรับประทานเป็นของหวาน เรียกว่าลูกจาก

ชุมชนขนมลาบ้านศรีสมบูรณ์(หอยราก)ในปัจุบันได้บ้านเรามีชุมชนไม่กี่แห่งที่ทำขนมขายเกือบทั้งชุมชน เท่าที่ทราบมีชุมชนยะกัง ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส(จ.นราธิวาส) กับชุมชนขนมลาบ้านศรีสมบูรณ์(หอยราก)ซึ่งตั้งอยู่ใน ต.หูล่อง (ฝั่งตะวันตก) อ.ปากพรั่งนอกจากนี้ยังนึกไม่ออกว่าชุมชนใดบ้างที่ชาวบ้านดำรงชีพด้วยการทำขนมขายเหมือน 2 แห่งที่กล่าวมาที่นี้ทำขนมลามาเป็นร้อยปี จากภูมิปัญญาที่กลายมาเป็นอาชีพหลักสร้างชื่อเสียงด้านการทำขนมลาในระดับแถวหน้าของประเทศ ก่อนเดือนสิบ 1-2 เดือนชุมชนแห่งนี้ทำขนมลาแทบไม่ได้หลับไม่ได้นอน ติดไฟแสงสว่างไปทั้งคืน เริ่มต้นด้วยผู้ชายซึ่งเป็นแรงงานหลัก

ในการทำแปง ก่อนที่ผู้หญิงจะเข้ามาจัดการต่อในส่วนที่เหลือ เพราะต้องเร่งทำตามที่ตั้ง ขนมาจากที่นี่ วางขายอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นตลาดปลาชำ กิมหยง (หาดใหญ่) ภูเก็ต หรือที่อื่น ๆ ทั้งนี้ ขนมี 2 ชนิด คือ ลาเซ็ดและลากรอบ ลาเซ็ดเมื่อสุกจะถูกพับเป็นครึ่งวงกลม รูปร่างเหมือนแห ส่วนลากรอบโดยการนำลาเซ็ด ม้วนเป็นแท่งกลม หรือทำแบบต่างๆปักไว้ จนเย็นจึงดึงไม้ออก

วัดปากพนัง วัดนันทาราม (หลวงพ่อดุตุ)วัดสำคัญของเมืองปากพนัง ชาวบ้านเรียก วัดใต้ฝั่งออก เพราะตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปากกพนังบริเวณถนนชายน้ำ มีหลวงพ่อดุตุ ซึ่งโผล่จากพื้นดินหลัง ปรากฏการณ์ฟ้าผ่าในปี พ.ศ.2404 และเป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้าน ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในศาลากลาง น้ำบริเวณวัดวัดรามประดิษฐ์ตั้งอยู่ที่ถนนพานิชสัมพันธ์ ริมฝั่งปากพนังตะวันออก เคยเป็นวัดร้างจนกลายเป็น ป่ารกชัฏมาก่อน ด้วยเหตุผลในเรื่องการอพยพของผู้คน มาสร้างอุโบสถใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2421 จากการบุกเบิก ของท่านพระครูใหม่ (พระใหม่อินทวิโส) ใช้ชื่อว่า “วัดบ้านใหม่” ก่อนจะปรับเปลี่ยนมาเป็น “วัดรามประดิษฐ์” ในสมัยรัชกาลที่ 5 วัดเสาชงทองตั้งอยู่บริเวณถนนชายน้ำ ใจกลางเมืองปากพนังตะวันออก เป็นวัดเก่าแก่ที่มี หลักฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย อีกส่วนมาจากตำนานการสร้างเมืองนครศรีธรรมราชในยุค พระศรีธรรมโศกราช มาปี พ.ศ. 2293 วัดเริ่มมีสมภารรูปแรกช่วงปี พ.ศ. 2372 ในยุคสมภารทองด้วง ได้จัดทำ เสาธงที่ทำด้วยไม้ตะเคียน ยาว 13 วา กึ่งกลางเสาธงมีการลงรักปิดทอง ปลายเสาเป็นฉัตรมีหงส์ทาสีทอง ชาวบ้านจึงเรียก “วัดเสาชงทอง” ตั้งแต่นั้นมาวัดสระแก้ววัดเก่าแก่ที่สร้างมานาน แต่ไม่มีประวัติผู้ก่อตั้ง ตั้งอยู่ ที่ ม. 1 ในเขตตำบลปากพนังตะวันตก บนเนื้อที่ 14 ไร่ 41 ตารางวา เล่ากันว่าสร้างมาไม่ต่ำกว่า 300 ปี มีชื่อ เรียกเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ 4 ชื่อ คือ “วัดเกาะหรือวัดน้ำรอบ” เพราะที่สร้าง บนสันเนินกว้าง มีทะเลอยู่รายรอบ ครั้นเวลาผ่านไป กลายเป็นชื่อ “วัดช่องขาด” และเรียก “วัดป่าบัง” และ เรียก “วัดสระแก้ว” ในปัจจุบันวัดเขมวงศาราม(วัดโน)เดิมชื่อวัดโน ตั้งอยู่ในเขตปากพนังตะวันออก เคยเป็น สำนักวิปัสสนามาก่อน จากการบริจาคของตระกูลวัฒนสุนทร ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มาใช้เป็นโรงเรียนสอน เด็ก ๆ ในชุมชน มีหลวงปู่ขาวเป็นที่เคารพสักการะของผู้คนในชุมชนวัดนาควารี (หูล่อง)คาดว่ามียายุไม่ต่ำกว่า 200 ปี ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตก เดิมเรียกว่าวัดหูล่อง ครั้นยุคพระยาযะราช (ปั่น สุขุม) ดำรงตำแหน่งเป็นสมุหา เทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช ได้ขุดคลองลัดจากปากเนตรผ่านเนื้อที่วัดสู่แม่น้ำปากพนัง ใช้ชื่อว่าคลอง สุขุม หลังจากเปิดคลองแล้ว วัดหูล่อง ก็ได้เปลี่ยนชื่อตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาวัดคงคาสวัสดิ์ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตก ริม ถนนวาริสวัสดิ์ ชาวบ้านเรียกวัดใต้ฝั่งตะวันตกมีรูปปั้นของพระหลวงพ่อยอดทอง ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะ ประดิษฐานอยู่ถือเป็นวัดเก่าแก่ที่น่าจะสร้างมาประมาณ 150 ปีแล้ว ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 3 ตอนปลาย โดย ชาวจีนอพยพที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาวัดรัตนาราม(วัดบางบ่อ)ตั้งอยู่ปากพนังตะวันออก บริเวณถนนชาย น้ำ เริ่มจัดตั้งในปี พ.ศ. 2482 โดยมีพระครูธีรานุรักษ์ เจ้าอาวาสองค์แรก ด้วยเหตุผลในยุคก่อน พื้นที่แถบนี้ กันดารชาวบ้านสัญจรไปมาลำบาก โดยเฉพาะในช่วงที่ชาวบ้านต้องทำพิธีกรรมทางศาสนา จึงต้องจัดสร้างวัด เพื่อประกอบพิธีกรรม โดยที่ไม่ต้องเดินทางไกลไปยังวัดต่างพื้นที่วัดศรีสมบูรณ์(หอยราก)ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออก ชาวบ้านเรียกวัดหอยรากตามชื่อหมู่บ้าน ต่อมาเปลี่ยนมาเป็นชื่อวัดศรีสมบูรณ์ตามชื่อบ้านที่เปลี่ยน สร้างเมื่อ ประมาณ 100 ปีที่ผ่านมา ส่วนในตำนานเล่าว่า วัดนี้เดิมชื่อ “วัดสระดก” แล้วเปลี่ยนมาเป็นหอยราก เคยตั้งอยู่บริเวณทุ่งนาในยุคพ่อท่านเจิมเป็นเจ้าอาวาส ก่อนจะมาสร้างในพื้นที่ปัจจุบัน

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญาพร พัฒนผล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมแม่น้ำเพชรบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำลพบุรี และ ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนชุมชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมไปในทิศทางที่สอดคล้องกันคือ เห็นด้วยและพร้อมจะให้การสนับสนุนการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรม เนื่องจากการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยให้ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี รวมไปถึง ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของเพชรบุรีจะเป็นที่รู้จักมากขึ้น คนในชุมชนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ภายในชุมชน โดยตัวแทนชุมชนมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกขั้นตอน ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่หลากหลายต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือ หากสามารถพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวได้จะส่งผลดีต่อเพชรบุรีทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม เกิดการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนและกาท่องเที่ยวของเพชรบุรีจะเป็นที่รู้จักมากขึ้น รวมถึงส่งผลดีต่อแม่น้ำเพชรบุรีที่คนจะได้หันมาใส่ใจดูแลแม่น้ำเพชรบุรีให้มากขึ้น ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญ คือการเปิดโอกาสให้ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนา โดยอาจประสานความร่วมมือระหว่าง ชุมชน แหล่งท่องเที่ยว สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐ รูปแบบการท่องเที่ยวควรเป็นการท่องเที่ยว วัฒนธรรมเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรีล้วนเป็นแหล่งรวมทรัพยากรทางวัฒนธรรม ที่สำคัญ

กฤษฎา โชติช่วง (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การคมนาคม การบริการการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการท่องเที่ยว ที่สามารถพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอปากพนังจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก และทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การคมนาคม การบริการการท่องเที่ยว การบริหารจัดการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในทิศทางเดียวกัน โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากสูงไปต่ำ คือ การบริการการท่องเที่ยว การบริหารจัดการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และการคมนาคม ตามลำดับ

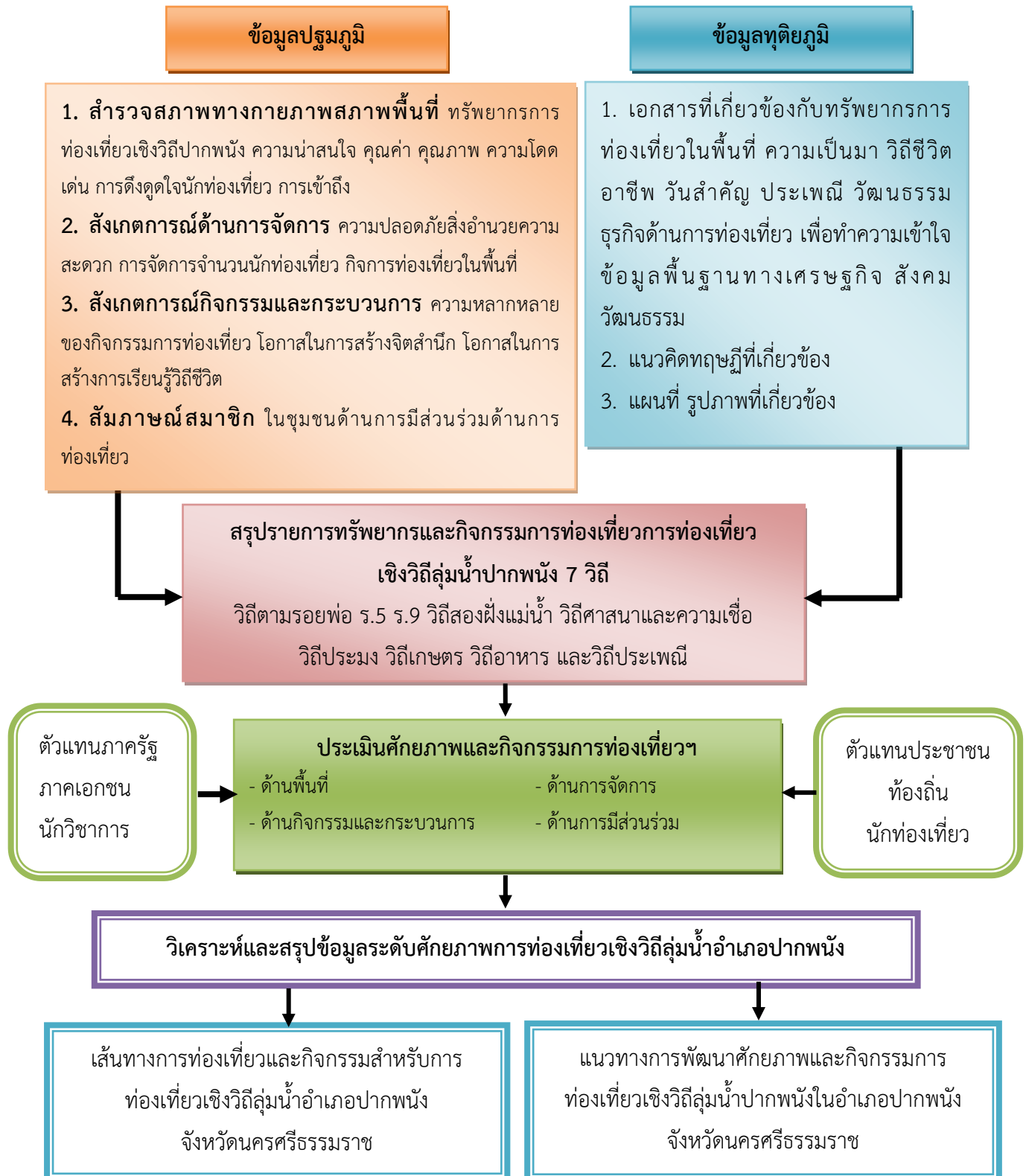
พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน และ องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา โดยวิเคราะห์ตามแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามแนวทางของ Shaw and

Williams (2004) ดำเนินการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำกลุ่ม และใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมระหว่างการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร้ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร้ดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนที่ให้บริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ได้แก่ สปาโคลนร้อนและทรายร้อน การชมบึงมดแดง การเก็บหอยตลับ การพายเรือคายัค ทั้งนี้ กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร้ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงา มุ่งเน้นการส่งเสริมและขับเคลื่อนการเติบโตอย่างยั่งยืนของชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร้มีศักยภาพทางการจัดการใน 4 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ศักยภาพทางการบริการและการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว ศักยภาพทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และศักยภาพทางการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร้คือ ศักยภาพทางการท่องเที่ยว กระบวนการคิดแบบยั่งยืนในด้านการมีจิตสำนึกที่ดีในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความยั่งยืนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมากกว่าการมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ด้านรายได้ มุ่งที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการรักษาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งตัวผู้นำชุมชนที่มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่

กฤษณ์ โครตสมบัติ (2553) ได้ทำการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในเขตสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง มีศักยภาพในระดับมากที่สุด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาด ด้านสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านคุณค่า ความสำคัญ และการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ด้านคุณค่า ความสำคัญ และการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และด้านองค์กรในการจัดการและการบริหารการท่องเที่ยว นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน พบว่า แนวทางในการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่จะช่วยส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ทั้งนี้สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากนัก เพราะส่วนใหญ่ยังเป็นการบริหารจัดการของกลุ่มนายทุนและกลุ่มผู้ประกอบการ ดังนั้น ผลการศึกษาดังกล่าวสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนนั้นควรมีการดำเนินการ คือ (1) จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนดำเนินการ (2) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรมุ่งเน้นในรูปแบบธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมป่าไม้ น้ำตก หาด

ทรายตามแง่ต่างๆ รอบพื้นที่ (3) ควรมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค (4) ควรมีการจัดระบบรักษาความปลอดภัย (5) ควรพัฒนาระบบการรักษาความสะอาด และ (6) การพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

2.2 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อประเมินระดับ ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราช เพื่อเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และ ตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการสํารวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอ ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชผู้วิจัยใช้การสํารวจพื้นที่ร่วมกับการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์ รายคน รายกลุ่มกับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ตัวแทนชุมชน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เจ้าของหรือผู้ดูแล รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ในประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 6 กลุ่ม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มีจำนวน 20 คน ประกอบด้วย

- 1) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น คือ เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลเมืองปากพนัง สภาวัฒนธรรมอำเภอปากพนัง จำนวน 3 คน
- 2) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐทางด้านการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช จำนวน 3 คน
- 3) ตัวแทนภาครัฐกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง และในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ตัวแทนสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนบริษัทนำเที่ยวจำนวน 3 คน
- 4) ตัวแทนจากภาคชุมชนท้องถิ่น มัคคุเทศก์ท้องถิ่นปากพนัง ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตัวแทน เจ้าของและผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำในพื้นที่อำเภอปากพนัง จำนวน 3 คน

5) ตัวแทนนักท่องเที่ยว จำนวน 3 คน

6) ตัวแทนนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวจำนวน 5 คน

การเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับตัวแทนภาคีในพื้นที่ มัคคุเทศก์ในพื้นที่ บริษัทนำเที่ยว และนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยว

การเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นคือ เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลเมืองปากพนัง สภาวัฒนธรรมอำเภอปากพนัง ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐทางด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตัวแทนภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง ตัวแทนสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ภาคชุมชนท้องถิ่น มัคคุเทศก์ท้องถิ่นปากพนัง ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนเจ้าของและผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำในพื้นที่อำเภอปากพนัง นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว ในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว ประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับที่ตั้งและขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยว ชื่อ ที่ตั้ง การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง หน่วยงานที่รับผิดชอบ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ ชุมชนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย และตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว โดยสำรวจประเภทของแหล่งท่องเที่ยว (ทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังจำนวน 7 วิถี) สิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว/ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวภายในเหตุการณ์นั้น สิ่งอำนวยความสะดวก

3.2.2 แบบประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ย และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากร 4 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านพื้นที่ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) สะท้อนความเป็นวิถี ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (2) มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม (3) การเข้าถึง เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก (4) มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย (5) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ และ (6) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต

ด้านการจัดการ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ (2) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว (3) มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว (4) มีจัดการความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว (5) มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน และ (6) มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน

ด้านกิจกรรม ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น (2) มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ อาหาร เป็นต้น (3) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น (4) มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือลากพระ และ (5) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม เพื่อประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม (2) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (3) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว (4) โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ และ (5) โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน

3.2.3 การใช้เครื่องบันทึกเสียง ใช้สำหรับเป็นเครื่องมือบันทึกเสียงการสัมภาษณ์จากตัวแทนชุมชน ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกในการสัมภาษณ์และเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน โดยใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและแบบไม่เป็นทางการ

3.2.4 เครื่องมือหาพิกัดด้วยดาวเทียม (Global Positioning System : GPS) ใช้เพื่อหาพิกัดของแหล่งท่องเที่ยวอ้างอิงจากดาวเทียม โดยใช้ยี่ห้อ Garmin รุ่น GPS 60 แล้วนำมาเทียบกับซอฟต์แวร์ที่เรียกว่า Google Earth บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลเพื่อดูภาพถ่ายทางอากาศพร้อมทั้งแผนที่ และเส้นทางซ้อนทับลงในเว็บไซต์ Google Map เพื่อกำหนดพิกัดแหล่งท่องเที่ยวและการอธิบายการเดินทางเข้าถึงแต่ละแหล่งท่องเที่ยว

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและปริมาณขั้นตอนในการเก็บข้อมูลมีดังนี้

3.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ค้นคว้าจากเอกสารเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีลุ่มน้ำปากพนัง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย นำข้อมูลมาสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ จากนั้นประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับตัวแทนชุมชนในพื้นที่เพื่อกำหนดหมวดหมู่ประเภททรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ได้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีจำนวน 7 วิถี ประกอบด้วยวิถีตามรอยพ่อ ร.9 ร.5 วิถีสองฝั่งแม่น้ำ วิถีศาสนาและความเชื่อ วิถีประมง วิถีเกษตร วิถีอาหาร และวิถีประเพณี

3.3.2 ข้อมูลภาคสนาม หลังจากได้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยกับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ตัวแทนชุมชน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น นักวิชาการ บริษัทนำเที่ยว เพื่อกำหนดทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง โดยให้ครอบคลุมทั้ง 7 วิถี ได้ทรัพยากร

การท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวจำนวน 22 แห่ง/กิจกรรม ประกอบด้วย โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานลากพระแข่งเรือเพรียว บ้านขนมลา วัดรามประดิษฐ์ วิถีจากปากพนัง คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก ตลาด 100 ปี ล่องเรือปากพนัง วัดนันทาราม กิจกรรมล่องเรือหางยาว เกาะไชย ศาลาหลวงพ่อโอภาสี สวนส้มโอทับทิมสยาม ตลาดเช้าเมืองนัง ตลาดย้อนยุคปากพนัง วัดเกาะนาง โดย วัดนาควารี ชายทะเลสะพานตัวที่ ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ข้าวพันธุ์พื้นเมือง แหลมตะลุมพุก โรงเรียนโบราณแม่ครู และขนมจีนหมีเมืองนัง จากนั้น ลงพื้นที่เพื่อสำรวจคุณลักษณะของทรัพยากรโดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) คณะนักวิจัยลงพื้นที่เพื่อสำรวจทรัพยากรด้วยตนเองโดยใช้แบบสำรวจทรัพยากร ประกอบกับการสังเกต สอบถามผู้เกี่ยวข้องกับพื้นที่ นำผลการสำรวจมาสรุปเนื้อหาอธิบายในเชิงพรรณนา
- 2) ในการประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำใช้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวจำนวน 20 คน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินระดับศักยภาพ นำข้อมูลมาสังเคราะห์และสรุปในรูปแบบตารางและอธิบายในเชิงพรรณนา

3.4 การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกตามประเด็นต่างๆ และนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่วางไว้ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังใช้การทบทวนข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความเป็นมา วิถีชีวิต อาชีพ วันสำคัญ ประเพณี วัฒนธรรม ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ประกอบกับการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องจากการประชุมกลุ่มย่อย สัมภาษณ์ตัวแทนสมาชิกชุมชน สังเกตการณ์การ สัมภาษณ์รายเดี่ยวรายกลุ่ม สรุปข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจตรวจสอบทรัพยากรสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจะเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นข้อมูลที่ได้จะนำมาจัดเป็นหมวดหมู่

3.4.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากประชากรและหรือกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและนำมาวิเคราะห์แล้วแปลผลโดยใช้สถิติ การแปลผลในรูปร้อยละ หรือเปอร์เซ็นต์ ใช้เกณฑ์การประเมินค่า 5 ระดับ

การให้ค่าคะแนนตัวชี้วัดศักยภาพการท่องเที่ยว กำหนดขึ้นจากข้อมูลทุติยภูมิโดยกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก (W) และเกณฑ์กำหนดตัวชี้วัดซึ่งผู้วิจัยทำการกำหนด ค่าคะแนน (Rated Score หรือ ค่า R) ออกเป็น 5 ระดับ จาก 1 ถึง 5 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก (Weighting Score Equation) จากนั้น ทำการเปรียบเทียบระดับศักยภาพที่ได้กับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ จากสูตรแบ่งช่วงชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 38) ดังนี้

$$\text{การแบ่งช่วงชั้น} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

จึงได้ค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับศักยภาพการท่องเที่ยว ดังนี้

1.00 – 1.80 = มีศักยภาพระดับต่ำมาก

1.81 – 2.60 = มีศักยภาพระดับต่ำ

2.61 – 3.40 = มีศักยภาพระดับปานกลาง

3.41 – 4.20 = มีศักยภาพระดับสูง

4.21 – 5.00 = มีศักยภาพระดับสูงมาก

การสังเคราะห์ข้อมูล

นำผลการศึกษาที่ได้จากการสำรวจข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ คุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ทางการท่องเที่ยว จากนั้น นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาศักยภาพมาวิเคราะห์จัดอันดับความพร้อมทางการท่องเที่ยว เพื่อนำมาออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำอำเภอปากพนัง พร้อมเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำให้กับพื้นที่ที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ในอนาคต

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถสรุปผลการศึกษาในประเด็นดังกล่าวดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1.1 สรุปทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำ 7 วิถีในพื้นที่อำเภอปากพนัง

ผลจากการสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชในเบื้องต้นสามารถสรุปทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีได้ดังต่อไปนี้

1. ตามรอยพ่อ ร. 5 ร. 9 เช่น พระตำหนักประทับแรมปากพนัง ประตุน้ำอุทกวิภาคประสิทธิ์แห่งโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น และตามรอยการเสด็จของ ร. 5 เปิดโรงสีจักรไอน้ำแห่งแรกของภาคใต้ แหลมตะลุมพุก ย้อนรอยเหตุการณ์วาทภัย พ.ศ. 2505 กิจกรรมล่องเรือฟังเรื่องเล่าบ้านของพ่อ ร. 9

2. วิถีสองฝั่งแม่น้ำปากพนังล่องเรือชมสองฝั่งแม่น้ำปากพนังเยี่ยมชมสถานที่สำคัญ ย่านชุมชนตลาดเก่า ท่าน้ำ วัดสองฝั่งแม่น้ำ ชุมเมืองเก่า เช่น ตึกเก่าชิโนโปรตุกีส คอนโดร้างนกแอ่น ตลาดริมน้ำร้อยปี ตลาดย้อนยุค เป็นต้น

3. วิถีศาสนาและความเชื่อเช่น พระพุทธรูปและศิวิลิ่งพันปี ศาลาหลวงพ่อโอภาสี ศาลแม่นางโดยพ่อท่านเขียว พ่อท่านเมือง ศาลเจ้าอากเกียน โบสถ์ครึ่งปูนครึ่งไม้อายุร้อยกว่าปีแห่งวัดรามประดิษฐ์ เป็นต้น

4. วิถีประมง เช่น นั่งเรือหางยาวชมชุมชนในบาง (คลอง) ชุมชนรอบอ่าวปากพนัง เพื่อชมทัศนียภาพ การดำรงชีวิตของชาวประมงในพื้นที่ การยกยอ การดักปลา/ ปู การถักเส้นเก็บหอย และการเลี้ยงปลากระพง เป็นต้น

5. วิถีเกษตร วิถีข้าว วิถีจาก วิถีเกษตรกร สวนส้มโอทับทิมสยามวิถีพอเพียง

6. วิถีอาหาร ขนmlาบ้านหอยรอก หมี่เมืองน้ิง อาหารทะเล ปลากระบอก ของฝาก น้ำตาลจาก เลือกลือผลลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ขนmlา ส้มโอทับทิมสยาม น้ำส้มจาก มัันกุ้ง กะปิ ปลากระบอกตากแห้ง ปลากระบอกผ่า ปลากระบอกร้า เป็นต้น

7. วิถีประเพณีเมืองน้ิงร่วมประเพณีลากพระเมืองปากพน้ิงและงานแข่งเรือเพรียวกปากพน้ิง

ตารางที่ 4.1 สรุปทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพน้ิงในอำเภอปากพน้ิง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ตามรอยพร. 5 ร.9	วิถีสองฝั่งแม่น้ำ	วิถีศาสนาและความ	วิถีประมง	วิถีเกษตร	วิถีอาหาร	วิถีประเพณี
1	โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพน้ิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ต.หูล่อง	กรมชลประทาน	/						
2	งานลากพระแข่งเรือเพรียวก	ต.ปากพน้ิง ฝั่งตะวันออก	เทศบาลเมืองปากพน้ิง							/
3	บ้านขนmlา	ต.หูล่อง	อบต.หูล่อง						/	/
4	วัดรามประดิษฐ์	ต.ปากพน้ิง ฝั่งตะวันออก	สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดฯ			/				
5	วิถีจากปากพน้ิง	ต.ขนานนก ต.บ้านเพ็ง	พื้นที่ส่วนบุคคล					/	/	
6	คอนโดนกแอ่น ธุรกิจจ้ริงนก	ต.ปากพน้ิง ฝั่งตะวันออก	พื้นที่ส่วนบุคคล		/				/	
7	ตลาด 100 ปี	ต.ปากพน้ิง ฝั่งตะวันออก	เทศบาลเมืองปากพน้ิง		/				/	
8	ล่องเรือปากพน้ิง	ต.ปากพน้ิง ฝั่งตะวันออก	เทศบาลเมืองปากพน้ิง/ ภาคเอกชน		/					

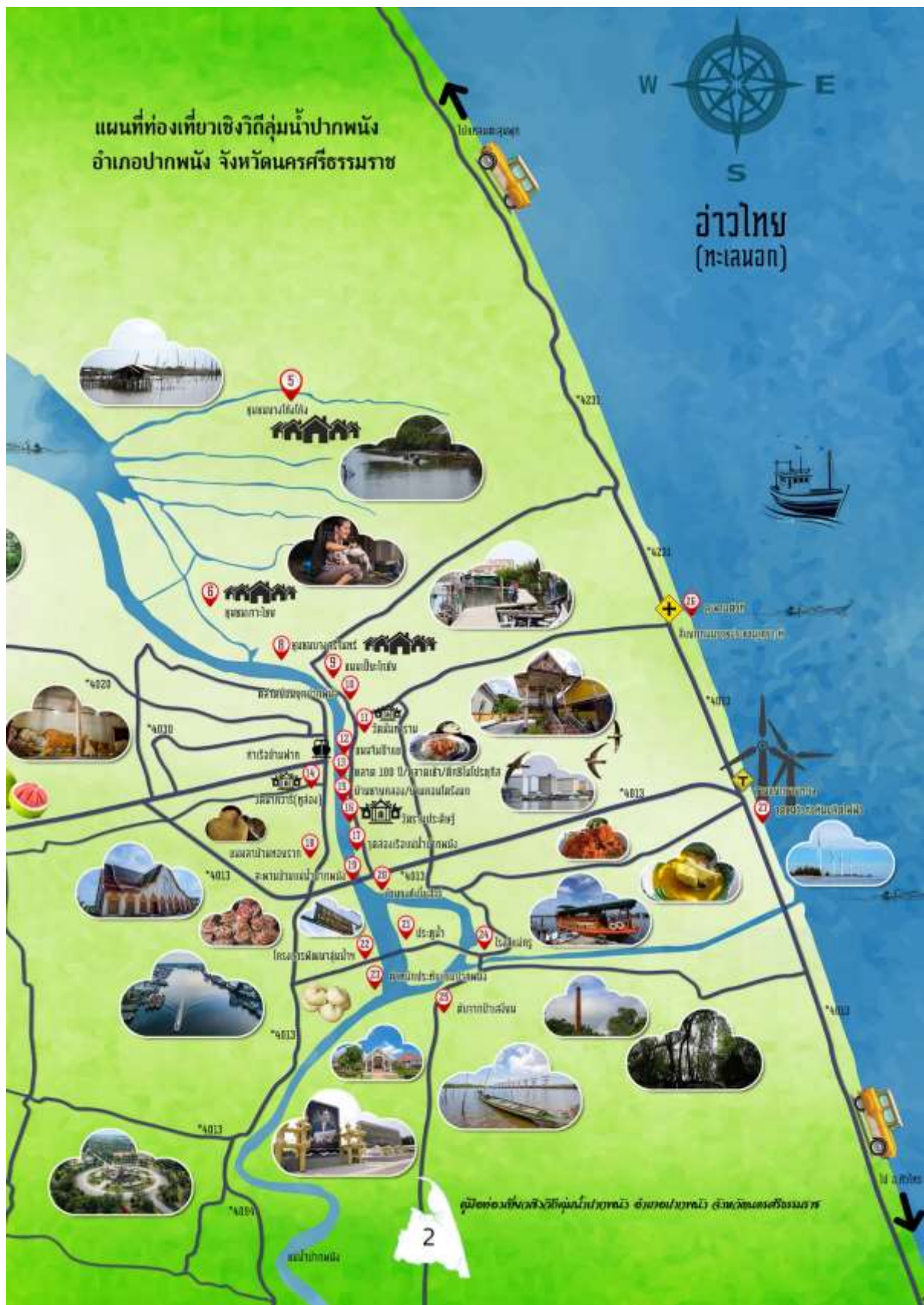
ที่	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ตามรอยพ่อร. 5 ร.9	วิถีสองฝั่งแม่น้ำ	วิถีศาสนาและความ	วิถีประมง	วิถีเกษตร	วิถีอาหาร	วิถีประเพณี
9	วัดนันทาราม	ต.ปากพนัง ฝั่งตะวันออก	สำนักงาน พระพุทธศาสนา จังหวัดฯ			/				
10	กิจกรรมล่องเรือ หางยาวเกาะไขย บ้านไก่อังไค้ง	ต.ปากพนังฝั่ง ตะวันออก	พื้นที่ส่วนบุคคล		/		/			
11	ศาลาหลวงพ่อ โสภาสี	ต.ปากพนังฝั่ง ตะวันออก	พื้นที่ส่วนบุคคล			/				
12	สวนส้มโอทับทิม สยาม	ต.คลองน้อย	พื้นที่ส่วนบุคคล					/	/	
13	ตลาดเช้าเมืองนัง	ต.ปากพนังฝั่ง ตะวันออก	เทศบาลเมือง ปากพนัง		/				/	
14	ตลาดย้อนยุค ปากพนัง	ต.ปากพนังฝั่ง ตะวันออก	เทศบาลเมือง ปากพนัง		/				/	
15	วัดเกาะนางโดย	ต.คลองน้อย	สำนักงาน พระพุทธศาสนา จังหวัดฯ			/				
16	วัดนาควาริ	ต.ปากพนังฝั่ง ตะวันตก	สำนักงาน พระพุทธศาสนา จังหวัดฯ			/				
17	ชายทะเลสะพาน ตัวที	ต.ปากพนังฝั่ง ตะวันออก	อบต.แหลม ตะลุมพุก				/			
18	ศาลเจ้าฮกเกี้ยน	ต.ปากพนังฝั่ง ตะวันตก	มูลนิธิศาลเจ้า ฮกเกี้ยน			/				
19	ข้าวพันธุ์พื้นเมือง	ต.ขนานาก	พื้นที่ส่วนบุคคล					/	/	
20	แหลมตะลุมพุก	ต.แหลม ตะลุมพุก	อบต.แหลม ตะลุมพุก	/						

ที่	ทรัพยากรการ ท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	ตามรอยพร. 5 ร.9	วิถีท่องเที่ยว	วิถีศาสนาและความ	วิถีประมง	วิถีเกษตร	วิถีอาหาร	วิถีประเพณี
21	โรงสีโบราณ แม่ครู	ต.บางพระ	พื้นที่ส่วนบุคคล	/	/					
22	ขนมจีนหมี เมืองนัง	ต.ปากพั่นฝ่ง ตะวันออก	พื้นที่ส่วนบุคคล						/	

4.1.2 การกระจายของทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังฯ

ภาพที่ 4.1 การกระจายตัวของทรัพยากรการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง

ภาพที่ 4.1.2 การกระจายตัวของทรัพยากรการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง

4.1.3 สรุปข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง

1) โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง และพิพิธภัณฑสถานพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สิริราชสมบัติครบ 50 ปี (ร.9) พิกัด N 08 องศา 18.979 ลิปดา E 100 องศา 12.021 ลิปดาตั้งอยู่ที่ ม.5 ต.หูล่อง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช โทร. 075-516127-8

การเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินไปทางทิศใต้ ตรงเรื่อยมาจนถึงสี่แยกศาลา มีชัย (หัวถนน) ให้เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวง 4013 ตรงไปประมาณ 27 กิโลเมตร ถึงสามแยกตรงบั้งเซลล์ ให้เลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 4013 แล้วขับไปเรื่อยๆ สัก 3 กิโลเมตร ถึงสี่แยกหูล่อง เลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 4094 (ปากพนัง-เชียรใหญ่) ตรงไปอีกประมาณ 1 กิโลเมตร ถึงทางเข้าโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เลี้ยวซ้ายเข้าไปแล้วตรงไปอีก 500 เมตร จะพบอาคารพิพิธภัณฑฯ อยู่ทางขวามือ

แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง ขนมาบ้านหอยราก คอนโดรีนงก ตลาด 100 ปี ปากพนัง ชุมชนขนานนา (ผลิตภัณฑ์จาก) หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมชลประทาน/ ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาเที่ยวได้ตลอดปี ต้องแจ้งประสานงานล่วงหน้า (09.00-16.00 น.) รองรับนักท่องเที่ยวได้ 500-600 คน/เดือน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนทัศนศึกษา จัดอยู่ในประเภทของแหล่งท่องเที่ยว : กลุ่มตามรอยพ่อภายในจัดแสดงโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการน้ำ/ จัดเป็น 1 ใน 70 เส้นทางตามรอยพระบาท ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กิจกรรมการท่องเที่ยวชมนิทรรศการและวิถีทัศนศึกษาความเป็นมาของปากพนังศึกษาเรียนรู้ตามรอยพ่อ ร.9เรียนรู้ประวัติศาสตร์ปากพนังเดินชมทัศนียภาพ

ภาพที่ 4.2 – 4.3 ประตูล้ำอุทกวิทยาประสิทธิโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

2) งานลากพระแข่งเรือเพรียว

ประเพณีลากพระทางน้ำและแข่งเรือเพรียว จัดขึ้นทุกปี ณ ศาลาประชาสันต์ ริมคลองบางฉลาก ถ.ชายน้ำ ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนังพิกัด N 08 องศา 35.44 ลิปดา E 100 องศา 19.89 ลิปดา จัดโดยเทศบาลเมืองปากพนัง โทร. 075-517266 หรือ 075-517630 อีเมล: pm-paknang@hotmail.co.th ช่วงเวลา ฤดูกลาง ช่วงวันออกพรรษา เดือน 11 ตามปฏิทินจันทรคติ ระยะเวลา 5 วัน

การเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินตรงไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลามีชัย (หัวถนน) แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 403 (สังเกตป้ายทางไปปากพนัง) แล้วขับตรงไปประมาณ 27 ก.ม. จะพบสามแยกไฟแดงที่มีป้ายบอกทางไปปากพนัง (สังเกตปั๊มเซลล์ทางขวามือ) แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 4013 ตรงไปอีก 3.5 ก.ม. ถึงสะพานข้ามแม่น้ำปากพนัง โดยชิดซ้ายก่อนลงสะพาน แล้วเลี้ยวซ้าย วิ่งไปจนถึงสามแยกไฟแดงให้เลี้ยวขวาเข้าถนนพณิชยสัมพันธ์ ตรงไปประมาณ 2 ก.ม. (ผ่านสามแยกวัดรามประดิษฐ์) จนถึงสี่แยกให้เลี้ยวซ้ายแล้วเลาะถนนไปตามโค้งขวาที่บังคับ แล้วขับไปต่ออีกประมาณ 1.30 ก.ม. ศาลาประชาสันต์อยู่ซ้ายมือ ทั้งนี้ ก่อนถึงศาลาให้นำรถไปจอดที่วัดนันทารามก่อน

แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงคือวัดนันทารามตลาดย้อนยุคปากพนังศาลาหลวงพ่อโอภาสีตลาด 100 ปี เมืองปากพนังหน่วยงานที่รับผิดชอบเทศบาลเมืองปากพนังช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม : ช่วงวันออกพรรษา ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 (ประมาณตุลาคม) จำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละปี 1,500 –2,000 คน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวในพื้นที่ และพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงชุมชนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียคือองค์กรปกครองท้องถิ่นรอบๆ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณีวัฒนธรรม

งานลากพระแข่งเรือเพรียวเป็นงานประเพณีประจำปีของผู้คนลุ่มน้ำปากพนัง ใน อ.ปากพนัง อ.เชียรใหญ่ และ อ.หัวไทรเป็นการนำเรือขุดสมัยก่อนที่ใช้ในการสัญจรทางน้ำเป็นหลักมาสร้างความสนุกสนานรื่นเริง แบ่งฝีพายเป็น 3 แบบ คือ 7 ฝีพาย 12 ฝีพาย และ 16 ฝีพาย บางครั้งอาจมีถึง 20 ฝีพาย โดยการแข่งขันเรือเพรียวของกลุ่มน้ำปากพนังมีขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2526 แข่งขัน 3 ประเภท ได้แก่ รุ่นเล็ก 11-12 ฝีพาย รุ่นกลาง 14-15 ฝีพาย และรุ่นใหญ่ 18-20 ฝีพาย กิจกรรมการท่องเที่ยวมีการประกวด/ขบวนเรือพระและเรือขุดสวยงาม การประกวดขวัญใจชาวเรือ การสาธิตทำขนมต้ม/ลูกเห็ด การแข่งขันชดหลุด หรือขว้างไควนใส่กันตามวิถีชาวบ้านในสมัยโบราณ ซึ่งสร้างความสนุกสนานแก่ผู้ร่วมงานเป็นอย่างมาก ภาคกลางคืนมีการแสดงหนังตะลุง มโนราห์ รำวงเวียนครก การแข่งขันชกมวยไทย และการแข่งขันชกมวยทะเล ตลาดย้อนยุค สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ มีทางระบายน้ำลานจอดรถ บดอัด/ลาดผิว/ มีทางระบายน้ำห้องสุขาม้านั่ง/ แก้วน้ำสะอาดศาลาชมวิวย่านอาหารป้ายบอกทาง

ภาพที่ 4.4 – 4.5 งานลากพระแข่งเรือเพรียวงานประเพณีประจำปีของผู้คนลุ่มน้ำปากพนัง

3. บ้านขนมลา

บ้านศรีสมบุญ (หอยราก) บ้านขนมลา ตั้งอยู่ในซอยถนนศรีสมบุญ 8 (วชิโต) ตรงข้ามวัดศรีสมบุญ ตำบลหูล่อง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พิกัด N 08 องศา 20.055 ลิปดา E 100 องศา 11.814 ลิปดาการเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ทางหลวงหมายเลข 4013 (นครศรี-ปากพนัง) ตรงไปประมาณ 29 กิโลเมตร จนถึงทางวงเวียนให้วนไปทางขวาแล้วขับตรงไปเรื่อยๆ จนเห็นวัดศรีสมบุญทางซ้ายมือให้ขับชิดขวา เตรียมเลี้ยวขวาไปที่ปากซอยถนนศรีสมบุญ 8 (วชิโต) ซึ่งมีป้ายหมู่บ้านทำขนมลาบ้านศรีสมบุญ (หอยราก) แล้วตรงเข้าไปประมาณ 200 เมตร สังเกตป้ายทางขวามือว่ามีว่ากลุ่มทำขนมลาวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านศรีสมบุญ ให้ลงรถแล้วเดินเข้าไปอีก 100 กว่าเมตรจนถึงศูนย์ฯ (หอยราก) แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือวัดนาควารี (หูล่อง) ตลาด 100 ปีปากพนัง จุดที่ให้ชมเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม 08.00 – 17.00 น. ทุกวัน รองรับจำนวนนักท่องเที่ยว 30-60 คน/ คณะ 1-2 คณะ/ สัปดาห์ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและกลุ่มดูงาน, กลุ่มแม่บ้านชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย คือศูนย์เรียนรู้การทำอาชีพขนมลา บ้านศรีสมบุญ (หอยราก) องค์การบริหารส่วนตำบลหูล่อง

วิถีขนมลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณีวัฒนธรรมแสดงให้เห็นวิถีอาหารเป็นแหล่งผลิตขนมลาเนื่องในงานบุญสารทเดือนสิบที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ มีการสาธิตทำขนมลาให้ชมพร้อมลงมือทำได้กิจกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วยชมกระบวนการทำขนมลาชิมขนมลาร่วมลงมือทำขนมลาเยี่ยมชมกลุ่มผลิตภัณฑ์ เลือกซื้ออาหารสินค้าของฝากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ถนนลาดซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำ สะพานห้องสุขาถังขยะป้ายให้ข้อมูล/ บอกทิศทาง

ภาพที่ 4.6 - 4.7 บ้านขนมลา บ้านศรีสมบุญ (หอยราก)

4. วัดรามประดิษฐ์

รามประดิษฐ์ ตั้งอยู่ที่ 160 ถ.พานิชสัมพันธ์ ต.ปากพนัง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช 80140 พิกัด N 08 องศา 20.374 ลิปดา E 100 องศา 12.065 ลิปดา โทร. 075-517621, 518542 พระครูบริหารสังฆกิจ (เจ้าคณะอำเภอปากพนัง) โทร. 081-8926102 เว็บไซต์ www.watrapradit.com Fanpage : วัดรามประดิษฐ์ (@watrampradit) ผู้ให้ข้อมูล : พระครูไพศาลปัญญาวิศิษฐ์ รองเจ้าอาวาส โทร. 094-6151814

ผู้ประสานงาน ลุงทวี 081-4150207 การเข้าถึง : จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) ให้เลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 4013 ตรงไปประมาณ 27 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงสามแยกที่มีปั้มเซลล์ ตรงไปเรื่อย ๆ จนข้ามสะพานข้ามแม่น้ำปากพนังชิดซ้ายทางลงแล้วเลี้ยวขวาที่สามแยกด้านล่างสะพานตรงไปเรื่อย ๆ จนถึงตรงสามแยกไฟแดงจะพบวัดอยู่ทางซ้ายมือก่อนถึงไฟแดง ให้เลี้ยวซ้ายเข้าไป ตั้งอยู่ใกล้กับย่านคอนโดรีงนกลาด 100 ปี เมืองปากพนังตึกเก่าชิโนโปรตุกีส

วัดนันทาราม (หลวงพ่อดุต) อยู่ภายใต้หน่วยงานที่รับผิดชอบสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นครศรีธรรมราชช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม ก่อนเวลา 11.00 น. และหลังเวลา 12.00 น. จนถึง 17.00 น. จำนวนนักท่องเที่ยว 200 คน/เดือน ส่วนใหญ่มาทางเรือและมาชมทัศนียภาพและโบสถ์ชุมชน หรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย คือ โรงเรียนเทศบาลวัดรามประดิษฐ์และเทศบาลเมืองปากพนัง

วัดรามประดิษฐ์ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีศาสนาและความเชื่อลักษณะเด่นของพื้นที่/ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์คือ ลูกกรงทางเข้ามาจากจีนวัดสร้างมาก่อนโบสถ์ ต่อมาวัดก็ร้างแล้วก็บูรณะปรับปรุง สมัยพ่อท่านใหม่ สร้าง พ.ศ. 2421 โบสถ์ครึ่งปูน ครึ่งไม้ อายุมากกว่า 120 ปีโบสถ์ใหม่สร้าง พ.ศ. 2520 แต่ลองพร้อมกรุงเทพฯ 200 ปี เรือนรับรองสร้างใหม่แทนศาลาการเปรียญ แต่ยังใช้หลังคาดินเผาแบบเดิมไว้กิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถทำได้คือชมความงามของโบสถ์ และภาพจิตรกรรมฝาผนังโบราณ สักการะพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ไห้วพระและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ชมตลาดย่านชุมชน เดินชมทัศนียภาพพักผ่อนริมน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยถนนซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำลานจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว/ มีทางระบายน้ำทางลาดเท้าลาด/ เสริมผิวทางมัน้ำ/ แก้วศาลาชมวิวระบบน้ำใช้ห้องสุขาจุดขึ้นลงเรือ ท่าเรือสำนักงานป้ายสื่อความหมายรั้ว/ ราวเกาะไฟส่องสว่างถังขยะ

ภาพที่ 4.8 – 4.9 โบสถ์โบราณ วัดรามประดิษฐ์

5. วิถีจากปากพนัง

วิถีจากปากพนัง (ไร่จันทรังษี) ที่ตั้ง ม.2 ม.4 ต.ขนานนก อ.ปากพนังพิกัด N 08 องศา 20.725 ลิปดา E 100 องศา 11.795 ลิปดา (ไร่จันทรังษี ม.2) นายโกวิท จันทรังษี (ม.2) โทร. 085-7845321, 087-2924389 การเข้าถึง: ไร่จันทรังษี (ม.2 ต.ขนานนก) จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินตรงไป

ทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 403 (สังเกตป้ายทางไปปากพ่อง) แล้วขับตรงไปประมาณ 27 ก.ม. จะพบสามแยกไฟแดงที่มีป้ายบอกทางไปปากพ่อง (สังเกตป้ายเซลล์ทางขวามือ) แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 4013 ตรงไปอีก 3.5 ก.ม. ถึงสะพานข้ามแม่น้ำปากพ่อง โดยชิดซ้ายก่อนลงสะพาน แล้วเลี้ยวซ้าย วิ่งไปจนถึงสามแยกไฟแดงให้เลี้ยวซ้ายได้สะพาน จากนั้น เลี้ยวขวาที่สามแยกตรงรื้อสุสานจีนเพื่อเข้าทางหลวงชนบท นศ 4045 แล้วตรงไปเรื่อยๆ ผ่านทางเข้าโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพ่องอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผ่านวัดบางด้วน ระยะทางรวมประมาณ 13.5 ก.ม. จนเจอทางสามแยกให้เลี้ยวซ้าย (ทางไปวัดบางพระ และ อบต.ขนานนก) เข้าทางหลวงชนบท นศ 4094 ตรงไปอีกประมาณ 4 ก.ม. จะพบสามแยกที่มีศาลาลงคาสีแดงอยู่ขวามือ และซ้ายมือจะมีป้ายบอกไปไร่จันทร์ชัย ให้เลี้ยวขวาเข้าไป (ถนน บ.บางขุน-บ.สังเมียน) แล้ววิ่งตรงไปเรื่อย ๆ จนสุดทางสามแยกให้เลี้ยวขวาไป แล้วตรงไปสักกนิตพบสามแยกให้เลี้ยวซ้าย วิ่งต่อไปจนถึงสามแยกก็ตรงไปอีก 20 เมตร ถึงไร่จันทร์ชัยอยู่ทางขวามือซึ่งจะมีอาคารทำน้ำตาลจาก มีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือชายทะเลปากพ่อง กังหันผลิตไฟฟ้าพลังงานลม เป็นพื้นที่ส่วนบุคคลช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม คือ 08.00 – 17.00 น. จำนวนนักท่องเที่ยวที่รองรับได้ 10-120 คน/คณะ ใน 1 เดือนจะมีคณะดูงานอย่างน้อย 10 คณะ เป็นพื้นที่ภายใต้การดูแลของ อบต.ขนานนกแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกษตรวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ไร่จันทร์ชัย พื้นที่แสดงองค์ความรู้การทำผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยจาก (น้ำตาลจาก ขนมะจาก ตับจากสำหรับหมักหลังคาหรือทำฝาผนังกระท่อมหรือชนา น้ำส้มจาก ฯลฯ) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น คือ เดินชมไร่จากชมการสาธิตทำน้ำตาลจาก (การต้มน้ำตาลจาก การโหมรมจาก) ที่หน้าบ้านป่าเสี้ยว ขยายขนมกล้วยหวาน ขนมปลากริม ขนมค่อม (ขนมสอดไส้) ขนมตะโก้มัน (มันสำปะหลัง) เดินชมทัศนียภาพศึกษาเรียนรู้วิถีเกษตรถ่ายรูป หรือทดลองทำน้ำตาลจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย ป้ายสื่อความหมายป้ายให้ข้อมูล/ บอกทิศทางถนนซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำลานจอดรถ/ลาดผิว/มีทางระบายน้ำทางลาดเท้าลาด/ เสริมผิวทางมัน้ำ/ แก้วีศาลาเรียนรู้ห้องสุขา

ภาพที่ 4.10 – 4.11 วิธีจาก การทำน้ำตาลจากที่หาได้ในพื้นที่ปากพ่อง

6. คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก

คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนกบ้านขวัญมูย ตั้งอยู่ที่ 23 ถ.พาณิชย์สัมพันธ์ ต.ปากพั่นฝั่งตะวันออก อ.ปากพั่นพิกัด N 08 องศา 20.768 ลิปดา E 100 องศา 12.007 ลิปดานายกมลศักดิ์ เลิศไพบุลย์ โทร. 081-9789772 การเข้าถึงจากตัวเมืองนครศรีธรรมราชขับไปตามถนนราชดำเนินทางทิศใต้จนผ่านโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชแล้วขับต่อไปถึงสี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวง 4013 (มีป้ายบอกไปปากพั่น) ตรงไปประมาณ 27 กิโลเมตร ผ่านสามแยกที่มีปั้มเซลล์ อยู่ขวามือให้ตรงไปอีก 2 กิโลเมตร ตรงผ่านวงเวียนเข้าท่าเรือข้ามฟาก แล้วต่อเรือข้ามฟากไปยังท่าเรือฝั่งตะวันออก (ตลาด 100 ปี เมืองปากพั่น) แล้วเดินตรงไปตามตรอกจนถึงสี่แยกไฟแดงแล้วเลี้ยวขวา เดินต่อไปอีกประมาณ 200 เมตร ผ่านคลองบางว่า แล้วร้านจะอยู่ฝั่งซ้ายมือ (เยื้องกับร้านอาหารบ้านชายคลองที่อยู่ฝั่งขวามือ) แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงตลาด 100 ปี เมืองปากพั่นศาลาหลวงพ่อโอภาสีตลาดย้อนยุคปากพั่นตลาดเช้า (ถ.บางวัง) เป็นพื้นที่ส่วนบุคคล ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้าชม 09.00-16.00 น. ทุกวันจำนวนนักท่องเที่ยวที่รับได้ไม่เกิน 10 คน/ คณะ จำนวน 3-5 คณะ/ สัปดาห์ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและกลุ่มดูงาน, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มสังสรรค์/ วัยเกษียณ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองปากพั่น จัดอยู่ในหมวดวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นแหล่งผลิตรังนกทั้งแบบน้ำและแบบแห้งศูนย์ถ่ายทอดความรู้การทำรังนกกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นคือการชมกระบวนการทำรังนกสาธิตการสร้างคอนโดรังนก การลงทุนทำรังนกประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ มีทางระบายน้ำลานจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว/ มีทางระบายน้ำห้องสุขาป้ายสื่อความหมาย

ภาพที่ 4.12 – 4.13 กระบวนการทำรังนกของธุรกิจรังนกในปากพั่น

7. ตลาด 100 ปี

ตลาด 100 ปี ปากพั่น ตั้งอยู่ ถ.ชายน้ำ ต.ปากพั่นฝั่งตะวันออก อ.ปากพั่น จ.นครศรีธรรมราช พิกัด N 08 องศา 20.088 ลิปดา E 100 องศา 11.897 ลิปดาการเข้าถึงจากตัวเมืองนครศรีธรรมราชขับไปตามถนนราชดำเนินทางทิศใต้จนผ่านโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชแล้วขับต่อไปถึงสี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวง 4013 (มีป้ายบอกไปปากพั่น) ตรงไปประมาณ 27 กิโลเมตร ผ่านสามแยกที่มีปั้มเซลล์ อยู่ขวามือให้ตรงไปอีก 2 กิโลเมตร ตรงผ่านวงเวียนเข้าท่าเรือข้ามฟาก แล้วต่อเรือข้ามฟากไปยัง

ท่าเรือฝั่งตะวันออก (ตลาด 100 ปี เมืองปากพนัง) แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงคือคอนโดรังกตลาคัยอนยุคปากพนังวัดรามประดิษฐ์ อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองปากพนังช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม เมษายน มิถุนายน-สิงหาคม และปีใหม่ อาหารทะเลจะเยอะจำนวนนักท่องเที่ยวที่รับได้ 150-200 คน/เดือน (เฉพาะนักท่องเที่ยว) จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีประมงวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อปลากระบอก ร้า รองลงมาปลาตุ๋น ร้า พุงปลา เป็นแหล่งซื้อขายอาหารทะเลทั้งสดและแห้ง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น คือ นักท่องเที่ยวแวะซื้อของนั่งเรือข้ามฟากชมวิวคอนโดรังกตลาคัยอนยุคปากพนังชมตลาด ย่านชุมชน ล่องเรือชมทัศนียภาพเดินชมทัศนียภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว : ถนนซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำทางลาดเท้าลาด/ เสริมผิวทางจุดขึ้นลงเรือ ท่าเรือถึงขยะป้ายให้ข้อมูล/ บอกทิศทาง

ภาพที่ 4.14 – 4.15 ตลาดร้อยปีตลาดเก่าริมแม่น้ำปากพนัง

8. ล่องเรือปากพนัง

ล่องเรือชมแม่น้ำปากพนังกิจกรรมท่าเรือริมน้ำถนนพานิชย์สัมพันธ์ ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนังท่าเรือบ้านชายคลอง พิกัด N 08 องศา 34.335 ลิปดา E 100 องศา 19.755 ลิปดาท่าเรือ ส.ภักดี (ท่าน้ำนนท์) โทร. 075-333333 เรือของเทศบาลเมืองปากพนัง โทร. 075-517266 หรือ 075-517630 บ้านระเบียงน้ำ โทร. 075-518327 เรือวัดศรีสมบูรณ์ โทร. 083-1738680 มัคคุเทศก์นำเที่ยวทางเรือนายธนชาติ เกิดสิน (ดีเจอุ๊ด) โทร. 091-0546100 นายเลือดไทย ไหมนวล โทร. 088-7670020 นายพรเทพ เสงรักษา โทร. 083-1738680 ล่องได้ทุกวัน ช่วง 08.00-19.30 น. ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมงการเข้าถึงจากตัวเมือง นครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินตรงไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลามีชัย (หัวถนน) แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 403 (สังเกตป้ายทางไปปากพนัง) แล้วขับตรงไปประมาณ 27 ก.ม. จะพบสามแยกไฟแดงที่มีป้ายบอกทางไปปากพนัง (สังเกตป้ายเซลล์ทางขวามือ) แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 4013 ตรงไปอีก 3.5 ก.ม. ถึงสะพานข้ามแม่น้ำปากพนัง โดยชิดซ้ายก่อนลงสะพาน แล้วเลี้ยวซ้าย วิ่งไปจนถึงสามแยกไฟแดงให้เลี้ยวขวาเข้าถนนพานิชย์สัมพันธ์ ตรงไปประมาณ 2 ก.ม. (ผ่านสามแยกวัดรามประดิษฐ์) ถึงร้านอาหารบ้านชายคลองซึ่งมีท่าเรือขึ้นเรือบ้านชายคลอง หรือจากสามแยกไฟแดงได้สะพานข้ามแม่น้ำปากพนังให้เลี้ยวขวา แล้วตรงไปอีกประมาณ 600 เมตร จะเห็นป้ายขนาดใหญ่เขียนว่าท่าน้ำนนท์แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าไปเพื่อขึ้นเรือของ

ส.ภักดี มีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง ได้แก่ศาลเจ้าฮกเกี้ยนตลาด 100 ปี เมืองปากพนังตลาดเช้า (ถ.บางวัง) ย่านคอนโดรีนบก บริหารจัดการกิจกรรมโดยเทศบาลเมืองปากพนังและของภาคเอกชนล่องเรือได้ตั้งแต่เวลา 08.00-19.30 น. จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับได้ 50-300 คน/ คณะ สามารถรับได้ จำนวน 15-20 คณะ/ เดือนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน นักเรียน กลุ่มเกษียณหรือ สักการะค่าธรรมเนียมหากเป็นเรือเทศบาลเมืองปากพนัง ขนาด 40 ที่ ค่าบริการ 800 บาท/ ชั่วโมง ไม่รวมค่ามัคคุเทศก์และอาหาร เรือของบ้านระเปียงน้ำ (50-60 ที่) บ้านชายคลอง (50-60 ที่) วัดศรีสมบุญ (50-60 ที่) ส.ภักดี (50-60 ที่) ค่าบริการ 4,000-5,000 บาท/ ลำ ไม่รวมมัคคุเทศก์และอาหาร (ค่ามัคคุเทศก์ 500-700 บาท/ คณะ นักท่องเที่ยว อาหารหากรวมกับเรือด้วยจะเสียเป็นรายคน ๆ ละ 400 บาทโดยประมาณ) จัดอยู่ในกลุ่มตามรอยพ่อ ร.5 ร.9 วิถีชีวิตสองฝั่งน้ำวิถีประมงวิถีอาหารวิถีศาสนาและความเชื่อ

สิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์: ตลาดริมน้ำร้อยปีคอนโดรีนกริมน้ำเป็นการล่องเรือชมวิถีสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง ฟังเรื่องราวประวัติศาสตร์ ร.5 เสด็จปากพนัง เมื่อ พ.ศ. 2447 โรงสีริมแม่น้ำ คอนโดรีนกริมแม่น้ำ ประตูน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์ วัดต่าง ๆ (วัดศรีสมบุญ วัดคงคาสวัสดิ์ วัดนันทาราม วัดรามประดิษฐ์ วัดนาควาริ) สะดือทะเลอ่าวใน (อ่าวปากพนัง) ชมวิถีประมงพื้นบ้าน วิถีประมงชายฝั่ง ท่าเรือโบราณ ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น : ล่องเรือชมวิถีสองฝั่งแม่น้ำรับประทานอาหารบนเรือพร้อมฟังการบรรยายนำชมสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว : ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ มีทางระบายน้ำลานจอดรถ บดอัด/ ลาดพลิว/ มีทางระบายน้ำห้องสุขาม้านั่ง/ แก้วสะอาดศาลาชมวิวร้านอาหารป้ายบอกทาง

ภาพที่ 4.16 – 4.17 กิจกรรมล่องเรือชมแม่น้ำปากพนัง

9. วัดนันทาราม

วัดนันทาราม (หลวงพ่อผุดศิวิลิ่งค์ 1,200 ปี) ตั้งอยู่ ถ.ชายน้ำปากพนัง ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช 80140 พิกัด N 08 องศา 21.162 ลิปดา E 100 องศา 11.972 ลิปดาการเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลามีชัย (หัวถนน) ให้เลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 4013 ตรงไปประมาณ 27 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงสามแยกที่มีปั้มเซลล์ ตรงไปเรื่อยๆ จนข้ามสะพานข้ามแม่น้ำปากพนัง จากนั้น ให้ชิดซ้ายทางลงแล้วเลี้ยวขวาที่สามแยกด้านล่างสะพานตรงไปเรื่อย ๆ

ผ่านสามแยกไฟแดง ย่านคอนโดรีนง และถึงสี่แยกไฟแดงให้เลี้ยวซ้าย แล้ววิ่งผ่านตลาด 100 ปี เมืองปาก พนัง (อยู่ซ้ายมือ) ให้ตรงไปอีกประมาณ 1 ก.ม. จะพบวัดอยู่ทางขวามือมีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือ ตลาดย้อนยุคปากพนังตลาด 100 ปี เมืองปากพนังอยู่ในการดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นครศรีธรรมราชช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้าชม 08.00-17.00 น. ตลอดปีจำนวนนักท่องเที่ยวที่รับได้ 100 – 150 คน/ เดือน จัดอยู่ในประเภทวิถีศาสนาและความเชื่อ

ความน่าสนใจของพื้นที่ด้วยเป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (ร.9) สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี เสด็จมานมัสการพระพุทธรูปเมื่อ 3 กันยายน พ.ศ. 2518 เดิมเป็นวัดใต้ ผังตะวันออก (วัดใต้ทำออก) วันแรม 13 ค่ำ เดือน 8 พ.ศ. 2404 เกิดฝนตก ฟ้าคะนอง ผ่าต้นทองหลางใกล้ วิหารลูกไหม้เกิดมีพระพุทธรูปในต้นไม้เป็นพระหินทรายแดง ยุคอยุธยาเกิดสงคราม 9 ทศ จึงฝังไว้ใต้ดินจน เกิดปฏิหารย์ในสมัยรัชกาลที่ 5 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น คือ ไหว้พระทำบุญไหว้พระและ สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิ่งอันวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ มีทางระบายน้ำ ม้านั่ง/ เก้าอี้ระบบน้ำใช้

ภาพที่ 4.18 – 4.19 ศาลาหลวงพ่อผุดวัดนันทาราม

10. กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย บ้านโกงโค้ง

กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชยบ้านโกงโค้งที่ตั้ง : ม.7 (บ้านเกาะไชย) / ม.4 (บ้านโกงโค้ง) ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนังพิภต N 08 องศา 21.798 ลิปดา E 100 องศา 11.247 ลิปดา (บ้านเกาะ ไชย) และ N 08 องศา 24.153 ลิปดา E 100 องศา 11.536 ลิปดา (บ้านโกงโค้ง) ติดต่อ วิเชียร ศรีแก้วคง โทร. 064-1091430 การเข้าถึงกรณีบ้านเกาะไชย (คลองศรีจันทร์) จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราช ดำเนินไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) ให้เลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 4013 ตรงไปประมาณ 27 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงสามแยกที่มีปั้มเชลล์ ตรงไปเรื่อยๆจนข้ามสะพานข้ามแม่น้ำปากพนังแล้วตรงไปอีก 1 ก.ม. จะพบสี่แยกให้เลี้ยวซ้ายแล้วตรงไปอีกประมาณ 3 ก.ม. จะพบสามแยกให้เลี้ยวซ้าย แล้วขับตรงไปอีก ประมาณ 600 เมตร จะพบโรงเรียนเทศบาล 1 ให้เลี้ยวขวาข้างรั้วโรงเรียนฯ ตรงไปอีกประมาณ 100 เมตร แล้วเลี้ยวขวาเพื่อตรงไปอีก 100 เมตร แล้วเลี้ยวซ้าย จากนั้น ตรงไปอีกประมาณ 1 ก.ม. จะถึงสามแยก

โรงเรียนวัดรัตนาราม (วัดบางบ่อ) เลี้ยวขวาไป 50 เมตร แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามรั้วข้างโรงเรียน จากนั้น ตรงไป 250 เมตร สุดทาง แล้วเดินบนสะพานคอนกรีตไปเรื่อย ๆ ประมาณ 500 เมตร ถึงชุมชนบ้านเกาะไชย บ้านโก้งโค้ง (คลองโก้งโค้ง) จากสามแยกโรงเรียนวัดรัตนาราม (วัดบางบ่อ) เลี้ยวขวาไป 50 เมตร แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามรั้วข้างโรงเรียน พบสามแยกให้เลี้ยวขวา (เข้าถนนรากไม้-ชายทะเล) ตรงไปประมาณ 3 ก.ม. พบสามแยก มีป้ายถนนบ้านโก้งโค้ง ให้เลี้ยวซ้ายเข้าไป ตรงไปเรื่อยๆ (ระหว่างทางอย่าขับรถเร็วเนื่องจากมีฝูงลิงออกมาขออาหารข้างถนน ซึ่งไม่ควรหยุดรถแวะให้อาหารเนื่องจากจะทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมลิง) ประมาณ 5.7 ก.ม. ถึงชุมชนบ้านบางโก้งโค้ง (วัดป่าชุมชนบ้านโก้งโค้ง) และหาตรงไปอีกประมาณ 1 ก.ม. จะพบสะพานไม้ด้านขวามือ ให้จอดรถไว้แล้วเดินข้ามไปยังอีกฝั่งของชุมชน (คลองโก้งโค้ง) ชุมชนดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือ ตลาดย้อนยุควัดนันทารามชายทะเลปากพนัง และจุดชมวิวกังหันผลิตไฟฟ้าพลังงานลมริมอ่าวไทยช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเยี่ยมชม 06.00-18.30 น. สามารถรับจำนวนนักท่องเที่ยว 10-50 คน/คณะ ใน 1 เดือน จะมีคณะดูงานอย่างน้อย 2-5 คณะ อยู่ภายใต้การดูแลของ อบต.ปากพนังฝั่งตะวันออก จัดอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีประมง วิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นชุมชนประมงพื้นบ้าน (ปลาดอกไม้ ปลาดุกทะเล ปูดำ ปลากระบอก) ชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากต้นจาก (น้ำตาลจาก ตับจากมุงหลังคา) ถนนคอนกรีตที่มีต้นจากเป็นอุโมงค์กิจกรรมการท่องเที่ยวคือการถ่ายรูปในอุโมงค์ต้นจาก ล่องเรือเที่ยวในบาง (ลำคลอง) ล่องเรือลอดอุโมงค์จาก ชมวิถีสองฝั่งคลองหรือแม่น้ำปากพนังและเดินข้ามสะพานไม้ที่วางเป็นท่อนให้ก้าวเดินเดินชมทัศนียภาพศึกษาเรียนรู้วิถีเกษตร/ ประมงอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว : ป้ายให้ข้อมูล/ บอกทิศทางถนนซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำม่าน/ แก้ว

ภาพที่ 4.20-4.21 สะพานไม้และสะพานคอนกรีตในชุมชนประมงบ้านเกาะไชย

11. ศาลาหลวงพ่อโอภาสี

ศาลาหลวงพ่อโอภาสี เดิมอยู่วัดหลวงพ่อโอภาสี เขตบางมด กรุงเทพมหานครที่ตั้ง เลขที่ 90/5 ซ.พิศาล ต.ปากพนังตะวันออก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช พิกัด N 08 องศา 20.967 ลิปดา E 100 องศา 11.969 ลิปดาคุณจงดี มลิพันธ์ ผู้ให้ข้อมูลที่นี่เป็นบ้านเกิดท่านดั้งเดิม การเข้าถึง: จากท่าเรือข้ามฟากปากพนังเดินออกมาผ่านตลาดริมน้ำร้อยปี ให้เลี้ยวซ้ายไปตามถนนพาณิชย์สัมพันธ์ เดินตรงไปประมาณ 200 เมตร

สังเกตร้านซ่อมรถจักรยานยนต์และร้านก๋วยเตี๋ยวขวามือตรงปากซอยพิศาลให้ข้ามถนนไปซอยนั้นแล้วเดินเข้าไปอีก 100 เมตร จะพบศาลาหลวงพ่โสภาอยู่ซ้ายมือแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงได้แก่ตลาด 100 ปี เมืองปากพนังวัดนันทารามคอนโดรีนงก ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม ได้แก่ 08.00-18.00 น. ทุกวันจำนวนนักท่องเที่ยว 100-150 คน/เดือน จัดอยู่ในวิถีศาสนาและความเชื่อ

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ศาลาหลวงพ่โสภา เป็นสถานเดิมของหลวงพ่โสภา ภายในอาคารมีภาพหลวงพ่โสภาในอิริยาบถต่าง ๆ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น คือ ไหว้พระขอพร กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีในพื้นที่ คือ ไหว้พระและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ถนนซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำ ม้านั่ง/ เก้าอี้ ถังขยะ

ภาพที่ 4.22-4.23 ศาลาหลวงพ่โสภา

12. สวนส้มโอทับทิมสยาม

สวนส้มโอทับทิมสยามที่ตั้ง : 65 ม. 15 ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง (บ้านบางดุก ตรงข้ามบ้านแสงวิมาน) พิกัด N 08 องศา 20.778 ลิปดา E 100 องศา 05.585 ลิปดา คุณวิรัตน์ สุขแสง โทร. 081-4348972 คุณกมลทิพย์ กุลคง โทร. 081-4348972, 089-4728425 การเข้าถึงจากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ทางหลวงหมายเลข 4013 (นครศรี-ปากพนัง) ขับตรงไปเรื่อย ๆ จนข้ามคลองบางจากแล้วตรงไปอีก 300 เมตร มีทางแยกซ้ายมือ (ป้ายบ้านแสงวิมาน) เลี้ยวเข้าทางหลวงชนบทนครศรีธรรมราช 4030 ขับตรงไป 100 เมตร จะพบสามแยกมีป้ายจุดชมสวนส้มโอทับทิมสยาม (สวนส้มโอป่าแดง-ลุงแอ็ด) เลี้ยวขวาเข้าไป จากนั้น ตรงไปอีก 1.5 กิโลเมตร ถึงสวนอยู่ซ้ายมือ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงเกาะนางโดย เป็นพื้นที่ส่วนบุคคล ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม : ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว มกราคม-เมษายน และสิงหาคม-กันยายน จำนวนนักท่องเที่ยวที่รับได้ประมาณ 50-200 คน/ คณะ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมส่งเสริมวิชาการเกษตรและสำนักงานเกษตรอำเภอปากพนัง จัดอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทของวิถีเกษตรวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นแหล่งปลูกส้มโอทับทิมสยามที่ได้พันธุ์มาจาก ต.ประจัน อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี โดยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) มีเนื้อสีเหมือนทับทิม รสชาติหวาน และกรอบผิวภายนอกจะมีขนบาง ๆ รอบผลส้มโอทับทิม

สยามมีสืบล้ายกับอัญมณีทับทิมสยาม ราคา 250-300 บาท/ ลูก เมื่อนำไปขายจะมีราคาสูง 800-1,500 บาท/ ลูก (ตลาด อตก. 800 บาท/ ลูก ห้างสรรพสินค้า 1,000-1,500 บาท กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอปากพนัง มีฐานการเรียนรู้ การใช้ระบบ อัจฉริยะ (Smart Farm) ด้านการจัดการน้ำภายในสวนชมสวนส้มโอทับทิมสยาม 48 ไร่ และฝั่งตรงข้ามอีก 12 ไร่ เลือกซื้อส้มโอทับทิมสยาม การสาธิตการเลี้ยงไก่ การผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ กิจกรรมการ ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีในพื้นที่ ได้แก่ การเยี่ยมชมกลุ่มผลิตภัณฑ์ เลือกผลิตภัณฑ์เป็นของฝากศึกษาเรียนรู้วิถี เกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ถนนลาดยาง/ ไม่มีทางระบายน้ำถนนดินลาน จอรถ บดอัด/ ลาดผิว/ มีทางระบายน้ำม้านั่ง/ แก้วห้องสุขาป้ายสื่อความหมายถึงขยะป้ายให้ข้อมูล/ บอ กทิศทาง

ภาพที่ 4.24 – 4.25สวนส้มโอทับทิมสยามของปากพนัง

13. ตลาดเช้าเมืองนัง

ตลาดเช้าเมืองนัง (ถนนบางวัง) ที่ตั้ง : 23 ถนนพาณิชย์สัมพันธ์ ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง พิกัด N 08 องศา 20.768 ลิปดา E 100 องศา 12.007 ลิปดาหมีผัดป่าสาว 088-7622032 ขนม่ไข่ปลาป้าเน้ย 062-9673952 ขนม่จีนป้าท้ย 087-2721404 การเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชขับไปตามถนนราช ดำเนินทางทิศใต้จนผ่านโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชแล้วขับต่อไปถึงสี่แยกศาลามีชัย (หัวถนน) เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวง 4013 (มีป้ายบอกไปปากพนัง) ตรงไปประมาณ 27 กิโลเมตร ผ่านสามแยกที่มีปั้มเซลล์ อยู่ขวามือให้ตรงไปอีก 2 กิโลเมตร ตรงผ่านวงเวียนเข้าท่าเรือข้ามฟาก แล้วต่อเรือข้ามฟากไปยังท่าเรือฝั่ง ตะวันออก (ตลาด 100 ปี เมืองปากพนัง) แล้วเดินตรงไปตามตรอกจนถึงสี่แยกไฟแดงแล้วเลี้ยวขวา เดินต่อไป อีกประมาณ 200 เมตร ร้านจะอยู่ฝั่งซ้ายมือ (เยื้องกับร้านอาหารบ้านชายคลองที่อยู่ฝั่งขวามือ) แหล่ง ท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงประกอบด้วยย่านคอนโดรีนงกุดขึ้นเรือล่องแม่น้ำปากพนัง (ร้านอาหารบ้านชาย คลอง) ศาลเจ้าฮกเกี้ยนตลาด 100 ปี เมืองปากพนังศาลาหลวงพ่อโอภาสีตลาดย้อนยุคปากพนังหน่วยงานที่ รับผิดชอบดูแลคือเทศบาลเมืองปากพนัง ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเยี่ยมชมคือ 04.00-10.00 น. ทุกวัน จำนวนนักท่องเที่ยว 5-10 คน/ คณะจำนวน 1-3 คณะ/ สัปดาห์ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวทั่วไป มักจะมา

ในช่วงปีใหม่ สงกรานต์ ส่วนใหญ่เป็นคนไทยชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย : เทศบาลเมืองปากพนังจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์: ในตลาดเช้ามีแหล่งขายอาหารการกินขึ้นชื่อ ได้แก่ ร้านขายของขนมพื้นบ้านป่าเชียว (ขนมแข่ง ขนมชั้น ขนมตาบอด) ขนมป้าเน้ย (ขนมไข่ปลา ขนมข้าวเม่า) หมี่ ผัดป้าสาว ขนมจิ้นป้าทัย เป็นต้น นอกตลาดย่านถนนบางวัง ก็ยังมีแหล่งขายอาหารการกินอีกด้วย เช่น ร้าน กาแฟหวานเย็นฮั้วฮั้วขนมขึ้นชื่อแยกเซอร์โฟโต้ ร้านลิ้เอี้ยะง้วน (ขนมกระปี้พัพ ขนมเปียะทอด) ร้านขายข้าวยา และหมี่ผัด ร้านขนมเปียะโกชัย เป็นต้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นคือการเดินชมตลาดแวะซื้อขนมพื้นบ้าน (ขนมชั้น ขนมตะโก้ ขนมกวน ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวปิ้ง ขนมไข่ปลา ขนมตาบอด ข้าวเม่า) รับประทานขนมจิ้นป้าทัย ถ่ายรูปเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ เลือกซื้ออาหาร และสินค้าของฝากเดินชมทัศนียภาพ เยี่ยมชมสถานที่สำคัญสองฝั่งน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ถนนลาดยาง/ ซิเมนต์มีทางระบายน้ำลานจอดรถ บดอัด/ ลาดผลิว/ มีทางระบายน้ำห้องสุขาป้ายสื่อความหมาย

ภาพที่ 4.26 – 4.27 ตลาดเช้าเมืองนัง (บางวัง)

14. ตลาดย้อนยุคปากพนัง

ตลาดย้อนยุคปากพนังที่ตั้ง : ริมคลองบางฉนาก เขตเทศบาลเมืองปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราชพิกัด N 08 องศา 21.327 ลิปดา E 100 องศา 11.938 ลิปดาการเข้าถึง จากท่าเรือข้ามฟาก บริเวณตลาด 100 ปี ปากพนัง เดินไปตามถนนพานิชย์สัมพันธ์ ตรงไปผ่านวัดนันทาราม (ขวามือ) ไปเรื่อย ๆ จนถึงสามแยกที่มีศาลาริมน้ำขนาดใหญ่ (ซ้ายมือ) ให้ตรงไปเรื่อย ๆ จะพบตลาดย้อนยุคแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ ใกล้เคียง คือวัดนันทารามย่านคอนโดรีนกตลาดริมน้ำร้อยปีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ เทศบาลเมืองปากพนัง ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวคือเวลา 15.00-21.00 น. ทุกวันอาทิตย์จำนวน นักท่องเที่ยว 8,000 คน/ เดือน จัดเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีประเภทวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์: เป็นตลาดย้อนยุคที่นำเสนออาหารขนมพื้นถิ่นใน สมัยอดีตและปัจจุบัน ริมคลองบางฉนากและริมถนนชายแม่น้ำปากพนังอาหารและสินค้าที่น่าสนใจ เช่น ขนม พื้นบ้าน ได้แก่ไอติมกะทิสด ข้าวยาห่อใบบัวแม่อ้อย หมี่แดงเมืองนังห่อใบบัว ขนมตาบอด ขนมเปียกปูน ขนม ชั้น ขนมขี้มอด ขนมข้าวเหนียวเปียกมะพร้าวอ่อนกะทิสด ขนมเปียกปูนกะทิสด ขนมขี้หมาพองเซ (ขนมดู)

ขนมรังนก ขนมจาก ทอดมันกุ้ง เกรียบข้าวเจ้า (ข้าวเกรียบว่าว) มะม่วงเบาแช่อิ่ม ลูกตาลลอยแก้ว ไตปลากระบอก โจ๊กกะลา ของฝากเจ้จุ่ม (ปลาแห้ง กุ้งแห้ง ปลาหมึกแห้ง) มะม่วงหาว มะนาวโห่ ป้าไลขนมโค ริมเขื่อนเป็นต้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นจับจ่ายซื้อของชิมอาหารนั่งเล่นชมวิวยิ้มชมกลุ่มผลิตภัณฑ์ เลือกซื้ออาหารสินค้าของฝากชมตลาด ย่านชุมชนพักผ่อนริมน้ำสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว : ถนนซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำสะพานม้านั่ง/ แก้อั้วระบบน้ำใช้ระบบกำจัดขยะห้องสุขาในสภ.ปากพนัง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลปากพนัง จุดขึ้นลงเรือ ท่าเรือท่าจอดเรือ/ แอปไฟส่องสว่างถึงขयर้านอาหาร

ภาพที่ 4.28 – 4.29 ตลาดย้อนยุคปากพนังที่มีขึ้นทุกวันอาทิตย์

15. วัดเก่านางโดย

วัดเก่านางโดยที่ตั้ง 230 ม.14 ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช พิกัด N 08 องศา 23.818 ลิปดา E 100 องศา 05.698 ลิปดาพระนุสร วิชรวโส โทร.082-2793501 นายสมใจ อุ่ทอง โทร. 086-7806899 (เพลงบอก) การเดินทางเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ทางหลวง 4013 (นครศรีฯ-ปากพนัง) ตรงไปเรื่อยๆ จนข้ามคลองบางจากแล้วตรงไปอีก 300 เมตร มีทางแยกซ้ายมือเข้าทางหลวงชนบท นศ.4030 (ป้ายบอกบ้านแสงวิมาน และป้ายเก่านางโดย) ขับตรงไปอีกประมาณ 7 กิโลเมตร ถึงสี่แยกเลี้ยวขวาตามป้ายบอกไปอำเภopakพนัง (ทางหลวงชนบท นศ. 4020) ตรงไปอีก 1.5 กิโลเมตร ถึงสามแยกเลี้ยวซ้ายไปเก่านางโดยอีก 300 เมตร ถึงที่หมายแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือ สวนส้มโอทับทิมสยาม (บ้านแสงวิมาน) หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานพระพุทธศาสนา จ.นครศรีธรรมราช ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว คือ 08.00 – 17.00 น.จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้คือ 50-150 คน/คณะ เดือนหนึ่งๆ ประมาณ 10 คณะชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่องค์กรการบริหารส่วนตำบลคลองน้อย จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังประเภทวิถีศาสนาและความเชื่อ

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ : เป็นเนินเขาเตี้ย ๆ ที่มีน้ำหอมล้อมมีเรื่องราวแม่นางโดยที่เป็นพระเมสีแห่งพระเจ้าจันทรภาณุ (พงษาสุระ) หรือพระเจ้าศรีธรรมโศกราชแห่งราชวงศ์ปทุมวงศ์ อาณาจักรตามพรลิงค์ (พุทธศตวรรษที่ 18) ทรงพาผู้คนหนีไข้ห่า (ท้องร่วง) มาพักอาศัยอยู่ที่นี่จนสิ้นพระชนม์) อีกตำนานก็เล่าว่านางยมโดยเป็นลูกสาวตามองลายและยายลำพังแห่งเมืองประจวบคีรีขันธ์

ซึ่งถูกทำโทษเพราะไปรับขันหมากผู้ชายซ้อนกันถึงสองคน และลอยแพมาถึงเกาะแห่งนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น คือ นั่งพักผ่อนหย่อนใจริมบ่อน้ำธรรมชาติใ้ห้วแม่นางโดย (แม่นางยมโดย)/ ทำบุญเช่าเหรียญแม่นางโดย/ รูปหล่อแม่นางโดย พร้อมเรือสำเภามโสบสเก่า (อุโบสถสำเภาก้าว-สำเภาทอง) กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีในพื้นที่ ได้แก่ ไหว้พระและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์เดินชมทัศนียภาพพักผ่อนริมน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวถนนซีเมนต์ มีทางระบายน้ำลานจอดรถ/ลาดผิว มีทางระบายน้ำทางลาดเท้าลาด/ เสริมผิวทาง ม้านั่ง/ เก้าอี้ ศาลาชมวิว ห้องสุขา และรั้ว/ ราวเกาะ

ภาพที่ 4.30 -4.31 วัดเกาะนางโดย

16. วัดนาควาริ

วัดนาควาริ (วัดหูล่อง) อยู่ที่ ถนนศรีสมบุญ ต.ปากพั่นฝั่งตะวันตก อ.ปากพั่น จ.นครศรีธรรมราช พิกัด N 08 องศา 20.725 ลิปดา E 100 องศา 11.795 ลิปดาติดต่อพระสำน่าน โทร. 087-6211020 การเข้าถึงจากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ทางหลวงหมายเลข 4013 (นครศรี-ปากพั่น) ตรงไปประมาณ 29 กิโลเมตร จนสุดทางวงเวียนให้วนไปทางขวาเข้าสู่ถนนศรีสมบุญแล้วขับอีก 150 เมตร วัดจะอยู่ทางขวามือแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงขนมลาบ้านหอยราก (ศรีสมบุญ) ตลาด 100 ปี ปากพั่นหน่วยงานที่รับผิดชอบสำนักงานพระพุทธศาสนา จ.นครศรีธรรมราชช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมคือ 08.00 – 17.00 น. จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ 100-150 คน/เดือน จัดอยู่ในประเภทวิถีศาสนาและความเชื่อ

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นวัดที่มีอายุกว่า 200 ปี ท่ามกลางชุมชนริมแม่น้ำสมัยอดีตที่มีการทำโปงพางและช่อง (ถุง) ซึ่งตัววัดอยู่ข้างๆ โปงพางที่ทำเป็นช่อง จึงเรียกว่า หูล่อง (หู คือ ข้างๆ) อยู่ติดกับคลองลัด (คลองสุขุม) ตั้งชื่อตามสนามสกุลของพระยายมราช (ปั้น สุขุม) ผู้เป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชที่สั่งให้ขุดคลองลัดนี้) มีพระนอนศิลปะอยุธยาตอนปลายธรรมาสันประดับลวดลายพระนารายณ์บรรทมสินธุ์คล้ายกับหน้าบันของปราสาทหินพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์เป็นโบสถ์ที่มีหน้าบัน 2 ชั้น เป็นวัดของเกจิอาจารย์ชื่อดังแห่งลุ่มน้ำปากพั่น คือ พ่อท่านแปลก ผู้ปลุกเสกปลัดขิกสุดยอดของภาคใต้ให้คุณด้านเมตตาและป้องกันภูพิษ (งูไม่กล้าอา้าปากมากัด) เก่งด้านการถอนพิษงูอีกทั้งยังเก่งด้านการทำเรือเพรียว (เรือล่องฟ้า 1 และ 2 เป็นเรือเพรียวโบราณ) ท่านมรภาพเมื่อประมาณ พ.ศ. 2523 กิจกรรมการ

ท่องเที่ยวที่สามารถทำได้ คือ ไหว้พ่อท่านแปลก และไหว้พระนอน (วิหารพระนอนที่ใหญ่รองจากวัดธาตุน้อย) ชมวิหารเก่าซึ่งมีพระพุทธรูปไสยาสน์ และธรรมาสถูปประดับลวดลายพระนารายณ์บรรทมสินธุ์ กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ เดินชมทัศนียภาพและเลือกซื้อขนมและผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นบริเวณตลาดหน้าวัด สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ถนนซีเมนต์/ มีทางระบายน้ำ ลานจอดรถ/ลาดผิว/ มีทางระบายน้ำ ทางลาดเท้าลาด/ เสริมผิวทาง ม้านั่ง/ แก้วน้ำ ศาลาชมวิว ห้องสุขา และรั้ว/ ราวเกาะ

ภาพที่ 4.32 – 4.33 พระพุทธรูปนอนภายในโบสถ์ และหน้าต่างโบสถ์เก่าที่เป็นเอกลักษณ์

17. ชายทะเลสะพานตัวที่

ชายทะเลสะพานตัวที่ที่ตั้ง ม.3 (บ้านชายทะเล) ต.ปากพั่นฝั่งตะวันออก อ.ปากพั่น พิกัด N 08 องศา 36.880 ลิปดา E 100 องศา 24.243 ลิปดาการเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) ให้เลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 4013 ตรงไปประมาณ 27 ก.ม. เลี้ยวซ้ายตรงสามแยกที่มีปั้มเซลล์ ตรงไปเรื่อยๆ จนข้ามสะพานข้ามแม่น้ำปากพั่นแล้วตรงไปอีกประมาณ 6 ก.ม. ถึงสี่แยก ถ.ราชประชานุเคราะห์ ให้ขับต่อตรงไปอีก 200 เมตร ถึงสะพานตัวที่แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงแหลมตะลุมพุกชายทะเลปากพั่น จุดชมวิวกังหันผลิตไฟฟ้าพลังงานลมตลาดย้อนยุควัดนันทาราม หน่วยงานที่รับผิดชอบคือองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมตะลุมพุกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม คือ มีนาคม-ตุลาคม (ฝนน้อย) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มารับประทานอาหารกลางวัน-ค่ำ (จากกรุงเทพฯ สงขลา และสุราษฎร์ธานี รองลงมา คือ ตกปลา (จากคนในท้องถิ่น จ.พัทลุง และ จ.สุราษฎร์ธานี) 700-1,000 คน/ เดือน มักมากันมากในช่วงสงกรานต์ รองลงมาช่วงงานบุญสารทเดือนสิบ (ก.ย.-ต.ค.) ชุมชน/หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย องค์การบริหารส่วนตำบลปากพั่นฝั่งตะวันออก และกองประมงทะเล กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดอยู่ในวิถีประมงวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นแหล่งประมง โดยมีสัตว์ทะเลที่จับมาทำเป็นอาหาร เช่น ปลากระบอก กุ้งแชบ๊วย ปูม้า ปูดำเป็นต้นอีกทั้งยังเป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้นจากทะเล (หัวขึ้นเล) ที่ดูสวยงามมากแห่งหนึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นรับประทานอาหารริมหาดถ่ายรูปตกปลา กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีในพื้นที่ สามารถชมทัศนียภาพ ชมวิถีประมงริมฝั่ง ล่องเรือไปตกปลากลางทะเล

สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว : ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ มีทางระบายน้ำลานจอดรถ ไม่มี การบดอัด/ ลาดผิว จุดขึ้น-ลงเรือ ท่าเรือ ไฟส่องสว่างห้องสุขา (ใช้บริการของร้านอาหารริมหาด) ร้านอาหาร

ภาพที่ 4.34 -4.35 บรรยากาศก่อนคลายบริเวณสะพานตัวที่ริมทะเล

18. ศาลเจ้าฮกเกี้ยน

ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ถ.พานิชสัมพันธ์ ต.ปากพนังฝั่งตะวันตก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช พิกัด N 08 องศา 20.795 ลิปดา E 100 องศา 11.973 ลิปดาการเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินตรงไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลามีชัย (หัวถนน) แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 403 (สังเกตป้ายทางไปปากพนัง) แล้วขับตรงไปประมาณ 27 ก.ม. จะพบสามแยกไฟแดงที่มีป้ายบอกทางไปปากพนัง (สังเกตป้ายเซลล์ทางขวามือ) แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 4013 ตรงไปอีก 3.5 ก.ม. ถึงสะพานข้ามแม่น้ำปากพนัง โดยชิดซ้ายก่อนลงสะพาน แล้วเลี้ยวซ้าย วิ่งไปจนถึงสามแยกไฟแดงให้เลี้ยวขวาเข้าถนนพาณิชย์สัมพันธ์ ตรงไปประมาณ 2 ก.ม. (ผ่านสามแยกวัดรามประดิษฐ์) ถึงร้านอาหารบ้างชายคลองให้จอดรถริมถนนแถวนั้น แล้วเดินไปอีก 100 เมตร จะมีตรอกเล็กๆ ซ้ายมือเดินเข้าไปก็จะถึงศาลเจ้าฮกเกี้ยนแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือ ตลาด 100 ปี ปากพนังย่านคอนโดรังกศาลาหลวงพ่อโอภาสีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือมูลนิธิศาลเจ้าฮกเกี้ยนช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม 06.00 – 16.00 น. จำนวนนักท่องเที่ยว 50-100 คน/เดือน ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว คือ วิถีศาสนาและความเชื่อ

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นศาลเจ้าที่สร้างเพื่อให้เป็นที่พักพิงใจของชาวจีนฮกเกี้ยนกิจกรรมการท่องเที่ยวไหว้พระแม่กวนอิมปูนเกล้า กัวยเซ่งอ่อง มาโจ้วโป และเจ้าที่ศาลเจ้าไหว้พระและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เสี่ยงใบเซียมซี และเดินชมทัศนียภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ทางลาดเท้าลาด/ เสริมผิวทางมัน้ำ/ แก้วห้องสุขา

ภาพที่ 4.36 – 4.37 ศาลเจ้าฮกเกี้ยนริมแม่น้ำปากพอง

19. ข้าวพันธุ์พื้นเมือง

ข้าวพื้นเมืองศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนตำบลขนานบกตั้งอยู่ที่ 40/1 ม.1 ต.ขนานบก อ.ปากพองพิกัด N 08 องศา 12.792 ลิปดา E 100 องศา 14.133 ลิปดาติดต่อ นายกี จันทวี โทร. 089-9096728 การเข้าถึง : จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินตรงไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลามีชัย (หัวถนน) แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 403 (สังเกตป้ายทางไปปากพอง) แล้วขับตรงไปประมาณ 27 ก.ม. จะพบสามแยกไฟแดงที่มีป้ายบอกทางไปปากพอง (สังเกตป้ายเซลล์ทางขวามือ) แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 4013 ตรงไปอีก 3.5 ก.ม. ถึงสะพานข้ามแม่น้ำปากพอง โดยชิดซ้ายก่อนลงสะพาน แล้วเลี้ยวซ้าย วิ่งไปจนถึงสามแยกไฟแดงให้เลี้ยวซ้ายใต้สะพาน จากนั้น เลี้ยวขวาที่สามแยกตรงรัฐสุสานจีนเพื่อเข้าทางหลวงชนบท นศ 4045 แล้วตรงไปเรื่อยๆ ผ่านทางเข้าโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผ่านวัดบางด้วน ระยะทางรวมประมาณ 13.5 ก.ม. จนเจอทางสามแยกให้เลี้ยวซ้าย (ทางไปวัดบางพระ และ อบต.ขนานบก) เข้าทางหลวงชนบท นศ 4094 ตรงไปอีกประมาณ 4 ก.ม. จะพบสามแยกที่มีศาลาหลังคาสีแดงอยู่ขวามือ ให้เลี้ยวขวาเข้าไป (ถนน บ.บางขุน-บ.สังเมียน) แล้ววิ่งตรงไปเรื่อยๆ จนสุดทางสามแยกให้เลี้ยวขวาไป (สังเกตป้ายบอกไปไร่จันทรังสี) จากนั้น แล้วตรงผ่านสามแยกไปประมาณ 300 เมตร ถึงที่ทำการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ซึ่งเป็นที่ทำการศูนย์ฯ ด้วย จะอยู่ขวามือ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือ วิถีจากบ้านขนานบกโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นพื้นที่ส่วนบุคคล ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม : 10.0 – 17.00 น. ประสานงานก่อนล่วงหน้า จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ 50-100 คน/ คณะจำนวน 1-3 คณะ/ สัปดาห์ ชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย คือ อบต.ขนานบก และศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยตำบลขนานบก เป็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เนื่องจากเป็นศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเกี่ยวกับการทำนา ข้าวมีพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเฉพาะถิ่น คือ ข้าวกาบดำ ซึ่งมีเม็ดข้าวมาก 400-500 เม็ด/ รวง แต่จะไม่สมบูรณ์ทุกเม็ดมักจะหว่านช่วงเข้าพรรษา (กรกฎาคม) และเก็บเกี่ยวหลังวันออกพรรษา (ข้าวตอก ออกต้ม คือเข้าพรรษา และออกพรรษา) โดยจะออกรวงมากที่สุดในช่วงมกราคม เพราะเป็นช่วงวันที่มีเวลามืดมากกว่ากลางวัน ข้าวพื้นเมืองอื่นๆ เช่น ข้าวหอหลุมพี ข้าวเล็บนก ข้าวเหลือง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวช่อนางงาม และข้าวยาโค (ข้าวร้อยวัน) เป็นต้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นชมการสาธิตการสีข้าว การให้ความรู้พันธุ์ข้าวต่าง ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ ไม่มีทางระบายน้ำ ลานจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว/ ไม่มีทางระบายน้ำ ป้ายสื่อความหมาย ถังขยะ ห้อง สุขา และม้านั่ง/ เก้าอี้

ภาพที่ 4.38 - 4.39 ศูนย์เรียนรู้ข้าวพันธุ์พื้นเมืองในปากพนัง

20. แหลมตะลุมพุก

แหลมตะลุมพุก อยู่ในตำบล แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พิกัด N 08 องศา 31.066ลิปดา E 100 องศา 06.949 ลิปदानายประยุทธ์ ฐานะวัฒนา กำหนดตำบลแหลมตะลุมพุก โทร. 081-5352882 การเข้าถึง จากที่ทำการอำเภอปากพนังข้ามทุ่งหน้าไปทางทิศตะวันออกประมาณ 4 กิโลเมตร ถึงสี่แยกให้เลี้ยวซ้ายเข้าถนนราชประชานุเคราะห์ (4231) ขับตรงไปเรื่อย ๆ จนพบองค์การบริหารส่วนตำบล แหลมตะลุมพุก (ทางซ้ายมือ) ให้เลี้ยวขวาตรงสามแยก (ตามป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวแหลมตะลุมพุก) ผ่านชายหาดบ้านปลายทรายที่มีร้านอาหารตั้งเรียงรายกันมากมาย ขับต่อไปอีก 2 กิโลเมตร ผ่านหน่วยพิทักษ์ป่า ปลายสุดแหลมแล้วขับต่อไปอีก 3.5 กิโลเมตร ถึงแหลมตะลุมพุก แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง คือ ตลาดย้อนยุค (22 กิโลเมตร จากชุมชนแหลมตะลุมพุก) หน่วยงานที่รับผิดชอบองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมตะลุมพุก ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม : มีนาคม – ตุลาคม (ฝนน้อย) นักท่องเที่ยว / เดือน / หรือ / ปี : ส่วนใหญ่ไปทานอาหาร, ซื้อกะปิ, ปลาเกลือ รองลงมาไปที่แหลมตะลุมพุก 300 – 500 คน/ เดือน ชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย คือ อบต.แหลมตะลุมพุก ดูแลความสะอาด ที่ทำการกำหนด ดูแลความปลอดภัย จากที่ทำการกำหนดตำบลแหลมตะลุมพุก/ ใกล้องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมตะลุมพุก 6 กิโลเมตร กับแหลมฯ จัดอยู่ในวิถีประมง และวิถีตามรอย ร.9 รวมถึงย้อนรอยเหตุการณ์สำคัญ

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นชุมชนประมงที่สามารถแวะซื้ออาหารทะเลสดๆ แบบวันต่อวัน เช่น ปลากระบอก ปลาเชื้อ ปลากระพง ปลาเกะเลา กุ้งแชบ๊วย กุ้งโอฮัก กุ้งไข่หลัง ปูม้า ปูดำ ชมการออกเรือหาปลาตอนเช้า ป้ายกลับฝั่ง/ ปลายแหลมรูปเสี้ยวพระจันทร์ ปากอ่าวแม่น้ำปากพนัง นอกจากนี้ ยังชมสภาพอดีตของเหตุการณ์วาตภัยพายุไต้ฝุ่นแฮเรียสถล่มเมื่อ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2505 ณ ร้านอาหารครัวกำนัน ที่ทำการ อบต.แหลมตะลุมพุก และที่บ้านคุณยายลอง คงจูด กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น คือ การล่องเรือหางยาวชมชุมชนประมงในบาง และย้อนรอยวาตภัยพายุไต้ฝุ่นแฮเรียส ป่าชายเลนแหลมตะลุมพุกชมวิวปลายแหลมกลุ่มทำกะปิ (เคย) มาเที่ยวแต่เช้าโดยเหมาเรือชาวบ้านออกชมวิถีชุมชนประมง ชมวิวแหลมตะลุมพุก (14 กิโลเมตร ล่วงถึงปากนคร) ชมบ้านหลังเดียวที่รอดพ้นจากวาตภัยแหลมตะลุมพุกและฟังเรื่องราวเหตุการณ์วาตภัยแหลมตะลุมพุก ณ ชุมชนปลายแหลมตะลุมพุก (บ้านป่าลอง คงจูด

ซื้อต่อจากนายกี มณีวงษ์) กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ เดินชมทัศนียภาพล่องเรือชมทัศนียภาพศึกษาเรียนรู้วิถี
ประมงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ถนนดินลานจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว ไม่มีทางระบาย
น้ำ ศาลาชมวิว 1 แห่ง ห้องสุขา (ชำรุด)

ภาพที่ 4.40 – 4.41 บรรยากาศระหว่างทางไปแหลมตะลุมพุกและชายทะเลแถบแหลมตะลุมพุก

21. โรงสีโบราณแม่ครู

โรงสีโบราณแม่ครู ตั้งอยู่ริมถนนปากพั่น-ปากแพรก เลขที่ 69 ม.4 บ้านบางนาว ต.บางพระ
อ.ปากพั่น พิกัด N 08 องศา 19.251 ลิปดา E 100 องศา 12.904 ลิปดานายสุเมธ เยื่อนหวงศ์ 097-
3549111, 083-6414888 การเข้าถึง จากตัวเมืองนครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินตรงไปทางทิศใต้ จนถึง
สี่แยกศาลามีชัย (หัวถนน) แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวง หมายเลข 403 (สังเกตป้ายทางไปปากพั่น) แล้วขับ
ตรงไปประมาณ 27 ก.ม. จะพบสามแยกไฟแดงที่มีป้ายบอกทางไปปากพั่น (สังเกตป้ายเซลล์ทางขวามือ) แล้ว
เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 4013 ตรงไปอีก 3.5 ก.ม. ถึงสะพานข้ามแม่น้ำปากพั่น โดยชิดซ้ายก่อนลง
สะพานแล้วเลี้ยวซ้าย วิ่งไปจนถึงสามแยกไฟแดงให้เลี้ยวซ้ายได้สะพาน จากนั้น เลี้ยวขวาที่สามแยกตรงร้ว
สุสานจีนเพื่อเข้าทางหลวงชนบท นศ 4045 แล้วตรงไปประมาณ 2 ก.ม. สังเกตปากปล่องโรงสีเป็นสีขาวแบบ
ปูนเปลือย ให้เลี้ยวขวาเข้ารั้วไปจะถึงโรงสีแม่ครูแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ
ปากพั่นอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประตูนํ้าอุทกวิทยาประสิทธิ์ และพระตำหนักประทับแรมปากพั่น
ไร่จันทร์เกษิ (วิถีจาก) อยู่ในพื้นที่ส่วนบุคคล ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม : 08.00–17.00 น.
จำนวนนักท่องเที่ยว/ เดือน หรือ/ ปี : 10-100 คน/คนละ ใน 1 เดือนจะมีคณะดูงานอย่างน้อย 1-
3 คณะ ชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย คือ เทศบาลบางพระ สถานที่นี้จัดอยู่ใน
ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีตามรอยพ่อ

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์พื้นที่แสดงเรื่องราวที่พระบาทสมเด็จพระ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.5) เสด็จเปิดโรงสีแห่งนี้ เมื่อ พ.ศ. 2447 เนื่องด้วยเงินไคว้ฮักหัง ได้ขอกู้เงิน
พระคลังมาสร้างโรงสีเป็นโรงสีไฟ (จักรไอนํ้า) ที่สร้างขึ้นแห่งแรกของภาคใต้ปากปล่องโรงสีไฟทำด้วย
ปูนซีเมนต์ โครงสร้างเดียวกับรางรถไฟ ซึ่งนำเข้ามาจากต่างประเทศ จึงเป็นแห่งเดียวที่ไม่เหมือนโรงสีอื่นๆ
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น คือ ชมซากอาคารโรงสีไฟและปากปล่องโรงสีไฟที่มีสภาพค่อนข้าง
สมบูรณ์ เดินชมทัศนียภาพริมแม่น้ำปากพั่น ศึกษาเรียนรู้วิถีประมงริมแม่น้ำปากพั่น สิ่งอำนวยความสะดวก

ที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ถนนดินลานจอตระถ ไม่มีการบดอัด/ ลาดผิวทางลาดเท้าลาด/ เสริมผิวทาง
ม้านั่ง/ แก้วอีศาลาชมวิวท่าจอตระเรือ/ แพห้องสุขา

ภาพที่ 4.42 – 4.43 บรรยากาศภายในโรงสีไฟโบราณ

22. ขนมหิน หมีเมืองนัง

ขนมหิน หมีเมืองนัง (ขนมหินป่าแข) อยู่บริเวณถนนชายน้ำ ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง
พิกัด N 08 องศา 21.065 ลิปดา E 100 องศา 11.991 ลิปดา โทร. 089-6518417 การเข้าถึง จากตัวเมือง
นครศรีธรรมราชใช้ถนนราชดำเนินตรงไปทางทิศใต้ จนถึงสี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทาง
หลวงหมายเลข 403 (สังเกตป้ายทางไปปากพนัง) แล้วขับตรงไปประมาณ 27 ก.ม. จะพบสามแยกไฟแดงที่มี
ป้ายบอกทางไปปากพนัง (สังเกตป้ายเซลล์ทางขวามือ) แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 4013 ตรงไปอีก
3.5 ก.ม. ถึงสะพานข้ามแม่น้ำปากพนัง โดยชิดซ้ายก่อนลงสะพาน แล้วเลี้ยวซ้าย วิ่งไปจนถึงสามแยกไฟแดงให้
เลี้ยวขวาเข้าถนนพانیชัยสัมพันธ์ ตรงไปประมาณ 2 ก.ม. ถึงสี่แยกให้เลี้ยวซ้ายแล้วเลาะถนนไปตามโค้งขวาที่
บังคับ แล้วขับไปต่อ 500 เมตร ร้านจะอยู่ฝั่งซ้ายมือซึ่งอยู่ติดรั้วโรงงานน้ำปลา (ตรงข้ามมีร้านขายผลไม้) แหล่ง
ท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงตลาดย้อนยุคปากพนังวัดนันทารามศาลาหลวงพ่อโสภาสถิตลาด 100 ปี เมืองปากพนัง
หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ส่วนบุคคลช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม : 07.00 – 15.00 น. (เปิด
ทุกวันเสาร์) จำนวนนักท่องเที่ยว / เดือน / หรือ / ปี : 2-5 คน/คนละ ใน 1 เดือนจะมีคณะจัดงานอย่างน้อย
10 คณะ ชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย คือ อบต.ขนานนก จัดอยู่ในวิถีอาหาร

ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์คือ เป็นแหล่งทำเส้นขนมหิน และหมีผัดเมืองนัง
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นรับประทานอาหารพื้นถิ่นได้แก่ ขนมหิน และหมีผัด สิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ป้ายสื่อความหมาย ถนนซีเมนต์มีทางระบายน้ำ ลานจอตระถ/ลาดผิว
มีทางระบายน้ำ ทางลาดเท้า/ เสริมผิวทาง และม้านั่ง/ แก้วอีห้องสุขา

ภาพที่ 4.44 – 4.45 ขนมหุ้นและหมีเมืองนังซึ่งหารับประทานได้ทั่วไปในพื้นที่อำเภอปากพนัง

4.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลการประเมินระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้สถิติเชิงพรรณนาแบบความถี่ (จำนวนคน) และร้อยละ ดังปรากฏผลในตาราง

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ชาย	10	50.00
- หญิง	10	50.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนเท่ากัน โดยเป็นหญิง จำนวน 10 คน (ร้อยละ 50.00) รองลงมา คือ ชาย จำนวน 10 คน (ร้อยละ 50)

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- อายุ 20-29 ปี	1	5.00
- อายุ 30-39 ปี	11	55.00
- อายุ 40-49 ปี	7	35.00
- อายุ 50-59 ปี	0	0.00
- อายุ 60 ปีขึ้นไป	1	5.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 11 คน (ร้อยละ 55.00) รองลงมา ได้แก่ อายุ 40-49 ปี จำนวน 7 คน (ร้อยละ 35.00) อายุ 20-29 ปีและ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากัน คือ 1 คน (ร้อยละ 5.00)

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- อนุปริญญา	2	10.00
- ปริญญาตรี	8	40.00
- สูงกว่าปริญญาตรี	10	50.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 50.00) รองลงมา ได้แก่ ปริญญาตรีจำนวน 8 คน (ร้อยละ 40.00) และระดับอนุปริญญา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 10.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น	3	15.00
- หน่วยงานภาครัฐทางด้านการท่องเที่ยว	3	15.00
- ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว	3	15.00
- ชุมชนท้องถิ่น	3	15.00
- นักท่องเที่ยว	3	15.00
- นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว	5	25.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว 5 คน (ร้อยละ 25.00) หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นหน่วยงานภาครัฐทางด้านการท่องเที่ยว ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว จำนวนกลุ่มละ 3 คน (ร้อยละ 15)

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- 5,000-10,000 บาท	1	5.00
- 10,001-15,000 บาท	2	10.00
- 15,001-20,000 บาท	5	25.00
- มากกว่า 20,000 บาท	12	60.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท จำนวน 12 คน (ร้อยละ 60) ตามด้วย 15,001-20,000 บาท จำนวน 5 คน (ร้อยละ 25.00) รองลงมา ได้แก่ 10,001-15,000 บาท จำนวน 2 คน (ร้อยละ 10) และ 5,000-10,000 บาท จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.00) ตามลำดับ

4.2.2 ระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง

ที่	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว				ค่าเฉลี่ย	ระดับ
		ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการ	ด้านกิจกรรม	ด้านการมีส่วนร่วม		
1	โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	4.25	4.05	4.40	4.10	4.20	มาก
2	งานลากพระแข่งเรือเพรียว	4.00	3.50	3.80	3.37	3.67	มาก
3	บ้านขนมลา	3.93	3.67	3.64	3.42	3.66	มาก
4	วัดรามประดิษฐ์	4.14	3.62	3.32	3.03	3.53	มาก
5	วิถีจากปากพนัง	3.68	3.35	3.47	3.45	3.49	มาก
6	คอนโดกแอ่นธูรกิจรังนก	4.22	3.93	2.88	2.87	3.48	มาก
7	ตลาด 100 ปี	4.25	3.29	2.88	3.15	3.39	ปานกลาง
8	ล่องเรือปากพนัง	3.80	3.30	3.25	3.11	3.36	ปานกลาง
9	วัดนันทาราม	3.84	3.43	3.08	3.08	3.36	ปานกลาง
10	กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย	3.69	3.12	3.31	3.24	3.34	ปานกลาง
11	ศาลาหลวงพ่อโภาส	3.53	3.46	3.07	3.17	3.31	ปานกลาง
12	สวนส้มโอทับทิมสยาม	3.84	3.43	3.34	3.08	3.28	ปานกลาง
13	ตลาดเช้าเมืองนัง	3.95	2.83	2.87	3.40	3.27	ปานกลาง
14	ตลาดย้อนยุคปากพนัง	3.38	3.27	2.88	3.46	3.25	ปานกลาง
15	วัดเกาะนางโดย	3.60	3.20	3.14	2.74	3.17	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ที่	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว				ค่าเฉลี่ย	ระดับ
		ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการ	ด้านกิจกรรม	ด้านการมีส่วนร่วม		
16	วัดนาควารี	3.76	2.66	3.08	2.68	3.05	ปานกลาง
17	ชายทะเลสะพานตัวที่	3.22	3.16	2.88	2.93	3.05	ปานกลาง
18	ศาลเจ้าฮกเกี้ยน	3.28	3.28	2.88	2.71	3.04	ปานกลาง
19	ข้าวพันธุพันเมือง	3.11	2.97	2.88	3.06	3.01	ปานกลาง
20	แหลมตะลุมพุก	3.75	2.68	2.87	2.70	2.99	ปานกลาง
21	โรงสีโบราณแม่ครู	3.63	2.63	2.87	2.26	2.85	ปานกลาง
22	ขนมจีน หมีเมืองนัง	2.66	2.83	2.87	2.60	2.74	ปานกลาง
เฉลี่ยรายด้าน		3.71	3.26	3.17	3.07	3.30	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลการประเมินศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนน้ำ โดยภาพรวมมีค่าคะแนนศักยภาพ เฉลี่ยเท่ากับ 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับมาก ได้แก่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำรินงานลากพระแข่งเรือเพรียว บ้านขนมลา วัดรามประดิษฐ์ และวิถีจากปากพนังตามลำดับและกลุ่มทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ ชายทะเลสะพานตัวที่ ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ข้าวพันธุพันเมือง แหลมตะลุมพุกโรงสีโบราณแม่ครูขนมจีนหมีเมืองนัง ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ได้รับการประเมินศักยภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านพื้นที่ มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 โดยมีศักยภาพด้านพื้นที่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 แห่ง คือ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริตลาด 100 ปีคอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25, 4.25 และ 4.22 ตามลำดับตามด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านพื้นที่ในระดับมาก ประกอบด้วย วัดรามประดิษฐ์ (4.14) งานลากพระแข่งเรือเพรียว (4.00) ตลาดเข้าเมืองนัง (3.95) บ้านขนมลา (3.93) บ้านขนมลา (3.84) สวนส้มโอทับทิมสยาม (3.84) ล่องเรือปากพนัง (3.8) วัดนาควารี (3.76) แหลมตะลุมพุก (3.75) กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย (3.69) วิถีจากปากพนัง (3.68) วิถีจากปากพนัง (3.63) วัดเกาะนางโดย (3.60) ศาลาหลวงพ่อโอภาสี (3.53) ตามลำดับ และมีศักยภาพด้านพื้นที่ในระดับปานกลางจำนวน 5 แห่งประกอบด้วยตลาดย้อนยุคปากพนัง (3.38) ศาลเจ้าฮกเกี้ยน (3.28) ชายทะเลสะพานตัวที่ (3.22) ข้าวพันธุพันเมือง (3.11) ขนมจีน หมีเมืองนัง (2.66) ตามลำดับ

ในด้านการจัดการพบว่ามียุทธศาสตร์ภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 โดยแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีค่าระดับศักยภาพด้านการจัดการสูงสุดอยู่ในระดับมากจำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (4.05) คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก (3.93) บ้านขนมลา (3.67) วัดรามประดิษฐ์ (3.62) งานลากพระแข่งเรือเพรียว (3.50) ศาลาหลวงพ่อโอภาสี (3.46) วัดนันทาราม (3.43) สวนส้มโอทับทิมสยาม (3.43) และแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีศักยภาพในระดับปานกลาง ประกอบด้วย วิถีจากปากพนัง (3.35) ล่องเรือปากพนัง (3.3) ตลาด 100 ปี (3.29) ศาลเจ้าฮกเกี้ยน (3.28) ตลาดย้อนยุคปากพนัง (3.27) วัดเก่านางโดย (3.2) ชายทะเลสะพานตั่วตี (3.16) กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย (3.12) ข้าวพันธุ์พื้นเมือง (2.97) ตลาดเช้าเมืองนัง (2.83) ขนมจีน หมีเมืองนัง (2.83) แหลมตะลุมพุก (2.68) วัดนาควารี่ (2.66) โรงสีโบราณแม่ครู (2.63) ตามลำดับ

ในด้านกิจกรรม พบว่ามียุทธศาสตร์ภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมด้านกิจกรรมเท่ากับ 3.17 เมื่อพิจารณาเป็นรายทรัพยากรและกิจกรรมพบว่า มีระดับศักยภาพมากที่สุดคือ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ตามด้วยระดับมากจำนวน 3 แห่ง/กิจกรรม คือ งานลากพระแข่งเรือเพรียว (3.80) บ้านขนมลา (3.64) วิถีจากปากพนัง (3.47) ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านกิจกรรมในระดับปานกลาง ประกอบด้วย สวนส้มโอทับทิมสยาม (3.34) วัดรามประดิษฐ์ (3.32) กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย (3.31) ล่องเรือปากพนัง (3.25) วัดเก่านางโดย (3.14) วัดนันทาราม (3.08) วัดนาควารี่ (3.08) ศาลาหลวงพ่อโอภาสี (3.07) คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนกตลาด 100 ปี ศาลเจ้าฮกเกี้ยนตลาดย้อนยุคปากพนังชายทะเลสะพานตั่วตี และข้าวพันธุ์พื้นเมืองมีค่าเฉลี่ยเท่ากันเท่ากับ 2.88 ส่วนตลาดเช้าเมืองนังขนมจีน หมีเมืองนังแหลมตะลุมพุก โรงสีโบราณแม่ครูมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 2.87

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า มียุทธศาสตร์ภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางคือมีค่าเฉลี่ยระดับศักยภาพรวมเท่ากับ 3.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายแหล่ง/กิจกรรม พบว่า โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ตามด้วย ตลาดย้อนยุคปากพนัง (3.46) ตลาดย้อนยุคปากพนัง (3.45) บ้านขนมลา (3.42) ตามลำดับ ทรัพยากรและกิจกรรมที่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วย ตลาดเช้าเมืองนัง (3.40) งานลากพระแข่งเรือเพรียว (3.37) กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย (3.24) ศาลาหลวงพ่อโอภาสี (3.17) ตลาด 100 ปี (3.15) ล่องเรือปากพนัง (3.11) สวนส้มโอทับทิมสยามวัดนันทาราม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (3.08) ข้าวพันธุ์พื้นเมือง (3.06) วัดรามประดิษฐ์ (3.03) ชายทะเลสะพานตั่วตี (2.93) คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก (2.87) วัดเก่านางโดย (2.74) ศาลเจ้าฮกเกี้ยน (2.71) แหลมตะลุมพุก (2.7) วัดนาควารี่ (2.68) ตามลำดับและพบว่า มียุทธศาสตร์ภาพด้านการมีส่วนร่วมในระดับต่ำจำนวน 2 แห่งคือ ขนมจีน หมีเมืองนัง (2.60) โรงสีโบราณแม่ครู (2.26) ตามลำดับ

4.2.3 ระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราชจำแนกเป็นรายแหล่ง

4.2.3.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตารางที่ 4.8 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาพื้นที่
ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.50	มากที่สุด	.7071
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.50	มากที่สุด	.7071
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	4.05	มาก	1.0000
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.50	มาก	.7071
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	4.50	มากที่สุด	.7071
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	4.50	มากที่สุด	.7071
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.25	มากที่สุด	.3535
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	4.05	มาก	1.4142
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.50	มาก	.7071
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.50	มาก	.7071
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	4.05	มาก	1.0000
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	4.50	มากที่สุด	.7071
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	4.50	มากที่สุด	.7071
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.05	มาก	.2357
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	4.50	มากที่สุด	.7071
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	4.50	มากที่สุด	.7071

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
3.	ด้านกิจกรรม (ต่อ)			
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มา เยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	4.50	มากที่สุด	.7071
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	4.03	มาก	1.4142
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยว	4.50	มากที่สุด	.7071
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.40	มากที่สุด	.8485
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจาย รายได้เสริม	4.03	มาก	1.4142
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	4.03	มาก	1.4142
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	4.03	มาก	1.4142
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาครัฐ	4.50	มากที่สุด	.7071
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาคเอกชน	4.05	มาก	1.4142
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.10	มาก	1.2727
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.20	มาก	.5597

จากตารางที่ 4.8 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถสรุปเป็นรายด้านดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ และมีศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น เส้นทางการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 4.25 (ระดับมากที่สุด)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ และมีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.05 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.50 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 4.05 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น และมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 4.40 (ระดับมากที่สุด)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.03 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 4.10 (ระดับมาก)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 4.20 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.40 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 4.25 (ระดับมากที่สุด) ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 4.10 (ระดับมาก) และด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) ตามลำดับ

4.2.3.2 งานลากพระแข่งเรือเพรียว

ตารางที่ 4.9 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของงานลากพระแข่งเรือเพรียว

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของงานลากพระแข่งเรือเพรียว		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.21	มากที่สุด	.6306
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.26	มาก	.5919
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	4.00	มาก	.8165
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.74	มาก	1.0457
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	4.05	มาก	.7798
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.79	มาก	.9176
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.00	มาก	.6561
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.58	มาก	.9015
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.47	มาก	.9048
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.47	มาก	.9642
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.47	มาก	1.0202
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.53	มาก	.9048
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.47	มาก	.8411
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.50	มาก	.8296
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.68	มาก	1.0568
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.84	มาก	.8342
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.79	มาก	.7873
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	4.05	มาก	1.1290
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมส่งเสริมท่องเที่ยว	3.63	มาก	1.0116
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.80	มาก	.8000

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของงานลากพระแข่งเรือเพรียว		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม	3.53	มาก	.9642
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมใน การวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	1.0116
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ชุมชน	3.42	มาก	.7685
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	.9459
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	.9911
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	1.0568
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.37	ปานกลาง	.8968
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.67	มาก	.7175

จากตารางที่ 4.9 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวของงานลากพระแข่งเรือเพรียวสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม
ค่าเฉลี่ย 4.26 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์
เฉพาะถิ่นค่าเฉลี่ย 4.21 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้
ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 4.00 (ระดับ
มาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอก
เส้นทางในการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.74 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 4.00
(ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่
เสมอค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นัก
ท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว มีการ
จัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของ
แหล่งท่องเที่ยวและมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน
ค่าเฉลี่ย 3.47 (ระดับมาก) และ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.50 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือค่าเฉลี่ย
4.05 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์

อาหารค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.68 (ระดับมาก) และ มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.80 (ระดับมาก)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสีงแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.37 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.67 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 4.00 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.80 (ระดับมาก) ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) และ ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.3 บ้านชนมลา

ตารางที่ 4.10 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของบ้านชนมลา

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของบ้านชนมลา		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.26	มากที่สุด	.8056
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.10	มาก	.9365
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.84	มาก	1.0145
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.63	มาก	1.0116
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.79	มาก	1.0316
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.95	มาก	.9112
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.93	มาก	.7562
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.84	มาก	.7647
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.63	มาก	1.0116
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.68	มาก	.9459

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของบ้านชนมลา		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ (ต่อ)			
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.47	มาก	1.0733
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.74	มาก	.9911
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.63	มาก	.8950
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>3.67</i>	<i>มาก</i>	<i>.8748</i>
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.63	มาก	1.8116
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.74	มาก	.8719
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.74	มาก	.8719
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.58	มาก	1.1698
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.53	มาก	.9048
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>3.64</i>	<i>มาก</i>	<i>.8630</i>
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม	3.58	มาก	.9612
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.58	มาก	.9612
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน	3.31	ปานกลาง	.9451
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	.8950
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	.9459
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	1.0568
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>3.42</i>	<i>มาก</i>	<i>.9151</i>
<i>ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน</i>		<i>3.66</i>	<i>มาก</i>	<i>.7857</i>

จากตารางที่ 4.10 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของบ้านชนมลาสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.26 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.10 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.93 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.74 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.68 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยวและมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) และมีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.47 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.67 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหารและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้นค่าเฉลี่ย 3.74 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) และมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) ตามลำดับโดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.64 (ระดับมาก)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสีงแวดล้อมและทรัพยากรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.42 (ระดับมาก)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.66 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.93 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.67 (ระดับมาก) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.64 (ระดับมาก) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) ตามลำดับ

4.2.3.4 วัดรามประดิษฐ์

ตารางที่ 4.11 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดรามประดิษฐ์

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดรามประดิษฐ์		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.50	มากที่สุด	.5345
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.50	มากที่สุด	.5345
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	4.62	มากที่สุด	.5175
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.62	ปานกลาง	1.5979
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	4.25	มากที่สุด	.8864
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	4.37	มากที่สุด	.7440
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.14	มาก	.4750
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	4.50	มากที่สุด	1.0690
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	4.03	มาก	1.1953
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	1.4078
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.62	มาก	.9161
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.37	ปานกลาง	.7440
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	2.87	ปานกลาง	.9910
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.62	มาก	.6091
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.37	ปานกลาง	.9161
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	2.75	ปานกลาง	.7071
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.75	มาก	.8864
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.87	มาก	1.2464
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมส่งเสริมท่องเที่ยว	2.87	ปานกลาง	.8345
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.32	ปานกลาง	.6755

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดรามประดิษฐ์		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	3.12	ปานกลาง	.9910
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.75	ปานกลาง	.8864
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.1952
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	3.12	ปานกลาง	.8345
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน	3.03	ปานกลาง	.9258
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.03	ปานกลาง	.4659
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.53	มาก	.4371

จากตารางที่ 4.11 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดรามประดิษฐ์สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 4.62 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และมีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.50 (ระดับมากที่สุด) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 4.37 (ระดับมากที่สุด) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 4.25 (ระดับมากที่สุด) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 2.62 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 4.14 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.62 (ระดับมาก) มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน และมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.37 (ระดับปานกลาง) และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 2.87 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.62 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.87 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเพณี มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้นค่าเฉลี่ย 3.75 (ระดับมาก) มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับมาก) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.87 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 2.75 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับโดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.32 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.12 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.75 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.03 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 4.14 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.62 (ระดับมาก) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.32 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.5 วิถีจากปากพนัง

ตารางที่ 4.12 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวิถีจากปากพนัง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวิถีจากปากพนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.16	มาก	.6021
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.89	มาก	.6578
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.68	มาก	.8852
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.31	ปานกลาง	1.0568
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.53	มาก	1.1239
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.53	มาก	1.1239
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.68	มาก	.7635

2. ด้านการจัดการ				
2.1	มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.47	มาก	1.0733
2.2	มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	.8056
2.3	มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	.7492
2.4	มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	.9459
2.5	มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.31	ปานกลาง	.8852
2.6	มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.42	มาก	.9612
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน		3.35	ปานกลาง	.8181
3. ด้านกิจกรรม				
3.1	มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.63	มาก	1.0651
3.2	มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.68	มาก	.8852
3.3	มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.58	มาก	1.0706
3.4	มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.21	ปานกลาง	1.2283
3.5	มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	1.1470
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน		3.47	มาก	.9338
4. ด้านการมีส่วนร่วม				
4.1	มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม	3.37	ปานกลาง	1.0116
4.2	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.42	มาก	.9015
4.3	การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน	3.63	มาก	.8950
4.4	การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.63	มาก	.9551
4.5	มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.36	ปานกลาง	1.1160
4.6	ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	1.0568
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน		3.45	มาก	.8047
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		3.49	มาก	.7498

จากตารางที่ 4.12 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวิถีจากปากพนังสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.16 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมค่าเฉลี่ย 3.89 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.68 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้และ ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.68 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอค่าเฉลี่ย 3.47 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยวมีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวและมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) และมีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.35 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหารค่าเฉลี่ย 3.68 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) มีการร่วมมือของรัฐเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.21 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.47 (ระดับมาก)

ด้านการมีส่วนร่วมพบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชนและการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.36 (ระดับปานกลาง) และ ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.45 (ระดับมาก)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.49 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.68 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.47 (ระดับมาก) ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.45 (ระดับมาก) และด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.35 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.6 คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก

ตารางที่ 4.13 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของคอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของคอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.50	มากที่สุด	.7559
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.37	มากที่สุด	.7440
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	4.62	มากที่สุด	.5175
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.50	มาก	.9258
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	4.37	มากที่สุด	.7440
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	4.03	มาก	.9258
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.22	มากที่สุด	.3556
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	4.37	มากที่สุด	.7440
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	4.50	มากที่สุด	.7559
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.50	มาก	.7559
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.50	มาก	1.0690
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	4.12	มาก	.8345
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.62	มาก	.7440
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.93	มาก	.5414
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.62	มาก	.7440
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.87	มาก	.8345
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318

4. ด้านการมีส่วนร่วม				
4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจาย รายได้เสริม	3.25	ปานกลาง	1.2817	
4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	2.37	น้อย	.4652	
4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	2.75	ปานกลาง	.7071	
4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาครัฐ	2.50	น้อย	.9258	
4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาคเอกชน	3.50	มาก	.9258	
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.87	ปานกลาง	.5230	
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.48	มาก	.3678	

จากตารางที่ 4.13 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของคอนโดมเนียมธุรกิจรังนกสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 4.62 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.50 (ระดับมากที่สุด) มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.37 (ระดับมากที่สุด) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางในการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 4.22 (ระดับมากที่สุด)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 4.37 (ระดับมากที่สุด) มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 4.12 (ระดับมาก) มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรมมีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.62 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.50 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.93 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 3.87 (ระดับมาก) มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.62 (ระดับมาก) มีการร่วมมือของรัฐ

เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.75 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ย 2.12 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.27 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริมค่าเฉลี่ย 3.25 (ระดับปานกลาง) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.75 (ระดับปานกลาง) โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 2.50 (ระดับน้อย) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.37 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.87 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.48 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 4.22 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.93 (ระดับมาก) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.27 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.87 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.7 ตลาด 100 ปี

ตารางที่ 4.14 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาด 100 ปี

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาด 100 ปี		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.50	มากที่สุด	.5773
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.05	มาก	.4000
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	4.05	มาก	.4000
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	4.05	มาก	.4000
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	4.50	มากที่สุด	.5773
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	4.50	มากที่สุด	.5773
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	4.25	มากที่สุด	.5181
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.03	ปานกลาง	1.1547
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	.8165
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	.8165

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาด 100 ปี		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ			
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.75	มาก	.9574
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.50	มาก	1.0000
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.50	มาก	1.0000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.29	ปานกลาง	.8539
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	4.50	มากที่สุด	1.0000
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	4.75	มากที่สุด	.5000
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	3.50	มาก	1.7320
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.6329
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.4142
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	3.03	ปานกลาง	1.4142
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน	3.25	ปานกลาง	1.7078
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.15	ปานกลาง	1.5438
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.39	มาก	.8853

จากตารางที่ 4.14 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาด 100 ปี สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ และศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.05 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 4.25 (ระดับมากที่สุด)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.75 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3.50 (ระดับมาก) มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.29 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 4.75 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.50 (ระดับมากที่สุด) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.25 (ระดับปานกลาง) และ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.90 (ระดับมาก)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ค่าเฉลี่ย 3.25 (ระดับปานกลาง) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.15 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.39 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 4.25 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรม

ค่าเฉลี่ย 3.90 (ระดับมาก) ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.29 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.15 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.8 กิจกรรมล่องเรือปากพูนัง

ตารางที่ 4.15 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของล่องเรือปากพูนัง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของล่องเรือปากพูนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.95	มาก	.8481
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.00	มาก	.6666
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.79	มาก	.9176
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.31	ปานกลาง	1.0568
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.84	มาก	.8983
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.89	มาก	.8093
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.80	มาก	.7382
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.26	ปานกลาง	1.1945
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.42	มาก	1.0706
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	1.0116
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.16	ปานกลาง	1.0145
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.42	มาก	.6069
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.16	ปานกลาง	.8983
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.30	ปานกลาง	.8670
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.00	ปานกลาง	.8165
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.10	ปานกลาง	.9365
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.26	ปานกลาง	.8056
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.74	มาก	1.1945

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกิจกรรมท่องเที่ยวปากพนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
3.	ด้านกิจกรรม (ต่อ)			
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.16	ปานกลาง	1.1186
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.25	ปานกลาง	.8160
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรม	3.16	ปานกลาง	1.0145
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.95	ปานกลาง	1.1290
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน	3.26	ปานกลาง	.9334
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.21	ปานกลาง	1.0841
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.10	ปานกลาง	.9941
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.00	ปานกลาง	1.000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.11	ปานกลาง	.9941
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.37	ปานกลาง	.7441

ตารางที่ 4.15 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกิจกรรมท่องเที่ยวปากพนังสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.00 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.89 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยากค่าเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.80 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการพบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) มีการ

ค่านึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวและมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกันค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.30 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรมพบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือค่าเฉลี่ย 3.74 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเพณี มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) มีการร่วมมือของรัฐและเอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 3.10 (ระดับปานกลาง) และ มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.25 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วมพบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชนค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.21 (ระดับปานกลาง) มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.10 (ระดับปานกลาง) ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.95 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.11 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ค่าเฉลี่ย 3.80 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการค่าเฉลี่ย 3.30 (ระดับปานกลาง) ด้านกิจกรรมค่าเฉลี่ย 3.25 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ย 3.11 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.9 วัดนันทาราม

ตารางที่ 4.16 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนันทาราม

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนันทาราม		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.89	มาก	.9365
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.05	มาก	.7050
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.95	มาก	.8481
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.58	มาก	.9015
	1.5 ลักษณะที่ตั้งสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.95	มาก	.8481

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของวัดนันทาราม		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่ (ต่อ)			
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.63	มาก	.8307
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.84	มาก	.5944
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.68	มาก	.8200
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.53	มาก	.5129
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ นักท่องเที่ยว	3.42	มาก	.7685
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่ง ท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	.8950
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้ มาเยือน	3.42	มาก	.9612
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้าน วัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.16	ปานกลาง	.8342
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.43	มาก	.6765
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.26	ปานกลาง	1.0457
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.16	ปานกลาง	.9581
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มา เยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.16	ปานกลาง	1.1186
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.84	มาก	1.1672
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	.8719
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.34	ปานกลาง	.8564
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่ม หรือชมรม	3.31	ปานกลาง	.9459
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมใน การวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.89	ปานกลาง	.8752
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ชุมชน	3.16	ปานกลาง	.9581

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของวัดนันทาราม		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม (ต่อ)			
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.05	ปานกลาง	1.0787
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.05	ปานกลาง	.9703
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว	3.00	ปานกลาง	.8819
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.08	ปานกลาง	.8541
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.28	มาก	.6612

จากตารางที่ 4.16 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนันทารามสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก และ ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก) มีวิถีชีวิตความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นค่าเฉลี่ย 3.89 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.84 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.68 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยวและมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.43 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นและมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหารและมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.34 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชนค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.89 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.42 (ระดับมาก)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.28 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.43 (ระดับมาก) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.34 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.08 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.10 กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย

ตารางที่ 4.17 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกิจกรรมล่องเรือหางยาว เกาะไชย

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.95	มาก	.8481
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.00	มาก	.6666
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.79	มาก	.9176
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.31	ปานกลาง	1.0568
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.84	มาก	.8983
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.89	มาก	.8093
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.80	มาก	.7382
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.26	ปานกลาง	1.1945
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.42	มาก	1.0706
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	1.0116
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.16	ปานกลาง	1.0145
	2.5 คำนึงถึงคุณภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.42	มาก	.6069

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกิจกรรมกิจกรรมท่องเที่ยวทางยาวเกาะไชย		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ (ต่อ)			
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.16	ปานกลาง	.8983
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.30	ปานกลาง	.8670
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.00	ปานกลาง	.8165
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.10	ปานกลาง	.9365
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.26	ปานกลาง	.8056
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.74	มาก	1.1945
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.16	ปานกลาง	1.1186
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.25	ปานกลาง	.8160
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรม	3.16	ปานกลาง	1.0145
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.95	ปานกลาง	1.1290
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน	3.26	ปานกลาง	.9334
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.21	ปานกลาง	1.0841
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.10	ปานกลาง	.9941
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.00	ปานกลาง	1.000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.11	ปานกลาง	.9941
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.37	ปานกลาง	.7441

ตารางที่ 4.17 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกิจกรรมท่องเที่ยวทางยาวเกาะไชยสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.00 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.89 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.80 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการพบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวและมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกันค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.30 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรมพบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.74 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 3.10 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.25 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วมพบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.21 (ระดับปานกลาง) มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.10 (ระดับปานกลาง) ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.95 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.11 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.80 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.30 (ระดับปานกลาง) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.25 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.11 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.11 ศาลาหลวงพ้อโอภาสี

ตารางที่ 4.18 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลาหลวงพ้อโอภาสี

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ของศาลาหลวงพ้อโอภาสี		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.74	มาก	.9334
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.79	มาก	.9176
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.53	มาก	.9642
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.16	ปานกลาง	1.0145
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.63	มาก	1.0116
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.37	ปานกลาง	.9551
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.53	มาก	.7629
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.89	มาก	.6578
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.58	มาก	.9015
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	.8307
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.31	ปานกลาง	.8852
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.37	ปานกลาง	.8950
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.21	ปานกลาง	.7873
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.46	มาก	.6868
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	2.84	ปานกลาง	.8342
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	2.89	ปานกลาง	.8752
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.10	ปานกลาง	.9365
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.26	ปานกลาง	1.0975
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	.9334
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.07	ปานกลาง	.8197

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ของศาลาหลวงพ้อโอภาสี		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือ ชมรม	3.10	ปานกลาง	.8752
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการ วางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.10	ปานกลาง	.8093
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน	3.26	ปานกลาง	.9911
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.00	ปานกลาง	.9428
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	.9334
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	1.0457
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.17	ปานกลาง	.8351
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.31	ปานกลาง	.6815

จากตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลาหลวงพ้อโอภาสี สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.74 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทาง การเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.53 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.89 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยวและมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.21 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.46 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ และมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การ

เล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.10 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชม ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 2.89 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิต ท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.84 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.07 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนมีความเข้มแข็งมี ศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีการ รวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.10 (ระดับปานกลาง) และการมี ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.17 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับ การแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.46 (ระดับมาก) ด้านการมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ย 3.17 (ระดับปานกลาง) และด้านกิจกรรมค่าเฉลี่ย 3.07 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.12 สวนส้มโอทับทิมสยาม

ตารางที่ 4.19 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของสวนส้มโอทับทิมสยาม

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของสวนส้มโอทับทิมสยาม		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.89	มาก	.9365
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.05	มาก	.7050
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.95	มาก	.8481
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.58	มาก	.9015
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยัง แหล่งอื่นได้	3.95	มาก	.8481
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.63	มาก	.8307
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.84	มาก	.5944
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.68	มาก	.8200
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.53	มาก	.5129
	2.3 มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยว	3.42	มาก	.7685

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของสวนส้มโอทับทิมสยาม		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ (ต่อ)			
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.37	ปานกลาง	.8950
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.42	มาก	.9612
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.16	ปานกลาง	.8342
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.43	มาก	.6765
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.26	ปานกลาง	1.0457
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.16	ปานกลาง	.9581
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.16	ปานกลาง	1.1186
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.84	มาก	1.1672
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	.8719
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.34	ปานกลาง	.8564
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรม	3.31	ปานกลาง	.9459
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.89	ปานกลาง	.8752
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน	3.16	ปานกลาง	.9581
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.05	ปานกลาง	1.0787
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.05	ปานกลาง	.9703
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.00	ปานกลาง	.8819
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.08	ปานกลาง	.8541
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.28	มาก	.6612

จากตารางที่ 4.19 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของสวนส้มโอทับทิมสยาม สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น เส้นทางการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก และ ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก) มีวิถีชีวิตความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นค่าเฉลี่ย 3.89 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.84 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.68 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.53 (ระดับมาก) มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยวและมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.43 (ระดับมาก)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นและมีการร่วมมือของ รัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมฝึกหัดหรือ เยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหารและมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและ ผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.34 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม ค่าเฉลี่ย 3.31 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการ ดูแลรักษาสีงแวดล้อมและทรัพยากรชุมชนค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.89 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.42 (ระดับมาก)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.28 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการ แสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.84 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.43 (ระดับมาก) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.34 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.08 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.13 ตลาดเช้าเมืองนัง

ตารางที่ 4.20 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดเช้าเมืองนัง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ของตลาดเช้าเมืองนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.25	มากที่สุด	.5000
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.05	มาก	.8165
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	4.50	มากที่สุด	.5773
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.03	ปานกลาง	.8165
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่ง อื่นได้	4.25	มากที่สุด	.5000
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.75	มาก	1.2583
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.95	มาก	.4589
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	2.75	ปานกลาง	.9574
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	.8165
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ นักท่องเที่ยว	2.75	ปานกลาง	.5000
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่ง ท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	.8165
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มา เยือน	2.75	ปานกลาง	.5000
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้าน วัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	2.75	ปานกลาง	.5000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.83	ปานกลาง	.5773
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.25	ปานกลาง	.9574
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.50	มาก	1.2909
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มา เยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ของตลาดเช้าเมืองนั้ง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่ม หรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ เสริม	3.25	ปานกลาง	.9574
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.50	มาก	1.2909
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	3.50	มาก	1.2909
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจาก ภาครัฐ	3.50	มาก	.5773
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจาก ภาคเอกชน	3.25	ปานกลาง	.9574
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.40	ปานกลาง	.9933
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.27	ปานกลาง	.4811

จากตารางที่ 4.20 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดเช้าเมืองนั้งสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 4.50 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน คือ 4.25 (ระดับมากที่สุด) มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.75 (ระดับมาก) และมีป้าย และสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.95 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว และมีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน 2.75 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.83 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชน และผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก)

รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหารค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.25 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือและมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย เท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับโดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.35 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแล และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.50 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.25 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.40 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.27 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ค่าเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.38 (ระดับปานกลาง) ด้านกิจกรรมค่าเฉลี่ย 3.35 (ระดับปานกลาง) และด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.83 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.14 ตลาดย้อนยุคปากพนัง

ตารางที่ 4.21 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดย้อนยุคปากพนัง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดย้อนยุคปากพนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.33	ปานกลาง	.5773
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.33	ปานกลาง	.5773
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.66	มาก	.5773
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.66	ปานกลาง	1.5275
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	4.05	มาก	.4000
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.33	ปานกลาง	.5773
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.38	ปานกลาง	.5357
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.33	ปานกลาง	.5773
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.33	ปานกลาง	.5773
	2.3 มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยว	3.05	ปานกลาง	.4000

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดย้อนยุคปากพนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ (ต่อ)			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.33	ปานกลาง	.5773
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.33	ปานกลาง	.5773
	2.3 มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยว	3.05	ปานกลาง	.4000
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.33	ปานกลาง	.5773
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.33	ปานกลาง	.5773
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.35	ปานกลาง	.5000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.27	ปานกลาง	.4811
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.33	ปานกลาง	.5773
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.66	มาก	.5773
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	3.66	มาก	.5773
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.33	ปานกลาง	1.1547
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	3.66	มาก	.5773
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	3.66	มาก	.5773

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของตลาดย้อนยุคปากพนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม (ต่อ)			
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาคเอกชน	3.05	ปานกลาง	.4000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.46	มาก	.5773
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.25	มาก	.4805

จากตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดย้อนยุคปากพนัง สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 4.05 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.66 (ระดับมาก) มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.33 (ระดับปานกลาง) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.38 (ระดับปานกลาง)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว และมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.33 (ระดับปานกลาง) และมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.27 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 4.05 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.66 (ระดับมาก) และมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.33 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.66 (ระดับมาก)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.66 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.33 (ระดับปานกลาง) และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.46 (ระดับมาก)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.25 (ระดับมาก) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.66 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.46 (ระดับปานกลาง) ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.38 (ระดับมาก) และด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.27 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.15 วัดเกาะนางโผ

ตารางที่ 4.22 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดเกาะนางโผ

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน หมีเมืองนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.79	มาก	.8549
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.63	มาก	.8307
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.63	มาก	.8950
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.37	ปานกลาง	.9551
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.63	มาก	1.0651
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.58	มาก	1.0173
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.60	มาก	.7457
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.16	ปานกลาง	1.1186
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.21	ปานกลาง	.9176
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.16	ปานกลาง	.8983
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.26	ปานกลาง	.8056
	2.5 คำนึงถึงคุณภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.21	ปานกลาง	.9176

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชนมจีน หมู่เมืองนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ (ต่อ)			
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.21	ปานกลาง	.9763
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>3.20</i>	<i>ปานกลาง</i>	<i>.8617</i>
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.05	ปานกลาง	1.0787
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.42	มาก	1.0706
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.00	ปานกลาง	1.1055
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.00	ปานกลาง	1.4907
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.21	ปานกลาง	1.1342
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>3.14</i>	<i>ปานกลาง</i>	<i>.9523</i>
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรม	2.74	ปานกลาง	1.2841
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.63	ปานกลาง	1.2115
	4.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน	2.79	ปานกลาง	1.1342
	4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.84	ปานกลาง	.9581
	4.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.79	ปานกลาง	1.0316
	4.6 ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.68	ปานกลาง	.9459
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>2.74</i>	<i>ปานกลาง</i>	<i>.9787</i>
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน</i>	<i>3.17</i>	<i>ปานกลาง</i>	<i>.8025</i>

จากตารางที่ 4.22 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดเก่านางโดยสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นค่าเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก และลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.58 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน 3.60 เท่ากับ (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยวมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.21 (ระดับปานกลาง) และมีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอและมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.20 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหารค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.21 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) และ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.00 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.14 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.84 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชนและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.79 (ระดับปานกลาง) มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม ค่าเฉลี่ย 2.74 (ระดับปานกลาง) ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.68 (ระดับปานกลาง) และ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.63 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 2.74 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.17 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.60 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.20 (ระดับมาก) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.14 (ระดับปานกลาง) และ ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.74 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.16 วัดนาควารี่

ตารางที่ 4.23 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนาควารี่

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนาควารี่		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.80	มาก	.4472
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.80	มาก	.4472
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	4.40	มากที่สุด	.5477
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.80	ปานกลาง	1.0954
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.80	มาก	.4472
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	4.05	มาก	.7072
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.76	มาก	.3456
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.40	มาก	.8944
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	2.60	น้อย	.5477
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.60	น้อย	.5477
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	2.63	ปานกลาง	.5478
	2.5 คำนึงถึงคุณภาพบริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	2.45	น้อย	.5478
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	2.45	น้อย	.5478
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.66	ปานกลาง	.5137
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.23	ปานกลาง	1.0964
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.05	ปานกลาง	1.2248
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	3.05	ปานกลาง	1.0003
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.80	มาก	1.3038
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.40	น้อย	.5477
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.08	ปานกลาง	.8318

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนาควารีย์		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจาย รายได้เสริม	2.60	น้อย	.5477
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	2.43	น้อย	.5473
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	2.60	น้อย	.5477
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาครัฐ	2.80	ปานกลาง	.8366
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาคเอกชน	3.03	ปานกลาง	.7072
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.68	ปานกลาง	.4381
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.05	ปานกลาง	.3429

จากตารางที่ 4.23 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดนาควารีย์สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่
ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 4.40 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต
ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทาง
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้
มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.80 (ระดับมาก) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย
ค่าเฉลี่ย 2.80 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.76 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่
เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.40 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของ
แหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.63 (ระดับปานกลาง) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยวและมีการ
จัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2.60 (ระดับปานกลาง) มีการ
คำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
และด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.45 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมี
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.66 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ
ค่าเฉลี่ย 3.80 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.23 (ระดับ

ปานกลาง) มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร และมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.05 (ระดับปานกลาง) และมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.40 (ระดับน้อย) ตามลำดับโดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.08 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 2.80 (ระดับปานกลาง) มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 2.60 (ระดับน้อย) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.43 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.68 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.76 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.08 (ระดับปานกลาง) ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) และด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.17 ชายทะเลสะพานตัวที

ตารางที่ 4.24 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชายทะเลสะพานตัวที

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชายทะเลสะพานตัวที		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.03	มาก	1.0000
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.66	มาก	.5773
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.03	ปานกลาง	1.0000
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.33	น้อย	.5773
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.03	ปานกลาง	1.0000
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.33	ปานกลาง	1.5275
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.22	ปานกลาง	.9179
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.66	มาก	.5773
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.0000
	2.3 มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยว	3.05	ปานกลาง	1.0000

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชายทะเลสะพานตัวที่		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ (ต่อ)			
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	2.66	ปานกลาง	.5773
	2.5 คำนึงถึงคุณภาพบริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.33	ปานกลาง	.5773
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.33	ปานกลาง	.5773
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.16	ปานกลาง	.2886
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	4.03	มาก	1.0000
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.66	มาก	.5773
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	2.66	ปานกลาง	.5773
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.0000
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.0000
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	3.03	ปานกลาง	1.0000
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน	3.05	ปานกลาง	1.0000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.93	ปานกลาง	.9018
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		3.05	ปานกลาง	.6619

จากตารางที่ 4.24 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชายทะเลสะพานตัวที่สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.66 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.33 (ระดับปานกลาง) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก และลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางในการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 2.33 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.22 (ระดับปานกลาง)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 3.66 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.33 (ระดับปานกลาง) มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) และมีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.16 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชน และผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 3.66 (ระดับมาก) มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) และมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.46 (ระดับมาก)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) และมีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม ค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.93 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.46 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.22 (ระดับปานกลาง) ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.93 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.18 ศาลเจ้าฮกเกี้ยน

ตารางที่ 4.25 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลเจ้าฮกเกี้ยน

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลเจ้าฮกเกี้ยน		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.05	มาก	.5775
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.14	มาก	.6900
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	2.57	น้อย	.7868
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.05	น้อย	.5773
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.57	มาก	.5345
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.42	มาก	.9759
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.28	ปานกลาง	.4379
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.42	มาก	.5345
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	3.14	ปานกลาง	.6900
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.42	มาก	.7868
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.28	ปานกลาง	.7559
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน	3.28	ปานกลาง	.9511
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.14	ปานกลาง	1.0690
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.28	ปานกลาง	.6506
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.03	ปานกลาง	1.1547
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	2.57	น้อย	1.2724
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลเจ้าฮักเกี้ยน		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	2.85	ปานกลาง	.8997
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	1.1127
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.9511
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	2.42	น้อย	.5345
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน	2.85	ปานกลาง	.8997
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.71	ปานกลาง	.5273
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.04	ปานกลาง	.3995

จากตารางที่ 4.25 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของศาลเจ้าฮักเกี้ยนสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.14 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.57 (ระดับมาก) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.42 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 2.57 (ระดับน้อย) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทาง การเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 2.05 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.28 (ระดับปานกลาง)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ และมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.42 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว และมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.28 (ระดับปานกลาง) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3.14 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.28 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ ค่าเฉลี่ย 3.28 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเพณี มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 2.85 (ระดับปานกลาง) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.71 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชม ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหารค่าเฉลี่ย 2.57 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.88 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.85 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.71 (ระดับปานกลาง) และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 2.42 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.71 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.04 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่และด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.28 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.04 (ระดับปานกลาง) และด้านกิจกรรมค่าเฉลี่ย 2.88 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.19 ชาวพันธุ์พื้นเมือง

ตารางที่ 4.26 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชาวพันธุ์พื้นเมือง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชาวพันธุ์พื้นเมือง		ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.66	มาก	.5164
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.66	มาก	.8165
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.03	ปานกลาง	.6324
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางในการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.05	น้อย	.6324
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	2.83	ปานกลาง	.7527
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.50	มาก	.5477
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.11	ปานกลาง	.3103
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.33	ปานกลาง	1.0328

ตารางที่ 4.26 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชาวพันธุ์พื้นเมือง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชาวพันธุ์พื้นเมือง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ (ต่อ)			
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	2.83	ปานกลาง	.7527
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.83	ปานกลาง	.4082
	2.4 คำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	2.50	น้อย	.5477
	2.5 คำนึงถึงคุณภาพบริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.03	ปานกลาง	.8944
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.33	ปานกลาง	.8165
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>2.97</i>	<i>ปานกลาง</i>	<i>.4399</i>
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.50	มาก	.8366
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.66	มาก	1.0328
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมส่งเสริมท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>2.88</i>	<i>ปานกลาง</i>	<i>1.0318</i>
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	3.03	ปานกลาง	.6324
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	.6324
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	3.16	ปานกลาง	.7527
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	3.16	ปานกลาง	.7527
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน	3.03	ปานกลาง	.8944
	<i>ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน</i>	<i>3.06</i>	<i>ปานกลาง</i>	<i>.6889</i>
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		3.10	ปานกลาง	.4334

จากตารางที่ 4.26 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชาวพันธุ์พื้นเมือง สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.66 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มี ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 2.83 (ระดับปานกลาง) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 2.05 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.11 (ระดับปานกลาง)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอและมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.33 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดในการรองรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.83 (ระดับปานกลาง) และมีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.50 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.97 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 3.66 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.33 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.16 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม รายด้าน เท่ากัน 3.26 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.16 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.06 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.01 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความเห็นมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.26 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ด้านพื้นที่

ค่าเฉลี่ย 3.11 (ระดับปานกลาง) ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 3.06 (ระดับปานกลาง) และด้านการจัดการ
ค่าเฉลี่ย 2.97 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.20 แหลมตะลุมพุก

ตารางที่ 4.27 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหลมตะลุมพุก

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหลมตะลุมพุก		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.37	มากที่สุด	1.0606
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.25	มากที่สุด	.7071
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.50	มาก	1.414
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	3.03	ปานกลาง	1.511
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.37	ปานกลาง	1.3024
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	4.05	มาก	.9259
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.75	มาก	.7559
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	2.62	ปานกลาง	1.1877
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	2.37	น้อย	1.1877
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.62	ปานกลาง	1.1877
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.3093
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	2.87	ปานกลาง	.9910
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	2.62	ปานกลาง	1.3024
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.68	ปานกลาง	1.1035
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	2.87	ปานกลาง	.8345
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	2.75	ปานกลาง	1.0351
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหลมตะลุมพุก		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
3.	ด้านกิจกรรม (ต่อ)			
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	2.62	ปานกลาง	.5175
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.50	น้อย	.9258
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	2.62	ปานกลาง	.9161
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	3.12	ปานกลาง	.9910
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน	2.62	ปานกลาง	.7440
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.70	ปานกลาง	.6502
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		2.99	ปานกลาง	.6446

จากตารางที่ 4.27 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหลมตะลุมพุก สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.37 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.25 (ระดับมากที่สุด) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.75 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน ค่าเฉลี่ย 2.87 (ระดับปานกลาง) มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอมีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีการเฝ้าระวัง

ด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.62 (ระดับปานกลาง) และมีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.37 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.68 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชน และผู้มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.87 (ระดับปานกลาง) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.85 (ระดับปานกลาง) มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าเฉลี่ย 2.75 (ระดับปานกลาง) และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ย 2.37 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.85 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 3.12 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.62 (ระดับปานกลาง) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.50 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.70 (ระดับปานกลาง)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 2.99 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.75 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.85 (ระดับปานกลาง) ด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.70 (ระดับปานกลาง) และด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.68 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

4.2.3.21 โรงสีไฟโบราณ โรงสีแม่ครู

ตารางที่ 4.28 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโรงสีไฟโบราณ โรงสีแม่ครู

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโรงสีไฟโบราณ โรงสีแม่ครู		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
1.1	มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	4.16	มาก	.4082
1.2	มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	4.66	มากที่สุด	.5164
1.3	เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	3.33	ปานกลาง	1.0328
1.4	มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.16	น้อย	.9831
1.5	ลักษณะที่ตั้งสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	3.50	มาก	.5477
1.6	ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	4.03	มาก	1.0954
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.63	มาก	.5619

ตารางที่ 4.28 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโรงสีไฟโบราณ โรงสีแม่ครู

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโรงสีไฟโบราณ โรงสีแม่ครู		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	2.66	ปานกลาง	.8165
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	2.50	น้อย	.5477
	2.3 จัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.66	ปานกลาง	.5164
	2.4 คำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	2.83	ปานกลาง	.4082
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	2.50	น้อย	.5477
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	2.66	ปานกลาง	.5164
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.63	ปานกลาง	.4644
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.16	ปานกลาง	.9831
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	2.83	ปานกลาง	1.3291
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535
	3.5 ของรัฐ เอกชน ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม	2.05	น้อย	1.0000
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งฯ	2.16	น้อย	.4082
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	2.33	น้อย	.5164
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ	2.16	น้อย	.7527
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน	2.66	ปานกลาง	.8165
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.26	น้อย	.2422
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		2.85	ปานกลาง	.3060

จากตารางที่ 4.28 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโรงสีไฟโบราณ โรงสีแม่ครู สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.66 (ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.16 (ระดับมากที่สุด) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.33 (ระดับปานกลาง) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 2.16 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.63 (ระดับมาก)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.83 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.66 (ระดับปานกลาง) มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.50 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.63 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น และมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.16 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.83 (ระดับปานกลาง) และการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.16 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.83 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.33 (ระดับน้อย) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.16 (ระดับน้อย) และการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม ค่าเฉลี่ย 2.05 (ระดับน้อย) ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.26 (ระดับน้อย)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 2.85 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.63 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรม

ค่าเฉลี่ย 2.83 (ระดับปานกลาง) ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.63 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.26 (ระดับน้อย) ตามลำดับ

4.2.3.22 ขนมหิน หมี่เมืองนัง

ตารางที่ 4.29 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ขนมหิน หมี่เมืองนัง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของขนมหิน หมี่เมืองนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.	ด้านพื้นที่			
	1.1 มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.05	ปานกลาง	1.0000
	1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	3.50	มาก	.7071
	1.3 เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก	2.50	น้อย	.7071
	1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย	2.03	น้อย	.7071
	1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้	2.50	น้อย	.7071
	1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต	3.03	ปานกลาง	1.0000
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.66	ปานกลาง	.2357
2.	ด้านการจัดการ			
	2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ	3.03	ปานกลาง	1.0000
	2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว	2.50	น้อย	.7071
	2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.50	น้อย	.7071
	2.4 มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.0000
	2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน	3.03	ปานกลาง	1.0000
	2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน	3.05	ปานกลาง	1.3024
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.83	ปานกลาง	.2357
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น	3.50	มาก	.7071
	3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร	3.50	มาก	.7071
	3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์	2.85	ปานกลาง	1.3451
	3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ	3.28	ปานกลาง	1.2535

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของชนมจีน หมีเมืองนัง		ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
3.	ด้านกิจกรรม			
	3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมส่งเสริมท่องเที่ยว	2.71	ปานกลาง	.7559
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.88	ปานกลาง	1.0318
4.	ด้านการมีส่วนร่วม			
	4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจาย รายได้เสริม	2.50	น้อย	.7071
	4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.0000
	4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว	3.03	ปานกลาง	1.0000
	4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาครัฐ	2.11	น้อย	1.0005
	4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วม จากภาคเอกชน	2.50	ปานกลาง	.7071
	ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	2.60	ปานกลาง	.2828
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		2.74	ปานกลาง	.1649

จากตารางที่ 4.29 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชนมจีน หมีเมืองนัง สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 3.50 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก และลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.50 (ระดับน้อย) และมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทาง การเดินทางที่เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 2.03 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.66 (ระดับปานกลาง)

ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็นมีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอมีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว และมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีการจัดการด้านความปลอดภัย

จากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.50 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.83 (ระดับปานกลาง)

ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น และมีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.50 (ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.05 (ระดับปานกลาง) มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และมีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ มีค่าเฉลี่ย 2.50 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 3.03 (ระดับปานกลาง)

ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแล และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.03 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ประเด็น มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.50 (ระดับน้อย) และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 2.11 (ระดับน้อย) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากัน 2.60 (ระดับน้อย)

ทั้งนี้ ผลการแสดงความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 2.74 (ระดับปานกลาง) โดยด้านที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 3.03 (ระดับปานกลาง) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.83 (ระดับปานกลาง) ด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 2.66 (ระดับปานกลาง) และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.60 (ระดับน้อย) ตามลำดับ

4.3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการสำรวจพื้นที่และการประเมินศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำ และผลการศึกษาจากโครงการวิจัยย่อยที่ 2 กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง ผลการวิจัยได้มีการกำหนดส่วนแบ่งทางการตลาดและกลุ่มเป้าหมายหลัก โดยรูปแบบวิถีการท่องเที่ยว ได้แก่ วิถีอาหาร จะสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นกลุ่มผู้สูงอายุวัยเกษียณ วิถีตามรอยพ่อ ร.9 และตามรอย ร.5 จะสอดคล้องกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มนักเรียน และกลุ่มอาชีพที่มาดูงาน และวิถีความเชื่อ จะสอดคล้องกลุ่มผู้สูงอายุวัยเกษียณและกลุ่มอาชีพที่มาดูงาน กล่าวได้ว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวของอำเภอปากพนังประกอบด้วย กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มดูงาน และกลุ่มสังสรรค์-เลี้ยงรุ่น สามารถนำผลการศึกษาจากทั้งสองโครงการมาประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับตัวแทนภาคเอกชนในพื้นที่ บริษัทนำเที่ยว และนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยว ได้ข้อสรุปเพื่อเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ได้จำนวน 6 เส้นทาง โดยจำแนกออกเป็น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป จำนวน 2

เส้นทางเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงานจำนวน 3 เส้นทาง และ เส้นทาง
การท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสังสรรค์-เลี้ยงรุ่น จำนวน 1 เส้นทาง

4.3.1 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป

เส้นทางที่ 1 ล่องเรือชมบาง-เล่าขานวาทภัยแหลมตะลุมพุก-ตามรอย ร.9-คอนโดรงนก-เรือข้ามฟากบาท
เดียว-ชมมลาดำเนินงานบุญ-สวนส้มโอทับทิมสยาม

- 08.00 น. **วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร** ชมความงามของพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ไร้เงาพันปี แห่ผ้าพระบลด
ตามรอยเสด็จพระเจ้าตากสิน ไหว้พระแอดขอพรให้ปวดยหาย ชมผ้ายกร้อยปี พระ 4 หู
พระ 6 นิ้ว พระเจ้าซู้ พระนารายณ์ศิลาพันปี ตักบาตรพระร้อยเต็มบุญให้อิ่มสุข
- 10.00 น. **ล่องเรือชมวิถีประมงชาวแหลมตะลุมพุก** (การถีบเลนเก็บหอย กระชังเลี้ยงปลา การจับ
ปลากระบอกขึ้นซื้อแห่งปากพนัง การทำกะปิ) ค้นหาปริศนามหัศจรรย์ของสายน้ำไหลจากใต้ชั้น
เหนือและปลายแหลมรูปพระจันทร์เสี้ยว
- 11.30 น. ฟังเรื่องเล่าขานวาทภัยแหลมตะลุมพุก พ.ศ. 2505 จากคุณยายลอง คงจุด ผู้อาศัยในบ้านที่
เหลือเพียงหลังเดียวจากเหตุการณ์ครั้งนั้น
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ร้านอาหารริมทะเลย่านแหลมตะลุมพุก)
- 13.15 น. แวะถ่ายรูปกลางอุโมงค์ป่าสนงามเหมือนฉากภาพยนตร์ลอร์ดออฟเดอะริงส์เขียวละ
- 13.40 น. กราบไหว้**ขอพรองค์เทพเจ้ากวนอู**ที่ศาลเจ้าในชุมชนริมทะเลแหลมตะลุมพุก พร้อมฟังเรื่องราว
ชาวจีนแผ่นดินใหญ่ที่เอาเสื้อผืนหมอนใบข้ามน้ำข้ามทะเลมาตั้งรกรากอยู่ที่นี่
- 14.30 น. **ย่านคอนโดรงนก...แวะซื้อรังนก**พร้อมชมกระบวนการคัดสรรรังนกแบบสดๆเดินชมย่านเมืองเก่า
ปากพนังพร้อมฟังอดีตที่ยิ่งใหญ่ในยุคข้าวเฟื่องฟูตามมาด้วยยุครังนกที่รุ่งเรือง ถ่ายภาพให้ซิคๆ
ด้วยฉากตึกเก่าแบบชิโนโปรตุกีสของบ้านรังนกหลังแรกในปากพนัง ตลาดร้อยปี...แวะซื้อขนม
เปียะโกชัย ปลากระบอกร้า และเหล้ากุ่มหอยปูปลานานาชนิดที่มีทั้งสดและแห้ง เอามาจาก
ชุมชนล้วนๆ
- 15.15 น. **วัดพระผุด** ชมพระผุดอายุนับร้อยปีที่เกิดจากอภินิหารชวนทึ่ง...พร้อมตามรอยเสด็จล้านเกล้าฯ
รัชกาลที่ 9 พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ที่วัดแห่งนี้ และพลาดไม่ได้กับคิวลิงค์อายุ 1,200 ปี ที่รอน
แรมมาจากชุมชนโมคลาน ชุมชนโบราณที่ผสมผสานระหว่างพุทธและพราหมณ์ในอดีต
- 15.45 น. นั่งเรือข้ามฟากถูกสุดในประเทศไทย...บาทเดียว เคล้าบรรยากาศคอนโดนกแอ่นริมน้ำ และวิถี
ชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง
- 16.00 น. **บ้านหอยรอก**...ชมหมู่บ้านทำขนมลา ขนมขึ้นชื่อในงานบุญเดือนสิบที่นับเป็นงานมหามบุญ
อันยิ่งใหญ่ของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมทดลองทำขนมลาที่ทำหายยิ่งนัก...อย่าทำ
ขนมลาติดกระตนะจะ!!!
- 16.45 น. แวะชมความงามของทัศนียภาพของแม่น้ำปากพนังและ**ประตูน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์**กั้นระหว่าง
น้ำเค็มและน้ำจืด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ระหว่างทางชมปากปล่อง
โรงสีไฟฟ้าได้รับการกล่าวขานชื่อจาก มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่า “**กระถางต้นไม้สูงที่สุดในโลก**”

17.30 น. ชมสวนส้มโอทับทิมสยาม ซึ่งสีของเนื้อส้มโองามดูจัดทับทิมสยาม มีรสชาติหวานกรอบ

18.30 น. ส่งคณะถึงที่พัก

ภาพที่ 4.46 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป เส้นทางที่ 1

เส้นทางที่ 2 สวนส้มโอทับทิมสยาม-เกาะนางโดย-วัดนาควารี-วัดพระผุด-ศาลาหลวงพ่อโอภาสี-โครงการพระราชดำริฯ-โรงสีแม่ครู

- 08.00 น. วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ชมความงามของพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ไร้เงาพันปี แห่ผ้าพระบลดตามรอยเสด็จพระเจ้าตากสิน ไหว้พระแอตขอพรให้ปวดหาย ชมฝ้ายกร้อยปี พระ 4 หู พระ 6 นิ้ว พระเจ้าขู้ พระนารายณ์ศิลาพันปี ตักบาตรพระร้อยเต็มบุญให้อิ่มสุข
- 09.30 น. ชมสวนส้มโอทับทิมสยาม ซึ่งสีของเนื้อส้มโองามดุจดังทับทิมสยาม มีรสชาติหวานกรอบ
- 10.30 น. **วัดเกาะนางโดย** ตำนานพระเมสซีแห่งพระเจ้าจันทร์ภาณุ (พงษาสूर) หรือพระเจ้าศรีธรรมโศกราชแห่งราชวงศ์ปัทมวงศ์
- 11.30 น. **วัดนาควารี** ชมเรื่องราวที่มางานแข่งเรือเพียวชักพระที่สุดแห่งลุ่มน้ำปากพนัง
- 12.00 น. นั่งเรือข้ามฟากถูกสุดในประเทศไทย...บาทเดียว เคล้าบรรยากาศคอนโดนกแอ่นริมน้ำ และวิถีชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง แล้วถ่ายภาพให้ชิลๆ ด้วยฉากตึกเก่าแบบชิโนโปรตุกีสของบ้านรังนกหลังแรกในปากพนัง ตลาดร้อยปี...แวะซื้อขนมเปียะโกชัย ปลากระบอกร้า และเหล้ากุ่มหอยปูปลานานาชนิดที่มีทั้งสดและแห้ง เอามาจากชุมชนล้วนๆ
- 12.30 น. รับประทานอาหารพื้นถิ่น...ขนมจีนแม่แซ และหมีผัดเมืองนัง
- 13.30 น. **วัดพระผุด** ชมพระผุดอายุนับร้อยปีที่เกิดจากอภินิหารชวนทึ่ง...พร้อมตามรอยเสด็จล้านเกล้าฯ รัชกาลที่ 9 พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ที่วัดแห่งนี้ และพลาดไม่ได้กับศิวลึงค์อายุ 1,200 ปี ที่รอนแรมมาจากชุมชนโมคลาน ชุมชนโบราณที่ผสมผสานระหว่างพุทธและพราหมณ์ในอดีต
- 14.15 น. **ศาลาหลวงพ่อโอภาสี** เป็นสถานที่เกิดของหลวงพ่อโอภาสี ซึ่งท่านเชี่ยวชาญในการนั่งสมาธิกรรมฐานและการบาลี ภายในอาคารมีภาพหลวงพ่อในอริยาบถต่างๆ
- 14.45 น. แวะชมความงามของทัศนียภาพของแม่น้ำปากพนังและ**ประตูน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์**กั้นระหว่างน้ำเค็มและน้ำจืด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ระหว่างทางชมปากปล่องโรงสีไฟที่ได้รับการกล่าวขานชื่อจาก มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่า “**กระถางต้นไม้สูงที่สุดในโลก**”
- 15.30 น. ชม**โรงสีแม่ครู**ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.5) เสด็จเปิดโรงสีแห่งนี้ เมื่อ พ.ศ. 2447 เนื่องด้วยเงินโค้วฮักหึง ได้ขอกู้เงินพระคลังข้างที่มาสสร้างโรงสี ทั้งนี้ โรงสีนี้เรียกว่าโรงสีไฟ (จักรไอน้ำ) ที่สร้างขึ้นแห่งแรกของภาคใต้ ปากปล่องโรงสีไฟทำด้วยปูนซีเมนต์ โครงสร้างเดียวกับรางรถไฟซึ่งนำเข้ามาจากต่างประเทศจึงเป็นแห่งเดียวที่ไม่เหมือนโรงสีอื่นๆ (เฉพาะวันอาทิตย์) เทียวชม**ตลาดย้อนยุค**แสดงอัตลักษณ์การขายขนมพื้นถิ่นในสมัยอดีตและปัจจุบัน ข้าวยาหอโบบัวแม่ต้อย หมีแดงเมืองนังหอโบบัว ขนมตาบอด ขนมเปียกปูน ขนมชั้น ขนมขี้มอด ขนมข้าวเหนียวเปียกมะพร้าวอ่อนกะทิสด ขนมเปียกปูนกะทิสด ขนมขี้หมาพองเซ (ขนมดู) ขนมรังนก ขนมจาก ทอดมันกุ้ง เกรียบข้าวเจ้า (ข้าวเกรียบว่าว) มะม่วงเบาแช่อิ่ม ใต้ปลากระบอก โจ๊กกะลา มะม่วงหาว มะนาวโห่ ป่าไผ่ขนมโคริมเขื่อน เป็นต้น
- 17.00 น. กลับถึงที่พัก (ย่านตัวเมือง)

ภาพที่ 4.47 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป เส้นทางที่ 2

4.3.2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน

เส้นทางที่ 1 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง...หมู่บ้านขนมลา-เรือข้ามฟากบาทเดียว-ย้อนรอยวาทภัยแหลมตะลุมพุก- วิถีประมงลุ่มน้ำปากพนัง-เกษตรพอเพียงด้วยวิถีข้าวและวิถีจาก-คอนโดรงนกแอ่น-โครงการพระราชดำริฯ

- 08.00 น. **วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร** ชมความงามของพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ไร้เงาพันปี แห่ผ้าพระบลดตามรอยเสด็จพระเจ้าตากสิน ไหว้พระแอตขอพรให้ปัดหาย ชมฝ้ายกร้อยปี พระ 4 หู พระ 6 นิ้ว พระเจ้าขุ พระนารายณ์ศิลาพันปี ตักบาตรพระร้อยเต็มบุญให้อิ่มสุข
- 10.00 น. ปากพนัง ชม**หมู่บ้านทำขนมลา** ชมขึ้นชื่อในงานบุญเดือนสิบที่นับเป็นงานมหากุศลอันยิ่งใหญ่ของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมทดลองทำขนมลาที่ทำหายยิ่งนัก...อย่าทำขนมลาดิดกระตะนะจ๊ะ!!!
- 11.30 น. **นั่งเรือข้ามฟากสุดในประเทศไทย...บาทเดียว** เคล้าบรรยากาศคอนโดนกแอ่นริมน้ำ และวิถีชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง – ชมวิถีชุมชน**ตลาดร้อยปี** การขายอาหารทะเลสดๆ อาหารทะเลแบบแห้ง ขนมเปี๊ยะโกซัย – ถ่ายภาพให้ชิลๆ ด้วยฉากตึกเก่าแบบชิโนโปรตุกีสของบ้านรังนกหลังแรกในย่าน**คอนโดรงนก**– แวะซื้อรังนกพร้อมชมกระบวนการคัดสรรรังนกแบบสดๆ
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวันพร้อมล่องเรือชมวิถีสายน้ำทั้งสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง
- 13.15 น. ชมความเป็นมาและเรื่องราวในอดีตของปากพนัง และความเป็นมาของ**โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ณ **พิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี** จากนั้น ถ่ายรูปชมความงามของแม่น้ำปากพนังและประตูน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์
- 15.00 น. **วิถีข้าวพื้นเมือง** ณ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนตำบลขนานนก ชมการทำนาข้าวซึ่งมีพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเฉพาะถิ่น คือ ข้าวกาดดำ ซึ่งมีเมล็ดข้าวมาก 400-500 เมตร/ รวง นอกจากนี้ ยังมีข้าวพื้นเมืองอื่นๆ เช่น ข้าวช่อหลุมพี ข้าวเล็บนก ข้าวเหลือง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวช่อนางงาม และข้าวยาโค (ข้าวร้อยวัน) เป็นต้น
- 16.30 น. **วิถีจาก...**ชมการแสดงองค์ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยจาก (น้ำตาลจาก ขนมจาก ตับจากสำหรับบุหงหลังคาหรือทำฝามังกระท่อมหรือขนาน น้ำสมจาก ฯลฯ)
- 18.00 น. เดินทางกลับที่พัก (ในตัวเมืองนครศรีธรรมราช)

ภาพที่ 4.48 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน เส้นทางที่ 1

เส้นทางที่ 2 วัดพระมหาธาตุฯ - ปากพั่น...ล่องเรือในบาง-เรือข้ามฟากบาทเดียว-วิถีประมงคนลุ่มน้ำปากพั่น
เกษตรสมัยใหม่ที่สวนส้มโอทับทิมสยาม-ตลาดร้อยปีปากพั่น-คอนโดรีนกงแอน

- 08.00 น. วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ชมความงามของพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ไร้เงาพันปี แห่ผ้าพระบถตามรอยเสด็จพระเจ้าตากสิน ไหว้พระแอดขอพรให้ปัดหาย ชมฝ้ายกร้อยปี พระ 4 หู พระ 6 นิ้ว พระเจ้าชู พระนารายณ์ศิลาพันปี ตักบาตรพระร้อยเต็มบุญให้อิ่มสุข
- 10.30 น. ล่องเรือในบาง (ลำคลอง) ชมวิถีประมงชุมชนบ้านเกาะไชย บ้านบางศรีจันทร์ บ้านโค้งโค้งขาว และชุมชนแหลมตะลุมพุก (การถีบเลนเก็บหอย กระชังเลี้ยงปลา การจับปลากระบอกขึ้นชื่อแห่งปากพั่น การทำกะปิ) ค้นหาปริศนามหัศจรรย์ของสายน้ำไหลจากใต้ชั้นหินและปลายแหลมรูปพระจันทร์เสี้ยว
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ร้านอาหารริมทะเลย่านแหลมตะลุมพุก)
- 13.30 น. **นั่งเรือข้ามฟากถูกสุดในประเทศไทย**บาทเดียว เคล้าบรรยากาศคอนโดรีนกงแอนริมน้ำ และวิถีชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปากพั่น – ชมวิถีชุมชน**ตลาดร้อยปี** การขายอาหารทะเลสดๆ อาหารทะเลแบบแห้ง ขนมเปี๊ยะโกชัย – ถ่ายภาพให้ชิคๆ ด้วยฉากตึกเก่าแบบชิโนโปรตุกีสของบ้านริมนกหลังแรกในย่าน**คอนโดรีนกง** – แวะซื้อรังนกพร้อมชมกระบวนการคัดสรรรังนกแบบสดๆ
- 15.00 น. ชมสวนส้มโอทับทิมสยาม ซึ่งสีของเนื้อส้มโองามดุจดั่งทับทิมสยาม มีรสชาติหวานกรอบ พร้อมรับฟังการบรรยายเกี่ยวกับการทำเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Smart Farm)
- 17.00 น. เดินทางกลับที่พัก (ในตัวเมืองนครศรีธรรมราช)

ภาพที่ 4.49 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน เส้นทางที่ 2

เส้นทางที่ 3 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง...ล่องเรือในบาง-เรือข้ามฟากบาทเดียว-วิถีประมงคนลุ่มน้ำปากพนัง
ย้อนรอยวาทภัยแหลมตะลุมพุก-ตลาดร้อยปีปากพนัง-คอนโดรงนกแอ่น

- 08.00 น. **วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร** ชมความงามของพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ไร้เงาพันปี แห่ผ้าพระบลดตามรอยเสด็จพระเจ้าตากสิน ไหว้พระแอตขอพรให้ปัดหาย ชมฝ้ายกร้อยปี พระ 4 หู พระ 6 นิ้ว พระเจ้าชู พระนารายณ์ศิลาพันปี ตักบาตรพระร้อยเต็มบุญให้อิ่มสุข
- 10.30 น. **ล่องเรือในบาง** (ลำคลอง) ชมวิถีประมงชุมชนบ้านเกาะไชย บ้านบางศรีจันทร์ บ้านโค้งโค้งขาว และชุมชนแหลมตะลุมพุก (การถีบเลนเก็บหอย กระชังเลี้ยงปลา การจับปลากระบอกขึ้นชื่อแห่งปากพนัง การทำกะปิ) ค้นหาปริศนามหัศจรรย์ของสายน้ำไหลจากใต้ขึ้นเหนือและปลายแหลมรูปพระจันทร์เสี้ยว
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ร้านอาหารริมทะเลย่านแหลมตะลุมพุก)
- 13.15 น. ฟังเรื่องเล่าขานจากเหตุการณ์**วาทภัยแหลมตะลุมพุก** พ.ศ. 2505 จากคุณยายลอง คงจูด ผู้อาศัยในบ้านที่เหลือเพียงหลังเดียวจากเหตุการณ์ครั้งนั้นและการตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์แห่งแรกของไทยโดยพระราชกุศลของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9)
- 15.00 น. **นั่งเรือข้ามฟากถูกสุดในประเทศไทย...บาทเดียว** เคล้าบรรยากาศคอนโดรงนกแอ่นริมน้ำ และวิถีชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง – ชมวิถีชุมชน**ตลาดร้อยปี** การขายอาหารทะเลสดๆ อาหารทะเลแบบแห้ง ขนมเปี๊ยะโกซัย – ถ่ายภาพให้ซิกๆ ด้วยฉากตึกเก่าแบบชิโนโปรตุกีสของบ้านรังนกหลังแรกในย่าน**คอนโดรงนก**– แวะซื้อรังนกพร้อมชมกระบวนการคัดสรรรังนกแบบสดๆ
- 16.30 น. ร่วมถ่ายภาพความงดงามของแม่น้ำปากพนังและ**ประตูน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์**ที่กั้นระหว่างน้ำเค็มและน้ำจืด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9)
- 18.00 น. เดินทางกลับที่พัก (ในตัวเมืองนครศรีธรรมราช)

4.3.3 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสังคม-สิ่งแวดล้อม

เส้นทาง วัดพระมหาธาตุฯ – สวนส้มโอทับทิมสยาม – เรือข้ามฟากบาทเดียว – ตลาดร้อยปี – คอนโดรีนัง – หลวงพ่อโอภาสี – มหัทธจรีย์พระพุทธรูปและศิวิลคัมภีร์ – กังหันยักษ์ริมทะเล – ล่องเรือดินเนอร์ยามเย็น

- 08.00 น. **วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร** ชมความงามของพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ไร้เงาพันปี แห้วผ้าพระบลดตามรอยเสด็จพระเจ้าตากสิน ไหว้พระแอดขอพรให้ปัดหาย ชมผ้าร้อยปี พระ 4 หู พระ 6 นิ้ว พระเจ้าอยู่หัว พระนารายณ์ศิลาพันปี ตักบาตรพระร้อยเต็มบุญให้อิ่มสุข
- 09.30 น. ชมสวนส้มโอทับทิมสยาม ซึ่งสีของเนื้อส้มโองามดั่งทับทิมสยาม มีรสชาติหวานกรอบ
- 10.30 น. **นั่งเรือข้ามฟาก**ที่สุดในประเทศไทย...บาทเดียว เคล้าบรรยากาศคอนโดรีนังน้ำ และวิถีชีวิตผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง **ตลาดร้อยปี**...แวะซื้อขนมเปียะโกชัย ปลากระบอกร้า และเหล่ากุ้งหอยปูปลานานาชนิดที่มีทั้งสดและแห้ง เอามาจากชุมชนล้วนๆ แวะชมความคลาสสิกของตึกเก่าแบบชิโนโปรตุกีสซึ่งเป็นคอนโดรีนังหลังแรกๆ จากนั้น แวะไหว้ศาลเจ้าฮกเกี้ยนขอพรจากเหล่าเทพเจ้า ชิมรังนกปากพนังและชมการคัดรังนกแบบสดๆ ในย่านคอนโดรีนัง
- 11.30 น. **ศาลาหลวงพ่อโอภาสี** เป็นสถานที่เกิดของหลวงพ่อโอภาสี ซึ่งท่านเชี่ยวชาญในการนั่งสมาธิกรรมฐานและการบาลี ภายในอาคารมีภาพหลวงพ่อในอิริยาบถต่างๆ
- 12.00 น. วัดนันทาราม ชมพระพุทธรูปนบร้อยปีที่เกิดจากอภินิหารชวนทึ่ง...พร้อมตามรอยเสด็จล้านเกล้าฯ รัชกาลที่ 9 พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ที่วัดแห่งนี้ และพลาดไม่ได้กับศิวิลคัมภีร์ 1,200 ปี ที่รอนแรมมาจากชุมชนโมคลาน ชุมชนโบราณที่ผสมผสานระหว่างพุทธและพราหมณ์ในอดีต
- 12.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ย่านแหลมตะลุมพุก)
- 13.45 น. ถ่ายรูปรวมแก๊ง ณ กังหันยักษ์ผลิตไฟฟ้าพลังลมริมอ่าวไทย
- 15.30 น. จิบชา กาแฟเคล้าบรรยากาศอุโมงค์จากริมคลอง ณ บ้านวงศ์เปี้ยสัจ
- 16.30 น. ชม**โรงสีแม่ครู**ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.5) เสด็จเปิดโรงสีแห่งนี้ เมื่อ พ.ศ. 2447 เนื่องด้วยเงินไค้ฮักหงี ได้ขอกู้เงินพระคลังข้างที่มาสสร้างโรงสี ทั้งนี้ โรงสีนี้เรียกว่าโรงสีไฟ (จักรไอน้ำ) ที่สร้างขึ้นแห่งแรกของภาคใต้ ปากปล่องโรงสีไฟทำด้วยปูนซีเมนต์ โครงสร้างเดียวกับรางรถไฟซึ่งนำเข้ามาจากต่างประเทศจึงเป็นแห่งเดียวที่ไม่เหมือนโรงสีอื่นๆ
- 17.15 น. **ล่องเรือชมวิถีสายน้ำ**ทั้งสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง ชมการวางยอจับปลา (ยอยักษ์ ยอเลื่อน) วัดวาอารามและชุมชนริมแม่น้ำ ปากปล่องโรงสีริมแม่น้ำที่มีต้นไม้เรียกว่า “กระถางต้นไม้สูงที่สุดในโลก” ไฮไลท์สำคัญ...สะตือทะเล ปากอ่าวปากพนัง พร้อมชมวิวแหลมตะลุมพุกที่มีภูมิประเทศคล้ายพระจันทร์เสี้ยว และสายน้ำที่ไหลจากใต้ชั้นเหนือแห่งเดียวไทย
- รับประทานอาหารเย็นบนเรือ พร้อมชมความงามของพระอาทิตย์ตกกลับทิวเขาหลวง

ภาพที่ 4.51 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำอำเภอปากพนังสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสังคม-สิ่งแวดล้อม

4.4 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

แนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพ่องในอำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลจากการสรุปแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพ่องในอำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่าศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำโดยภาพรวมมีค่าคะแนนศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่กลุ่มน้ำปากพ่องอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานลากพระแข่งเรือเพรียว บ้านขนมลา วัดรามประดิษฐ์ และวิถีจากปากพ่อง ตามลำดับ

กลุ่มที่มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ชายทะเลสะพานตัวที่ ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ศูนย์เรียนรู้ข้าวพันธุ์พื้นเมือง แหลมตะลุมพุก โรงสีโบราณแม่ครู ขนมจีนและหมี่เมืองนัง ตามลำดับ

ปากพ่องมีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำปากพ่องมากที่สุดคือในด้านพื้นที่ มีศักยภาพในระดับปานกลางในด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมจากการศึกษาสามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนี้

4.4.1 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำด้านพื้นที่

ศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีกลุ่มน้ำด้านพื้นที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากมากที่สุดจำนวน 3 แห่ง คือ โครงการพัฒนาพื้นที่กลุ่มน้ำปากพ่องอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลาด 100 ปี คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนก กลุ่มที่มีศักยภาพด้านพื้นที่ในระดับมาก ประกอบด้วยวัดรามประดิษฐ์งานลากพระแข่งเรือเพรียวตลาดเช้าเมืองนัง บ้านขนมลา บ้านขนมลาสวนส้มโอทับทิมสยาม ล่องเรือปากพ่อง วัดนาควารี แหลมตะลุมพุก กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย วิถีจากปากพ่อง วิถีจากปากพ่อง วัดเกาะนางโดย ศาลาหลวงพ่อโอภาสี

ตลาดย้อนยุคปากพ่อง ที่มีอุปสรรคในด้านจัดการความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว เพราะมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมากและให้ความรู้สึกแออัดควรมีการจัดการด้านการรองรับนักท่องเที่ยวนอกจากนี้ยังพบว่าขาดปัจจัยในดันป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่ายเนื่องจากจากการพิจารณาเป็นรายได้มีค่าคะแนนในด้านนี้ต่ำที่สุด

ศาลเจ้าฮกเกี้ยน มีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมสูงสุด แต่ทั้งนี้พบว่า มีค่าคะแนนต่ำในด้านเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยากมีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่ายเพราะมีค่าคะแนนศักยภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาเชิงพื้นที่พบว่า ศาลเจ้าฮกเกี้ยน มีอุปสรรคในด้านการเข้าถึงตัวแหล่งเนื่องจาก สังเกตเห็นได้ยาก และเส้นทางในการเข้าถึงค่อนข้างแคบจำเป็นต้องเดินผ่านพื้นที่ส่วนบุคคล ควรพัฒนาเป็นจุดแวะด้วยกิจกรรมทางเรือเล็กหรือเรือใหญ่ควรใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลักและเพิ่มเจ้าหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว

ชายทะเลสะพานตัวที่ ในด้านพื้นที่พบว่าตั้งอยู่ห่างออกไปจากย่านชุมชนริมน้ำปากพ่อง มีค่าคะแนนค่อนข้างต่ำในด้านลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้และมีป้ายและสัญลักษณ์

บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย ดังนั้นชายทะเลสะพานตัวที่ควรพัฒนาพื้นที่ให้มีความน่าดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เพียงพอที่จะเดินทางไป ปรับภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามอีกจุดหนึ่งของอำเภอปากพนัง ได้เห็นวิถีชีวิตที่น่าสนใจของชาวประมงชายฝั่ง นอกจากนี้ควรพัฒนาป้ายสัญลักษณ์เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางมากขึ้น

ชาวพันธุ์พื้นเมือง เป็นทรัพยากรที่แสดงถึงวิถีชีวิต ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เนื่องจากมีค่าคะแนนระดับศักยภาพสูงที่สุด แต่ทั้งนี้พบว่า มีค่าคะแนนต่ำสุดในด้าน ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้ เนื่องจากศูนย์เรียนรู้ชาวพื้นเมืองอยู่ในพื้นที่ตำบลนาบอน ห่างไปจากบริเวณเทศบาลตำบลปากพนัง การเข้าถึงค่อนข้างยาก ประกอบกับไม่มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย เพราะเป็นประเด็นที่มีค่าคะแนนศักยภาพในระดับต่ำที่สุดในด้านพื้นที่ ดังนั้น หากจะใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อนำเสนอวิธีเกษตรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้องพัฒนาป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง รวมทั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวให้คุ้มกับการเดินทางไปไกลจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก และจัดการพื้นที่นอกจากนี้ยังได้ในด้าน

ขนมจีน หมี่เมืองนัง พบว่า ต้องพัฒนาป้าย แผนที่และสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย เนื่องจากมีค่าคะแนนระดับศักยภาพต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านอื่นๆ ดังนั้น ป้ายบอกทางป้ายสื่อความหมายยังจำเป็นแม้จะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านการบริการ อาหาร

4.4.2 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนด้านการจัดการ

ศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนด้านการจัดการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีค่าระดับศักยภาพด้านการจัดการสูงสุดอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คอนโดนกแอ่นธุรกิจรังนกบ้านขนมลา วัดรามประดิษฐ์ งานลากพระแข่งเรือเพรียว ศาลาหลวงพ่อโอภาสี วัดนันทาราม สวนส้มโอทับทิมสยามเนื่องจากทรัพยากรและกิจกรรมดังกล่าวมีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน ในลักษณะขององค์กร ศูนย์การเรียนรู้ละ ธุรกิจส่วนบุคคล และพื้นที่ส่วนบุคคล

วิถีจากปากพนัง มีค่าคะแนนด้านการจัดการ เฉลี่ยมากที่สุดในด้านการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่มีการจัดพื้นที่เพื่อสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการทำน้ำตาลจากทุกกระบวนการแต่อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีคะแนนต่ำสุดในการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาถึงสภาพทรัพยากรพบว่า ในการเรียนรู้วิถีจากมีการนำนักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงานไปเยี่ยมชมสาธิตการปาดจาก ซึ่งมีการพาไปเรียนรู้ในป่าจากในสถานที่จริง ดังนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว พื้นที่รองรับควรมีการจัดทำนันทนาการหรือพื้นที่สำหรับสาธิตการทำน้ำตาลจากเพื่อให้เอื้อต่อนักท่องเที่ยวทุกวัยที่อาจจะไม่สะดวกในการลงไปเยี่ยมชมในป่าจาก ในการสังเกตการณ์ตมน้ำตาลจากควรมีป้ายเตือนระวังในเรื่องการเข้าใกล้พื้นที่ร้อนจากเตา เป็นต้น

ล่องเรือปากพนัง ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว เนื่องจากเรือขนาดใหญ่ค่อนข้างมีความแข็งแรงคงทนปลอดภัย อัตราการเล่นเรืออยู่ในระดับพอดี มีการเตรียมความพร้อมด้านเสื้อชูชีพ อย่างไรก็ตามก็ควรพิจารณาเรื่องของการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านการจัดการ ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ล่องเรือได้จำนวนมากต่อครั้ง ดังนั้นการควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ในเรื่องของการจัดการขยะจึงเป็นสิ่งสำคัญ ควรจัดให้มีกฎระเบียบในการล่องเรือ ควบคุมการทิ้งขยะลงแม่น้ำ ส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เห็นคุณค่าของแม่น้ำควบคู่กันไปด้วยเช่นกัน

ตลาด 100 ปี พบว่า ค่าคะแนนด้านการจัดการต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ เกี่ยวกับการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่การจัดการด้านความปลอดภัยการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว ตามลำดับ พบว่าในตลาด 100 ปี เป็นตลาดริมน้ำที่มีการวางอาหารทะเลและสินค้าผลิตภัณฑ์ เป็นเสน่ห์แสดงอัตลักษณ์ของพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตาม ทางเดินในบริเวณดังกล่าวยังแคบและเสี่ยงอันตรายจากการลื่นล้ม ประกอบกับบริเวณที่จะเดินเชื่อมไปยังศาลเจ้าฮกเกี้ยน เป็นทางเดินไม้ ไม่มีราวจับ อาจจะไม่ปลอดภัยสำหรับกลุ่มครอบครัว หรือกลุ่มผู้ใหญ่เท่าที่ควร ดังนั้นการปรับปรุงภูมิทัศน์จัดวางร้านค้าให้เป็นระบบตลอดจนการดูแลเรื่องความปลอดภัยตรงทางเดินเชื่อมยังแหล่งท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกการขึ้นลงเรือข้ามฟากจึงเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา

ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ด้านการจัดการ มีจุดแข็งในด้านการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ เนื่องจากเป็นสถานที่ส่วนบุคคล แต่พื้นที่ยังมีข้อควรระวังโดยเฉพาะในด้านการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว เนื่องจากทางเดินจากท่าเรือข้ามฟากไปยังศาลเป็นทางเดินไม้ค่อนข้างอันตรายและบางจุดแสงสว่างน้อย ควรปรับปรุงจัดให้มีทางเดินที่มีราวจับ พื้นไม้ที่ไม่ลื่น เพิ่มแสงสว่างตรงทางเข้า สามารถปรับด้านหน้าให้เป็นท่าเรือเล็กหรือท่าเรือใหญ่ให้เป็นอีกจุดแวะพักอีกจุดหนึ่งในการล่องเรือแม่น้ำปากพนัง

ตลาดย้อนยุคปากพนัง ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม เนื่องจากมีการส่งเสริมให้มีการใช้วัสดุจากธรรมชาติ มีการจัดเก็บขยะและการส่งเสริมความเป็นไทย ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังพบว่ามีข้อจำกัดในด้านการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีค่าคะแนนในระดับที่ต่ำที่สุดในด้านการจัดการ ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวค่อนข้างมีจำนวนมากทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวเช่น ม้านั่งสำหรับรับประทานอาหาร เป็นต้น ดังนั้น ควรหาแนวทางในการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังจุดอื่นๆ บริเวณใกล้เคียง หรือการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อชะลอการท่องเที่ยวในจุดหลัก เป็นต้น

วัดเกาะนางโผ ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว มีพื้นที่ขนาดกว้างมีที่จอดรถเพียงพอเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในตำบลคลองน้อย ห่างจากเขตเทศบาล มีพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวเพียงพอ แต่พบจุดด้อยในด้านการจัดการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ บางอย่างมีการชำรุดทรุดโทรมไป การดูแลภูมิทัศน์ ความสะอาด

ควรปรับปรุง นอกจากนี้ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยวมีการชำรุดไปตามกาลเวลา ควรจัดให้มีการบูรณะซ่อมแซมจัดภูมิทัศน์ ปรับปรุงพื้นที่นำสิ่งที่สำคัญของพื้นที่มานำเสนอให้โดดเด่น

ชายทะเลสะพานดำ ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นจุดสงบเหมาะสำหรับการเรียนรู้ ประมงชายฝั่ง มีชุมชนประมงอยู่ใกล้เคียง นักท่องเที่ยวสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้คนในพื้นที่ที่ตกปลาในบริเวณนั้น สิ่งที่สามารถส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมงานประเพณี และมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ค่อนข้างต่ำ มีค่าระดับศักยภาพต่ำกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ สามารถพัฒนา กิจกรรมหรือการแข่งขันประจำปีเกี่ยวกับวิถีประมง เช่น แข่งขันตกปลา โดยใช้ความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ทั้งรัฐและเอกชน ทำให้บริเวณดังกล่าวมีคุณค่าทางด้านการท่องเที่ยวขึ้นมาได้

กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไข ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว และมีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ ผู้มาเยือนเนื่องจากพบว่าชุมชนได้มีการจัดเตรียมเสื้อชูชีพ ตาข่ายกำบังแดด และหมวกสำหรับนักท่องเที่ยว สามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการล่องเรือทางเลือกอีกกิจกรรมให้กับพื้นที่ได้ดี เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาจำกัด นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวไปเรียนรู้วิถีประมงได้ใกล้ชิดมากขึ้น เช่น ไปดู การงมหอย จับปลาด้วยมือ เป็นต้น อย่างไรก็ตามจะต้องคำนึงขีดความสามารถในการรองรับของเรือ รวมทั้งให้มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม การควบคุมขยะที่เกิดจากนักท่องเที่ยว มีมาตรการในการป้องกันสิ่งแวดล้อม ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมการจัดการขยะในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อพัฒนาเป็นจุดขายอีกจุดโดยเฉพาะการเดินทางทัศนียภาพริมน้ำ ชมอุโมงค์ป่าจาก เป็นต้น

ชาวพันธุ์พื้นเมือง ตำบลขนานนก ข้อเด่นในด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอคือยังมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่น้อยมากเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมในการรองรับได้นักท่องเที่ยวยังน้อย สามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้ มีโรงแสดง นิทรรศการเกี่ยวกับการปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง ควรมีการนำเอาอุปกรณ์ของใช้ของชาวนาในการปลูกข้าวในอดีตมา รวบรวม จัดแสดงและมีสาธิตการปลูกข้าวหรือมีกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชาวนาปากพนัง จะทำให้พื้นที่นี้มีความน่าสนใจและคุ้มค่าต่อการเดินทางมาเยี่ยมชม

ตลาดเช้าเมืองนัง ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว ตลาดเช้าเมืองนังสามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม โดยการรับประทานอาหารเช้า มีอาหารหลากหลายประเภทที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความชอบที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ดีควร ระวังมั่วสุมในด้านการจัดการขยะ ควรมีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีค่าคะแนนต่ำสุดเมื่อ เปรียบเทียบกับประเด็นอื่นๆ ควรมีการการรณรงค์การลดใช้พลาสติก ใช้วัสดุจากธรรมชาติจะทำให้ตลาด มีเสน่ห์ขึ้นมาได้อีกด้วย

ขนมจีน หมีเมืองนัง ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการเฝ้าระวังด้าน ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นธุรกิจที่เน้นรับประทานที่ร้าน เน้นอัตลักษณ์ วัฒนธรรมการกินของคนปากพนัง นักท่องเที่ยวได้ประสบการณ์จากอาหารถิ่น อย่างไรก็ตามควรมีการจัดการ

พื้นที่สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ หรือเพิ่มอาหารถิ่นประเภทอื่นๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เลือกรับประทาน และเชื่อมโยงสินค้าผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

แหลมตะลุมพุก ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากพื้นที่แหลมตะลุมพุกมีขนาดใหญ่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก มีถนนเข้าถึง มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวพบว่าร้านอาหารต่างๆ ได้นำเสนอเรื่องราวของแหลมตะลุมพุกผ่านป้ายสื่อความหมายอย่างง่าย และภาพขนาดใหญ่ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่เนื่องจากมีบริเวณที่เป็นธุรกิจร้านอาหาร มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว มีที่จอดรถเพียงพอ แต่ขาดการเชื่อมโยงกับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพายุแฮเรียส พ.ศ. 2505 ที่แหลมตะลุมพุก ปัจจุบันยังมีบุคคลที่ถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ได้อยู่ มีบ้านที่เป็นอนุสรณ์สามารถนำเสนอเรื่องราวให้กับนักท่องเที่ยวได้จนสามารถเชื่อมโยงไปยังพระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ 9 ในการช่วยเหลือความทุกข์เข็ญของชาวบ้าน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์เป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นมาเป็นครั้งแรกด้วยเหตุจากวาทภัยต่างๆ ยังเปิดและจัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบันสามารถนำเรื่องราวของเหตุการณ์บูรณาการกับการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องราวดังกล่าวก่อนที่จะสูญหายไป โรงเรียนควรบูรณาการเรื่องราวของชุมชนท้องถิ่นกับการเรียนการสอน หรือมีห้องนิทรรศการนำเสนอเรื่องราวของพื้นที่ ผักนักเรียนให้เป็นมรดกเทศก์อาสาบอกเล่าเรื่องราวในชุมชนของตนเอง เรื่องราวจะไม่สูญหายไปจากชุมชน เปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดสื่อความหมายเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

วัดนาควาริ ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ เนื่องจากเป็นสถานที่ทางศาสนสถานที่มีการใช้ประโยชน์และดูแลโดยคณะสงฆ์ สภาพแวดล้อมจึงค่อนข้างพร้อมในการรองรับเข้าไปเยี่ยมชม มีพื้นที่เพียงพอมีลานจอดรถ พื้นที่ดังกล่าวมีจุดเด่นคือหน้าต่างอุโบสถที่มีความสวยงามแปลกตา เป็นที่สนใจของกลุ่มวัยรุ่นที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวและการถ่ายภาพ ทั้งนี้ อย่างไรก็ตาม วัดนาควาริควรนำเสนอสิ่งที่น่าสนใจในด้านความศรัทธาและความเชื่อ ให้มีกิจกรรมในการไหว้พระบูชาพระ ภายในอุโบสถมีพระนอนที่ควรมีการปรับปรุงดูแลให้สามารถเป็นอีกจุดในการรองรับนักท่องเที่ยวของปากพ่องค์ตวันออกได้อีกหนึ่งจุด

โรงสีโบราณแม่ครู ด้านการจัดการ พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวหากมีการพัฒนาให้น่าสนใจเนื่องจากเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ แต่อย่างไรก็ตาม ควรมีพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งเรียนรู้การค้าข้าวของปากพ่องค์ตวันเนื่องจากสภาพพื้นที่มีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์ แต่ปัจจุบันถูกทิ้งร้างไม่มีการจัดการ รวมทั้งไม่มีการจัดการด้านความปลอดภัย และขาดกระบวนการในการให้บริการทางด้านการท่องเที่ยว พบว่าค่าคะแนนในด้านดังกล่าวค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านอื่นๆ

4.4.3 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำด้านกิจกรรม

ศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าที่มีระดับศักยภาพมากที่สุดคือ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามด้วยระดับมากจำนวน 3 แห่ง/กิจกรรม คือ งานลากพระแข่งเรือเพรียวบ้านขนมลาวีจากปากพนัง ตามลำดับแหล่งท่องเที่ยวข้างต้นก่อให้เกิดประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว จากการเข้าเรียนรู้โครงการพัฒนาพื้นที่ฯ การเข้าร่วมชมการแข่งขันเรือเพรียว การได้เรียนรู้การทำขนมลม และการทำน้ำตาลจาก มีค่าระดับศักยภาพสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับที่อื่น ๆ โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพในด้านกิจกรรมในระดับปานกลาง

สวนส้มโอทับทิมสยาม ด้านกิจกรรม ปัจจุบันนำเสนอให้เห็นกระบวนการในการเพาะปลูกและการดูแล สื่อความหมายกิจกรรมโดยเจ้าของพื้นที่ อย่างไรก็ตามสวนส้มโอสามารถนำเสนอเทคนิคกระบวนการใหม่ๆกับการทำการเกษตรในยุคปัจจุบัน การนำเอาแนวคิดและเทคโนโลยีมาใช้ และพัฒนานิทรรศการการเรียนรู้เพื่อรองรับกลุ่มศึกษาดูงาน

ดรามประดิษฐ์ ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ เนื่องจากมีค่าคะแนนระดับศักยภาพสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ ภายในวัดดรามประดิษฐ์มีโบสถ์โบราณที่สวยงาม ครอบงำรักษัตวโบสถ์ พร้อมทั้ง จัดระบบจัดเก็บวัตถุโบราณในวัดให้เป็นระเบียบ สามารถใช้โบสถ์โบราณนี้ในการทำกิจกรรมหรือจัดงานประจำปี สามารถพัฒนาจัดกิจกรรมพิเศษประจำปีขึ้นมา เช่น การสวดมนต์ข้ามปี เป็นต้น ใช้บรรยากาศความเป็นโบสถ์เก่าแก่ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ มีกิจกรรมเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์อาหาร นอกเหนือจากการล่องเรือชมทัศนียภาพทั่วไปแล้ว เรือเล็กสามารถพัฒนากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นหรือวิถีประมง

ล่องเรือปากพนัง ด้านกิจกรรม มีความโดดเด่นในด้านการมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น มีค่าคะแนนระดับศักยภาพสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ กิจกรรมหลักของการล่องเรือปากพนังคือการบรรยายในระหว่างล่องเรือชมสองฝั่งแม่น้ำ อย่างไรก็ตามควรเพิ่มจุดแวะพักเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ลงสัมผัสเรียนรู้วิถีอื่นๆ สองฝั่งน้ำ เพื่อเพิ่มโอกาสในการสัมผัสวิถีชีวิตของลุ่มน้ำปากพนัง เช่น สัมผัสวิถีประมง หรือการจัดทำท่าแวะพักเพื่อขึ้นไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญๆ ต่าง ๆ เช่น ไหว้พระ 3 วัด เป็นต้น จะทำให้การล่องเรือใหญ่ไม่น่าเบื่ออีกด้วย

วัดเกาะนางโดยวัดนันทารามวัดนาควารีสาลาหลวงพ่อโอภาสีศาลเจ้าฮกเกี้ยน ด้านกิจกรรม ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเชิงวิถีความเชื่อและศรัทธา กิจกรรมที่สามารถทำได้เป็นหลักคือการไหว้พระบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญในแง่ของความเชื่อและศรัทธาควรให้ความสำคัญกับสิ่งที่เคารพนับถือ

ของสถานที่นั้นๆ แล้วเชื่อมเป็นเส้นทางไหว้พระการรวบรวมศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ไว้เป็นระเบียบมีการดูแล จัดทำระบบการสื่อความหมายให้ชัดเจนสามารถ สามารถกลายเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีความเชื่อและศรัทธาได้

คอนโดนกอ่อนธุรกิจจีนก นอกเหนือจากการเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตรังนกอ่อน ธุรกิจรังนกสามารถ นำมาพัฒนาเป็นเส้นทางอาหารร่วมกันกับ ตลาด 100 ปีตลาดย้อนยุคปากพนังข้าวพันธุ์พื้นเมืองตลาดเช้าเมือง นัง ชายทะเลสะพานตัวที่ชนมจีน หมีเมืองนัง ล้วนเป็นสถานที่ที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว ได้เป็นอย่างดีในด้านอาหาร สามารถพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหาร เพื่อสัมผัสอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้ ดี ความอุดมสมบูรณ์ทางอาหารในพื้นที่ปากพนัง สามารถนำมาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่ด้วยการจัด ให้มีงานเทศกาลอาหารปากพนัง ซึ่งสามารถจัดขึ้นเป็นกิจกรรมประจำปี

ตลาดย้อนยุคปากพนัง ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน อย่างไรก็ตามอาหาร สินค้าในตลาดน้ำที่พบเห็นส่วนใหญ่มักเป็นอาหารของฝากที่หาซื้อได้เหมือนตลาดน้ำทั่วไป เพื่อเป็นการส่งเสริมการกระจายรายได้ให้คนในพื้นที่ ควรให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์และสินค้าของท้องถิ่น เป็นหลัก ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น

แหลมตะลุมพุก ด้านกิจกรรม มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือน โดย ทางชุมชนได้จัดทำนิทรรศการป้ายสื่อเรื่องราววาทภัยตะลุมพุก มีการประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราว ประวัติศาสตร์ มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชม วิถีชีวิตชาวประมง ผลิตภัณฑ์อาหาร อย่างไรก็ตามก็ควรเพิ่ม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพธรรมชาติและภูมิศาสตร์ของพื้นที่นั้นคือการพิชิตปลายแหลมที่ยาวที่สุด เอาความ เป็นที่สุดมาเล่นกับพื้นที่นี้ ตลอดจนเลือกมุมถ่ายภาพที่สามารถสร้างจินตนาการเรื่องราวต่าง ๆ จะทำให้การ เดินทางไม่น่าเบื่อ

โรงสีโบราณแม่ครู ด้านกิจกรรม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด สามารถสะท้อนกิจกรรมการ เรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น ด้วยโรงสีโบราณที่ยังเป็นพื้นที่ที่ไม่มีการพัฒนาใด ๆ เป็นพื้นที่ที่เคยรกร้าง แต่ปัจจุบันได้ เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเยี่ยมชมไปดูความเจริญรุ่งเรืองของความเป็นอยู่ข้าวอู่่น้ำของภาคใต้ในอดีต เพื่อ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวควรพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการสื่อความหมายในแหล่ง ท่องเที่ยว นิทรรศการที่จะทำให้ผู้มาเยี่ยมชมได้เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง หรือจัดกระบวนการให้มีคนดูแลนำชม

4.4.4 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำด้านการมี ส่วนร่วม

ศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำด้านการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายแห่ง/กิจกรรม พบว่า โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ มีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมมากที่สุด ตามด้วย ตลาดย้อนยุคปากพนังบ้านขนมลา ตามลำดับ

ตลาดย้อนยุคปากพนัง ด้านการมีส่วนร่วม ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบ ของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และโอกาสในการสนับสนุนด้าน

การพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ มีค่าระดับศักยภาพน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนยังมีให้น้อยส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือของภาคชุมชนกับเทศบาลเมืองปากพั่น สิ่งที่น่าสังเกตพบว่าสินค้าที่จำหน่ายในตลาดย้อนยุคมีสินค้าจากชุมชนท้องถิ่นปากพั่น น้อยกว่าสินค้าจากที่อื่นหากเปรียบเทียบกันในระดับเดียวกัน ดังนั้น ตลาดย้อนยุคควรร่วมมือกับภาคชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนการจัดจำหน่ายสินค้าของชุมชนท้องถิ่นก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อรักษาเอกลักษณ์ของพื้นที่

บ้านขนมลา ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าศักยภาพน้อยที่สุดในประเด็น ชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากแม้ว่าบ้านขนมลา บ้านศรีสมบุรณ์ (หอยราก) จะดูเหมือนทำกันลักษณะชุมชน แต่อย่างไรก็ตามในด้านการผลิตยังมีการแยกผลิตกันไปตามบ้าน ไม่ได้มีการรวมกลุ่มกิจกรรม ดังนั้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ฐานควรมีพื้นที่ที่สามารถรองรับการเรียนรู้การทำขนมลา สร้างกิจกรรมเชิงประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว ทรัพยากรและกิจกรรมที่มีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วย

ตลาดเช้าเมืองนัง ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ แต่ยังมีข้อด้อยเกี่ยวกับโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะตลาดเช้าอยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลเมืองปากพั่นอยู่แล้ว ตลาดเช้าเมืองนังสามารถนำมาเป็นจุดกระจายนักท่องเที่ยวให้ได้รับประสบการณ์อาหารท้องถิ่นได้เช่นกัน

งานลากพระแข่งเรือเพรียว ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม ชุมชนยังมีบทบาทน้อยในด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากอยู่ภายใต้การรับผิดชอบของหน่วยงานที่จัดงาน อย่างไรก็ตาม เทศกาลแข่งเรือเพรียวเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เป็นสีสันให้กับพื้นที่ สามารถนำมาใช้ในการจัดงานกิจกรรมทุก ๆ ปี เพื่อดึงดูดผู้เข้าร่วมจากที่อื่น ก่อให้เกิดการกระจายรายได้เข้าท้องถิ่นปากพั่น

กิจกรรมล่องเรือหางยาวเกาะไชย ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน จากการพูดคุยทำให้ทราบว่าผู้นำชุมชนพยายามให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ มีค่าระดับศักยภาพสูงสุด ชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลาง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย จากการสังเกตพื้นที่ในชุมชนเกาะไชยและพื้นที่ใกล้เคียง มีปัญหาเกี่ยวกับการเป็นพื้นที่รองรับขยะ ตลอดจนขาดความรู้แนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีค่าคะแนนต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ

ศาลาหลวงพ่อโอภาสี ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนมี

ความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่มีการจัดการดูแลเป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นที่ในความรับผิดชอบของบุคคลประกอบกับเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคูเมืองปากพนัง อย่างไรก็ตาม พบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่ำที่สุด ดังนั้น เห็นควรเปิดโอกาสให้บุคคลในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวหรือจัดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือมัคคุเทศก์อาสาคอยอธิบายบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ที่มาเยี่ยมชม

ตลาด 100 ปี ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม เนื่องจากปัจจุบันตลาดร้อยปีเป็นตลาดริมน้ำที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เปรียบเสมือนแหล่งท่องเที่ยวหลักอีกแห่งหนึ่ง มีกิจกรรมนั่งเรือข้ามฟาก นักท่องเที่ยวจำนวนมากนิยมเดินทางมาท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามยังพบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันน้อยที่สุด สิ่งที่น่าพิจารณาเนื่องจากความเป็นตลาดริมน้ำ โอกาสที่จะเกิดการทิ้งขยะลงแม่น้ำจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณา ชุมชนควรร่วมมือกับเทศบาลเมืองปากพนังในการจัดภูมิทัศน์และรณรงค์การลดใช้พลาสติกที่อาจจะกลายเป็นขยะในแม่น้ำลำคลอง

ล่องเรือปากพนัง ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชุมชน พบว่าภาคเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมล่องเรือ ตลอดจนมัคคุเทศก์ประจำพื้นที่พยายามบรรยายให้ความรู้ควบคู่ไปกับการส่งเสริมจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อย่างไรก็ตามเนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นของเอกชน ดังนั้นชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ควรมีการรวมกลุ่มกิจกรรมล่องเรือมีการกำหนดแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวล่องเรือให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สวนส้มโอทับทิมสยาม ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม ดำเนินการจนเป็นที่รู้จักในนามส้มโอบ้านแสงวิมาน แต่ที่มีค่าคะแนนต่ำในปัจจัยด้านชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่ำที่สุด เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกันพัฒนาเป็นศูนย์หรือหน่วยเรียนรู้เกี่ยวกับส้มโอทับทิมสยาม จะช่วยส่งเสริมให้สินค้ามีมูลค่าและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น รองรับกลุ่มศึกษาดูงานได้เป็นอย่างดี

วัดนันทาราม ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่มหรือชมรม ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว พบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว น้อยเนื่องจากวัดนันทารามอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานในพื้นที่ ควรมีการร่วมมือกันในการพัฒนาบูรณะแหล่งท่องเที่ยว จัดเก็บวัดคู่สำคัญ จัดทำเป็นอีกศูนย์เรียนรู้ประวัติศาสตร์พื้นที่ ให้มีศักยภาพความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ควรมีชุดกรรมการเพื่อดูแลสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต

ชาวพันธุ์พื้นเมือง ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมการปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้คุณค่าของข้าวปากพนังในอดีตพื้นที่ยังได้รับโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ค่อนข้างน้อย ในการนำเสนอศูนย์เรียนรู้ข้าวพันธุ์พื้นเมืองควรมีการร่วมมือกันทั้งภาคชุมชน รัฐและเอกชนเพื่อวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ข้าวพื้นเมือง

วัดรามประดิษฐ์ ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม และโอกาสในการได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ อย่างไรก็ตามควรส่งเสริมให้โรงเรียนในบริเวณใกล้เคียง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น มาเป็นมัคคุเทศก์ อาสาสมัคร

ชายทะเลสะพานตัวตี ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เนื่องจากเป็นพื้นที่สาธารณะ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่สามารถปรับปรุงภูมิทัศน์ในบริเวณดังกล่าวให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวได้ จากการศึกษาพบว่า มีศักยภาพน้อยที่สุดในด้านการมีกรรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม ยังไม่มีการรวมกันเพื่อจำหน่ายสินค้าชุมชน ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ร้านอาหารที่เป็นของเอกชน ชุมชนประมงในบริเวณดังกล่าวสามารถรวมกลุ่มกันพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้สามารถดึงดูดและรองรับการท่องเที่ยวได้

คอนโดกแอ่นธุรกิจจรงนก ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวเป็นของเอกชนในการดำเนินการและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามในรูปแบบของธุรกิจจรงนกควรมีการรวมตัวกันในนามของกลุ่มในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับปากพนังเพราะนกแอ่นเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่และเหมาะที่จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้

วัดเกาะนางโดย ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดให้วัดเกาะนางโดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ พบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษานักเรียนเข้ามาช่วยกันดูแลพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรม มีโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน แต่โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐต่ำ ศาลเจ้าฮกเกี้ยนเป็นสถานที่ที่สะท้อนความเจริญของชุมชนจีนในอดีต ดังนั้น สมาคมฮกเกี้ยนควรร่วมมือกันฟื้นฟูความเป็นชุมชนจีนในอดีต โดยการเปิดศาลเจ้าให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสักการบูชา ดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนจากที่อื่นมาท่องเที่ยวปากพนัง

แหลมตะลุมพุก ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สาธารณะ และมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่โดยรวม มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้เสริม อย่างไรก็ตามก็ดียังไม่มีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวแหลมตะลุมพุกควรมีการร่วมมือกันทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคการศึกษา ชุมชนในท้องถิ่น พื้นที่เรื่องราวของเหตุการณ์วาทภัยและการตามรอยพระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ 9 ให้สามารถรักษาเรื่องราวของชุมชนสืบสานไปยังรุ่นอื่นๆ ได้รับทราบไม่สูญหายไปกับบุคคล

วัดนาคาวรี ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนและภาครัฐ แต่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย พื้นที่หลายส่วนภายในวัดไม่ได้มีการนำมาเปิดใช้ให้เกิดประโยชน์ทางด้านเป็นแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องร่วมกันพัฒนาปรับปรุง เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เช่น การนำชมวัด การจำหน่ายดอกไม้บูชาพระ เป็นต้น ปากพนังมีทรัพยากรที่มีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมในระดับต่ำจำนวน 2 แห่งคือ

ขนมจีน หมี่เมืองนัง ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าคะแนนศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมสูงในด้านพบชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม สะท้อนวิถีอาหารในพื้นที่ปากพนัง แต่พื้นที่ร้านขนมจีนส่วนใหญ่มีขนาดเล็กรองรับจำนวนไม่มากต่อรอบ สามารถรวมกลุ่มกับทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอาหารเพื่อหาแนวร่วมในส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่

โรงสีโบราณแม่ครู ด้านการมีส่วนร่วม พบประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นของเอกชนควรมีการร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวไว้รองรับการท่องเที่ยวในอนาคต และพบว่ายังไม่มีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการในรูปแบบของกลุ่มหรือชมรมเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม ในอนาคตอาจร่วมมือกับธุรกิจท่องเที่ยวเปิดเป็นจุดแวะชมเรียนรู้เมืองอู่ข้าวอู่น้ำในอดีตได้เช่นกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อประเมินระดับ ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราชเพื่อเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวใหม่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราช และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลการศึกษาใน ประเด็นดังกล่าวดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังใน อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชในเบื้องต้นสามารถสรุปทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีได้ 7 วิถี ประกอบด้วย วิถีตามรอยพ่อ ร.5 ร.9 วิถีสองฝั่งแม่น้ำปากพนังวิถีศาสนาและความเชื่อวิถีประมง วิถีเกษตร วิถีอาหาร และวิถีประเพณี

ผลจากการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำโดยภาพรวมมีค่าคะแนนศักยภาพ เฉลี่ยเท่ากับ 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มที่มีระดับศักยภาพสูงสุดประกอบด้วย โครงการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานลากพระแข่งเรือเพรียว บ้านขนมลา วัดรามประดิษฐ์ และวิถี จากปากพนังตามลำดับกลุ่มที่มีศักยภาพต่ำที่สุดได้แก่ ชายทะเลสะพานตัวที่ ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ข้าวพันธุ์ พื้นเมือง แหลมตะลุมพุกโรงสีโบราณแม่ครูขนมจีนหมีเมืองนัง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทรัพยากรการ ท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำมีศักยภาพในด้านพื้นที่มากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 แต่ในด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 3.17 และ 3.07 ตามลำดับ

จากการสำรวจพื้นที่และการประเมินศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำ สามารถนำผลการศึกษามาประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับตัวแทนภาคในพื้นที่ บริษัทนำเที่ยว และนักวิชาการ ทางด้านการท่องเที่ยว ได้ข้อสรุปเพื่อเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ได้ จำนวน 6 เส้นทาง โดยจำแนก ออกเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป จำนวน 2 เส้นทาง เส้นทางที่ 1 ล่องเรือชมบาง-เล่าขานวาทภัยแหลมตะลุมพุก-ตามรอย ร.9-คอนโดรงนก- เรือข้ามฟากบาทเดียว-ขนมลา ตำนานงานบุญ-สวนส้มโอทับทิมสยามเส้นทางที่ 2 สวนส้มโอทับทิมสยาม-เกาะนางโดย-วัดนาควาริ-วัดพระ ผุด-ศาลาหลวงพ่อโอภาสี-โครงการพระราชดำริ-โรงสีแม่ครูเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับ นักท่องเที่ยวกลุ่มดูงานจำนวน 3 เส้นทาง ประกอบด้วย เส้นทางที่ 1 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง หมู่บ้าน

ขนมลา-เรือข้ามฟากบาทเดียว-ย่านรอยวาทภัยแหลมตะลุมพุก- วิถีประมงคนลุ่มน้ำปากพนัง-เกษตรพอเพียง ด้วยวิถีข้าวและวิถีจาก-คอนโดรงนกแอ่น-โครงการพระราชดำริฯ เส้นทางที่ 2 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง ล่องเรือในบาง-เรือข้ามฟากบาทเดียว-วิถีประมงคนลุ่มน้ำปากพนังเกษตรสมัยใหม่ที่สวนส้มโอทับทิมสยาม- ตลาดร้อยปีปากพนัง-คอนโดรงนกแอ่น เส้นทางที่ 3 วัดพระมหาธาตุฯ – ปากพนัง ล่องเรือในบาง-เรือข้ามฟากบาทเดียว-วิถีประมงคนลุ่มน้ำปากพนังย่านรอยวาทภัยแหลมตะลุมพุก-ตลาดร้อยปีปากพนัง-คอนโดรงนกแอ่น และ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มสร้างสรรค์-เลี้ยงรุ่น จำนวน 1 เส้นทาง คือ เส้นทาง วัดพระมหาธาตุฯ – สวนส้มโอทับทิมสยาม – เรือข้ามฟากบาทเดียว – ตลาดร้อยปี – คอนโดรงนก – หลวงพ่อโอภาสี – มหัศจรรย์พระผุดและศิวิลคัพันปี – กังหิณยักษิริมทะเล – ล่องเรือดินเนอร์ ยามเย็น

แนวทางการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า

ด้านพื้นที่

1. พัฒนาความสามารถในการเข้าถึง ศาลเจ้าฮกเกี้ยน มีอุปสรรคในการเข้าถึงตัวแหล่งเนื่องจากสังเกตเห็นได้ยาก และเส้นทางในการเข้าถึงค่อนข้างแคบจำเป็นต้องเดินผ่านพื้นที่ส่วนบุคคล ควรพัฒนาเป็นจุดแวะด้วยกิจกรรมทางเรือเล็กหรือเรือใหญ่ ใช้การเดินทางโดยเรือแล้วใช้จุดนี้เป็นจุดแวะมาเยี่ยมชมเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว

2. พัฒนาจุดแวะพักระหว่างล่องเรือ ปรับปรุงทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเหมาะแก่การเข้าถึงทางเรือเนื่องจากอยู่ริมน้ำ บางแห่งเข้าถึงได้ทางถนน จัดทำที่จอดรถ หรือที่จอดพักเรือ พัฒนาการเดินทาง พื้นที่ใดที่ใกล้เคียงกันให้ทำทางเชื่อมที่เหมาะสม เพิ่มแสงสว่างตรงทางเข้า หลายจุดที่เชื่อมต่อได้ทั้งทางแม่น้ำและถนน พัฒนาให้สามารถสามารถแวะเยี่ยมชมได้ทั้งสองทาง มีท่ารถลานจอดรถรองรับ มีท่าเรือรองรับเป็นจุดแวะพักระหว่างการล่องเรือชมแม่น้ำ เช่น ศาลเจ้าฮกเกี้ยน โรงสีแม่ครู ตลาดริมน้ำ วัดริมน้ำ เป็นต้น จะทำให้การล่องเรือไม่น่าเบื่อหากมีจุดแวะพัก

3. จัดทำแผนที่ท่องเที่ยว พัฒนาป้าย แผนที่และสัญลักษณ์สัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่ายป้ายบอกทางตั้งแต่ต้นทางจนกระทั่งในตัวแหล่งท่องเที่ยว การออกแบบป้ายควรสะท้อนเอกลักษณ์สอดคล้องกับภาพลักษณ์พื้นที่และแต่ละจุดท่องเที่ยวควรมีข้อมูลที่เชื่อมโยงไปยังจุดท่องเที่ยวอื่นๆ เช่นกัน

4. เพิ่มอัตลักษณ์ให้กับพื้นที่ด้วยการส่งเสริมสินค้าท้องถิ่น ตลาดย้อนยุคปากพนัง ควรให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์และสินค้าของท้องถิ่นเป็นหลัก ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น

5. ใช้ความโดดเด่นทางภูมิศาสตร์สร้างความน่าสนใจให้กับแหล่งท่องเที่ยว แหลมตะลุมพุก ควรเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพธรรมชาติและภูมิศาสตร์ของพื้นที่นั้นคือการพิชิตปลายแหลมที่ยาวที่สุด เอาความเป็นที่สุดมาเล่นกับพื้นที่นี้ ตลอดจนเลือกมุมถ่ายภาพที่สามารถสร้างจินตนาการเรื่องราวต่างๆ จะทำให้การเดินทางไม่น่าเบื่อ

6. ส่งเสริมอัตลักษณ์ให้กับพื้นที่ด้วยการใช้อาหารพื้นถิ่นเป็นตัวเชื่อม พัฒนาเส้นทางอาหารร่วมกันกับตลาด 100 ปี ตลาดย้อนยุคปากพนัง ข้าวพันธุ์พื้นเมืองตลาดเช้าเมืองนังอาหารทะเลสดๆ ชายทะเลสะพาน

ตัวที่ ขนมจีน หมีเมืองนัง ผลิตภัณฑ์จาก ล้วนเป็นสถานที่ที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีในด้านอาหาร สามารถพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เพื่อสัมผัสอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้ดี ส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ทางอาหารในพื้นที่ปากพนัง

7. อนุรักษ์ย่านเก่าแก่ บ้านโบราณ ชุมชนเก่าแก่ สถาปัตยกรรมดั้งเดิมให้คงเสน่ห์ของเมืองท่าค้าขายในอดีต

ด้านการจัดการ

1. ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก ตลาดย้อนยุคปากพนัง ควรจัดการเรื่องการรองรับ สิ่งอำนวยความสะดวก การรองรับขยะสิ่งปฏิกูล ความหนาแน่น เพราะมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมากและให้ความรู้สึกแออัด

2. ปรับภูมิทัศน์ภายในแหล่งและในชุมชนให้สวยงาม ทั้งในตัวเมือง ถนนสองข้างทางและชายฝั่งทะเล ปรับปรุงให้เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นที่ชมพระอาทิตย์ขึ้นที่สวยงามอีกแห่งหนึ่ง การจัดการภูมิทัศน์ริมน้ำจัดวางร้านค้าริมน้ำให้เป็นระบบเป็นระเบียบแต่คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์

3. บูรณะซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว เช่น โรงสีแม่ครู สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ปากพนังได้อย่างน่าสนใจ บ้านเรือนเก่าแก่ดั้งเดิม สถาปัตยกรรมโบราณ สะท้อนบรรยากาศเมืองท่าโบราณได้เป็นอย่างดี ปรับปรุงพื้นที่นำสิ่งที่สำคัญของพื้นที่มานำเสนอให้โดดเด่น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ ปรับปรุงบูรณะเพื่อให้สามารถรองรับกลุ่มเกษียณ เลี้ยงรุ่น

4. เพิ่มท่าเรือรองรับเรือท่องเที่ยวใหญ่เรือเล็ก เพื่อเพิ่มจุดแวะพักในเส้นทางล่องเรือปากพนังเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ลงสัมผัสเรียนรู้วิถีอื่นๆ สองฝั่งน้ำ เช่น สัมผัสวิถีประมง สถานที่สำคัญๆ ร้านอาหาร ริมน้ำผูกเป็นการท่องเที่ยวทางเรือ ไหว้พระ 3 วัด เป็นต้น การเพิ่มท่าเรือเพื่อเป็นจุดแวะพักช่วยกระจายรายได้แก่ชุมชนได้อีกด้วย

5. การจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว มีป้ายเตือนระวังในเรื่องการเข้าใกล้พื้นที่อันตรายจากการเข้าเรียนรู้ดูงาน เช่น ความร้อนจากเตา ความรกของป่าจากเป็นต้น การจัดการความปลอดภัยจากการขึ้นลงเรือ ท่าเรือ ทางเดินราวจับ พื้นที่แข็งแรง รองรับกลุ่มสูงอายุ วัยเกษียณ การอำนวยความสะดวกการขึ้นลงเรือข้ามฟาก รวมทั้งการจัดการความปลอดภัยของเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด ทางแคบและเสี่ยงอันตรายจากการลื่นล้ม ทางเดินไม้ไม่มีราวจับ ควรให้ความสำคัญ

6. ให้มีมาตรการรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมขยะจากแม่น้ำไหลไปกองอยู่ตามชุมชน ขาดความสวยงาม ชุมชนคนให้ความสำคัญกับการจัดการขยะที่มาจากในตัวเมือง รวมทั้งจัดการระบบขยะในชุมชนเอง ยังมีตลาดริมน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักการจัดการขยะจึงเป็นสิ่งที่สำคัญวัสดุธรรมชาติควรได้รับการส่งเสริมให้มาใช้แทนพลาสติก ควบคุมการทิ้งขยะลงแม่น้ำ ส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เห็นคุณค่าของแม่น้ำควบคู่กันไปด้วยการจัดการขยะชุมชน มีมาตรการในการป้องกันสิ่งแวดล้อม ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมการจัดการขยะในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อพัฒนาเป็นจุดขายอีกจุดโดยเฉพาะการเดินทางชมทัศนียภาพริมน้ำชมอุโมงค์ป่าจาก

7. จัดระบบเรือ มาตรฐานความปลอดภัยของการล่องเรือเล็ก เสื้อชูชีพ จำนวนที่เหมาะสม เส้นทาง การจัดการระเบียบการขึ้นลงเรือ ราคา ควรมีการวางแผนจัดการที่เหมาะสม

8. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวเช่น ม้านั่งสำหรับ รับประทานอาหาร ถังขยะ ระบบรถรับส่ง ที่จอดรถ ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เป็นต้นควรหาแนวทางในการ กระจายนักท่องเที่ยวไปยังจุดอื่นๆ บริเวณใกล้เคียง หรือการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆเพื่อชะลอการ ท่องเที่ยวในจุดหลัก เป็นต้น

ด้านกิจกรรม

1. พัฒนาพื้นที่วิถีเกษตร ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวคุ้มค่าจา การเดินทางไปไกลจากแหล่งท่องเที่ยวหลักเช่น ข้าวพันธุ์พื้นเมืองวิถีจาก สวนส้มโอ หรือเกษตรสมัยใหม่ๆอื่นๆ จัดทำให้มีกระบวนการเรียนรู้ มีระบบสื่อความหมาย มีนิทรรศการให้ความรู้ มีบุคลากรที่สามารถสื่อสาร ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต วิถีเกษตรให้นักท่องเที่ยว มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ทำร่วมกันเพิ่มประสบการณ์ การเรียนรู้เชิงวิถี ตลอดจนหากสามารถทำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นรวบรวมเรื่องราวเชิงวิถีนำเสนอเทคนิค กระบวนการใหม่ๆกับการทำการเกษตรในยุคปัจจุบัน การนำเอาแนวคิดและเทคโนโลยีมาใช้ และพัฒนา นิทรรศการการเรียนรู้เพื่อรองรับกลุ่มศึกษาดูงาน

2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยการจัดงาน กิจกรรม หรือการแข่งขันประจำปีเกี่ยวกับวิถี เช่น วิถีประมง เช่น แข่งขันตกปลา งานเทศกาลอาหารเมืองนั้ง งานขนมลา หรือกิจกรรมงานอื่นๆ เช่น งานเดินวิ่ง สองฝั่งน้ำ งานแข่งจักรยาน โดยใช้ความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ทั้งรัฐและเอกชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวใน พื้นที่

3. แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา วิถีความเชื่อ สามารถจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านความศรัทธาและ ความเชื่อ ให้มีกิจกรรมในการไหว้พระบูชาพระในวันสำคัญต่างๆ สวดมนต์ข้ามคืน วัฒนาควารียภายในอุโบสถมี พระนอนที่ควรมีการปรับปรุงดูแลให้สามารถเป็นอีกจุดในการรองรับนักท่องเที่ยวของปากน้ำเรื่องราวของ เกจิอาจารย์สำคัญๆ ในพื้นที่สามารถนำเสนอเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่นๆ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

4. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม เรียนรู้ เลือก รับประทาน ทดลองทำ และเลือกซื้อกลับ และเชื่อมโยงสินค้าผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน ให้เกิดการ กระจายรายได้ควบคู่กันไป

5. พัฒนาบุคลากรด้านการสื่อความหมาย ให้ความรู้ชุมชนในการถ่ายทอดเรื่องราว พัฒนาทักษะการ ถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น พัฒนานักสื่อความหมายในชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วม

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากเยาวชนในพื้นที่ แห่ลมตะลุงพุกมีเรื่องราวที่เป็นประวัติศาสตร์น่าสนใจ คนที่อยู่ในเหตุการณ์ยังเหลืออยู่ควรส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านนิทรรศการในโรงเรียน หรือการเยาวชนนำเที่ยว ในพื้นที่ ส่งต่อเรื่องราวข้อมูลไม่ให้สูญหายไป ให้มีความสำคัญ จัดงานรำลึกเหตุการณ์ คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดสื่อความหมายเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เยาวชนฝึพายควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์วิถีประเพณี ทั้งภาครัฐและเอกชน
2. ควรมีการรวมกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ เช่น กลุ่มน้ำตาลจาก กลุ่มข้าวพื้นเมือง กลุ่มประมง กลุ่มผลิตภัณฑ์สินค้าชนมลา ของฝากชุมชน เชื่อมโยงและกระจายบทบาทหน้าที่และกลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำปากพนัง สร้างจิตสำนึกด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
3. การร่วมมือกันทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบองค์รวม มีการรวมกลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ชุมชนต่างๆ เพื่อให้มีตัวแทนในการประสานงานพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวม เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

5.2 อภิปรายผล

ศักยภาพการท่องเที่ยวปากพนังโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มที่มีระดับศักยภาพสูงสุด ประกอบด้วย โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานลากพระแข่งเรือเพรียว บ้านชนมลา วัดรามประดิษฐ์ และวิถีจากปากพนังตามลำดับกลุ่มที่มีศักยภาพต่ำที่สุดได้แก่ ชายทะเลสะพาน ตู๊ตี่ ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ข้าวพันธุ์พื้นเมือง แห่ลมตะลุงพุกโรงสีโบราณแม่ครูชนมจีนหมีเมืองนั่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความศักยภาพในด้านพื้นที่มากที่สุดนั่นคือทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวปากพนังมีความน่าสนใจ แต่ยังคงต้องปรับปรุงในด้านการจัดการ การจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวยังมีน้อย

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในอำเภอปากพนัง มีสิ่งที่น่าสนใจและสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวได้หลากหลาย จากการสังเกตโดยภาพรวมประกอบกับขนาดพื้นที่ในการรองรับที่มีจำกัดเห็นควรที่จะเน้นท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ตามที่ สุดแดน วิสุทธิลักษณ์และคณะ(2554) ได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้เดินทางมาเยือนได้พัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว พัฒนากิจกรรมมีหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการทดลองทำอาหาร การทดลองทำศิลปหัตถกรรม การทดลองใช้ชีวิตตามแบบอย่างผู้คนในชุมชน เพื่อให้เข้าใจถึง วัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้นๆ ผ่านประสบการณ์ตรงใช้กระบวนการถ่ายทอดเรื่องราวจากมัคคุเทศก์ให้เห็นความเป็นวิถีลุ่มน้ำ วิถีประมงมีความน่าสนใจ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีชีวิตชาวประมงในชุมชนรอบป่าชายเลนใกล้อ่าวปากพนัง ซึ่งหลายชุมชนยังมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย การประกอบอาชีพตลอดจนเดินทางยังใช้เรือเป็นยานพาหนะหลัก ในขณะเดียวกันยังสามารถชมการดำรงชีพด้วยการจับสัตว์น้ำประเภทต่างๆ ด้วยเครื่องมือจับสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ (ยอ บามหรือยอขนาดใหญ่)

ในเขตอำเภอปากพนังเองมีวิถีชุมชนความเป็นย่านเมืองเก่า ย่านการค้าที่มีเสน่ห์และความน่าสนใจเหมาะแก่การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามที่ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไว้ว่าเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และวิถีชีวิตผู้คน

ปากพนังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ เช่น สวนส้มโอทับทิมสยาม มีสินค้าที่เป็นของฝากที่สามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งของวงจรการท่องเที่ยวของอำเภอได้ เช่น ปากพนังเป็นแหล่งผลิตรังนกนางแอ่นที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เป็นพื้นที่แรกที่มีโรงสีจักรไอน้ำ เนื่องจากเป็นเมืองอยู่ชานน้ำในอดีต มีหมู่บ้านขนมลาที่นักท่องเที่ยวสามารถทดลองทำขนมลาได้ มีแหล่งผลิตกะปิ กุ้งแห้ง กุ้งแก้ว ปลากระบอกร้า ซึ่งสามารถซื้อเป็นของฝากได้ การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปากพนังจะสามารถช่วยพัฒนาในเกิดการกระจายรายได้ไปสู่สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนได้อย่างชัดเจน (คมสัน สุวรรณรัตน์, 2548)

ในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวปากพนัง พบว่าข้อมูลเชิงลึกของพื้นที่ยังไม่ได้มีการสืบค้นหรือรวบรวม ดังนั้นควรมีการรวบรวมเรื่องราวประวัติศาสตร์ วิวัฒนาการของเมืองปากพนังในแต่ละยุคแต่ละสมัย การจัดการกระบวนการสื่อความหมายยังเป็นเรื่องสำคัญที่ควรเร่งพัฒนาเป็นอันดับแรก ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยว แผนที่แผนผังเมือง รูปแบบการจัดการสื่อความหมายทรัพยากรการท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนา นักสื่อความหมายเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการท่องเที่ยวในพื้นที่ปากพนัง ปากพนังในปัจจุบันสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดเล็ก มีปราชญ์อาวุโสที่มีเรื่องราวบอกเล่าวิวัฒนาการของพื้นที่ เรื่องราวแง่มุมเหล่านี้ควรได้มีการนำมาต่อยอดสืบสานให้คนรุ่นใหม่ได้รับรู้สามารถนำไปบอกเล่าให้กับนักท่องเที่ยวต่อไป ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(2513) ได้อธิบายไว้ว่าวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ทุกคนในชาติควรได้ร่วมมือกันทำนุบำรุงรักษา ส่งเสริม และเผยแพร่ให้ดำเนินไปอย่างได้ผล และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้วัฒนธรรมของชาติได้คงอยู่สืบไปอีกนานเท่านาน

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอำเภอปากพนังมีแหลมตะลุมพุกที่มีหาดทรายยาวที่สุดในประเทศไทย สามารถนำความเป็นที่สุดของแหลมตะลุมพุกมาเสนอขายทางด้านการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับประวัติศาสตร์มหาวาตภัยตะลุมพุกที่เกิดขึ้นในพื้นที่ มัคคุเทศก์ท้องถิ่นต้องรู้ข้อมูล เรื่องราวแหลมตะลุมพุก (พายุแฮเรียส พ.ศ. 2505) ปัจจุบันยังมีบุคคลที่ถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ได้อยู่ มีบ้านที่เป็นอนุสรณ์สามารถนำเสนอเรื่องราวให้กับนักท่องเที่ยวได้จนสามารถเชื่อมโยงไปยังพระมหากษัตริย์คุณของรัชกาลที่ 9 ในการช่วยเหลือความทุกข์เข็ญของชาวบ้าน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์เป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นมาเป็นครั้งแรกด้วยเหตุจากวาตภัยต่าง ๆ ยังเปิดและจัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบันสามารถนำเรื่องราวของเหตุการณ์บูรณาการกับการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องราวดังกล่าวก่อนที่จะข้อมูลจะสูญหายไป โรงเรียนควรบูรณาการเรื่องราวของชุมชนท้องถิ่นกับการเรียนการสอน หรือมีห้องนิทรรศการนำเสนอเรื่องราวของพื้นที่ ฝึกนักเรียนให้เป็นมัคคุเทศก์อาสาบอกเล่าเรื่องราวในชุมชนของตนเอง เรื่องราวจะไม่สูญหายไปจากชุมชน เปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดสื่อความหมายเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ตามที่ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548) ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยววัฒนธรรมว่าต้องการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่

คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือการจัดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้ผลประโยชน์ตอบแทนอย่างยุติธรรม เพื่อการกระจายรายได้ ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

มัคคุเทศก์ท้องถิ่นควรนำเสนอเส้นทางที่สามารถสร้างกิจกรรมดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว นำเสนอเรื่องราวความเป็นวิถีลุ่มน้ำ เชื่อมโยงพื้นที่ หามุมถ่ายรูปที่น่าสนใจ สร้างกิจกรรมที่ดึงดูดความเป็นที่เดียว ที่แรก สิ่งแรก เช่น กิจกรรมเหยียบทรายเม็ดแรกที่ปลายแหลมตะลุมพุก เป็นต้นให้มีนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและภูมิภาคอื่นๆ ของโลก โดยโยงมาสู่การช่วยกันอนุรักษ์ป่าชายเลนและให้ความรู้เรื่องระบบนิเวศป่าชายเลนไปในตัว เช่นเดียวกับที่ คณะกรรมการโบราณสถานแห่งชาติที่ได้ให้ความหมายของเส้นทางวัฒนธรรม ไว้ว่าสามารถเป็นเส้นทางบก เส้นทางน้ำ หรือทั้งสองอย่างรวมกัน หรือเส้นทางประเภทอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพอันโดดเด่นของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และประเพณี แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่มีพัฒนาการมาอย่างสืบเนื่องและแสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความรู้ทั่วไป ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ภายในท้องถิ่น

ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ปากพนังมีเรื่องราวมีประวัติความเป็นมา ประเพณี ความเชื่อที่น่าสนใจเหมาะแก่การนำมาฟื้นฟูนำเสนอทางการท่องเที่ยว สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น โรงสีไฟโบราณ โบสถ์โบราณ ที่สามารถนำไปเชื่อมกับประวัติศาสตร์การค้าข้าวในอดีต เชื่อมโยงกับความสมบูรณ์ของพื้นที่ปากแม่น้ำสถานที่ทางวัฒนธรรม วัดวาอารามต่างๆ มีจุดขายและสิ่งที่น่าสนใจแตกต่างกันสามารถนำมาเสนอเรื่องราวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงศรัทธาสำหรับกลุ่มครอบครัวกลุ่มไหว้พระทำบุญได้เช่นกัน องค์ความรู้ของมัคคุเทศก์ด้านศิลปวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมยังเป็นสิ่งจำเป็นในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ นักท่องเที่ยวสามารถสักการะวัดสำคัญ ที่มีเรื่องราวของความเชื่อศรัทธา หามุมภาพสวยๆ สำหรับนักท่องเที่ยวช่วยเพิ่มกิจกรรมนอกเหนือจากไหว้พระทำบุญโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุสำคัญๆ ภายในวัดในพื้นที่อำเภอปากพนังควรมีการจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ รวบรวมจัดหมวดหมู่เพื่อนำเสนอให้ความรู้ของวัตถุดังกล่าว โดยจัดทำเป็นพิพิธภัณฑวัด หรือ พิพิธภัณฑชุมชน จัดทำระบบการสื่อความหมาย วัตถุโบราณ ในวัดรามประดิษฐ์ หรือวัดนาควาริ (หูล่อง) ที่มีจุดเด่นที่พระพุทธรูปนอน วิหารประตู่ หน้าต่างใหญ่ ควรมีการปรับปรุงปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว รูปบุคคลสำคัญควรนำมานำเสนอเล่าเรื่องราวเชื่อมโยงกับพื้นที่ เช่นจัดทำเป็นนิทรรศการหุ่นขี้ผึ้ง นำเสนอประวัติบอกเล่าเรื่องราวที่น่าสนใจ วัดหลวงพ่อดุต (วัดนันทาราม) ควรเป็นจุดเริ่มต้นของการทำทัวร์วัด เนื่องจากหลวงพ่อดุตเปรียบเทียบกับหลวงพ่อดุตทันใจหรือเทพพันใจขออะไรก็ได้ดังใจในเรื่องที่ดี นำความเชื่อความศรัทธาของชุมชนมานำเสนอ มีกิจกรรมวิธีการบูชาทางจัดกิจกรรมระลึกถึงสำคัญของหลวงพ่อดุต นำเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับในหลวงรัชกาลที่ 9 ให้จัดรูปแบบกิจกรรมความศรัทธาเช่นอาจจะมีการบูชาเทียน และนำกล่าวถึงเรื่องราวของความเป็นหลวงพ่อดุต เพื่อแสดงถึงความศรัทธาของประชาชนต่อหลวงพ่อดุต ภูมิทัศน์ภายในวัดควรพัฒนาให้ร่มรื่น เย็นสบาย จัดเก็บโบราณวัตถุเป็นระเบียบ ตามที่ สันธูสโรบล (2559) ได้พูดถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่าเป็นการเน้นให้มีการสร้างระบบการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมการให้การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการเรียนรู้ในวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและ

วัฒนธรรมอันหลากหลาย ตลอดจนความเป็นชาติพันธุ์ อันเป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ และสร้างความตระหนัก สร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับนักท่องเที่ยว

ด้านสินค้าของที่ระลึกชุมชนควรเชื่อมโยงการท่องเที่ยวการขายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การส่งเสริมช่องทางการขายให้กระจายรายได้ไปยังชุมชนท้องถิ่น ตีกรังนกที่พบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่เขตเทศบาลสามารถเชื่อมโยงไปยังเรื่องราวของนก ข้อมูลทางชีววิทยา วงจรชีวิต การเลี้ยงการผลิต ปัญหา คุณภาพ การรับรองทางการแพทย์ ตลอดจนความสำคัญต่อพื้นที่ได้ ธุรกิจรังนกสามารถพัฒนาเป็นนิทรรศการขนาดย่อมที่ถ่ายทอดเรื่องราวของรังนก เปิดร้านให้สามารถเข้าดูกระบวนการเลี้ยง การเก็บ การคัดเลือก กว่าจะมาเป็นรังนก มีให้ทดลองชิม และซื้อกลับสร้างกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมเช่นการทำรังนกหรือการทำความสะดวกสบายรังนก หรือดูวิถีชีวิตของนกแอ่น เป็นต้น นอกจากนี้เรือพระ สามารถสะท้อนความเป็นวิถีริมน้ำ ควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมเรียนรู้ตลาดย้อนยุคปากพนัง ควรพิจารณาให้มีความสำคัญในการนำเสนอสินค้าของคนในพื้นที่ สินค้าที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่เป็นอันดับแรก

การท่องเที่ยวเชิงวิถี วิถีเกษตร วิถีประมง สามารถเชื่อมโยงไปยังสินค้าของชุมชนได้เช่นกัน การเยี่ยมชมการทำนาข้าวพื้นเมือง การทำไร่จาก ตำบลนาบอนที่ทำน้ำตาลจากและผลิตภัณฑ์ต่อยอดอื่นๆ ที่สามารถเที่ยวได้ตลอดปี นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ทุกเรื่องเกี่ยวกับจาก ตั้งแต่ระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง การทำน้ำตาลจากและผลิตภัณฑ์อื่นๆ การทำอาหารพื้นเมืองรับประทานโดย หรือแม้แต่การทำขนมจากเพื่อรองรับการศึกษาดูงานกิจกรรมชุมชนควรพัฒนานิทรรศการสื่อความหมายให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีนั้นๆ เชื่อมโยงกับลักษณะพื้นที่ เรียนรู้คุณค่าของผลิตภัณฑ์ กระบวนการ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในบางกิจกรรมของวิถี เช่น กวนน้ำตาลจาก (โหมจาก) ไปดูการปาดจาก กระบวนการเคี้ยวจนกระทั่งซื้อกลับเป็นของฝาก หรือ การไปเรียนรู้การปลูกข้าวพันธุ์พื้นที่ เชื่อมโยงการค้าข้าวในอดีตตลอดจนความเกี่ยวพันกับโรงสีโบราณ สามารถพัฒนากระบวนการสื่อความหมายให้เห็นความสำคัญของข้าวพันธุ์พื้นเมือง กระบวนการทำนา ตั้งแต่ปรับดินจนกระทั่งเก็บเกี่ยว พิธีแรกนาขวัญชาวก็นำเสนอให้นักท่องเที่ยวที่สนใจได้ สามารถเอามาเป็นจุดแวะในระหว่างการท่องเที่ยวได้อีกจุดเพื่อรู้จักวิถีประยุกต์วิถีชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สามารถดึงวิถีชีวิต กิจกรรมที่ชาวประมงทำกันอยู่ในชีวิตประจำวันปรับมาสู่การท่องเที่ยว เช่น การตกปลาที่เห็นเป็นประจำที่สะพานตัวที่ หรือแม้แต่การตกปลาในแม่น้ำ ไม่ว่าจะเป็นริมเขื่อนหรือกลางแม่น้ำโดยใช้เรือหางยาวที่ชาวบ้านใช้กันอยู่เป็นประจำเป็นพาหนะไปนั่งตกปลา อีกทั้งการแข่งขันเรือพายที่ขึ้นชื่อเนื่องจากอำเภอปากพนังเป็นที่ปั่นนักกีฬาพายเรือตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงทีมชาติ

วิถีอาหารเป็นสิ่งที่น่าสนใจและขาดไม่ได้ในการนำเสนอให้นักท่องเที่ยว วัฒนธรรมการทานขนมจีน ผักสดสะท้อนทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มัคคุเทศก์สามารถนำมาเสนอสาธิตให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองรับประทาน อาหารอื่นๆ ในย่านตลาดเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองซื้อรับประทาน ขนมลาที่เป็นขนมพื้นที่ยั้งเดิม เอกลักษณ์ขนมลาที่ต่างจากพื้นที่อื่นๆ ไปดูกระบวนการทำ ทดลองทำ ชิมในพื้นที่แล้วซื้อกลับเป็นของฝาก ผักหมี่เมืองนัง ของฝากอาหารแห้งในพื้นที่ รังนก น้ำตาลจาก อาหารถิ่นอาหารพื้นบ้านสามารถนำมาเสนอได้ในระหว่างการเดินทาง พื้นที่ร้านอาหารดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการมารับประทานอาหารได้ดี

เนื่องจากอาหารสดใหม่ มีคนขายพื้นที่เป็นร้านอาหารและรถขายของสด ของแห้ง ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารทะเล ความสดใหม่ของผลิตภัณฑ์อาหารทะเล หรือการลองให้นักท่องเที่ยวทดลองเป็นชาวประมง

ทรัพยากรประเภทประเพณีและกิจกรรมเรื่องราวความเป็นเมืองท่าค้าขายในอดีตของปากพนังมีความน่าสนใจความเป็นชุมชนจีนโบราณสามารถนำมาถ่ายทอดเรื่องราวการทำการค้า การเข้ามาของคนจีนในอดีต การสร้างเมือง ศาลเจ้าจีนประจำชุมชนสามารถนำมาใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนจีนในอดีตได้ดี ป้ายบอกทางตลอดจนป้ายสื่อความหมายจะช่วยเชื่อมโยงจุดต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ศาลเจ้าฮกเกี้ยน ริมน้ำสามารถนำมาเป็นจุดแวะชมได้อีกจุดหนึ่ง โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเชื้อสายจีน พื้นฟูประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของชาวจีนชาวเรือเช่น กิจกรรมการทำยันตร์พิตโบก ที่มีความเชื่อว่าจะสามารถป้องกันพายุของวิถีชาวประมง เป็นต้น การชมการแข่งขันเรือเพรียวที่วัดรามประดิษฐ์ถือเป็นกิจกรรมสำคัญของประเพณีลากพระในช่วงออกพรรษาสถานที่หลายแห่งควรปรับภูมิทัศน์ทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจนและเข้าถึงง่าย ป้ายบอกทางป้ายสื่อความหมายเป็นสิ่งจำเป็น

ย่านชุมชน ย่านการค้าขาย ตลาดเช้าเมืองนัง จุดที่เด่นน่าสนใจคือวิถีผู้คนในพื้นที่ ให้นักท่องเที่ยวออกมาเดินเยี่ยมชม มัคคุเทศก์ท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอสิ่งที่พบเห็นในตลาดกับทรัพยากรอาหารความอุดมสมบูรณ์ทางอาหารในปากพนัง สามารถใช้เป็นจุดแวะพักรับประทานอาหารเช้าก่อนเริ่มเดินทางตามเส้นทาง ตลาด 100 ปีที่ตีความเป็น 100 ปีความเก่าแก่มาเป็นจุดขาย รักษาสถาปัตยกรรมอาคารที่เป็นเสน่ห์ของชุมชนเก่า เช่น ตึกซิโนโปรตุกีส กิจกรรมการนั่งเรือข้ามฟาก 1 บาทเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เชื่อมโยงสิ่งที่จะแวะชมของทั้งสองฝั่งแล้วใช้การนั่งเรือเป็นกิจกรรมร่วมเข้าไป ในความเป็นย่านชุมชน มัคคุเทศก์สามารถใช้องค์ความรู้ในการถ่ายทอดเรื่องราว เทคนิคการอธิบายให้สิ่งที่พบเห็นมีความน่าสนใจได้เป็นอย่างดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ภาคการศึกษาหรือภาควิชาการควรเข้าร่วมรวบรวมเรื่องราวของปากพนัง การศึกษารวบรวมเรื่องราวของปากพนัง พื้นฟูเรื่องราวในอดีตที่เชื่อมโยงมาปัจจุบันนำเสนอความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำมีร้อยเรียงร้อยเรียง เชื่อมโยงกับสถานที่ พื้นที่ ให้มีความน่าสนใจ ความวิวัฒนาการเมืองแห่งอยู่ชาวอุ้งน้ำพัฒนาระบบการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงวิถีต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว

5.3.2 เทศบาลเมืองปากพนัง การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรส่งเสริมการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเก่าๆ นำมาปรับปรุงเพิ่มเรื่องราวเพื่อนำเสนอขายทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำให้คงเสน่ห์ความเป็นย่านชุมชนริมแม่น้ำ

5.3.3 เทศบาลเมืองปากพนัง การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเร่งพัฒนาแผนที่ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมายทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ในพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีลุ่มน้ำปากพนัง

5.3.4 อำเภอปากพนัง เทศบาลเมืองปากพนัง ควรส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ชุมชนและสถานประกอบการ สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มกิจกรรมชุมชน เช่น กลุ่มขนมลา กลุ่มธุรกิจรังนก

กลุ่มผลิตภัณฑ์จาก เป็นต้น เพื่อหาตัวแทนในการประสานงานร่วมมือพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเข้าใจเดียวกัน เชื่อมโยงกันเป็นระบบ

5.3.5 อำเภอปากพนัง เทศบาลเมืองปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช หน่วยงานทั้งภาคท้องถิ่นและจังหวัด ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นพัฒนาความรู้และทักษะการบริการของคนในชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับชุมชนทั้งด้านเรื่องราวในพื้นที่ปากเพื่อการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมในภาพรวม ให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มร่วมมือบริหารจัดการ หากชุมชนมีความเข้าใจและรวมกลุ่มกันได้การบริหารจัดการจะง่ายขึ้นสนับสนุนการจัดกิจกรรมเชื่อมต่อเครือข่ายอย่างน้อยปีละครั้ง

5.3.6 อำเภอปากพนัง เทศบาลเมืองปากพนัง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรหาแนวทางในการจัดกิจกรรมจัดงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่ อาจจะเป็นงานประจำปี เช่น เทศกาลอาหารปากพนัง เนื่องจากปากพนังมีความอุดมสมบูรณ์ในด้านอาหารหรือกิจกรรมปั่นจักรยานด้วยลักษณะพื้นที่ที่เป็นที่ราบปากแม่น้ำเอื้อต่อการปั่นจักรยานหรือการแข่งขันตกปลาเนื่องจากการตกปลาเป็นหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในชุมชนอยู่แล้ว ได้นำเอาสิ่งที่มีมาเสนอทางด้านการท่องเที่ยวส่งเสริมการท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

5.3.7 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปากพนังมีวิถีความเชื่อที่น่าสนใจและวัดริมน้ำที่มีเสน่ห์สามารถนำมาเสนอขายทางด้านการท่องเที่ยวได้ อำเภอปากพนัง เทศบาลเมืองปากพนัง วัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด ควรหาแนวทางในการส่งเสริมให้จัดงานประจำปีทางศาสนาเพื่อให้คนในชุมชนได้ภูมิใจและดึงดูดคนภายนอกมาร่วมกิจกรรม ซึ่งอาจจัดเป็นกิจกรรมวาระพิเศษเช่น สวดมนต์ข้ามคืนในวันวิสาขบูชา สรงน้ำพระในโบสถ์เก่า ช่วงวันสงกรานต์ เทศกาลที่เกี่ยวกับคนจีน ควรจะมีการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมทางสื่อ ช่องทางต่างๆ ให้คนภายนอกที่อาจจะไม่ใช่คนจีน หรือคนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างต่อเนื่องเป็นต้น

5.3.8 อำเภอปากพนัง เทศบาลเมืองปากพนัง วัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมอำเภอวัฒนธรรมจังหวัด ร่วมมือกันฟื้นฟูประเพณีแข่งเรือ ลากพระ ประจำปี ให้มีการประกวดเรือพระ กระตุ้นการเข้าร่วมจากอำเภอใกล้เคียง หรือต่างจังหวัด เพื่อสร้างความศรัทธาให้กับงานประเพณีชักพระ (ลากพระ) หรือจัดงบประมาณเพื่อส่งเสริมกิจกรรมพายเรือเฟรียให้กับโรงเรียนและสถานที่สอนบุคลากรเรือเฟรีย (เด็กพายเรือ)

5.3.9 อำเภอปากพนัง เทศบาลเมืองปากพนัง ควรร่วมมือกันกับทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้มีความสะอาด การจัดการขยะในพื้นที่ เสี่ยงรบกวน รักษาบรรยากาศความสงบของริมแม่น้ำพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว รองรับการท่องเที่ยว

5.3.10 เทศบาลเมืองปากพนัง ควรกำหนดพื้นที่ (Zoning) วางผังเมืองให้เอื้อต่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลการพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

5.3.11 เทศบาลเมืองปากพนัง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาที่ได้ผลักดันเข้าสู่แผนหรือยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวปากพนังของพื้นที่หรือจังหวัด เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารวบรวมเรื่องราวของปากพนัง พื้นฟูเรื่องราวในอดีตที่เชื่อมโยงมาปัจจุบันนำเสนอความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำ มีร้อยเรียงร้อยเรียง เชื่อมโยงกับสถานที่ พื้นที่ ให้มีความน่าสนใจ ความวิวัฒนาการเมืองแห่งอ่าวอู่น้ำพัฒนาระบบการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงวิถีต่าง ๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

- กัลยารัตน์ ศิริรัตน์. (2550). การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช. (2559). เอกสารประกอบการประชุมกำหนด ทิศทางส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2560 วันที่ 23 มิถุนายน 2559 ณ โรงแรมเมืองลิเกอร์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. อัดสำเนา.
- กฤษณ์ โคตรสมบัติ. (2553). การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขต แก่งสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กฤษฎา โชติชวง. (2555). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอบางแพ จังหวัด นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (กรกฎาคม 2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2559, จาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- คมสัน สุวรรณรัตน์, (2548). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวปากพนัง. สัมภาษณ์. 12 มิถุนายน 2561.
- จริญญา เจริญสุขใส. (2544). แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เดชา บุญค้ำ. (2539). การวางแผนบริเวณเคหะชุมชน. เอกสารสรุปข้อมูลจากรายงานประกอบวิชาการวางแผน บริเวณและการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม 6. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปรัชญาพร พัฒนผล(2554). การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมแม่น้ำเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์(2557). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา. โครงการวิจัยการประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการทางการท่องเที่ยว ในพื้นที่ภาคใต้ โดยได้รับทุนสนับสนุนจากส ำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- พจนา สวนศรี. (2540). การจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน. แม่ฮ่องสอน : ม.ป.พ. (ถ่ายเอกสาร).
- วิวัฒน์ชัย บุญภักดี. (2550). ศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม .
- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2559). โครงการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง สถาบันวิจัยและพัฒนา. เข้าถึงเมื่อ 13 สิงหาคม 2559, จาก <http://wupakphanang.com>
- สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. (2542). เอกสารประกอบการสอนวิชา นโยบาย และ การปฏิบัติงานการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สินธุ์ สโรบล. (2547). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. ประชาคมวิจัย, 57(1686-008X), 15-21.

หนังสือพิมพ์บ้านเมือง (อาทิตยที่ 17 กรกฎาคม 2559). **ททท.เปิดแผนตลาดท่องเที่ยวปี 60.**

จาก: <http://www.ryt9.com/s/bmnd/2466264>

อาภาวดี ทับสิริรักษ์. 2555. **การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวญ้อฮูร**

อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Harvey M. Rubenstein. (1992). **Pedestrian Malls, Streetscapes, and Urban Spaces**, New York;
John Wiley @ Sons,

Richard K. Untermyer. (1984). **Accommodating the Pedestrian: adapting Towns and
Neighborhoods for Walking and Biking.** Van Nostrand Reinhold.

ภาคผนวก

แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง
ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับที่ตั้งและขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยว

1. ชื่อแหล่งท่องเที่ยว _____
2. ที่ตั้ง

4. การเข้าถึง

5. แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ _____
7. ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม _____
8. จำนวนนักท่องเที่ยว / เดือน / หรือ / ปี _____
9. ชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย _____

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่ง

1. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
 - [] 1. กลุ่มตามรอยพ่อ
 - [] 2. วิถีชีวิตสองฝั่งน้ำ
 - [] 3. วิถีศาสนาและความเชื่อ
 - [] 4. วิถีประมง
 - [] 5. วิถีเกษตร
 - [] 6. วิถีอาหาร
 - [] 7. ประเพณีวัฒนธรรม
 - [] 8. อื่นๆ โปรดระบุ _____
2. ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ _____

3. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น

4. กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีในพื้นที่ (หากมีมากกว่า 1 ประเภท ให้ระบุลำดับ 1 2 3 หรืออื่นๆ ในวงเล็บ โดย 1 หมายถึงกิจกรรมที่ปรากฏมากที่สุด)

☐ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ปากพนัง	☐ ศึกษาเรียนรู้ตามรอยพ่อ ร.9
☐ เดินชมทัศนียภาพ	☐ ล่องเรือชมทัศนียภาพ
☐ ชมตลาด ย่านชุมชน	☐ เยี่ยมชมสถานที่สำคัญสองฝั่งน้ำ
☐ ไหว้พระและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	☐ ศึกษาเรียนรู้วิถีประมง
☐ ศึกษาเรียนรู้วิถีเกษตร	☐ เล่นน้ำ
☐ เยี่ยมชมกลุ่มผลิตภัณฑ์ เลือกซื้ออาหารสินค้าของฝาก	
☐ ชี้อารยธรรมตามเส้นทางธรรมชาติ	☐ ร่วมกิจกรรม งาน ประเพณี วัฒนธรรม
☐ พักผ่อนริมน้ำ	☐ อื่นๆ ระบุ_____

6. ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว (เลือกทุกประเภทที่มี)

☐ ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ มีทางระบายน้ำ	
☐ ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ ไม่มีทางระบายน้ำ	
☐ ถนนดิน	
☐ ลานจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว/ มีทางระบายน้ำ	
☐ ลาดจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว ไม่มีทางระบายน้ำ	
☐ ลาดจอดรถ ไม่มีการบดอัด/ ลาดผิว	
☐ ทางลาดเท้าลาด / เสริมผิวทาง	
☐ ทางเดินเท้าไม่ลาด / ไม่เสริมผิวทาง	
☐ ทางเดินยกระดับ (Board walk)	☐ รั้ว / ราวเกาะ
☐ สะพาน	☐ ท่าจอดเรือ/แพ
☐ ม้านั่ง/ เก้าอี้	☐ ชุมนดอกเห็ด
☐ ศาลาชมวิว	☐ ไฟส่องสว่าง
☐ ระบบน้ำใช้	☐ ถังขยะ
☐ ระบบกำจัดขยะ	☐ ระบบบำบัดน้ำเสีย
☐ ห้องสุขา	☐ ห้องอาบน้ำ
☐ จุดขึ้นลงเรือ ท่าเรือ	
☐ สำนักงาน	☐ อาคารสนับสนุน เช่น โรงเก็บวัสดุ
☐ ป้อมยาม	☐ ป้ายให้ข้อมูล/ บอกทิศทาง
☐ ป้ายสื่อความหมาย	☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
☐ เรือนแถวสำหรับผู้มาเยือน	☐ เรือนแถวสำหรับเจ้าหน้าที่
☐ บ้านเดี่ยวสำหรับผู้มาเยือน	☐ บ้านเดี่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่

[] พื้นที่กางเต็นท์

[] ร้านอาหาร

[] ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

[] บ้านพักชุมชน (Homestay)

[] อื่นๆ โปรดระบุ_____

แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทเหตุการณ์สำคัญ และกิจกรรม
โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง
ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับที่ตั้งและขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยว

1. ชื่อทรัพยากร _____
2. ที่ตั้งของเหตุการณ์สำคัญหรือกิจกรรม

3. ช่วงเวลา ฤดูกาล และระยะเวลายาวนานของเทศกาล

4. การเข้าถึง

5. แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ _____
7. ช่วงเวลาที่จัด ความถี่ในการจัด _____
8. จำนวนผู้เข้าชมทั้งนักท่องเที่ยวและประชากรท้องถิ่น / ครั้ง _____
9. ชุมชน/ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย _____
10. ค่าธรรมเนียม _____

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่ง

1. ประเภทของทรัพยากร
 - [] 1. กลุ่มตามรอยพ่อ
 - [] 2. วิถีชีวิตสองฝั่งน้ำ
 - [] 3. วิถีศาสนาและความเชื่อ
 - [] 4. วิถีประมง
 - [] 5. วิถีเกษตร
 - [] 6. วิถีอาหาร
 - [] 7. ประเพณีวัฒนธรรม
 - [] 8. อื่นๆ โปรดระบุ _____
2. สิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ _____

3. กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวภายในเหตุการณ์นั้น

☐ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ปากพนัง	☐ ศึกษาเรียนรู้ตามรอยพ่อ ร.9
☐ เดินชมทัศนียภาพ	☐ ล่องเรือชมทัศนียภาพ
☐ ชมตลาด ย่านชุมชน	☐ เยี่ยมชมสถานที่สำคัญสองฝั่งน้ำ
☐ ไหว้พระและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	☐ ศึกษาเรียนรู้วิถีประมง
☐ ศึกษาเรียนรู้วิถีเกษตร	☐ เล่นน้ำ
☐ เยี่ยมชมกลุ่มผลิตภัณฑ์ เลือกซื้ออาหารสินค้าของฝาก	
☐ ซักขักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ	☐ ร่วมกิจกรรม งาน ประเพณี วัฒนธรรม
☐ พักผ่อนริมน้ำ	☐ อื่นๆ ระบุ_____

4. สิ่งอำนวยความสะดวก

☐ ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ มีทางระบายน้ำ	
☐ ถนนลาดยาง/ ซีเมนต์ ไม่มีทางระบายน้ำ	
☐ ถนนดิน	
☐ ลานจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว/ มีทางระบายน้ำ	
☐ ลาดจอดรถ บดอัด/ ลาดผิว ไม่มีทางระบายน้ำ	
☐ ลาดจอดรถ ไม่มีการบดอัด/ ลาดผิว	
☐ ทางลาดเท้าลาด / เสริมผิวทาง	
☐ ทางเดินเท้าไม่ลาด / ไม่เสริมผิวทาง	
☐ ทางเดินยกระดับ (Board walk)	☐ รั้ว / ราวเกาะ
☐ สะพาน	☐ ท่าจอดเรือ/แพ
☐ ม้านั่ง/ เก้าอี้	☐ ชุมดอกเห็ด
☐ ศาลาชมวิว	☐ ไฟส่องสว่าง
☐ ระบบน้ำใช้	☐ ถังขยะ
☐ ระบบกำจัดขยะ	☐ ระบบบำบัดน้ำเสีย
☐ ห้องสุขา	☐ ห้องอาบน้ำ
☐ จุดขึ้นลงเรือ ท่าเรือ	
☐ สำนักงาน	☐ อาคารสนับสนุน เช่น โรงเก็บวัสดุ
☐ ป้อมยาม	☐ ป้ายให้ข้อมูล/ บอกทิศทาง
☐ ป้ายสื่อความหมาย	☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
☐ เรือนแถวสำหรับผู้มาเยือน	☐ เรือนแถวสำหรับเจ้าหน้าที่
☐ บ้านเดี่ยวสำหรับผู้มาเยือน	☐ บ้านเดี่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่

[] พื้นที่กางเต็นท์

[] ร้านอาหาร

[] ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

[] บ้านพักชุมชน (Homestay)

[] อื่นๆ โปรดระบุ_____

เอกสารประกอบการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง 7 ประเภท

1. ตามรอยพ่อ ร.9 และเมืองคำข้าวในอดีต เช่น พระตำหนักประทับแรมปากพนัง ประตุน้ำอุทกวิทยา ประสิทธิ์ (โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) เป็นต้น และตามรอยการเสด็จของ ร.5 เปิดโรงสีจักรไอน้ำแห่งแรกของภาคใต้ ปล่องโรงสีโบราณที่สะท้อนความรุ่งเรืองทางการค้าข้าวของปากพนังในอดีต แหลมตะลุมพุกเพื่อย้อนรอยเหตุการณ์วาทภัย พ.ศ. 2505 กิจกรรมล่องเรือฟังเรื่องเล่าบ้านของพ่อ ร.9
2. วิถีสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง ล่องเรือชมสองฝั่งแม่น้ำปากพนังเยี่ยมชมสถานที่สำคัญ ย่านชุมชน ตลาดเก่าท่าหน้า วัดสองฝั่งแม่น้ำ ชมเมืองเก่า เช่น ตึกเก่าชิโนโปรตุกีส คอนโดร้างนกนางแอ่น ตลาดริมน้ำร้อยปี ตลาดย้อนยุค เป็นต้น
3. วิถีศาสนาและความเชื่อ เช่น พระพุทธรูปและศิวิลิ่งพันปี (วัดนันทาราม) ศาลาหลวงพ่อโอภาสี ศาลแม่นางโดย พ่อท่านเขียว (วัดทรงบน) พ่อท่านเมือง ศาลเจ้าฮกเกี้ยน โบสถ์ครึ่งปูนครึ่งไม้อายุร้อยกว่าปี (วัดรามประดิษฐ์) เป็นต้น
4. วิถีประมง เช่น นั่งเรือหางยาวชมชุมชนในบาง (คลอง) ชุมชนรอบอ่าวปากพนัง เพื่อชมทัศนียภาพ การดำรงชีวิตของชาวประมงในพื้นที่ การยกยอ การดักปลา/ ปู การถักเลนเก็บหอย และการเลี้ยงปลา กะพง เป็นต้น
5. วิถีเกษตร วิถีข้าว วิถีจาก วิถีเกษตรกร สวนส้มโอทับทิมสยาม ทรัพยากรท่ามกลางความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
6. วิถีอาหาร ขนมลาบ้านหอยราก หมี่เมืองนัง อาหารทะเล ปลากระบอก ของฝาก น้ำตาลจาก เลือกลือผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ขนมลา ส้มโอทับทิมสยาม น้ำส้มจาก มันกุ้ง กะปิ ปลากระบอกตากแห้ง ปลากระบอกผ่า ปลากระบอกร้า นอกจากนี้ อาหารท้องถิ่นพื้นบ้านก็ยังเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นขนมจีนที่มีเอกลักษณ์ของรสชาติและผักแนมสะท้อนทรัพยากรในพื้นที่แก่งส้ม แก่งไต่ปลา ด้วยวัตถุดิบที่มาจากความอุดมสมบูรณ์ทางด้านอาหารของลุ่มน้ำปากพนัง เป็นต้น
7. วิถีประเพณีเมืองนัง ตามรอยเรื่องราวที่มาของขนมลา ขนมสำคัญของประเพณีเดือนสิบพร้อมเรื่องราวของผ้าพระบฏที่มาของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุวัดพระมหาธาตุในปัจจุบัน ร่วมสืบสานเป็นส่วนหนึ่งในประเพณีลากพระเมืองปากพนังและงานแข่งเรือเพรียวปากพนัง

แบบประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง
โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่ม
น้ำปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แหล่งท่องเที่ยว _____

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1.1 เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

1.2 อายุ

☐ 1. ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 2. 20 - 29 ปี

☐ 3. 30 - 39 ปี

☐ 4. 40 - 49 ปี

☐ 5. 50 - 59 ปี

☐ 6. 60 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา

☐ 1. ไม่ได้รับการศึกษา

☐ 2. ประถมศึกษา

☐ 3. มัธยมศึกษา

☐ 4. อนุปริญญา

☐ 5. ปริญญาตรี

☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 อาชีพหลัก

☐ 1. หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น

☐ 2. หน่วยงานภาครัฐทางด้านการท่องเที่ยว

☐ 3. ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

☐ 4. ชุมชนท้องถิ่น

☐ 5. นักท่องเที่ยว

☐ 6. นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ _____

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท

☐ 2. 5,000-10,000 บาท

☐ 3. 10,001 - 15,000 บาท

☐ 4. 15,000 - 20,000 บาท

☐ 5. 20,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องตารางที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านตามเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ระดับศักยภาพมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ระดับศักยภาพมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ระดับศักยภาพปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ระดับศักยภาพน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ระดับศักยภาพน้อยที่สุด

ระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับศักยภาพ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1 ด้านพื้นที่					
1.1 สะท้อนความเป็นวิถี ความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
1.2 มีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม					
1.3 การเข้าถึง เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางภายในพื้นที่ง่ายและไม่ยุ่งยาก					
1.4 มีป้ายและสัญลักษณ์บอกเส้นทางการเดินทางที่เข้าใจง่าย					
1.5 ลักษณะที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นได้					
1.6 ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต					
2 ด้านการจัดการ					
2.1 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่อยู่เสมอ					
2.2 มีการจัดการด้านความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว					
2.3 มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว					
2.4 มีจัดการความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว					
2.5 มีการคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน					
2.6 มีการเฝ้าระวังด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม มีมาตรการในการป้องกัน					
3 ด้านกิจกรรม					
3.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น					
3.2 มีกิจกรรมฝึกหัดหรือเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ อาหาร เป็นต้น					
3.3 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้มาเยือน เช่น การประกอบอาชีพ การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เป็นต้น					

ระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับศักยภาพ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
3.4 มีกิจกรรมงานประเพณี เช่น แข่งเรือ					
3.5 มีการร่วมมือของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยว					
4 ด้านการมีส่วนร่วม					
4.1 มีการรวมกลุ่มของชุมชน ในการจัดการในรูปแบบของ กลุ่ม หรือชมรม เพื่อประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ เสริม					
4.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผน ดูแลและพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว					
4.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว					
4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจาก ภาครัฐ					
4.5 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจาก ภาคเอกชน					

ส่วนที่ 3

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง

[illegible]